editura VREMEA

H.P. LOVECRAFT
monstrul din prag

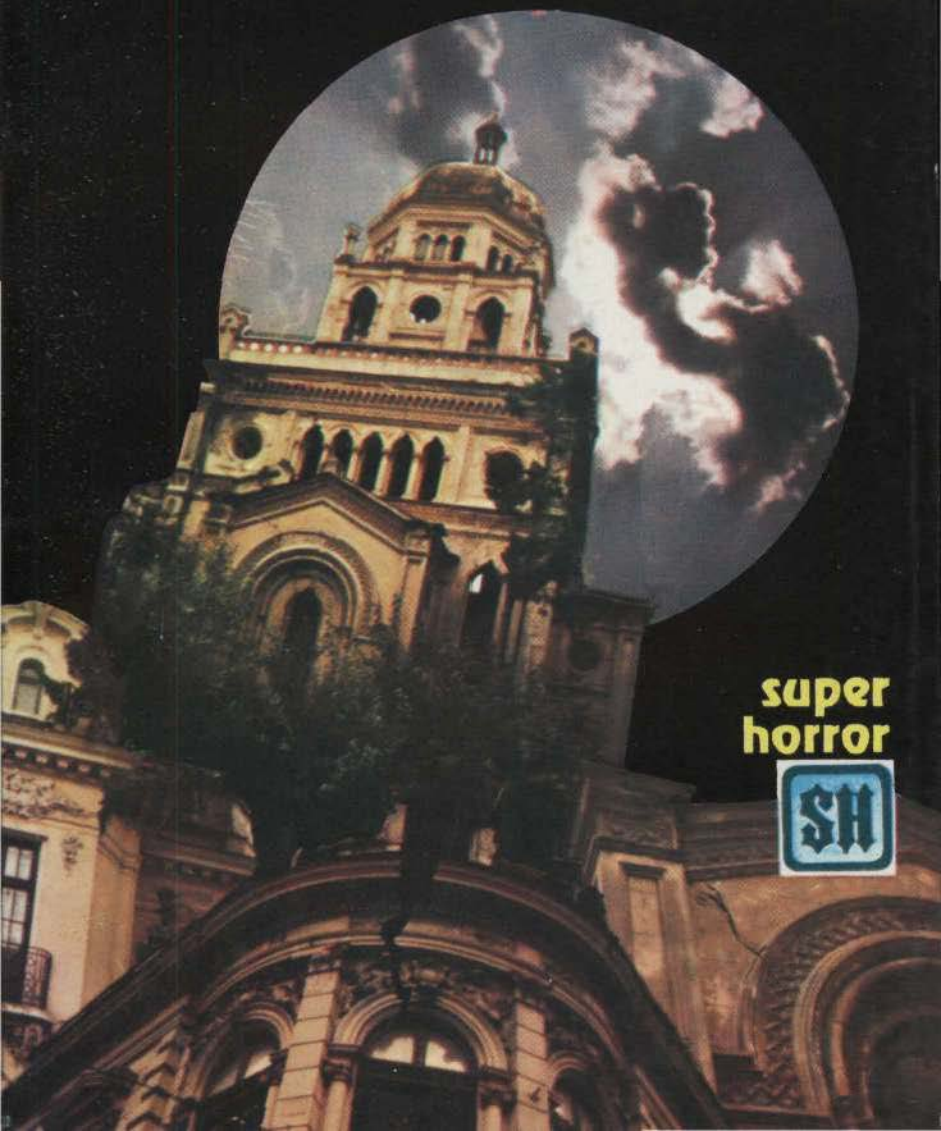

super horror

SH

H.P. LOVECRAFT

●

BEYOND THE WALL OF SLEEP

I.S.B.N. 973-95915-9-0

H.P. LOVECRAFT

monstrul din prag

TRADUCERE DE SILVIA COLFESCU

EDITURA VREMEA MC
BUCUREŞTI
1993

COPERTA DE SILVIA COLFESCU

© Toate drepturile asupra acestei versiuni rezervate editurii VREMEA.

CAZUL CHARLES DEXTER WARD

"Sărurile esenţiale ale Animalelor se pot prepara şi păstra în aşa fel încât un Om ingenios să poată avea o întreagă Arcă a lui Noe în Cabinetul său şi să facă să răsară, după voie, frumoasa Formă a unui Animal, pornind de la cenuşile lui; şi printr-o asemenea metodă, aplicată Sărurilor esenţiale ale Pulberii omeneşti, un Filozof poate, fără nici un fel de Necromanţie criminală, să reînvie Forma unuia dintre Strămoşii săi defuncţi, pornind de la Pulberea Corpului său incinerat"

Borellus

I

Rezultat şi prolog

1

Un personaj foarte ciudat, Charles Dexter Ward, a dispărut de curând dintr-un sanatoriu de lângă Providence, Rhode Island. Fusese internat cu de-a sila de către un tată zdrobit de mâhnire, care-i văzuse aberaţiile trecând de la simpla excentricitate la o nebunie cruntă, cu tendinţe ucigaşe însoţite de o bizară modificare a conţinutului spiritului. Medicii au mărturisit că sunt complet nedumeriţi de cazul său, căci prezenta atât ciudăţenii fizice, cât şi psihologice.

În primul rând, bolnavul părea mult mai vârstnic decât era. Este adevărat că tulburările mentale îşi îmbătrânesc foarte repede victimele, dar chipul acestui tânăr de douăzeci şi şase de ani luase o

expresie subtilă, ce nu aparţine decât oamenilor foarte bătrâni. În al doilea rând, funcţiile lui organice dădeau dovadă de o dezordine stranie. Nu exista nici o simetrie între respiraţia şi bătăile inimii sale; vocea îi devenise o şoaptă aproape de neauzit; avea nevoie de un timp incredibil de lung să digere; reacţiile nervilor lui la stimulii obişnuiţi nu aveau nici o asemănare cu toate cele cunoscute de medicină, patologice sau normale. Pielea îi era uscată şi rece; structura sa celulară părea exagerat de grosolană şi dezlânată. O aluniţă mare din naştere, în formă de măslină, îi dispăruse de pe şoldul stâng, în timp ce pe piept îi apăruse un semn negru foarte ciudat pe care nu-l avea înainte. Toţi medicii se puseseră de acord asupra faptului că metabolismul lui fusese întârziat într-un mod cu totul extraordinar.

Şi pe plan psihologic Charles Dexter Ward era unic. Nebunia lui nu avea nimic comun cu nici un soi de demenţă descrisă în tratatele cele mai recente şi mai complete; părea să fie o forţă mentală ce ar fi făcut din el un geniu sau o căpetenie, dacă n-ar fi fost bizar deformată. Doctorul Willett, medicul familiei Ward, afirmă că facultăţile mentale ale bolnavului sporiseră de la începutul bolii – dacă ar fi măsurate după reacţiile la orice subiect în afară de cel al demenţei sale. Tânărul Ward fusese dintotdeauna un savant şi un arheolog; dar nici lucrările sale cele mai strălucite nu dădeau la iveală prodigioasa inteligenţă pe care o manifestase în cursul examinării sale de către medicii alienişti. În fapt, mintea lui părea atât de puternică şi atât de lucidă, încât autorizaţia legală pentru internare a fost foarte greu de obţinut; pentru a se lua această hotărâre a fost nevoie de mărturiile mai multor persoane şi de constatarea unor lacune anormale în cunoştinţele pacientului, în afara inteligenţei propriu-zise. Până în momentul când a dispărut, s-a dovedit a fi un cititor împătimit, iar conversaţia lui era încântătoare, în măsura în care vocea slabă i-o permitea. Neputând prevedea că va fugi, observatorii experimentaţi au prezis că va fi, cu siguranţă, pus în libertate.

Doar doctorul Willett, care-l adusese pe lume pe Charles şi de-atunci nu încetase să-i supravegheze evoluţia fizică şi mentală, părea să se teamă de această perspectivă. Făcuse o descoperire îngrozitoare, pe

care nu îndrăznea să o dea în vileag în faţa confraţilor săi. Într-adevăr, rolul jucat de el în această întâmplare pare destul de obscur. A fost ultimul care a vorbit cu bolnavul cu trei ore înainte să fugă şi mai mulţi martori îşi amintesc de amestecul de oroare şi de uşurare aşternut pe trăsăturile lui la sfârşitul acestei convorbiri. Evadarea însăşi rămâne unul din misterele necxplicate ale sanatoriului doctorului Waite: o fereastră deschisă la şaizeci de picioare înălţime faţă de sol nu lămureşte lucrurile. Willett nu are de oferit nici o explicaţie, deşi, lucru ciudat, pare să-şi simtă spiritul mult mai liber de când Ward a dispărut. De fapt, dă impresia că i-ar plăcea să spună mai multe dacă ar fi sigur că lumea ar da crezare vorbelor sale. Îl găsise pe bolnav în camera lui, dar, puţin înainte să iasă de-acolo, infirmierii bătuseră zadarnic la uşă. Când reuşiră să intre, văzură numai fereastra deschisă, prin care se strecura o briză rece de aprilie, spulberând în încăpere un nor de praf cenuşiu-albăstrui ce-i înăbuşise aproape. Câinii lătraseră cu puţin timp înainte, pe când Willett se mai găsea încă în cameră; mai apoi animalele nu manifestaseră nici o agitaţie. Imediat, tatăl lui Ward a fost anunţat prin telefon, dar el se arătă mai mult întristat decât surprins. Când doctorul Waite personal a venit la el acasă, doctorul Willett era deja acolo şi cei doi afirmaseră că nu avuseseră niciodată cunoştinţă de vreun proiect de evadare. Numai câţiva prieteni apropiaţi ai lui Willett şi ai domnului Ward au putut aduce câteva indicii, dar ele par mult prea fantastice pentru a putea fi crezute. Un singur fapt e sigur: până-n ziua de azi nu s-a dat niciodată de urma nebunului evadat.

Încă din copilărie, Charles Dexter Ward a manifestat o adevărată pasiune pentru arheologie. Gustul acesta îi fusese inspirat, fără îndoială, de oraşul venerabil în care trăia şi de relicvele trecutului, aflate din belşug în vechea locuinţă a părinţilor săi, pe Prospect Street, pe culmea dealului. Pe măsură ce înainta în vârstă, se consacra din ce în ce mai mult lucrurilor de altădată: istoria, genealogia, studiul arhitecturii şi al mobilierului colonial sfârşiră prin a constitui singurele domenii care-l interesau. E important să amintim gusturile sale pentru a încerca să-i înţelegem nebunia căci, chiar dacă nu ele formează miezul dementei lui, joacă

totuşi un rol important la prima vedere. Lacunele lui Ward, scoase la iveală de medicii alienişti, se referă toate la subiecte din zilele noastre. Ele erau invariabil compensate de cunoştinţe extraordinare privitoare la trecut, cunoştinţe ascunse cu grijă de pacient, dar dezvăluite prin întrebări iscusite; s-ar fi putut crede că Ward fusese transferat într-o altă epocă prin mijlocirea unei ciudate autohipnoze. Lucru ciudat, părea că nu-l mai interesează vremurile de altădată pe care, poate, începuse să le cunoască prea bine. Era limpede că încerca acum din răsputeri să cunoască aspectele cele mai banale ale lumii moderne, în faţa cărora mintea lui rămăsese în întregime şi cu bunăştiinţă închisă. A făcut tot ce i-a stat în puteri ca să-şi ascundă această neştiinţă; dar toţi cei ce-l observau constatară că programul lui de lectură şi de conversaţie era determinat de dorinţa frenetică de a dobândi bagajul practic şi cultural pe care ar fi trebuit să-l posede, date fiind data naşterii sale (1902) şi educaţia primită. Cu lacunele lui în acest domeniu, alienişti se întreabă astăzi cum a reuşit nebunul evadat să înfrunte complicaţiile lumii noastre actuale; opinia cea mai răspândită este că se ascunde în vreun colţişor pierdut, până la acumularea tuturor cunoştinţelor dorite.

Medicii nu sunt de acord în ceea ce priveşte începuturile demenţei lui Ward. Eminentul doctor Lyman, de la Boston, situează debutul nebuniei în 1919 – 1920, în cursul ultimului an de şcoală la Moses Brown School, în timpul căruia Ward încetă brusc să se intereseze de trecut, orientându-se spre ştiinţele oculte, şi refuză să dea examen de admitere la Universitate sub pretextul că avea de făcut studii individuale mult mai importante. În epoca aceea a întreprins cercetări minuţioase în arhivele municipale şi în vechile cimitire, pentru a regăsi un mormânt săpat în 1771: mormântul unuia dintre strămoşii săi, Joseph Curwen. Afirma că găsise anumite documente ale acestuia în spatele lemnăriei unei case foarte vechi din Olney Court, pe coama dealului Stampers, unde locuise Curwen pe vremuri.

Este deci de necontestat că în comportamentul lui Ward a avut loc o mare schimbare în cursul iernii 1919 – 1920; dar doctorul Willett pretinde că nebunia lui n-a început în perioada aceea.

Medicul își bazează opinia pe cunoașterea intimă a pacientului și pe anumite descoperiri înspăimântătoare pe care le-a făcut câțiva ani mai târziu. Aceste descoperiri l-au însemnat cu cruzime; vocea i se frânge când vorbește de ele, mâna îi tremură când încearcă să le povestească în scris. Willett recunoaște că schimbarea din 1919 – 1920 pare să indice începutul unei decăderi progresive care a atins punctul culminant cu oribila criză din 1928, dar consideră, potrivit unor observații personale, că ar fi necesar să se stabilească o distincție mai subtilă. Fără îndoială, tânărul avusese dintotdeauna o dispoziție nestatornică; totuși prima lui metamorfoză nu însemna un acces de adevărată nebunie: ea era datorată pur și simplu faptului că Ward făcuse o descoperire ce era în stare să impresioneze adânc mintea omenească.

Demența veritabilă veni câțiva ani mai târziu: atunci când Ward a găsit portretul și hârtiile lui Joseph Curwen; când a făcut o călătorie în țări îndepărtate și a psalmodiat invocări înspăimântătoare în împrejurări stranii; când a primit anumite răspunsuri la aceste invocări și a scris o scrisoare disperată; când mai multe morminte au fost violate; când memoria pacientului a început să uite toate imaginile lumii moderne, în timp ce vocea îi slăbea, iar aspectul său fizic se schimba. Numai în cursul acestei perioade – declară Willett – personajul lui Ward capătă un caracter de coșmar.

Nu se poate pune la îndoială că pacientul a făcut, așa cum afirmă, o descoperire crucială. În primul rând, doi lucrători erau lângă el când a găsit hârtiile lui Joseph Curwen. În al doilea rând, tânărul i-a arătat doctorului aceste documente, care păreau absolut autentice. Găurile în perete, unde Ward pretinde că le-a găsit, constituie o realitate vizibilă. Au mai fost apoi coincidențele misterioase cu scrisorile lui Orne și Hutchinson, problema scrisului lui Curwen și faptele descrise de detectivi cu privire la doctorul Allen. Fără să uităm teribilul mesaj scris cu litere medievale minuscule, găsit în buzunarul lui Willett, când și-a revenit în simțiri după înfricoșătoarea lui aventură.

În sfârșit și mai ales, sunt cele două îngrozitoare rezultate obținute de către doctor grație anumitor formule, rezultate ce

dovedesc autenticitatea hârtiilor şi monstruoasele lor implicaţii.

2

Existenţa lui Ward dinaintea nebuniei poate fi considerată ca aparţinând unui trecut îndepărtat. În toamna lui 1918, foarte atras de antrenamentul militar ce făcea furori în vremea aceea, îşi începuse primul an la Şcoala Moses Brown, situată chiar lângă casă. Bătrâna clădire, construită în 1819, precum şi parcul imens care o înconjoară fuseseră dintotdeauna împodobite în ochii lui cu un mare farmec. Îşi petrecea tot timpul lucrând acasă, făcând plimbări lungi, urmând cursurile şi căutând documente genealogice şi arheologice în diferitele biblioteci ale oraşului. Unii îşi aduc aminte de el, aşa cum arăta în vremea aceea: înalt, zvelt, blond, un pic adus de spate, îmbrăcat destul de neglijent, dând o impresie generală de stângăcie şi timiditate.

În timpul plimbărilor, gândurile lui făceau mereu să răsară o imagine vie şi coerentă a secolelor trecute din nenumăratele relicve ale vechiului oraş. Casa lui, vastă clădire din epoca regilor George*, se înălţa în vârful dealului cu coaste abrupte, la răsărit de râu; prin ferestrele din spate vedea masa clopotniţelor, cupolelor şi acoperişurilor oraşului de jos şi colinele violete din marginea câmpiei îndepărtate. Acolo se născuse. Plecând din pridvorul clasic al faţadei de cărămidă cu o mare fereastră dublă, doica îl ducea în cărucior până la mica fermă albă, veche de două secole, pe care oraşul o cuprinsese de mult în îmbrăţişarea lui, apoi până la clădirile majestuoase ale Universităţii, de-a lungul străzii splendide, unde marile case de cărămidă şi căsuţele de lemn cu porticuri împodobite de coloane dorice visau în mijlocul curţilor largi şi al grădinilor uriaşe.

Căruciorul lui fusese plimbat şi pe Congdon Street, puţin mai jos pe coastă, unde toate casele din partea de răsărit erau construite pe terase înalte; ele erau, în general, mult mai vechi decât cele din vârful dealului, căci oraşul crescuse de jos în sus. Doica avea

* George I (1660-1727) rege al Angliei (1714-1727), George II (1683-1760) fiul precedentului, rege al Angliei (1727-1760), George III (1738-1820) nepotul lui George I, rege al Angliei (1760-1820), George IV (1762-1830) fiul precedentului, rege al Angliei (1820-1830). (n. trad.)

obiceiul să se aşeze pe una din băncile de pe Prospect Terrace, ca să pălăvrăgească cu agenţii de poliţie; iar una din primele amintiri ale copilului era cea a unui ocean nedesluşit de clopotniţe, domuri, acoperişuri, coline îndepărtate pe care-l zărise de pe acea terasă, într-o după-amiază de iarnă, scăldat într-o lumină violetă şi profilându-se pe un asfinţit apocaliptic de roşuri, auriuri, nuanţe de mov şi de verde.

Când Charles crescu, se aventură din ce în ce mai jos pe coastele acestui deal abrupt, ajungând de fiecare dată în părţile mai vechi şi mai ciudate ale oraşului. Cobora prudent panta aproape verticală de pe Jenken Street până la colţul cu Benefit Street; acolo găsea o casă veche de lemn, cu uşa împodobită cu pilaştri ionici şi, alături, marea casă a judecătorului Durfee, ce încă păstra câteva rămăşiţe ale defunctei ei splendori. Locul se transforma încet, încet în maidan, dar ulmii gigantici îi dăruiau frumuseţea umbrei lor şi copilului îi plăcea să rătăcească spre sud, de-a lungul clădirilor de dinainte de revoluţie, cu coşuri înalte şi cu portaluri clasice.

Spre apus, colina cobora în pantă abruptă până în vechiul cartier Town Street, construit pe malul râului în 1636. Acolo se încâlceau nenumărate ulicioare cu case îngrămădite unele peste altele; şi, cu toată atracţia pe care o exercitau asupra tânărului Ward, el şovăi multă vreme înainte să se aventureze pe acolo, de frică să nu dea peste cine ştie ce spaime necunoscute. Prefera să străbată iarăşi Benefit Street, trecând prin faţa hanului dărăpănat *Bila de aur*, unde locuise o dată Washington. Pe Meeting Street privea împrejur; spre răsărit vedea scara de piatră cu care se continua drumul, ca să se poată urca panta; spre apus, zărea vechea şcoală cu ziduri de cărămidă, aşezată în faţa străvechiului han *Capul lui Shakespeare*, unde se tipărea, înainte de revoluţie, *Gazeta din Providence*. După ea venea prima biserică baptistă, din 1775, cu minunata ei clopotniţă construită de Gibbs. În locul acela şi în direcţia sudului cartierul devenea mai respectabil; dar vechile străduţe se prăvăleau mai departe pe pantă, spre apus: spectrale, cu mulţime de acoperişuri ascuţite, ulicioarele se afundau în haosul de descompunere atotstăpânitoare al vechiului port cu debarcadere de

lemn putrezit, cu magazine cu de-ale mării, cu geamuri murdare şi cu populaţia lui poliglotă, plină de vicii sordide.

Pe măsură ce creştea şi căpăta curaj, tânărul Ward se aventura în acest vârtej de case gata să se prăbuşească, de ferestre sparte, de balustrade rupte, de chipuri întunecate şi de mirosuri de nedescris. Între South Main Street şi South Water Street trecea pe lângă bazinele în care veneau încă să ancoreze ceva vapoare; apoi, luând-o spre nord, ajungea la piaţa vastă de la Podul Mare, unde Casa Negustorilor, construită în 1773, se înalţă şi astăzi solid pe arcadele ei venerabile. Acolo se oprea să contemple frumuseţea uluitoare a vechiului oraş cu nenumăratc clopotniţe, întinzându-se pe deal, încoronat de cupola nouă a templului sectei Christian Science, cum e încoronată Londra de cupola bisericii Saint Paul. Îi plăcea mai ales să vină aici târziu după-amiaza, când soarele în asfinţit aureşte cu razele sale Casa Negustorilor şi acoperişurile îngrămădite pe deal, dăruind un farmec magic cheiurilor la care ancorau altădată vasele venite din India. Se afunda în contemplaţie până la ameţeală, iar după scăpătatul soarelui se întorcea acasă, urcând străduţele strâmte, unde la ferestre începeau să licărească luminiţe galbene.

Câteodată umbla în căutare de contraste puternice. Îşi consacra jumătate din plimbare cartierelor coloniale de la nord-vestul casei sale, în locul în care dealul cobora până la Stampers Hill, în ghetoul şi cartierul de negri adunate în jurul pieţei de unde pleca altădată diligenţa de Boston; iar cealaltă jumătate îl ducea în fermecătorul cartier de sud, străbătut de străzi minunate: George Street, Benevolent Street, Power Street, Williams Street, unde dăinuie neschimbate frumoasele locuinţe cu grădini înverzite, înconjurate de ziduri. Aceste plimbări, adăugate studiilor făcute cu sîlinţă, explică ştiinţa arheologiei ce a sfârşit prin a alunga lumea modernă din mintea lui Charles Ward; şi putem să înţelegem, astfel, natura solului pe care a căzut, în acea fatală iarnă din 1919 – 1920, sămânţa ce urma să dea un fruct atât de înspăimântător.

Doctorul Willett e sigur că, până la această dată, nu exista nici un element morbid în studiile şi cercetările tânărului. Privea cimitirele cu un interes pur istoric şi era lipsit de orice instinct

violent. Apoi treptat, s-a petrecut în el o metamorfoză stranie după ce a descoperit printre strămoşii lui din partea mamei pe un anumit Joseph Curwen, venit din Salem*, care fusese înzestrat cu o longevitate surprinzătoare şi era eroul unor întâmplări stranii.

Străbunul lui Ward, Welcome Potter, luase în căsătorie în 1785 pe o anume "Ann Tillinghast, fiică a Doamnei Eliza, ea însăşi fiică a căpitanului James Tillinghast"; numele tatălui nu figura în documentele de familie. La sfârşitul anului 1918, examinând un volum manuscris din arhivele municipale, tânărul genealogist descoperi o inscripţie ce menţiona o schimbare legală a numelui, prin care, în anul 1772, doamna Eliza Curwen, soţia lui Joseph Curwen, îşi reluase, împreună cu fiica ei Ann în vârstă de şapte ani, numele tatălui ei, căpitanul Tillinghast, dat fiind că *"numele Soţului devenise o Ruşine publică, datorită celor aflate după moartea lui şi care confirmau un vechi Zvon, căruia, ca Soţie credincioasă, refuzase să-i dea crezare până când nu a fost dovedit atât de categoric, încât nu mai încăpea nici o Îndoială"*. Această inscripţie a fost descoperită ca urmare a dezlipirii întâmplătoare a două foi prinse cu grijă una de alta.

Charles Ward înţelese pe loc că şi-a găsit un strămoş necunoscut până atunci. Aceasta îl impresionă cu atât mai mult, cu cât auzise deja vagi zvonuri privitoare la acest personaj a cărui amintire părea să fi fost ştearsă din punct de vedere oficial.

Până în clipa aceea, Ward se mulţumise să schiţeze ipoteze mai mult sau mai puţin fanteziste în privinţa bătrânului Joseph Curwen; dar, de cum descoperi legătura de rudenie ce-i unea, începu să adune sistematic toate datele pe care le putea găsi. Reuşi mai presus de orice speranţă: scrisori, memorii şi jurnale intime, uitate în podurile caselor din Providence şi din alte oraşe, cuprindeau pasaje revelatoare pe care autorii lor judecaseră că nu merită să le distrugă. Dar documentele cele mai importante, cele care, potrivit spuselor doctorului Willett, au cauzat pierderea lui Ward, au fost găsite de tânăr în august 1919, în spatele panourilor de lemn de pe pereţii unei case dărăpănate din Olney Court.

* Oraş în Statele Unite, celebru pentru procesele intentate unor persoane învinuite de vrăjitorie. (n. trad.)

II

Antecedent şi mârşăvie

1

Dacă ar fi să dăm crezare legendelor, zvonurilor şi documentelor descoperite de Ward, Joseph Curwen era un om enigmatic, care inspira o spaimă nedesluşită. Fugise din Salem şi se refugiase în Providence (liman al tuturor celor liberi, originali şi disidenţi) la începuturile marilor persecuţii ale vrăjitoarelor; se temea să nu fie acuzat că practică magia, ca urmare a existenţei singuratice şi a experienţelor lui chimice sau alchimice. Devenit cetăţean liber al oraşului Providence, el cumpără un teren de construcţie în josul străzii Olney. Casa lui a fost construită pe Stampers Hill*, la vest de Town Street, în locul ce a fost numit mai apoi Olney Court; în 1761 el înlocui această locuinţă printr-o alta, mult mai mare, ce dăinuie încă.

Mai întâi, cel mai bizar a părut că, din ziua sosirii sale, Joseph Curwen nu a dat câtuşi de puţin semne de îmbătrânire. S-a făcut armator, a cumpărat debarcadere lângă golful Mile-End şi a ajutat la reconstruirea Podului Mare în 1713; dar a păstrat mereu aceeaşi înfăţişare a unui om de treizeci spre treizeci şi cinci de ani. Pe măsură ce anii treceau, această însuşire neobişnuită a atras atenţia generală. Curwen s-a mulţumit să explice că era urmaşul unor strămoşi deosebit de viguroşi şi că simplitatea vieţii pe care o ducea îi îngăduia să-şi economisească forţele. Locuitorii din Providence, neînţelegând prea bine cum se împacă noţiunea de simplitate cu drumurile inexplicabile încoace şi încolo pe care le făcea negustorul, şi cu luminile ce-i ardeau toată noaptea la ferestre, căutară alte cauze bizarei tinereţi şi longevităţii sale. Cei mai mulţi dintre ei socotiră că starea aceasta ieşită din comun provenea de la faptul că tot timpul mânuia substanţe chimice. Se spuneau multe despre substanţele ciudate care-i veneau cu corăbiile de la Londra şi din India sau pe care se ducea să le cumpere la Newport, Boston şi

* Hill – deal, colină în l. engl. (n. trad)

New York. Când bătrânul doctor Jabez Bowen sosi de la Rehoboth şi-şi deschise farmacia de partea cealaltă a Podului Mare, sub însemnele Licornei şi Mojarului, Curwen cumpără fără încetare de la el droguri, acizi şi metale. Mai mulţi bolnavi, închipuindu-şi-l stăpân pe o minunată ştiinţă medicală, se duseră la el să-i ceară ajutorul; el îi încurajă în credinţa lor fără a se tulbura câtuşi de puţin, dându-le poţiuni de o culoare bizară, dar s-a putut observa că leacurile sale administrate altora nu aveau nici un efect. În cele din urmă, când, după o jumătate de veac de şedere în oraş, Curwen nu păru să fi îmbătrânit cu mai mult de cinci ani, lumea începu să cârtească şi să-i satisfacă dorinţa de singurătate pe care şi-o manifestase dintotdeauna.

Diverse scrisori şi jurnale intime din această epocă dau la iveală şi alte motive pentru care oamenii începuseră să se teamă şi să se ferească de Joseph Curwen ca de ciumă. Astfel, avea o pasiune bine cunoscută pentru cimitire, pe unde era zărit rătăcind la orice oră, deşi nimeni nu l-a văzut vreodată dedându-se vreunui act de profanare. Pe drumul spre Pawtuxet avea o fermă, la care-şi petrecea vara şi unde se ducea adesea călare, ziua sau noaptea. De acest mic conac aveau grijă doi servitori. Erau o pereche de indieni Narragansett: soţul avea un chip tivit cu cicatrici ciudate; nevasta, respingătoare la vedere, avea, probabil, în vine sânge negru. Ghimirlia de lângă clădirea fermei adăpostea laboratorul lui Curwen. Hamalii care livrau flacoane, saci sau lăzi prin uşa mică din spate, povesteau despre creuzete, alambicuri şi cuptoare văzute de ei în încăperea cu pereţii înţesaţi de rafturi şi spuneau pe şoptite că taciturnul alchimist va găsi, nu peste multă vreme, piatra filozofală. Vecinii cei mai apropiaţi, familia Fenner, declarau că se aud strigăte şi urlete necontenite venind de la ferma lui Curwen. În afară de aceasta, era de mirare marele număr de animale ce treceau pe pajişte; într-adevăr, nu aveai nevoie de atâtea dobitoace pentru a aproviziona cu carne, lapte şi lână un bătrân singuratic şi cei doi servitori ai săi. Lucru tot atât de bizar, şeptelul nu era niciodată acelaşi, căci, în fiecare săptămână, se cumpărau noi turme de la fermierii din Kingstown. În sfârşit, umblau zvonuri urâte despre o

clădire mare de piatră din cuprinsul fermei, cu ferestre mici ca nişte deschizături înguste.

Hoinarii din piaţa Podului Mare aveau multe de zis despre casa de la Olney Court: nu despre frumoasa locuinţă construită în 1761, când Curwen trebuie să fi avut o sută de ani, ci despre modesta căsuţă de la început, cu mansardă fără ferestre, cu ziduri îmbrăcate cu şiţă, al cărui schelet a pus să fie ars după ce a dărâmat-o. De fapt, era mult mai puţin misterioasă decât ferma, dar luminile ardeau înăuntru în toiul nopţii; ca servitori nu erau decât doi străini cu chipuri negricioase; menajera era o franţuzoaică incredibil de bătrână; la oficiu se livrau cantităţi extraordinare de hrană; în sfârşit, se făceau auzite voci ciudate purtând conversaţii secrete la ore neobişnuite.

În cercurile mai înalte ale societăţii din Providence, purtările lui Curwen erau, de asemenea, subiectul a numeroase discuţii; căci, pe măsură ce noul venit pătrunsese în cercurile bisericeşti şi negustoreşti ale oraşului, făcuse cunoştinţă cu persoane distinse. Se ştia că face parte dintr-o familie foarte bună, familia Curwen sau Carwen din Salem, binecunoscută în Noua Anglie*. S-a aflat că în tinereţe călătorise mult, că stătuse în Anglia şi fusese de două ori în Orient. Când binevoia să vorbească, folosea limbajul unui englez cultivat. Dar, pentru cine ştie ce motiv, nu-i plăcea tovărăşia nimănui. Deşi nu-şi alungase niciodată vreun vizitator, dădea întotdeauna dovadă de o asemenea rezervă, că puţină lume găsea ceva de spus în faţa lui.

Se ghicea în purtarea lui o aroganţă sardonică, de parcă, după ce frecventase fiinţe mai puternice, ajunsese să-i considere pe toţi oamenii nişte nătărăi. Când doctorul Checkley, unul dintre cei mai inteligenţi oameni ai timpului, a venit la Boston în 1738 pentru a prelua îndatoririle de rector la King's Church, n-a uitat să-l viziteze pe personajul despre care auzise atâtea. Dar, după foarte puţin timp, s-a retras, căci deslușise în vorbele gazdei sale ceva sinistru.

* Nume dat celor şase state americane care corespund coloniilor engleze fondate în secolul XVII: Maine, New Hampshire, Vermont, Massachussetts, Rhode Island, Connecticut (n. trad.)

Charles Ward îi declară într-o seară tatălui său că ar plăti scump ca să afle ce-i putuse spune ecleziastului misteriosul bătrân; din păcate, toţi autorii de jurnale intime din vremea aceea povestesc despre sila doctorului Chechley de a repeta cele auzite. Omul acesta cumsecade fusese groaznic de răvăşit de discuţie şi de-atunci nu se putuse gândi niciodată la Joseph Curwen fără să-şi piardă veselia binecunoscută.

Un alt om cultivat l-a evitat pe neprietenosul pustnic pentru motive mai precise. În 1746 domnul John Merritt, un englez destul de copt ca vârstă, cu înclinaţii ştiinţifice şi literare, sosi de la Newport şi se instală la Providence, unde îşi construi un conac frumos în locul unde este astăzi centrul cartierului rezidenţial. Trăia pe picior mare (a fost primul care a avut trăsură şi servitori în livrea) şi se mândrea grozav cu luneta lui, cu telescopul şi cu splendida bibliotecă de cărţi englezeşti şi latine. Auzind că Joseph Curwen are cea mai bogată bibliotecă din oraş, nu întârzie să-l viziteze şi fu întâmpinat destul de cordial. Admiraţia faţă de rafturile burduşite ale gazdei sale, care, în afară de clasicii greci, latini şi englezi, conţineau şi un remarcabil arsenal de opere filozofice, matematice, ştiinţifice, de autori ca Paracelsus, Agricola, van Helmont, Sylvius, Glauber, Boyle, Boerhaave, Becher şi Stahl, făcu să fie invitat să viziteze ferma şi laboratorul, ceea ce Curwen nu oferise nimănui, niciodată.

Domnul Merritt a spus întotdeauna că nu a văzut nimic cu adevărat oribil la ferma din Pawtuxet Road*, dar a declarat că titlurile volumelor tratând despre magie, alchimie şi teologie fuseseră de ajuns ca să-i inspire o adevărată repulsie. Această colecţie bizară cuprindea toţi cabaliştii, demonologii şi magicienii cunoscuţi şi constituia o adevărată comoară de ştiinţă alchimică şi astrologică. Era acolo volumul *Hermes Trismegistul* în ediţia Ménard, *Turba Philosopharum*, *Liber Investigationis* de Geber, *Cheia înţelepciunii* de Artephous, *Zohar*-ul, *Albertus Magnus* de Peter Jamm, *Ars magna et ultima* de Raymond Lully în ediţia Zetzner, *Thesaurus Chemicus* de Roger Bacon, *Clavis Alchimiae* de Fludd, *De Lapide Philosophico* de Trithemius. Lucrările evreilor şi arabilor din evul

* Drumul spre Pawtuxet (l. engl), Pawtuxet fiind un sat. (n. trad.)

mediu erau foarte numeroase şi domnul Merritt păli când, luând un volum frumos cu eticheta *Quanoon-e-l-slam* observă că era, în realitate, *Necronomicon*-ul arabului dement Abdul Alhazred, carte interzisă despre care circulaseră zvonuri monstruoase cu câţiva ani înainte, când fuseseră descoperite rituri imposibil de numit în sătucul de pescari Kingsport din Massachussetts.

Dar, lucru ciudat, demnul domn Merritt a fost impresionat cel mai mult de un amănunt neînsemnat. Pe vechea masă de acajù era pus un exemplar foarte vechi din Borellus, adnotat şi subliniat de mâna lui Curwen. Cartea era deschisă la mijloc şi un paragraf subliniat de mai multe ori cu pana atrase atenţia vizitatorului. Lectura acestor câteva rânduri îi produse o tulburare de nedescris. Şi le-a amintit până la sfârşitul zilelor şi le-a transcris cuvânt cu cuvânt în jurnalul lui intim. Iată-le:

> *"Sărurile esenţiale ale Animalelor se pot prepara şi păstra în aşa fel încât un Om ingenios să poată avea o întreagă Arcă a lui Noe în Cabinetul său şi să facă să răsară, după voie, frumoasa Formă a unui Animal, pornind de la cenuşile lui; şi printr-o asemenea metodă, aplicată Sărurilor esenţiale ale Pulberii omeneşti, un Filozof poate, fără nici un fel de Necromanţie criminală, să reînvie Forma unuia dintre Strămoşii săi defuncţi, pornind de la Pulberea Corpului său incinerat"*

Cele mai urâte lucruri despre Joseph Curwen se povesteau lângă port, în partea de sud a Town Street-ului. Marinarii sunt oameni superstiţioşi: mateloţii aspri de pe corăbiile ce transportau sclavi negri, de pe vasele de piraţi şi de pe marile brickuri ale familiilor Brown, Crawford şi Tillinghast îşi făceau pe furiş semnul crucii când îl vedeau pe bătrânul zvelt şi adus de spate, cu părul blond, cu înfăţişarea atât de tânără, intrând în antrepozitul lui de pe Doubloon Street sau stând de vorbă cu căpitanii ori cu reprezentanţii armatorilor pe cheiul de-a lungul căruia se legănau corăbiile. Comişii şi căpitanii navelor lui se temeau de el şi-l urau; echipajele lui erau formate din metişi din La Havana, Martinica sau Port-Royal. Faptul că îşi înlocuia foarte des marinarii constituia motivul principal al fricii inspirate de bătrân. Un echipaj cobora pe

mal şi unii dintre membrii săi erau însărcinaţi cu un comision oarecare; când se suna adunarea, lipseau întotdeauna unul sau doi oameni. Or aproape toţi dispăruţii primiseră ordinul de a se duce la ferma de pe Pawtuxet Road şi nimeni nu uitase amănuntul acesta. Cu trecerea vremii, Curwen găsi din ce în ce mai greu marinari pentru corăbii. De fiecare dată dezertau câţiva dintre ei, după ce auziseră bârfele de pe cheiurile din Providence, şi înlocuirea lor se făcea mereu mai anevoios.

În 1760 Joseph Curwen devenise un adevărat paria, bănuit de cârdăşie cu diavolii, alianţă ce părea cu atât mai ameninţătoare, cu cât nu putea fi nici numită, nici înţeleasă, nici dovedită. Cazul soldaţilor dispăruţi în 1758 reuşi să înfurie oamenii de-a binelea. În anul acela, în lunile martie şi aprilie, două regimente regale aflate în drum spre Noua Franţă* au fost încartiruite la Providence, unde numărul ostaşilor s-a împuţinat în chip inexplicabil. S-a observat că Joseph Curwen avea obiceiul să stea la taclale cu aceşti străini în tunică roşie şi, când dispărură mai mulţi dintre ei, oamenii îşi aduseră aminte de ceea ce se întâmpla cu echipajele armatorului. Nimeni nu poate spune ce s-ar fi întâmplat dacă regimentele ar fi rămas acolo mai mult timp.

Cu toate acestea, afacerile negustorului prosperau. Avea monopol asupra piperului negru, salpetrului şi scorţişoarei şi era cel mai mare importator de aramă, indigo, bumbac, lână, sare, fier, hârtie şi mărfuri de tot felul. Prăvăliaşii alde James Grun, cu firma *Elefantul*, Russel de la *Vulturul de Aur*, de pe cealaltă parte a Podului Mare sau Clark şi Nightingale de la *Tigaia*, lângă *Cafeneaua Nouă*, se aprovizionau aproape numai de la el. În sfârşit, legăturile şi contactele cu distilatorii din partea locului, cu lăptarii, cu crescătorii de cai indieni şi cu fabricanţii de lumânări din Newport îl situau printre primii exportatori ai coloniei.

Deşi era alungat din viaţa publică, nu-i lipsea un anumit simţ civic. Când casa guvernatorului a fost distrusă de un incendiu, el a participat cu generozitate la reconstrucţia ei, în 1761. În acelaşi an şi-a dat obolul la reclădirea Podului Mare, după furtuna din

* Nume dat în secolul XVII posesiunilor franceze din Canada. (n. trad.)

octombrie. A înlocuit multe dintre cărţile distruse când a ars biblioteca municipală. În sfârşit, în ziua când unii dintre credincioşi s-au despărţit de biserica în care slujea doctorul Cotton şi au fondat biserica diaconului Snow, Curwen li s-a alăturat. Zelul lui religios a scăzut după puţină vreme, dar, când s-a văzut condamnat la o izolare ce-l ducea la ruină, a început din nou să cultive pietatea.

2

Spectacolul acestui om ciudat, cu chipul livid, arătând abia de patruzeci de ani şi, cu toate acestea, bătrân de peste un veac, încercând să scape de valul de teamă şi ură abătut asupra lui, părea totodată patetic şi vrednic de dispreţ. Dar puterea bogăţiei şi a anumitor gesturi este atât de mare, încât antipatia publică faţă de el scăzu puţin, mai ales atunci când marinarii lui încetară brusc să mai dispară. În plus, n-a mai fost văzut umblând prin cimitire şi zvonurile despre zgomotele sinistre ce se auzeau din ferma de la Pawtuxet Road s-au împuţinat. A continuat să-şi aprovizioneze casa cu cantităţi considerabile de hrană şi să-şi cumpere mereu alte turme de animale; dar, înainte ca Charles Ward să-i examineze registrele de socoteli, nimeni nu s-a gândit să facă o comparaţie neliniştitoare între marele număr de negri din Guineea, pe care i-a importat până în 1766 şi numărul mic al aceloraşi negri pentru care avea acte de vânzare fie către negustorii de sclavi de la Podul Mare, fie către plantatorii din regiunea Narragansett.

Desigur, această cuminţenie târzie nu făcu mare impresie. Oamenii continuau să-l evite pe Curwen cu neîncredere, iar el înţelese că, în felul acesta, afacerile i se vor ruina repede. Studiile şi experienţele lui, oricare ar fi fost natura lor, făceau necesare, probabil, venituri considerabile; în afară de aceasta, schimbarea locului de reşedinţă nu i-ar fi folosit la nimic, căci l-ar fi făcut să piardă toate avantajele situaţiei sale comerciale. Judecata îl îndemna să-şi îmbunătăţească relaţiile cu locuitorii oraşului, astfel încât prezenţa lui să nu mai fie un semnal pentru încetarea conversaţiilor, pentru scuze neconvingătoare de plecare şi pentru o atmosferă de jenă generală. Şi comişii lui îi pricinuiau multe griji, căci erau nişte

nepricopsiţi pe care nimeni altul nu voia să-i angajeze. Cât despre căpitanii şi secunzii de pe corăbiile lui, nu lucrau pentru el decât dacă reuşea să exercite o anumită presiune asupra lor fie printr-o ipotecă, fie printr-o poliţă, fie prin informaţii precise despre viaţa lor privată. Dacă putem crede jurnalele intime ale vremii, în mai multe cazuri Curwen a dat dovadă de o putere cu adevărat magică în descoperirea secretelor de familie, folosite în scopuri greu de mărturisit. În decursul ultimilor cinci ani ai vieţii sale s-ar părea că numai prin conversaţii nemijlocite cu oamenii morţi demult ar fi putut căpăta informaţiile pe care era gata oricând să le dea pe faţă, foarte volubil.

Cam în acea vreme, vicleanul negustor găsi o modalitate supremă de a-şi recăpăta locul în comunitate. Hotări să ia în căsătorie o fată a cărei situaţie socială ar fi făcut imposibil ostracismul ce îl lovea. Poate că dorinţa lui de căsătorie avea şi motive mai profunde; raţiuni atât de străine sferei noastre, încât numai documentele descoperite la o sută cincizeci de ani după moartea lui au îngăduit să li se bănuiască existenţa; dar nu se va şti niciodată nimic sigur despre aceasta. Dându-şi seama câtă indignare ar provoca dacă ar face curte unei fete după obicei, el căută o candidată cu părinţi asupra cărora să poată exercita o presiune suficientă; lucru foarte greu, căci voia ca viitoarea lui soţie să aibă o mare frumuseţe, o educaţie perfectă şi o poziţie socială ireproşabilă. În cele din urmă, alegerea căzu asupra fiicei unuia dintre cei mai buni căpitani ai vaselor sale, numit Dutie Tillinghast, un văduv de foarte bună familie şi cu o reputaţie nepătată, care, din lipsă de bani, se afla cu totul sub dominaţia lui Curwen. După o întrevedere furtunoasă cu armatorul, marinarul îşi dădu consimţământul la această unire monstruoasă.

Eliza Tillinghast, la acea vreme în vârstă de optsprezece ani, fusese crescută pe cât de bine o îngăduiseră veniturile modeste ale tatălui ei. Nu numai că urmase cursurile şcolii Stephen Jackson, dar învăţase şi toate artele vieţii casnice. De la moartea mamei ei, răpusă de vărsat negru în 1757, ţinea singură casa, ajutată numai de o servitoare. Trebuie să fi avut o explicaţie foarte neplăcută cu tatăl ei în legătură cu căsătoria pe care i-o impunea, dar nici un

document scris nu face vreo menţiune despre aceasta. Se ştie sigur că a rupt logodna cu tânărul Ezra Weeden, prim-locotenent pe nava *Enterprise*, şi că unirea ei cu Joseph Curwen a fost oficiată la 7 martie 1767 în biserica baptistă, în prezenţa personalităţilor celor mai de seamă ale oraşului. *Gazette* a menţionat căsătoria într-o relatare foarte scurtă, care pare să fi fost ruptă sau tăiată din numerele de jurnal ce s-au păstrat. Ward a găsit un singur ziar intact, după lungi cercetări în arhivele unui colecţionar celebru. Nota era redactată în termenii următori.

> *Lunea trecută, Domnul Joseph Curwen, negustător din acest Oraş, a luat în căsătorie pe Domnişoara Eliza Tillinghast, fiică a căpitanului Dutie Tillinghast, tânără care, pe lângă Frumuseţe, este înzestrată cu adevărata Virtute în stare să onoreze Starea căsniciei şi să facă să-i dăinuie Calitatea.*

Corespondenţa Durfee-Arnold, descoperită de Charles Ward în colecţia lui Melville F. Peters din George Street, aruncă o lumină vie asupra indignării trezite de această căsătorie nepotrivită. Totuşi, influenţa socială a lui Tillinghast rămânea neschimbată şi, din nou, Joseph Curwen primi vizita unor oameni pe care, în alte împrejurări, n-ar fi reuşit niciodată să-i facă să-i treacă pragul casei. Deşi n-a fost primit de toată lumea, a încetat să mai fie ţinta excluderii generale. Comportarea ciudatului mire faţă de soţia lui uimi pe toată lumea. În casa nouă din Olney Court n-a mai avut loc nici o manifestare supărătoare şi, deşi Curwen se ducea foarte des la fermă (unde n-a luat-o niciodată pe soţia lui), purtarea i-a devenit aproape normală. O singură persoană îi arăta o dușmănie fără leac: Ezra Weeden, tânărul ofiţer de marină a cărui logodnă cu Eliza Tillinghast fusese ruptă cu atâta brutalitate. Jurase public că se va răzbuna şi îl spiona pe Curwen cu o încăpăţânare plină de ură, ce nu prezicea nimic bun pentru fericitul lui rival.

La 7 mai 1765 s-a născut Ann Curwen. A fost botezată de reverendul John Graves, de la King's Church (soţul şi soţia fiind, respectiv, congregaţionalist şi baptistă, adoptaseră de comun acord biserica episcopală pentru fiica lor). Naşterea nu e amintită în majoritatea documentelor bisericeşti şi municipale în care ar trebui

să figureze, iar Charles Ward o descoperi cu foarte mare greutate. Pentru aceasta a trebuit să poarte o corespondenţă cu moştenitorii doctorului Graves care, ca un fidel supus al regelui ce era, luase cu el un *duplicatum* al registrelor parohiale când îşi abandonase păstoria, în momentul revoluţiei. Ward s-a adresat acestei surse, întrucât ştia că străbuna lui, Ann Tillinghast Potter aparţinuse bisericii episcopale.

Puţin timp după naşterea fiicei lui, eveniment pe care-l întâmpină cu un entuziasm ce contrasta cu obişnuita lui răceală, Curwen hotărî să pozeze pentru un portret. L-a comandat unui scoţian plin de talent, numit Cosmo Alexander, ce locuia pe atunci la Newport. Se spune că imaginea a fost pictată pe un panou din bibliotecă, în casa din Olney Court. În perioada aceea, negustorul dădu semne ale unei distracţii neobişnuite şi-şi petrecu mai tot timpul la ferma din Pawtuxet Road. Părea a fi căzut pradă unei agitaţii stăpânite, ca şi cum ar fi fost în aşteptarea unui eveniment fenomenal sau în preajma unei descoperiri stranii din domeniul alchimiei.

Nu înceta să se prefacă foarte interesat de viaţa comunităţii şi nu pierdea nici o ocazie să ridice nivelul cultural al oraşului. În 1763 îl ajută pe Daniel Jenckes să-şi deschidă librăria şi, după aceea, deveni cel mai bun client al ei. La fel, dădu un ajutor financiar substanţial ziarului *Gazette*, care apărea în fiecare miercuri la hanul *Capul lui Shakespeare*. În politică s-a arătat un partizan vehement al guvernatorului Hopkins, împotriva partidului lui Ward (foarte puternic la Newport, rivalul oraşului Providence). Dar Ezra Weeden, care-l supraveghea îndeaproape, batjocorea cu cinism această activitate de faţadă şi jura că ea ascunde legături odioase cu cele mai negre abisuri ale iadului. De fiecare dată când era pe uscat, tânărul petrecea nopţi întregi în preajma cheiurilor, ţinând o barcă pregătită atunci când vedea luminile strălucind în antrepozitele lui Curwen şi urmărind bărcuţa care, uneori, se îndepărta pe furiş în golf. Mai stătea şi la pândă, uneori, lângă ferma din Pawtuxet Road şi o dată a fost muşcat groaznic de câinii pe care cei doi servitori i-au asmuţit asupra lui.

3

În iulie 1766 s-a produs ultima metamorfoză a lui Joseph Curwen. A fost foarte bruscă şi observată de toţi locuitorii oraşului. Expresia de aşteptare făcu loc unui aer de triumf entuziast. Negustorul părea că se stăpâneşte cu greu să nu se laude în public cu ceea ce descoperise, aflase sau făcuse; dar, după cât se vede, nevoia de a păstra secretul a fost mai puternică decât dorinţa de a-şi împărtăşi bucuria, căci nu a dat niciodată nici un fel de explicaţie. Atunci a început sinistrul savant să-i uimească pe oameni cu cunoştinţe despre fapte pe care numai strămoşii lor defuncţi ar fi putut să i le transmită.

Dar activităţile clandestine ale lui Curwen nu încetară numai pentru atât. Din contră, păru să se extindă, aşa încât grija afacerilor lui căzu din ce în ce mai mult pe spatele căpitanilor legaţi de el prin lanţurile fricii. Delăsă cu totul comerţul cu sclavi sub pretextul că beneficiile se micşorează pe zi ce trece. Îşi petrecea cât mai mult timp la fermă şi, după unele zvonuri, putea fi găsit uneori în preajma cimitirelor. Ezra Weeden, deşi îl spiona doar pe perioade scurte şi intermitente, din pricina călătoriilor sale pe mare, era mai încăpăţânat decât ţăranii şi orăşenii: astfel că supuse treburile lui Curwen unei supravegheri fără precedent. Unele manevre bizare ale vaselor negustorului fuseseră considerate ca normale într-o epocă în care toţi coloniştii păreau hotărâţi să lupte împotriva legii asupra zahărului, ce punea piedici unui comerţ important. Contrabanda era lucru banal în golful Narragansett, unde noaptea erau debarcate tot felul de încărcături ilicite. Dar Weeden, după ce urmări de mai multe ori barcazurile şi cuterele care se îndepărtau într-ascuns de bazinele de lângă Town Street, căpătă curând certitudinea că Joseph Curwen nu avea doar grija de a se feri de navele înarmate ale Majestăţii Sale. Înainte de metamorfoza din 1766, cele mai multe dintre ambarcaţiile lui aduceau negri înlănţuiţi, ce erau debarcaţi într-un punct al malului chiar la nord de satul Pawtuxet şi erau duşi apoi la fermă, unde erau închişi în enorma clădire de piatră ale cărei ferestre se reduceau la nişte

deschizături înguste. Începând din iulie 1766, Curwen încetă să mai importe sclavi şi, o bucată de vreme, navigaţia de noapte se opri şi ea. Apoi, cam prin primăvara lui 1767, barcazurile şi cuterele începură iar să iasă din bazine; dar acum mergeau foarte departe în golf, până la Nanquit Point, unde preluau încărcături de pe corăbii străini, deosebit de mari. Apoi, marinarii lui Curwen transportau aceste încărcături până la fermă, unde le descărcau în clădirea de piatră folosită altădată ca închisoare pentru sclavi; ele erau formate aproape în întregime din lăzi dintre care unele, grele şi lungi, semănau foarte tare cu nişte sicrie.

Weeden păndea ferma cu stăruinţă. Rareori lăsa să se scurgă o săptămână fără să facă o expediţie nocturnă, exceptând perioadele în care zăpada acoperea pământul şi i-ar fi păstrat urma paşilor. Ca să-şi asigure veghea şi în timp ce era pe mare, ceru ajutorul unui prieten de cârciumă, numit Eleazar Smith. Ar fi putut amândoi să răspândească zvonuri extraordinare. N-au făcut-o, pentru că au judecat că orice publicitate ar fi atras atenţia prăzii lor şi i-ar fi împiedicat să meargă mai departe. Or ei doreau să afle mai multe înainte să treacă la acţiune. Probabil că au aflat lucruri cu adevărat înspăimântătoare, şi Charles Ward le-a spus adesea rudelor sale cât îi pare de rău că Weeden îşi arsese carnetele de note. Tot ce se ştie despre descoperirile lor vine din jurnalul intim, destul de dezlânat, al lui Eleazar Smith şi din unele scrisori din vremea aceea; din aceste documente reiese că ferma era doar învelişul exterior al unei formidabile ameninţări, de a cărei întindere nu-ţi poţi da seama cu claritate.

Weeden şi Smith se convinseră curând că pe sub pământ se întindea un şir de tuneluri şi catacombe unde trăiau numeroşi servitori, în afară de bătrânul indian şi de nevastă-sa. Casa propriu-zisă era o veche locuinţă de la începutul secolului al XVII-lea, cu cămine enorme şi cu ferestre zăbrelite; laboratorul se găsea într-o clădire mică, expusă spre nord. Această clădire era izolată de celelalte; totuşi, judecând după vocile care se auzeau uneori dinăuntru, se putea ajunge acolo prin căile subterane. Până în 1766, vocile acestea erau doar murmure sau strigăte ale sclavilor,

însoţite de ciudate invocări psalmodiate. După această dată, vocile se schimbară într-un fel ce te înfiora: posomorâte răspunsuri afirmative, explozii de furie frenetică, gemete imploratoare, gâfâituri avide, strigăte de protest. Ele se exprimau în diferite limbi, cunoscute toate lui Curwen, care rostea cu asprime ameninţări sau reproşuri.

Uneori, păreau să fie mai mulţi oameni în casă: Curwen, câţiva prizonieri şi paznicii acestor captivi. Unele voci se exprimau în limbi pe care nici Weeden, nici Smith nu le auziseră niciodată, cu toate că erau familiarizaţi cu porturile străine. Conversaţiile semănau întotdeauna cu un fel de interogatoriu: s-ar fi zis că Joseph Curwen smulgea informaţii unor prizonieri înspăimântaţi sau răzvrătiţi.

Weeden n-a putut nota decât anumite fraze din dialogurile în engleză, franceză sau spaniolă. În afară de convorbirile în care se discuta despre treburile din trecut ale familiilor din Providence, majoritatea întrebărilor şi a răspunsurilor se referea la subiecte istorice sau ştiinţifice, câteodată aparţinând unui trecut foarte îndepărtat. Într-o zi, de exemplu, un personaj, ce trecea alternativ de la furie la morocăneală, a fost interogat în limba franceză despre masacrarea Prinţului Negru la Limoges, în 1370, ca şi cum, dintr-un motiv secret, prizonierul ar fi trebuit să ştie aceste lucruri. Curwen îl întrebă pe captiv dacă ordinul fusese dat din cauza Semnului Ţapului, descoperit pe altarul criptei romanc a catedralei, sau pentru că Omul Negru din Haute-Vienne rostise Cele Trei Cuvinte. Nereuşind să capete un răspuns, inchizitorul recurse probabil la metode extreme, căci se auzi un ţipăt formidabil, urmat de o tăcere adâncă şi apoi de o bufnitură.

Ferestrele fiind întotdeauna astupate cu perdele grele, nici una dintre aceste convorbiri nu a avut martori oculari. Într-o noapte totuşi, în timpul unui discurs într-o limbă necunoscută, Weeden văzu apărând pe o perdea o umbră care îl înfricoşă. Ea îi aduse aminte de un personaj dintr-un spectacol de marionete prezentat în toamna anului 1764, la Hacher's Hall, de un păpuşar venit din Germantown, Pennsylvania, şi care se intitula *Vedere a Celebrei Cetăţi a Ierusalimului, în care sunt reprezentate Ierusalimul, Templul*

lui Solomon, Tronul său Regal, celebrele Turnuri şi Coline; la fel şi Chinurile Domnului Nostru de la Grădina Ghetsemani până la Crucea de pe Golgotha. În noaptea aceea spionul, lipit de fereastra sălii din faţă, unde avea loc convorbirea, tresări atât de tare, încât îi alarmă pe cei doi servitori indieni, care asmuţiră câinii asupra lui. După aceea nu s-a mai auzit niciodată vorbindu-se în casă, iar Weeden şi Smith traseră concluzia că magicianul îşi mutase terenul de activitate în regiunile subterane.

Existenţa subteranelor era dovedită de mai multe detalii. Din pământ, în locuri îndepărtate de orice locuinţă, se auzeau uneori strigăte şi gemete înăbuşite. În afară de asta, s-a descoperit o uşă masivă de stejar încastrată într-o arcadă de zidărie, care dădea acces la cavernele scobite în deal; uşa se afla lângă malul apei, ascunsă de tufişuri, în locul unde coasta dealului coboară în pantă abruptă până în valea râului Pawtuxet. Weeden nu putea să ştie când şi cum fuseseră construite aceste catacombe; dar insistă adesea asupra faptului că muncitorii puteau uşor să ajungă acolo fără să-i vadă nimeni, venind pe râu. Chiar aşa, Joseph Curwen îi punea pe mateloţii lui să facă treburi foarte ciudate! În timpul marilor ploi din primăvara lui 1769, cei doi spioni pândiră cu luare-aminte malul povârnit al râului, să vadă dacă nu cumva apele vor da la iveală vreun secret subteran. Răbdarea lor a fost recompensată de spectacolul unor mari grămezi de oase omeneşti şi de animale în unele locuri ale malului, unde ploile săpaseră adevărate râpe. Desigur, lucrul putea părea normal în apropierea unei ferme care se ocupa de creşterea animalelor, într-un colţ de ţară unde se găseau nenumărate cimitire vechi indiene; dar Weeden şi Smith ajunseră la concluzii cu totul diferite.

În ianuarie 1770, în vreme ce cei doi tineri se mai întrebau încă ce trebuia să creadă şi ce să facă, se produse incidentul cu nava *Fortaleza*. Exasperat de incendiul criminal ce distrusese vasul de pază a coastei *Liberty*, de la Newport, amiralul Wallace, comandantul flotei vămilor, dăduse ordin să se întărească supravegherea navelor străine. În această împrejurare, într-o zi, în zori, goeleta *Cygnet*, sub ordinele căpitanului Harry Leshe, captură,

după o scurtă urmărire, nava *Fortaleza*, din Barcelona, căpitan Manuel Arruda; nava venea din Cairo şi se îndrepta spre Providence. Când s-a făcut controlul vasului, s-a constatat cu uimire că încărcătura lui se compunea în exclusivitate din mumii egiptene adresate unui "Matelot A.B.C." care trebuia să vină să le preia cu un barcaz, în larg, în dreptul lui Nanquit Point; căpitanul Arruda refuză să dezvăluie identitatea "Matelotului A.B.C.". Tribunalul maritim din Newport se trezi la mare strâmtoare, căci, pe de o parte, încărcătura nu era alcătuită din marfă de contrabandă, dar, pe de altă parte, *Fortaleza* intrase ilegal în apele teritoriale. Până la urmă, s-a făcut un compromis: vasul a fost eliberat cu interdicţia de a ancora în apele Rhode Island-ului. După aceea, a mai fost văzut în vecinătatea portului din Boston, dar n-a intrat vreodată pe faţă în port.

Acest incident bizar nu putu să nu atragă atenţia locuitorilor din Providence; mai mulţi dintre locuitorii săi făcură legătura între mumiile de pe *Fortaleza* şi Joseph Curwen. Studiile şi experienţele sinistrului bătrân fiind cunoscute de toată lumea, la fel ca şi gustul lui morbid pentru cimitire, părea să fie singurul cetăţean al oraşului căruia lugubra încărcătură i-ar fi putut fi adresată. Ca şi cum ar fi ghicit această opinie, bătrânul negustor avu grijă să discute în mai multe rânduri despre valoarea chimică a balsamurilor ce se găsesc în mumii, crezând poate că ar putea astfel să dea acestei afaceri un aspect oarecum normal, fără să admită totuşi că ar fi luat parte la ea. Cât despre Weeden şi Smith, firește că ei îşi închipuiră cele mai extravagante teorii cu putinţă asupra lui Joseph Curwen şi a monstruoaselor lui lucrări.

Primăvara următoare căzură din nou ploi îmbelşugate şi cei doi tineri supravegheară stăruitor malul râului, în spatele fermei. Mari porţiuni de pământ au fost luate de ape, au fost dezvelite oseminte, dar cei ce pândeau n-au văzut nici o cavernă subterană. Cu toate acestea, în satul Pawtuxet, la o milă în aval de fermă, s-a răspândit un zvon neobişnuit. Paşnicii pescari ale căror bărci erau ancorate în micul port toropit, nu departe de podeţ, afirmau că văzuseră trupuri plutind pe apă; apăruseră doar un minut, în timp ce cădeau pe cataracte. Desigur, Pawtuxet este un râu lung, care şerpuieşte prin

mai multe regiuni populate unde sunt cimitire din belşug, iar ploile fuseseră torenţiale. Dar pescarii au fost neplăcut impresionaţi de privirea de nebun a unuia dintre cadavre, în momentul când a fost aruncat de curent în josul cataractei, ca şi de ţipătul stins scos de un altul care, judecând după starea lui, ar fi trebuit să fie cu desăvârşire incapabil să strige. Auzind vestea, Smith, în lipsa lui Weeden, se grăbi să meargă să examineze malul în spatele fermei, unde bănuia că s-a produs o surpare însemnată. Cu toate acestea, nu văzu nici urmă de vreo deschizătură, căci avalanşa în miniatură formase un zid de pământ şi de arbuşti dezrădăcinaţi.

4

În toamna lui 1770, Weeden hotărî că venise momentul să împărtăşească şi altora descoperirile sale, întrucât dispunea de o înlănţuire precisă de fapte şi de un martor ocular gata să garanteze că nu gelozia şi dorinţa de răzbunare îi înfierbântaseră imaginaţia. Îl luă de prim-confident pe căpitanul vasului *Enterprise*, James Matthewson, care nu numai că-l cunoştea îndeajuns ca să nu se îndoiască de adevărul spuselor lui, dar avea şi destulă influenţă în oraş pentru a fi ascultat cu respect. Discuţia avu loc într-o sală a cârciumii lui Sabin, lângă port, în prezenţa lui Smith, iar căpitanul Matthewson păru foarte impresionat de declaraţiile primului său locotenent. Ca şi toţi ceilalţi locuitori din Providence, avea bănuieli urâte cu privire la Curwen; n-avea nevoie decât de câteva informaţii suplimentare ca să se convingă de-a binelea. Ordonă celor doi tineri să nu mai spună nimic nimănui, aşteptând momentul potrivit să consulte el însuşi vreo zece dintre notabilii cei mai instruiţi din oraş. Oricum, secretul trebuia păstrat, căci lucrurile nu puteau fi rezolvate de poliţie sau gardă; pe deasupra, mulţimea trebuia ţinută în neştiinţă, ca să se evite repetarea panicii îngrozitoare de la Salem, care-l făcuse pe Curwen să plece la Providence cu un secol mai înainte.

Socotea să se adreseze personalităţilor următoare: doctorul Benjamin West, autor al unui tratat asupra orbitei planetei Venus; reverendul James Manning, decan al Universităţii; ex-guvernatorul Stephen Hopkins, membru onorific al Societăţii Filozofice din

Newport; John Carter, editorul ziarului *Gazette*; cei patru fraţi Brown: John, Joseph, Nicholas şi Moses, magnaţii oraşului (Joseph era un chimist amator foarte competent); bătrânul doctor Jabez Brown, un mare erudit, foarte bine informat asupra cumpărăturilor bizare ale lui Curwen; şi căpitanul Abraham Whipple, corsar de o energie şi o îndrăzneală fenomenale. Aceşti oameni, dacă-şi plecau urechea la spusele lui Matthewson, ar fi putut hotărî împreună dacă, înainte să treacă la fapte, era nevoie să-l consulte pe guvernatorul coloniei, Joseph Wanton, de la Newport.

Căpitanul Matthewson reuşi peste aşteptări: deşi doi sau trei dintre notabili primiră cu unele rezerve povestirea lui Weeden, toţi considerară necesar să acţioneze în comun şi în secret. Curwen constituia o ameninţare pentru prosperitatea oraşului şi a coloniei: trebuia eliminat cu orice preţ. La sfârşitul lunii decembrie 1770 a avut loc o întrunire generală acasă la Stephen Hopkins. Căpitanul Matthewson a citit notele lui Weeden. Acesta şi cu prietenul lui, Smith, au fost convocaţi pentru a preciza unele amănunte. Înainte ca cele spuse de ei să ia sfârşit, adunarea se simţi sub apăsarea unei groaze nedesluşite; dar, în această teamă, era amestecată o hotărâre cruntă, pe care căpitanul Whipple o exprimă prin nişte înjurături răsunătoare. Au decis să nu-i spună nimic guvernatorului, căci trebuia să recurgă la măsuri în afara legii. Putea fi periculos să-i dai ordin să părăsească oraşul unui om cum era Curwen, care părea să dispună de puteri supranaturale. În afară de aceasta, chiar dacă s-ar fi supus fără să treacă la represalii, nu s-ar fi reuşit decât mutarea ameninţării într-un alt loc. Negustorul trebuia să fie luat pe neaşteptate la fermă de o trupă de corsari bine călăiţi şi să i se dea o ultimă şansă de a se explica. Dacă era doar un nebun care se distra să poarte discuţii imaginare imitând diferite voci, se vor mulţumi să-l închidă. Dacă ororile subterane se vor dovedi a fi reale, Curwen trebuia să moară împreună cu toţi servitorii săi. Totul se putea petrece fără mult zgomot: văduva şi socrul lui nu vor şti niciodată ce se întâmplase.

În timp ce conspiratorii discutau aceste măsuri, în oraş se petrecu o întâmplare atât de teribilă, atât de inexplicabilă, încât

multă vreme se vorbi despre ea la mare distanţă de jur-împrejur. Într-o noapte de ianuarie, pe când luna strălucea luminoasă şi o pătură groasă de zăpadă acoperea pământul, au fost auzite ţipete înfiorătoare răsunând pe râu şi pe deal; apoi, oamenii care locuiau lângă Weybosset Point văzură o formă mare albă, alergând cu disperare pe o bucată de teren incomplet defrişată, în faţa locului numit Capul Turcului. Din depărtare răsunau lătrăturile câinilor, dar s-au liniştit de îndată ce a început să se audă zarva oraşului trezit din somn. Grupuri de bărbaţi înarmaţi cu lanterne şi muschete s-au dus în grabă acolo, dar n-au putut descoperi nimic. Totuşi, a doua zi dimineaţa, un trup gigantic, voinic, complet dezbrăcat a fost găsit pe gheaţa strânsă la picioarele dinspre sud ale Podului Mare şi identitatea cadavrului a devenit tema a numeroase ipoteze. Cei care vorbiră în şoaptă despre acest subiect erau toţi bunici, căci chipul ţeapăn, cu ochii plini de groază nu trezea amintiri decât în memoria bătrânilor venerabili: or aceştia recunoscură în acest cadavru cu trăsături schimonosite un om care murise cu cincizeci de ani în urmă!

Ezra Weeden asistă la descoperirea cadavrului. Aducându-şi aminte de lătrăturile auzite în ajun, o luă pe drum în lungul străzii Weybosset şi traversă podul de la Muddy Dock, unde răsunaseră strigătele. Ajungând la capătul zonei locuite, în locul unde strada dă în drumul spre Pawtuxet, găsi urme ciudate pe zăpadă. Uriaşul gol fusese urmărit de câini şi de oameni încălţaţi cu cizme, ale căror urme de paşi veneau spre oraş şi se întorceau: vânătorii renunţaseră la urmărire, ajungând în apropiere de case. Cu un zâmbet cumplit, Weeden merse pe urme până la locul din care porneau; după cum se aştepta, era ferma lui Joseph Curwen. Doctorul Bowen, la care se duse imediat să dea raportul, fu complet descumpănit făcând autopsia cadavrului. Aparatul digestiv nu părea să fi funcţionat vreodată, în timp ce pielea avea o textură grosolană, cu desăvârşire inexplicabilă. Cum auzise spunându-se că trupul semăna cu al fierarului Daniel Green, mort de amar de ani şi al cărui nepot Aaron Hoppin era comis în slujba lui Curwen, Weeden se interesă de locul precis unde fusese înmormântat Green. În noaptea aceea,

zece oameni se duseră la cimitirul de nord şi deschiseră mormântul. Aşa după cum prevăzuseră, era gol.

Între timp fuseseră luate măsuri pentru interceptarea scrisorilor lui Joseph Curwen şi, puţin înainte de a fi descoperit cadavrul gol, o scrisoare de la un oarecare Jedediah Orne, din Salem, dădu mult de gândit conjuraţilor. Iată un extras, a cărui copie a fost găsită de Charles Ward în arhivele unei familii din oraş:

Mă bucur să aflu că îţi procuri în continuare după Pohtă Lucruri de Altădată şi cred că nici la Salem-sat, la domnul Hutchinson, treaba nu s-a făcut mai bine. Fără nici o îndoială, nu e Nimic alt decât un lucru prea Oribil în ceea ce a făcut H. să se ivească pornind de la ceea ce nu a putut aduna în întregime. Ce mi-ai trimis n-a Funcţionat, fie pentru că lipsea Ceva, fie pentru că Cuvintele tale au fost copiate prost de tine sau rostite incorect de mine. Singur, sunt foarte încurcat. Nu am Cunoştinţele tale de Chimie ca să pot să-l înţeleg pe Borellus şi mărturisesc că sunt nedumerit de Cartea a şaptea a Necronomiconului *pe care mi-o recomanzi. Dar aş vrea să-ţi Reamintesc ceea ce ne-a fost spus despre Grija pe care trebuie să o avem în a chema pe Cel potrivit, căci ai Cunoştinţă de ce a scris Domnul Mather în Magnolia din .....* şi vei putea judeca astfel că această Oroare e relatată de el cât se poate de Adevărat. Îţi spun încă o dată: nu chema Nici un Spirit pe care să nu-l poţi stăpâni; vreau să spun Nici un Spirit care la Rândul lui, să poată chema ceva împotriva ta, prin care Vicleşugurile tale cele mai Puternice să fie spulberate. Îndreaptă-te spre cei Mici, de teamă ca cei Mari să nu cumva să vrea să răspundă şi să ordone în locul tău. Am fost pătruns de groază citind că ştii ce păstrează Ben Zaristnatmik în Lada lui de abanos căci ştiu cine trebuie să-ţi fi spus asta. Te rog din nou să-mi scrii pe numele de Jedediah şi nu pe cel de Simon. E periculos să Trăieşti timp prea îndelungat în această Comunitate şi cunoşti Planul prin care m-am întors aici sub forma fiului meu. Aş dori*

* Acest cuvânt lipseşte din epistola originală. (n. aut.)

să-mi Comunici ce a aflat Omul Negru de la Sylvanus Cocidius în Criptă, sub zidul roman şi ţi-aş fi foarte recunoscător dac-ai vrea să-mi Împrumuţi manuscrisul de carè vorbeşti.

O altă scrisoare, anonimă de data aceasta şi venind de la Philadelphia, conţinea un pasaj tot atât de neliniştitor:

Mă voi conforma cererii dumitale de a nu mai trimite Conturile decât prin Corăbiile dumitale, dar nu sunt întotdeauna sigur de data sosirii lor. Pentru Treaba de care-mi vorbeşti, n-am nevoie decât de un singur lucru mai mult; dar aş vrea să fiu sigur că te-am înţeles bine. Îmi spui că trebuie să nu lipsească nici o Parte dacă vrei să obţii cele mai bune Rezultate, dar ştii cât e de greu să ai certitudinea. Mi se pare un mare Risc şi o mare Greutate să iei toată Lada şi, în oraş, (adică în bisericile Sf. Petru, Sf. Pavel şi Sf. Maria) este absolut imposibil. Dar ştiu câte Imperfecţiuni erau la cel care a fost înviat în Octombrie trecut şi câte Exemplare vii a trebuit să foloseşti înainte să descoperi Metoda cea bună în 1766; de asta mă voi lăsa condus de dumneata în Toate. Aştept cu nerăbdare sosirea bricului dumitale şi merg în fiecare zi să aflu veşti la Cheiul Domnului Biddle.

O a treia scrisoare suspectă era scrisă într-o limbă şi cu un alfabet necunoscut. O singură combinaţie de litere, repetată de mai multe ori, se găseşte copiată cu stângăcie în jurnalul intim al lui Smith, găsit de Charles Ward; profesorii de la Universitatea Brown au declarat că e vorba de alfabetul amharic sau abisinian, dar n-au putut identifica acel cuvânt. Nici una dintre epistolele citate nu a ajuns vreodată la Curwen; totuşi, dispariţia lui Jedediah Orne, din Salem, care s-a produs puţin timp după aceea, demonstrează că grupul conspiratorilor din Providence a ştiut să rezolve lucrurile fără multă zarvă. În afară de aceasta, doctorul Shippen, preşedinte al Societăţii de istorie din Pennsylvania, a primit scrisori în legătură cu un cetăţean a cărui prezenţă era nedorită în Philadelphia. Dar măsuri mai hotărâtoare urmau să fie luate şi roadele descoperirilor lui Weeden trebuie căutate în adunările nocturne ale marinarilor şi corsarilor în antrepozitele fraţilor Brown. Încet şi sigur, era pus la

punct un plan de luptă care să nu lase să dăinuie nici cea mai mică urmă din nefastele mistere ale lui Joseph Curwen.

Acesta din urmă, cu toate precauţiile luate, bănuia probabil ceva, căci avea un aer neliniştit şi preocupat. Toată ziua îi vedeai trăsura prin oraş sau pe drumul spre Pawtuxet. Puţin câte puţin îşi pierdu expresia prietenoasă, prefăcută, prin care încercase să lupte împotriva prejudecăţilor concetăţenilor săi. Vecinii cei mai apropiaţi de ferma lui, familia Fenner, observară într-o seară un snop mare de lumină ţâşnind din acoperişul misterioasei clădiri de piatră cu ferestre excesiv de înalte şi de înguste şi se grăbiră să-i dea de veste lui John Brown. Acesta devenise şeful conjuraţilor şi îi informase pe membrii familiei Fenner că se pregăteau să-l atace pe Curwen. Fusese nevoit să le spună fermierilor, fiindcă, prin forţa împrejurărilor, aveau să asiste la actul final. El le explică despre expediţia plănuită, spunându-le că Joseph Curwen era un spion în slujba funcţionarilor de la vama din Newport, împotriva cărora toţi armatorii, negustorii şi fermierii din Providence se răzvrăteau pe faţă sau pe ascuns. Nimeni n-ar putea spune dacă Fenner-ii au dat crezare acestei declaraţii, dar văzuseră, oricum, prea multe lucruri stranii la vecinul lor ca să nu-l încarce, bucuros, cu încă un păcat. Domnul Brown le încredinţă sarcina de a supraveghea ferma lui Curwen şi de a-i da raportul despre toate incidentele care vor avea loc acolo.

5

Apariţia acestui ciudat snop de lumină părea a dovedi că negustorul urma să încerce o experienţă neobişnuită; trebuia deci să se treacă la acţiune fără întârziere. Potrivit jurnalului lui Smith, o trupă de o sută de oameni s-a adunat la 12 aprilie 1771, ora zece seara, în sala mare a cârciumii *Leul de aur* a lui Thurston, de partea cealaltă a podului. Dintre persoanele de vază se aflau acolo: John Brown, şeful conjuraţilor; preşedintele Manning, fără peruca enormă care-l făcuse celebru în toată regiunea; doctorul Bowen, înarmat cu trusa de instrumente chirurgicale; guvernatorul Hopkins, înfofolit într-o pelerină neagră şi însoţit de fratele lui,

Esch, pus la curent cu secretul în ultimul moment; John Carter, căpitanul Matthewson şi căpitanul Whipple, care urmau să asigure conducerea operaţiilor. Aceştia ţinură sfat într-o încăpere din spatele cârciumii; apoi, căpitanul Whipple intră în sala mare şi dădu ultimele instrucţiuni adunării de marinari. Eleazar Smith se afla împreună cu căpeteniile, în camera din spate, aşteptând sosirea lui Ezra Weeden, însărcinat să-l supravegheze pe Curwen şi să vină să anunţe plecarea trăsurii lui spre fermă.

Spre ora zece şi jumătate se auzi un vuiet înfundat pe Podul Mare, urmat de zgomotul unei trăsuri trecând pe stradă: condamnatul o pornise către ultima sa noapte de blasfemie şi vrăji. Weeden apăru după câteva clipe şi conspiratorii ieşiră şi se înşirară în ordine pe stradă, purtând fiecare pe umăr o muschetă, o puşcă de vânătoare sau un harpon de vânat balene. Căpeteniile prezente în rânduri erau: căpitanul Whipple, căpitanul Esch Hopkins, John Carter, preşedintele Manning, căpitanul Matthewson şi doctorul Bowen. Moses Brown apăru şi el pe la ora unsprezece. Fireşte, Weeden şi Smith făceau parte din grup. Împreună cu cei o sută de mateloţi porniră la drum fără să mai aştepte, cu sufletele pline de o cruntă hotărâre; trecură prin Broad Street şi ieşiră pe drumul spre Pawtuxet. După ce lăsară în urmă biserica lui Elder Snow, câţiva dintre ei întoarseră capul şi priviră oraşul adormit sub stele. Acoperişurile ascuţite şi clopotniţele se desenau negre pe cer şi o briză dinspre mare adia uşor. Steaua Vega urca din spatele dealului înalt de pe partea cealaltă a râului. La poalele acestei înălţimi încoronate de copaci şi de jur-împrejurul povârnişurilor ei, vechiul oraş Providence visa în timp ce câţiva dintre fiii lui se pregăteau să-l vindece de un rău monstruos.

O oră mai târziu, conjuraţii ajunseră la ferma Fenner, unde primiră un ultim raport despre victima lor. Curwen sosise la fermă cu o jumătate de oră în urmă şi ciudatul mănunchi luminos ţâşnise spre cer puţin după venirea lui, dar nu se vedea lumină la nici una din ferestre. Chiar în clipa când conjuraţii aflau vestea aceasta, o altă lumină ca de fulger izbucni spre sud şi ei înţeleseră că se află în mijlocul unor evenimente supranaturale. Căpitanul Whipple îşi

împărţi forţele în trei grupuri: unul, compus din douăzeci de oameni sub ordinele lui Eleazar Smith, trebuia să se ducă la malul mării şi să păzească debarcaderul în eventualitatea în care ar fi venit pe acolo nişte ajutoare pentru Curwen şi, în caz de nevoie, să joace rol de ultimă rezervă; alţi douăzeci de oameni, comandaţi de căpitanul Esch Hopkins, se vor strecura în văiuga din spatele fermei şi vor sparge uşa masivă de stejar, încastrată în malul povârnit; al treilea grup trebuia să se năpustească asupra fermei şi a clădirilor alăturate. Acest al treilea grup cuprindea trei subdiviziuni: căpitanul Matthewson va conduce prima dintre ele la misterioasa clădire de piatră cu ferestre înguste; o a doua îl va urma pe căpitanul Whipple spre casa de locuit a fermei; a treia va încercui ferma până când va fi dat semnalul de alarmă.

Dacă fluierul va suna o dată, grupul Hopkins va dărâma uşa, apoi va aştepta acolo şi va captura pe oricine ar veni dinăuntru. La două sunete de fluier, vor pătrunde prin uşa spartă şi vor aresta inamicul sau se vor alătura restului trupei. Grupul Matthewson va face la fel: va forţa intrarea în clădirea de piatră când va auzi un fluierat; la al doilea va intra în orice trecere subterană ar putea găsi şi va merge să lupte alături de ceilalţi. Un semnal de alarmă de trei fluierături va chema rezerva de la locul de pază: cei douăzeci de oameni de rezervă se vor împărţi în două grupe şi vor intra în adâncimile necunoscute de sub fermă şi de sub clădirea de piatră. Căpitanul Whipple era convins de existenţa acestor catacombe. Era sigur că semnalele lui vor fi auzite şi înţelese de toţi. Doar ultima rezervă de la debarcader se găsea prea departe ca să audă fluierul şi va trebui să fie trimis un mesager dacă va fi nevoie de ajutorul ei. Moses Brown şi John Carter trebuia să-l însoţească pe căpitanul Hopkins; preşedintele Manning îl va urma pe căpitanul Matthewson; doctorul Bowen şi Ezra Weeden vor fi în grupul căpitanului Whipple. Atacul va începe simultan din trei puncte de îndată ce un mesager al lui Hopkins îl va anunţa pe Whipple că trupa de la debarcader se află la post. Cele trei grupe plecară de la ferma lui Fenner la ora unu noaptea.

Eleazar Smith, şeful grupului de la debarcader, povesteşte în

jurnalul său despre drumul făcut în liniște și despre lunga așteptare pe malul golfului. La un moment dat a auzit în depărtare un zgomot înăbușit de strigăte, urlete și explozii; mai apoi unul dintre oamenii lui a auzit focuri de armă și, puțin mai târziu, Smith a simțit pulsația unor cuvinte formidabile în înălțimile văzduhului. Chiar înaintea ivirii zorilor și-a făcut apariția un matelot cu priviri rătăcite, cu hainele impregnate cu un miros oribil. El le ordonă oamenilor din detașament să se ducă cu toții acasă, să nu sufle niciodată o vorbă despre evenimentele nopții și să nu-și mai lase nici cel mai mic gând să stăruie asupra celui ce fusese Joseph Curwen. Înfățișarea mesagerului a fost de ajuns ca să-i convingă de adevărul spuselor sale: cu toate că-l cunoșteau mulți dintre ei, era altul acum; sufletul lui pierduse sau câștigase ceva care făcea din el, pe veci, o ființă deosebită. Aceeași impresie avură și puțin mai târziu, când se revăzură cu vechii prieteni care pătrunseseră în acea zonă de oroare: toți pierduseră sau câștigaseră ceva imperceptibil. Văzuseră, auziseră sau simțiseră un lucru interzis oamenilor și nu puteau să uite asta. Buzele tuturor au fost închise cu pecetea tăcerii. Jurnalul lui Eleazar Smith este singura relatare scrisă a acestei expediții care s-a păstrat.

Cu toate acestea, Charles Ward a descoperit unele informații suplimentare în scrisorile găsite la New London, unde trăise o altă ramură a familiei Fenner. Fenner-ii, de la casa cărora se putea zări ferma condamnată, văzură cum se îndepărtează coloana luptătorilor și auziră foarte clar lătrăturile furioase ale câinilor lui Curwen, urmate aproape imediat de primul semnal de fluier. De cum răsunase fluieratul, mănunchiul de lumină țâșnise pentru a doua oară din clădirea de piatră; imediat după cel de-al doilea semnal de fluier, autorul scrisorilor găsite, Luke Fenner, fiul fermierului, auzise zgomotul unui tir de muschete, urmat de un urlet atât de înfiorător, că mama tânărului leșinase. Urletul s-a repetat mai puțin tare, un pic mai târziu; apoi răsunară alte detunături în același timp cu o explozie violentă, undeva spre râu. După un ceas, câinii au început din nou să latre și de sub pământ s-au auzit bubuituri atât de puternice, încât s-au clătinat sfeșnicele

de pe policioara căminului. În aer s-a răspândit o duhoare de sulf; s-a auzit o nouă salvă de muschete, urmată de un urlet mai puţin pătrunzător, dar încă mai oribil decât celelalte două.

Atunci şi-a făcut apariţia creatura de flăcări deasupra locului unde se găsea, în depărtare, ferma lui Curwen, în timp ce răsunau ţipete de disperare şi de groază. O salvă de muschete o doborî la pământ, dar de-ndată o altă creatură asemănătoare se înălţă în văzduh. În acest moment s-a auzit clar un strigăt de durere violentă şi Luke Fenner afirmă că a auzit cuvintele următoare: "O, Atotputernicule, apără-Ţi mielul!" Apoi au venit alte detunături şi cea de-a doua creatură înflăcărată a căzut la rândul ei. După o tăcere de cam trei sferturi de oră, Arthur Fenner, fratele mai mic al lui Luke, exclamă că vede "o ceaţă roşie" urcând spre stele din ferma blestemată. Nimeni în afară de copil n-a putut aduce mărturia vederii acestui fenomen; dar Luke recunoaşte că, în aceeaşi clipă, cele trei pisici aflate în încăpere dădură semne de mare panică.

Cinci minute mai târziu, se porni un vânt glacial, iar aerul fu îmbâcsit de o duhoare insuportabilă, ce iscă o teamă apăsătoare, mai puternică decât groaza de morminte şi de osuare. Aproape de îndată răsună vocea formidabilă pe care nimeni din cei care au auzit-o n-o va putea uita vreodată. Ea tuna în ceruri ca însăşi vocea soartei, iar ferestrele zăngăniră în timp ce se stingeau ultimele ei ecouri. Profundă şi armonioasă, era puternică, la fel ca o orgă, dar tot atât de funestă ca şi cărţile interzise ale arabilor. Rostea, într-o limbă necunoscută, cuvinte pe care Luke Fenner le-a transcris astfel: "DEESMEES – JESHET – BONE – DOSEFEDUVEMA – ENTEMOSS". Până în 1919 nimeni nu a putut identifica această formulă stranie, dar Charles Ward păli recunoscând vorbele pe care Pico de Mirandola le divulgase ca fiind cea mai odioasă incantaţie din toată magia neagră.

Acestui miracol malefic păru să-i răspundă un strigăt omenesc venind de la ferma lui Curwen; după care, duhorii din aer i se adăugă o altă miasmă tot atât de insuportabilă. Urmă apoi o tânguire lungă, ce se înălţa şi cobora alternativ. Uneori suna aproape că o vorbire articulată, deşi nimeni dintre cei ce-au auzit-o

n-a putut discerne un cuvânt bine definit şi, la un moment dat, păru să se transforme într-un râs diavolesc. În sfârşit, răzbătu un urlet de spaimă şi nebunie, ţâşnind din zeci de piepturi omeneşti; un urlet care răsuna tare şi limpede, cu toată adâncimea de unde trebuie să fi venit. Apoi tăcerea şi întunericul se înstăpâniră. Spirale de fum înţepător urcară spre stele, fără ca vreun foc să le dea naştere, căci, a doua zi, s-a constatat că toate clădirile fermei erau neatinse.

În zori, doi mesageri speriaţi, cu hainele îmbâcsite de un miros monstruos, bătură la ferma Fenner-ilor şi cumpărară de la ei un butoiaş cu rom. Unul dintre ei declară că afacerea Joseph Curwen era încheiată şi că nu trebuie să se mai aducă vorba vreodată despre evenimentele nopţii. Deşi acest ordin putea să pară plin de aroganţă, înfăţişarea celui ce-l dădea era de o autoritate atât de impresionantă, încât nu dădu naştere nici unei supărări. Acesta este motivul pentru care scrisorile lui Luke Fenner adresate rudei sale din Connecticut sunt singurele documente ce pomenesc de expediţie; ba chiar autorul lor îl implorase pe destinatar să le distrugă, dar ele au fost păstrate, nu se ştie de ce, în ciuda acestei rugăminţi. Charles Ward a mai putut adăuga un amănunt, după o lungă cercetare în satul Pawtuxet. Bătrânul Charles Slocum îi relatase că bunicul lui auzise un zvon ciudat cu privire la un trup carbonizat, descoperit pe câmp la o săptămână după moartea lui Curwen; acest cadavru cu membrele chircite nu semăna întru totul nici cu o fiinţă omenească, nici cu vreun animal cunoscut...

6

Opt marinari fuseseră ucişi; cadavrele n-au fost înapoiate familiilor lor, iar acestea se mulţumiră cu ceea ce li s-a spus, anume că marinarii îşi găsiseră sfârşitul într-o încăierare cu funcţionarii vămii. Aceeaşi declaraţie motiva şi numeroasele cazuri de răni îngrijite şi pansate de doctorul Jabez Bowen. Era mult mai greu să explici duhoarea imposibil de numit, care se împrăştia din hainele luptătorilor, şi s-a tot vorbit despre ea timp de săptămâni. Căpitanul Whipple şi Moses Brown, foarte grav răniţi, refuzară să se lase pansaţi de nevestele lor, spre marea uimire a acestora. Pe

plan psihologic, toţi aceşti oameni erau considerabil îmbătrâniţi şi răvăşiţi. Din fericire, erau suflete simple şi foarte pioase; dacă ar fi avut o mentalitate mai complexă, s-ar fi putut ivi temerea de a-i vedea căzând în nebunie. Preşedintele Manning era deosebit de zguduit, dar a reuşit totuşi să-şi nimicească amintirile, statornicindu-se în rugăciune. Toate celelalte căpetenii de expediţie au avut mai apoi de jucat un rol important în oraş, ceea ce le-a îngăduit să-şi regăsească o anume pace a spiritului. Văduvei lui Joseph Curwen i se aduse un sicriu sigilat de plumb, cu o formă bizară, în care i se spuse că odihneşte trupul soţului ei, ucis într-o luptă cu funcţionarii vămii, despre care era mai sănătos să nu ceară amănunte.

Aceasta este tot ce se ştia despre sfârşitul lui Joseph Curwen. Charles Ward nu găsi decât o singură idee de la care ar fi putut porni în făurirea unei teorii, aflată într-un pasaj subliniat cu o linie tremurătoare, trasă cu pana, din scrisoarea adresată lui Curwen de Jedediah Orne şi copiată de Ezra Weeden. Copia a fost găsită la urmaşii lui Smith. Poate că Weeden i-a dat-o prietenului său când totul a luat sfârşit, ca pe o cheie a enigmei; sau poate că Smith a pus mâna pe această copie înainte ca scrisoarea să fie expediată, în care caz el este cel care a subliniat pasajul, după ce i-a pus întrebările potrivite lui Weeden. Iată textul revelator:

> *Îţi spun încă o dată: nu chema Nici un Spirit pe care să nu-l poţi stăpâni; vreau să spun Nici un Spirit care la Rândul lui, să poată chema ceva împotriva ta, prin care Vicleşugurile tale cele mai Puternice să fie spulberate. Îndreaptă-te spre cei Mici, de teamă ca cei Mari să nu cumva să vrea să răspundă şi să ordone în locul tău.*

În lumina acestui pasaj, reflectând la aliaţii de neconceput pe care un om aflat la ananghie ar putea încerca să-i cheme în ajutor, Charles Ward se întrebă, pe bună dreptate, dacă cetăţenii din Providence fuseseră cu adevărat aceia ce-l uciseseră pe Joseph Curwen.

La început, căpeteniile expediţiei nu intenţionaseră să şteargă orice amintire a mortului din analele oraşului şi le îngăduiseră văduvei, tatălui ei şi copilului să rămână în necunoaşterea adevărului. Dar căpitanul Tillinghast era un om viclean; află curând destule pentru a cere ca

fiica şi nepoata lui să-şi schimbe numele, pentru a arde toată biblioteca ginerelui său şi a şterge cu dalta inscripţia de pe piatra lui de mormânt. Începând din acest moment, cu toţii s-au străduit să facă să dispară orice urmă a vrăjitorului blestemat, ca şi cum s-ar fi vrut să se creadă că nu a existat niciodată. Doamna Tillinghast (nume pe care l-a purtat văduva lui, din anul 1772) vându casa din Olney Court şi se duse să locuiască cu tatăl ei la Power's Lane până în 1817, anul morţii sale. Ferma de pe drumul spre Pawtuxet a fost lăsată cu totul în părăsire şi a căzut în ruină cu o rapiditate inexplicabilă. Nimeni n-a mai îndrăznit să pătrundă prin masa de verdeaţă de pe malul râului, în care se găsea uşa grea de stejar.

Mai trebuie spus că, într-o bună zi, bătrânul căpitan Whipple a fost auzit bombănind: "Lua-l-ar dracul pe afurisitul de vrăjitor; n-avea nici un motiv să râdă în timp ce urla. Ai fi zis că ascunde vreo surpriză pusă deoparte. Tare-aş mai avea chef să-i dau foc la afurisita lui de casă".

III

Cercetări şi evocări

1

Am văzut deja că Charles Ward a aflat pentru prima oară că se trage din Joseph Curwen în 1918. Nu e de mirare că a manifestat imediat un interes foarte viu pentru această misterioasă întâmplare, dat fiind că sângele vrăjitorului îi curgea prin vine. Nici un genealogist demn de numele acesta n-ar fi putut face altceva decât să înceapă să caute, fără întârziere, până şi cele mai neînsemnate informaţii în legătură cu sinistrul negustor.

La început n-a făcut nici o încercare să ascundă natura anchetei sale. Vorbea liber de ea cu familia lui (deşi mama lui nu era deloc mulţumită să aibă un strămoş ca Joseph Curwen) şi cu directorii muzeelor şi bibliotecilor în care-şi făcea cercetările. Dădu dovadă de aceeaşi sinceritate faţă de familiile ce posedau anumite documente şi împărtăşi scepticismul lor amuzat cu privire la autorii scrisorilor şi jurnalelor intime pe care le consulta. A recunoscut de

multe ori că ar fi plătit scump ca să afle ce se întâmplase, cu o sută cincizeci de ani în urmă la ferma de pe drumul spre Pawtuxet (al cărui amplasament încercase în zadar să-l găsească) şi cine fusese în realitate Joseph Curwen.

Când descoperi în arhivele' familiei Smith scrisoarea lui Jedediah, hotărî să se ducă la Salem şi îşi îndeplini hotărârea în vacanţa de Paşti din anul 1919. A fost primit cu multă amabilitate la *Essex Institute*, unde a putut culege câteva informaţii despre străbunul său. Joseph Curwen se născuse la Salem-Village (astăzi Danvers), la şapte mile depărtare de bătrânul oraş puritan cu foişoare ascuţite şi îngrămădite acoperişuri în pantă, la 18 februarie 1662. La varsta de cincisprezece ani fugise din casa părintească şi plecase pe mare. Nouă ani mai târziu, s-a întors să se instaleze în oraşul Salem, unde toată lumea a observat că luase felul de a fi, hainele şi limbajul unui englez. Începând din această epocă şi-a consacrat aproape tot timpul cărţilor ciudate aduse de el din Europa şi bizarelor chimicale ce-i soseau din Anglia, Franţa şi Olanda. Mai multe expediţii făcute în regiune treziră multă curiozitate, căci se şoptea că, în momentele acelea, apăruseră focuri misterioase pe coline, la miezul nopţii.

Singurii lui prieteni apropiaţi erau Edward Hutchinson din Salem-Village şi Simon Orne din Salem. Hutchinson avea o casă aşezată în marginea pădurii, iar locuinţa lui era privită chiorâş de multă lume, din cauza zgomotelor ce se auzeau noaptea de acolo. Se spunea că primeşte musafiri ciudaţi şi că luminile din ferestrele sale nu aveau întotdeauna aceeaşi culoare. În plus, dădea dovadă de cunoştinţe surprinzătoare în privinţa unor persoane moarte de multă vreme şi a unor evenimente foarte îndepărtate în timp. A dispărut când au început persecuţiile împotriva vrăjitoarelor; în acelaşi moment, Joseph a plecat să locuiască în Providence. Simon Orne a trăit în Salem până în 1720, an în care oamenii începură să se uimească văzându-l că nu îmbătrâneşte deloc. A dispărut şi el; dar, treizeci de ani mai târziu, un om care-i semăna leit şi pretindea că este fiul lui veni să ceară să intre în posesiunea averii sale. I s-a dat satisfacţie în virtutea unor hârtii întocmite şi semnate fără

îndoială de Simon Orne. Jedediah Orne a trăit mai departe la Salem până în 1771, dată la care reverendul Thomas Barnard, împreună cu alţi câţiva, îl făcură să dispară pentru totdeauna, după ce primiră nişte scrisori de la anumiţi cetăţeni din Providence.

Ward găsi mai multe documente referitoare la aceste lucruri ciudate la *Essex Institute*, la palatul de justiţie şi la grefa stării civile. Pe lângă titluri de proprietate şi acte de vânzare, se mai găseau acolo şi fragmente de documente mult mai neliniştitoare. Patru sau cinci aluzii deosebit de clare figurau în dările de seamă ale procesului vrăjitoarelor. Astfel, la 10 iulie 1692, Hepzibah Lawson jură în faţa tribunalului prezidat de judecătorul Hatborne că "patruzeci de Vrăjitoare împreună cu Omul Negru aveau obiceiul să se întrunească în Pădure, în spatele casei Domnului Hutchinson"; la data de 8 august a aceluiaşi an, Amity How îi declară judelui Gedney că "Domnul G.B., în Noaptea aceea, a însemnat cu Semnul Diavolului pe Bridget S., Jonathan A., *Simon O.*, Deliverance W., *Joseph C.*, Susan P., Mehitable C. şi Deborah B." Se mai găsea şi un catalog al sinistrei biblioteci a lui Hutchinson şi un manuscris de-al său, neterminat, scris într-un limbaj cifrat pe care nimeni nu-l putuse citi. Ward îi făcu o copie fotografică şi îşi puse în gând să încerce să-l descifreze, lucrând întâi din timp în timp, iar apoi cu febrilitate. Judecând după purtarea lui, se poate trage concluzia că a găsit cheia scrierii în octombrie sau în noiembrie, dar el nu a mărturisit niciodată dacă a reuşit sau nu.

Documentele privitoare la Orne s-au arătat a fi de la început foarte interesante. În puţină vreme, Ward putu să dovedească, după identitatea scrisului, un lucru pe care-l considera ca sigur încă de când citise textul scrisorii adresate lui Curwen: anume că Simon Orne şi pretinsul său fiu nu erau decât o singură persoană. După cum îi scrisese Orne corespondentului său, era periculos să trăieşti prea mult la Salem; de aceea plecase să locuiască timp de treizeci de ani în străinătate, pentru a se întoarce apoi să-şi revendice moşia, în chip de reprezentant al unei noi generaţii. După toate aparenţele, avusese grijă să distrugă cea mai mare parte a corespondenţei lui, dar cetăţenii din Salem care îl "ajutaseră" să dispară în 1771, descoperiră şi

diagrame criptice trasate de mâna lui, ca şi o scrisoare misterioasă al cărui autor, după scris, nu putea fi decât Joseph Curwen.

Deşi epistola nu era datată, Charles Ward, bazându-se pe anumite amănunte, o situă spre 1750. Dăm mai jos textul integral. Era adresată lui *Simon Orne*, dar cineva a tăiat acest prenume.

Providence, 1 mai

Frate,

Vechi şi Respectabil prieten, toate Respectele mele şi Urările cele mai fierbinţi Celui pe care îl slujim pentru Veşnica ta Putere. Acum am descoperit ceea ce ar fi trebuit să ştii în legătură cu Ultimul Capăt şi ce trebuie făcut în privinţa lui. Nu sunt dispus să fac ca tine şi să Plec din cauza vârstei mele, căci Providence nu se înverşunează ca Salem-ul să prigonească Fiinţele deosebite şi să le târască în faţa Tribunalelor. Am mari interese pe Pământ şi pe Mare şi nu mi-ar conveni să procedez aşa cum ai făcut tu; în afară de asta, ferma mea de la Pawtuxet are sub pământ Ce ştii, care nu m-ar aştepta să mă Întorc sub altă formă.

Dar, cum ţi-am spus, sunt gata să îndur capriciile norocului şi am studiat îndelung felul în care să mă Întorc după Suprema lovitură a Sorţii. Noaptea trecută am descoperit cuvintele care îl cheamă pe YOGGE SOTHOTHE şi am văzut pentru prima oară acel chip de care vorbeşte Ibn Schacabac în ...... Iar El mi-a spus: Cheia se găseşte în cel de al treilea psalm din* Liber Damnatus. *Soarele fiind în a cincea Casă şi Saturn în a Treia, trasează Pentagrama de foc şi rosteşte de trei ori cel de al nouălea Verset. Repetă acest Verset în Ziua Sfintei Cruci şi în Ajunul Zilei Tuturor Sfinţilor şi Lucrul va lua naştere în Sferele Exterioare.*

Iar din Sămânţa de Altădată se va naşte Cel ce va privi în Urmă fără să ştie ce caută.

Totuşi, acestea nu vor sluji la Nimic dacă nu va exista un Moştenitor şi dacă Sărurile sau Metoda de a fabrica Sărurile nu

* Acest cuvânt lipseşte din epistola originală. (n. aut.)

vor fi Pregătite pentru El. Şi aici trebuie să recunosc că nu am luat Măsurile necesare şi nu am descoperit Multe. Procedeul este greu de atins şi se Consumă atâtea Specimene, că am mari greutăţi să-mi procur Destule, cu toate că-mi vin atâţia Marinari din Indii. Oamenii de aici devin curioşi, dar pot să-i ţin la distanţă. Târgoveţii sunt mai răi decât Prostimea, căci se poartă într-un fel mai Subtil şi vorbelor lor li se dă mai multă crezare. Mă tem că Pastorul şi Domnul Merrit au vorbit prea mult, dar, până acum, Nimic nu pare Periculos. Substanţele Chimice sunt uşor de găsit, pentru că avem doi Chimişti buni în Oraş: Doctorul Bowen şi Sam Carew. Urmez instrucţiunile lui Borellus şi aflu mare ajutor în cea de a şaptea Carte a lui Abdul-Al-Hazred. Orice aş obţine, îţi voi trimite. Până atunci, nu uita să foloseşti Cuvintele pe care ţi le-am dat. Dacă Doreşti să-L vezi, fă apel la ceea ce este Scris pe Foaia pe care o pun în acest Pachet. Rosteşte Versetele în fiecare Ajun de Ziua Tuturor Sfinţilor şi de Ziua Sfintei Cruci; şi dacă Neamul tău nu se va stinge, în anii viitorului va veni Cel ce va privi în Urmă şi va folosi Sărurile pe care o să i le laşi. (Iov, XIV, XIV)

Mă bucur să te ştiu întors la Salem şi sper ca, nu peste mult timp, să te văd pe aici. Am un Armăsar bun şi mă gândesc să-mi cumpăr o Trăsură deşi Drumurile sunt proaste. Dacă eşti dispus să călătoreşti, să nu cumva să nu vii să mă vezi. Ia de la Boston diligenţa care trece prin Dedham, Wrentham şi Attleborough, oraşe pe unde vei găsi peste tot hanuri excelente. Intră în Providence pe la Cataractele Patucket-ului. Casa mea e în faţa Cârciumii Domnului Epenetus Olney; este prima pe partea de nord a lui Olney Court.

Domnule, rămân credinciosul tău prieten şi Servitor Întru Almonsin – Metraton.

Joseph Curwen

Domnului Simon Orne
William's – Lane, Salem.

Lucru ciudat, această scrisoare a fost primul document care i-a indicat lui Charles Ward locul exact al casei lui Curwen. Descoperirea era de două ori uimitoare, căci clădirea la care epistola făcea aluzie – adică noua casă construită în 1761 în locul celei vechi – era o bătrână locuinţă aflată încă în picioare, deşi şubrezită, în Olney Court şi pe care arheologul o cunoştea prea bine. Ea se găsea la mică distanţă de propria lui casă, pe partea înaltă a lui Stampers Hill, şi în prezent slujea drept adăpost unei perechi de negri ce se ocupau cu spălatul rufelor şi cu menajul. Ward hotărî să meargă să vadă acest loc de cum se va întoarce de la Salem. Părţile mistice ale scrisorii, în care i se păru că descoperă un simbolism extravagant, îl lăsară total nedumerit. Totuşi, remarcă, înfiorat de curiozitate, că pasajul din Biblie amintit de Curwen (Iov, XIV, XIV) era binecunoscutul verset: "Dacă omul, odată mort, ar putea să mai învie, aş mai trage nădejde în tot timpul suferinţelor mele, până mi se va schimba starea în care mă găsesc."

2

Tânărul Ward se întoarse la Providence într-o stare de agitaţie foarte plăcută şi-şi petrecu sâmbăta următoare examinând în amănunţime casa din Olney Court. Această locuinţă părăginită era o clădire modestă de două etaje şi jumătate, în stil colonial, cu acoperiş ascuţit, cu un mare horn central, cu o fereastră în semicerc deasupra intrării artistic sculptate şi cu fronton triunghiular, susţinut de coloane dorice. Exteriorul nu suferise prea mult cu scurgerea timpului şi Ward simţi că are în faţa ochilor un lucru foarte legat de sinistrul subiect al cercetărilor sale.

Îi cunoştea foarte bine pe locatarii casei şi a fost primit cu politeţe de bătrânul Asa şi de soţia sa Hannah. Interiorul casei se schimbase foarte mult. Ward constată cu părere de rău că frumoasele poliţe ale căminurilor şi sculpturile blazonate dispăruseră, iar panourile de lemn de pe pereţi şi chenarele uşilor erau aproape toate zgâriate, rupte sau acoperite cu un tapet ieftin. În general, această vizită nu-i aduse lui Ward revelaţiile la care se aşteptase, dar se simţi foarte emoţionat aflându-se între pereţii care adăpostiseră un om atât de fioros ca

Joseph Curwen. Se înfioră văzând că, pe vechiul ciocănaş de aramă de la uşă, monograma fusese râcâită cu îngrijire.

Începând din acest moment, îşi umplu timpul cu studiul copiei manuscrisului lui Hutchinson şi al celorlalte documente legate de Curwen. Manuscrisul rămăsese indescifrabil; dar, în celelalte hârtii, tânărul arheolog găsi indicii atât de preţioase, încât făcu o călătorie la New London şi la New York, pentru a consulta scrisori a căror prezenţă în aceste oraşe era menţionată. Expediţia a fost foarte rodnică: ea îi aduse corespondenţa lui Luke Fenner descriind atacul fermei de la Pawtuxet Road şi corespondenţa Nightingale – Talbot, care-i dezvălui existenţa portretului pictat pe un panou din biblioteca lui Curwen. Acest din urmă amănunt îl interesă în mod special, căci ar fi dat orice pe lume ca să afle cum arăta străbunul său la faţă şi hotărî să facă o a doua inspecţie în casa din Olney Court, în încercarea de a găsi vreo urmă a imaginii lui sub straturile de zugrăveală şi de tapet.

Îşi începu cercetările la începutul lunii august şi examină cu grijă pereţii tuturor încăperilor destul de spaţioase pentru a fi putut sluji de bibliotecă. După o oră de căutări, observă că, deasupra căminului dintr-o vastă sală de la parter, o parte destul de mare a zidului e acoperită cu mai multe straturi de zugrăveală care în locurile unde se cojeau dădeau la iveală o suprafaţă mult mai închisă decât ar fi fost cea a lemnului de dedesubt. După ce zgândări precaut locul cu un cuţit cu lamă foarte subţire, Ward înţelese că se află în faţa descoperirii unui mare portret în ulei. Temându-se să nu-i aducă vreo vătămare dacă ar încerca să înlăture singur straturile de zugrăveală, lăsă totul pe loc şi porni în căutarea unui specialist. Trei zile mai târziu, se întoarse împreună cu un artist cu experienţă, domnul Walter Dwight, care se puse de îndată pe lucru, folosind metodele şi chimicalele potrivite. Bătrânul Asa şi soţia lui se arătară foarte neliniştiţi în timpul lucrărilor şi primiră o oarecare sumă de bani ca despăgubire pentru această invadare a domiciliului lor. Zi după zi, pe măsură ce restaurarea înainta, Charles Ward privea cu un interes crescând contururile şi formele ce apăreau treptat. Cum Dwight începuse din josul picturii, chipul rămăsese

ascuns până spre sfârşit. Între timp, s-a putut vedea că modelul portretului fusese un bărbat slab, dar bine făcut, îmbrăcat cu o haină de un albastru-închis, cu vestă brodată, cu pantaloni până la genunchi din satin negru, cu ciorapi de mătase albă, aşezat pe un fotoliu sculptat, într-un decor de cheiuri şi nave. Când apăru şi capul, Ward şi artistul constatară că figura slabă şi palidă, înconjurată de o perucă, li se părea oarecum cunoscută. Dar, după ultima spălare cu ulei şi ultima curăţare, artistul şi clientul lui rămaseră holbaţi de uimire, căci chipul lui Charles Dexter Ward era copia exactă a celui al teribilului său strămoş...

Tânărul arătă părinţilor minunea pe care o descoperise şi tatăl lui hotărî pe loc să cumpere portretul. Doamna Ward, ce avea foarte puţine trăsături comune cu Joseph Curwen, nu păru prea încântată de pictură şi-l sfătui pe soţul ei să o ardă, întrucât avea ceva nesănătos nu numai în ea însăşi, ci şi mai mult din cauza extraordinarei asemănări cu Charles. Dar domnul Ward, bogat proprietar de manufacturi de bumbac de pe valea râului Pawtuxet, era un om cu simţ practic şi se făcu că nu aude. Portretul îi plăcea grozav şi considera că fiul său merită să-l primească în dar. Firește, Charles împărtăşi această opinie. Câteva zile mai târziu, domnul Ward se duse la proprietarul casei şi cumpără pe un preţ bun panoul pictat şi partea de sus a căminului deasupra căruia fusese aşezat.

Nu mai rămânea decât să se scoată preţioasa lemnărie şi să fie transportată acasă la Ward, unde urma să fie instalată în biroul lui Charles, la etajul al treilea, deasupra unui cămin fals. La 28 august tânărul aduse doi lucrători decoratori pricepuţi la casa din Olney Court unde, sub supravegherea lui, lucrarea se făcu în bună rânduială. Atunci Ward descoperi în zidăria de cărămidă a hornului căminului o nişă cubică cu latura cam de treizeci de centimetri, care se găsea exact pe locul unde fusese capul portretului. Se apropie să vadă ce era în ea şi, sub o grămadă de hârtii îngălbenite, acoperite de funingine şi praf, descoperi un caiet gros, păstrând încă resturile putrezite ale panglicii cu care fuseseră legate foile. Pe copertă, tânărul arheolog citi aceste cuvinte, aşternute cu un scris pe care-l cunoştea bine încă de la *Esser*

Institute: Jurnal şi Note ale lui Joseph Curwen, Orăşean din Providence şi fost cetăţean al Salem-ului.

Zguduit de descoperire, Ward le arătă caietul celor doi lucrători. Mai apoi, aceştia au întărit cu mărturia lor autenticitatea faptelor, iar doctorul Willett s-a bazat pe spusele lor pentru a afirma că tânărul nu era nebun în momentul în care a început să aibe purtări ieşite din comun. Toate celelalte hârtii erau scrise, la fel, de mâna lui Curwen. Una dintre ele purta titlul: *Celui ce va Veni După Mine şi Cum va Putea să Ajungă Dincolo de Timp şi de Sfere.* Alta era cifrată. A treia părea că dă cheia cifrului. A patra şi a cincea erau adresate respectiv lui "Edw. Hutchinson" şi lui "Jedediah Orne, Esq." sau "Moştenitorilor ori Reprezentanţilor Lor." A şasea şi ultima se intitula: *Viaţa şi Călătoriile lui Joseph Curwen între anii 1678 şi 1687: Unde a Călătorit El, Unde a Stat, Pe Cine a Văzut şi Ce a Învăţat.*

3

Am ajuns acum la perioada în care, după unii alienişti, a început nebunia lui Charles Ward. De cum descoperi documentele, tânărul aruncă o privire rapidă asupra lor şi văzu, probabil, ceva care-i produse o impresie violentă. De fapt, când arătă celor doi lucrători titlurile, avu mare grijă să ascundă textele şi dădu dovadă de o tulburare pe care numai interesul arheologic al celor găsite nu era de ajuns să o motiveze. Întors acasă, anunţă vestea cu un aer stânjenit, ca şi cum ar fi vrut să dea o idee de importanţa ei fără să aducă vreo dovadă despre asta. Nu le arătă părinţilor lui nici măcar titlurile; se mulţumi să le spună că găsise nişte documente scrise de mâna lui Joseph Curwen "aproape toate cifrate", pe care va trebui să le studieze cu grijă pentru a le pătrunde înţelesul.

Îşi petrecu toată noaptea aceea citind diferite hârtii, închis în camera lui şi, dimineaţa, îşi continuă lucrul. Când mama lui, alarmată, veni să-l întrebe ce se întâmplă, o rugă cu insistenţă să îi trimită mâncarea în cameră. În cursul după-amiezii, îşi făcu scurt apariţia când sosiră muncitorii să instaleze portretul în partea de sus a căminului la el în birou. Noaptea următoare dormi pe apucate,

îmbrăcat şi continuă să studieze cu febrilitate criptograma. A doua zi dimineaţa, maică-sa îl văzu lucrând pe copia fotografică a manuscrisului Hutchinson pe care îi-l arătase adesea înainte; dar, ca răspuns la una din întrebările ei, el îi spuse că, din păcate, cheia cifrului lui Curwen nu putea fi folosită în descifrarea acestuia. După-amiaza se duse să se uite la lucrătorii care terminau montarea portretului în biroul lui, deasupra unui cămin fals alcătuit din panouri de lemn aşezate la o mică distanţă de peretele dinspre nord. În vatră se pusese o imitaţie electrică de foc pentru a se da iluzia unui cămin adevărat. Panoul pe care era pictat portretul a fost montat cu balamale, în aşa fel încât să rămână un loc gol în spatele lui. Când se termină totul, Charles Ward îşi mută lucrările în birou şi se aşeză în faţa tabloului, care îl privea ca o oglindă ce ar îmbătrâni puţin imaginea reflectată. Mai târziu, când părinţii îşi amintiră purtarea lui în această epocă, aduseră informaţii interesante asupra metodei lui de disimulare. În faţa servitorilor îşi ascundea rareori hârtiile pe care le studia, căci considera, pe bună dreptate, că le va fi imposibil să citească scrisul complicat al lui Curwen. Cu părinţii lui, dimpotrivă, se arăta mult mai circumspect. Îşi acoperea întotdeauna manuscrisul în studiu cu o hârtie oarecare până când musafirul se retrăgea, în afară de cazul în care avea în faţă o criptogramă sau un şir de simboluri misterioase (ca cel cu titlul *Celui ce va Veni după Mine...*). Noaptea sau când ieşea din încăpere, încuia toate documentele într-un dulăpior. Curând îşi reluă obiceiurile şi programul normal, dar încetă să se mai intereseze de plimbări arheologice. Începerea cursurilor la şcoala unde trebuia să-şi facă ultimul an dădea impresia că-l plictiseşte nespus şi îşi exprimă în numeroase rânduri hotărârea de a nu intra la Universitate; avea de făcut, spunea el, cercetări mai importante, care-i vor aduce un bagaj considerabil de cunoştinţe.

Cum Ward trăise întotdeauna ca un savant şi ca un pustnic, părinţii lui nu s-au mirat văzându-l că se închide în casă şi lucrează zi şi noapte. Cu toate acestea, li se păru ciudat că el nu le arată niciodată nimic din minunata lui descoperire şi nu le împărtăşeşte nimic din ceea ce afla din documente. El îşi explică rezerva prin

aceea că voia să ajungă mai întâi la o revelaţie completă; dar, pe măsură ce săptămânile treceau fără să aducă nimic nou, un soi de stânjeneală se instăpâni între tânăr şi familia lui.

În cursul lunii octombrie, Ward începu din nou să bată bibliotecile, dar numai pentru a consulta lucrări de magie, ocultism şi demonologie. Când resursele bibliotecilor din Providence se dovedeau a fi insuficiente, lua trenul şi se ducea la Boston, unde se folosea de bogăţiile marii biblioteci din Copeley Square, sau se ducea la Widener Library de la Harvard ori la Zion Research Library din Brookline unde se găsesc cărţi rare cu subiecte biblice. Îşi cumpără mai multe volume tratând despre fenomenele supranaturale şi, în timpul vacanţei de Crăciun, făcu mai multe călătorii în afara oraşului, inclusiv o vizită la *Essex Institute* din Salem.

Spre mijlocul lui ianuarie 1920, Ward căpătă un aer triumfător şi încetă să mai lucreze la descifrarea manuscrisului Hutchinson. Din acest moment, se împărţi între două activităţi: studiul chimiei şi vânătoarea de documente oficiale. Îşi instală un laborator în mansarda casei şi consultă toate statisticile municipale din Providence. Când, mai târziu, au fost interogaţi, negustorii de droguri şi de aparate ştiinţifice au scos la iveală liste ciudate, în aparenţă lipsite de logică, ale produselor cumpărate de el. Dar funcţionarii de la biblioteca Casei Guvernatorului şi de la primărie sunt de aceeaşi părere în privinţa scopului celei de a doua activităţi a lui: căuta cu înfrigurare mormântul lui Joseph Curwen, sarcină foarte grea, dat fiind că numele vrăjitorului fusese şters cu dalta de pe piatra lui de mormânt.

Puţin câte puţin, părinţii lui căpătară convingerea că se petrecea ceva anormal. Charles se mai pasionase şi altădată pentru felurite studii, dar modul în care se ascundea de ei şi căutările ciudate nu semănau felului lui de a fi. Nu mai arăta nici un interes pentru munca la şcoală, deşi reuşea întotdeauna să-şi treacă examenele. Fie se încuia în laboratorul lui cu o duzină de tratate vechi de alchimie, fie examina acte de deces din vremuri de demult în arhivele municipale, fie studia cărţi de ştiinţe oculte în biroul lui, sub privirea neclintită a portretului lui Joseph Curwen, al cărui chip

semăna din ce în ce mai tare cu al său.

La sfârşitul lui martie făcu o serie de plimbări în cimitirele vechi din Providence. Funcţionarii de la primărie destăinuiră, mai apoi, că găsise, probabil, un indiciu important în acel moment. Nu mai căuta mormântul lui Joseph Curwen, ci pe cel al unui oarecare Naphtali Field. Această schimbare a interesului lui deveni de înţeles atunci când anchetatorii, examinând dosarele studiate de Ward, descoperiră o scurtă descriere a înmormântării lui Curwen, ce povesteşte că ciudatul sicriu de plumb fusese îngropat "la cinci picioare spre sud şi cinci picioare la vest de mormântul lui Naphtali Field în..." Lipsa numelui cimitirului complica mult căutările, dar cum piatra de mormânt a lui Naphtali Field era probabil intactă, exista speranţa să poată fi găsită prin cercetarea câtorva locuri de odihnă.

4

Cam prin luna mai doctorul Willett, la cererea domnului Ward, avu o convorbire serioasă cu tânărul. Deşi întrevederea n-a dat nici un rezultat (căci Willett a simţit că interlocutorul său era cu desăvârşire stăpân pe sine), totuşi l-a obligat pe Charles Ward să dea o explicaţie raţională purtărilor lui recente. Părea dispus să vorbească despre cercetările lui, dar nu şi să le dezvăluie scopul. A declarat că hârtiile străbunului lui conţineau secrete ştiinţifice remarcabile, cele mai multe scrise în limbaj cifrat. Cu toate acestea, ele n-aveau nici un înţeles dacă nu le alăturai unui ansamblu de cunoştinţe, considerate astăzi complet învechite; aşa încât prezentarea lor imediată în faţa unei lumi înzestrate numai cu ştiinţa modernă le-ar văduvi de orice importanţă. Pentru ca ele să-şi poată ocupa locul de excepţie în istoria gândirii omeneşti, era nevoie să fie puse în corelaţie cu atmosfera vremurilor trecute şi acestei munci i se consacra Ward acum. Încerca să-şi însuşească artele de altădată, pe care era nevoie să le stăpânească un interpret conştiincios al documentelor lui Curwen; şi spera, la timpul potrivit, să facă o dezvăluire de un interes nemaiîntâlnit.

Cât despre plimbările prin cimitire, le explică în felul următor: avea toate motivele să creadă că pe piatra funerară ciopârţită a lui

Joseph Curwen se păstrau încă simboluri mistice, sculptate după unele instrucţiuni din testamentul lui şi care erau absolut necesare pentru dezlegarea definitivă a sistemului său de cifrare. Ciudatul negustor voise să-şi ascundă secretul cu grijă şi, în consecinţă, împărţise datele problemei într-un mod cât se poate de bizar. Când doctorul Willett ceru să vadă documentele mistice, Ward manifestă multă reticenţă; în cele din urmă îi arătă pagina de titlu a *Jurnalului şi Notelor*, criptograma şi mesajul plin de formule: *Celui ce va Veni după Mine*.

Deschise şi jurnalul, la o pagină aleasă cu grijă pentru lipsa ei de importanţă. Doctorul examină cu atenţie scrisul aproape imposibil de citit al lui Curwen; grafia şi stilul erau ale unui om din secolul al XVII-lea, deşi cel ce scrisese trăise până spre sfârşitul veacului al XVIII-lea. Textul ca atare părea destul de banal şi Willett nu putu să reţină din el decât un fragment.

Miercuri 17 octombrie 1754 Goeleta mea Wahefal a sosit astăzi de la Londra cu XX Bărbaţi nou înrolaţi din Antile, Spanioli din Martinica şi Olandezi din Surinam. Olandezii ameninţă să Dezerteze pentru că au auzit vorbindu-se de Rău de această expediţie, dar voi avea grijă să-i conving să Rămână. Pentru Domnul Knight Dexter de la firma Laurul şi Cartea, 220 bucăţi de Stofă, 20 bucăţi de Molton albastru, 50 bucăţi de Dantelă. Pentru Domnul Green de la firma Elefantul, 20 sobiţe de aramă şi 10 perechi Cleştişori. Pentru Domnul Perrings o garnitură de Ace de cusut piele. Pentru Domnul Nightingale 50 Pachete de Hârtie de calitatea întâi. Am Rostit Sabaoth *de trei ori Noaptea trecută, dar n-a apărut nimic. Trebuie să mai capăt veşti de la Domnul H. din Transilvania, deşi e Greu de ajuns la el şi mi se pare foarte ciudat că nu-mi poate spune cum se întrebuinţează ceea ce el foloseşte atât de bine de trei sute de ani. Simon nu mi-a mai scris de V săptămâni, dar sper să primesc curând o scrisoare de la el.*

Ajungând la acest pasaj, doctorul Willett întoarse pagina, dar Ward îi smulse caietul din mână. Doctorul abia avu timp să parcurgă cu privirea două fraze care, lucru bizar, i se întipăriră cu străşnicie în memorie: *Versetul din* Liber Damnatus *fiind recitat timp de V Zile ale Sfintei Cruci şi IV ajunuri de Ziua Tuturor Sfinţilor, Sper*

că făptura se Naşte în Exteriorul Sferelor. Ea îl va atrage pe Cel ce trebuie să Vină dacă pot să fac în aşa fel ca el să Existe, şi el se va gândi la faptele Trecutului şi va privi în urmă, lucru pentru care trebuie să am pregătite Sărurile sau materialul din care se fac.

Doctorului Willett i se păru că aceste cuvinte aruncă o undă de spaimă asupra chipului pictat al lui Joseph Curwen, care privea cu un aer politicos din înălţimea panoului de deasupra căminului. Avu impresia bizară că ochii portretului sunt plini de dorinţa de a-l urmări pe tânărul Ward în timp ce acesta umbla prin încăpere. Înainte de a se retrage, doctorul se opri şi examină tabloul de aproape, minunându-se de asemănarea lui cu Charles şi întipărindu-şi în memorie cele mai mici detalii ale figurii livide, până la minuscula cicatrice de pe frunte, deasupra ochiului drept. Se gândi că, într-adevăr, Cosmo Alexander era un mare pictor.

Dat fiind că medicul afirmase că Charles se bucura de o desăvârşită sănătate a minţii şi că, pe de altă parte, făcea cercetări care puteau fi foarte importante, familia Ward se arătă destul de indulgentă când fiul, în luna iunie, refuză categoric să se înscrie la Universitate. El declară că are studii mai interesante de făcut şi că dorea ca anul viitor să călătorească în străinătate, ca să-şi procure unele documente ce nu existau în America. Tatăl se opuse acestui din urmă proiect pe care-l judeca absurd, venind din partea unui tânăr de optsprezece ani, dar consimţi ca fiul său să-şi abandoneze studiile universitare. Ca urmare, după ce-şi trecu examenul final la şcoala Moses Brown, Charles se putu consacra în voie, timp de trei ani, cărţilor lui oculte şi cercetărilor prin cimitire. Lumea se obişnui să-l considere un original sadea, iar el încetă aproape cu desăvârşire să se mai vadă cu prietenii familiei. Nu lăsa lucrul decât ca să meargă să consulte arhivele din alte oraşe. Într-o zi plecă spre sud să ţină sfat cu un mulatru ce vieţuia într-o mlaştină şi despre care apăruse un articol într-un jurnal. Altă dată se duse într-un sat din Adirondacks, unde auzise că se oficiau ceremonii stranii. Totuşi părinţii continuau să-i interzică voiajul în Europa pe care dorea atât de mult să-l facă.

Îşi putu îndeplini proiectul în aprilie 1923, moment în care

ajunse la majorat, puţin timp după ce-l moştenise pe bunicul din partea mamei. Nu spunea nimic despre itinerariul pe care se gândea să-l urmeze, dar le promise părinţilor că le va scrie scrisori lungi şi dese. În iunie, tânărul se îmbarcă spre Liverpool cu binecuvântarea tatălui şi mamei, ce-l însoţiră până la Boston. Curând scrisorile îi informară că trecuse marea cu bine şi se instalase într-un apartament confortabil pe Great Russell Street, la Londra, unde avea intenţia să rămână până când va termina de studiat temeinic documentele de la British Museum. Nu povestea mare lucru despre viaţa lui de zi cu zi, pentru că, într-adevăr, n-avea mare lucru de spus. Îşi consacra întregul timp studiului şi-şi instalase un laborator într-o încăpere a locuinţei.

În iunie 1924 anunţă că pleacă la Paris, unde se mai dusese de două, trei ori cu avionul, ca să consulte documente de la Biblioteca Naţională. În cele trei luni următoare, se mărgini să trimită cărţi poştale, dând o adresă pe strada Saint-Jacques şi menţionând că făcea cercetări în biblioteca unui colecţionar de manuscrise rare. În octombrie, după o lungă tăcere, o vedere de la Praga înştiinţă familia Ward că Charles se găsea în acest oraş, pentru o întrevedere cu un domn foarte bătrân, presupus posesor de documente medievale foarte stranii. În ianuarie, mai multe vederi din Viena aduseră vestea că se pregătea să se ducă într-o regiune situată mai spre răsărit, unde fusese invitat de unul din corespondenţii săi.

Din Klansenburg, în Transilvania, scrise că se va întâlni cu un oarecare baron Ferenczy, a cărui moşie se afla în munţi, la răsărit de Rakus. O săptămână după aceea, anunţă că maşina gazdei sale venise să-l ia din sat şi că pleca spre castel. Din această zi se aşternu o tăcere absolută. Nu mai răspunse numeroaselor scrisori ale părinţilor săi până în luna mai şi chiar şi atunci scrise numai spre a-şi avertiza mama că trebuie să renunţe să-l întâlnească la Paris, Londra sau Roma, în cursul unei călătorii prin Europa pe care familia Ward avea intenţia să o facă în timpul verii. Cercetările lui, spunea, erau de o asemenea natură, încât nu-şi putea părăsi actualul loc de şedere şi, pe de altă parte, amplasarea castelului nu era deloc propice pentru vizite. Era cocoţat pe o stâncă abruptă, în mijlocul unei păduri şi oamenii locului

se fereau să se apropie de el. În plus, înfăţişarea şi felul de a fi al baronului n-aveau cum să le placă unor burghezi cumsecade din Noua Anglie şi era atât de vârstnic, că inspira un soi de nelinişte. Era mai bine, trăgea concluzia Charles, ca părinţii să aştepte să se întoarcă în Providence.

În mai 1925 tânărul călător intră în portul New York-ului la bordul vasului *Homeric*. Plecă apoi spre oraşul lui natal în autocar şi de-a lungul drumului contemplă cu încântare colinele vălurite, livezile în floare şi oraşele cu clopotniţe albe din Connecticut. Când autobuzul, la sfârşitul unei după-amieze însorite, intră în Providence urmând bulevardul Elmwood, inima lui Charles Ward începu să bată mai tare. La încrucişarea dintre Broad Street, Weybosset Street şi Empire Street, văzu la picioarele lui casele, cupolele şi clopotniţele oraşului vechi, scăldate în lumina asfinţitului; şi aproape că-l luă ameţeala când autocarul se opri la capătul drumului, după Biltmore, dezvăluind privirii, pe celălalt mal al râului, străvechea colină rotundă învăluită de o gingaşă pelerină de verdeaţă. În faţa acestui spectacol, tânărul se simţi cuprins de iubire pentru bătrânul oraş Providence.

Forţele misterioase ale istoriei lui făcuseră din el ceea ce era acum, îl târâseră îndărăt spre minuni şi secrete cărora nici un profet n-ar fi putut să le impună graniţe. Un taxi îl duse cu toată viteza spre nord şi se opri, în cele din urmă, în faţa porticului marii case de cărămidă în care se născuse. Soarele se pregătea de culcare; Charles Dexter Ward se întorsese acasă.

5

Un grup de alienişti mai puţin academici decât cei ai doctorului Lyman pretinde că începutul adevăratei nebunii a lui Ward datează din timpul călătoriei lui în Europa. Admiţând că era sănătos la minte când a plecat, purtarea lui la întoarcere arăta o schimbare dezastruoasă. Dar doctorul Willett respinge această teorie. El atribuie ciudăţeniile tânărului practicării unor rituri învăţate în străinătate, fără să admită că acest fapt implică o rătăcire a minţii din partea celui ce le oficiază. Ward, deşi părea vizibil îmbătrânit,

avea încă reacţii normale; în decursul mai multor conversaţii cu Willett, a dat dovadă de un echilibru pe care nici un dement n-ar fi putut să-l simuleze multă vreme. Dacă s-a putut crede în această perioadă că e nebun, motivul erau zgomotele ce se auzeau la orice oră din laboratorul unde tânărul îşi petrecea cea mai mare parte a vremii. Cântări psalmodiate şi declamări tunătoare în ritmuri ciudate; şi, deşi vocea lui Ward era cea care emitea aceste sunete, se ghicea în accentele ei o calitate supranaturală care-ţi îngheţa sângele în vine. S-a observat că Nig, bătrânul motan al casei, se zbârlea şi scuipa atunci când auzea anumite intonaţii.

Mirosurile ce se răspândeau câteodată din laborator erau şi ele foarte stranii şi păreau să aibă puterea de a face să se ivească imagini fantastice. Oamenii care le simţeau vedeau mirajul unor privelişti uriaşe, cu dealuri ciudate sau alei interminabile, mărginite de sfincşi şi de hipogrifi. Ward nu-şi mai începu plimbările de altădată, ci se cufundă în cărţile aduse din călătorii; dădu explicaţia că documentele găsite în Europa îi lărgiseră considerabil posibilităţile şi promise mari revelaţii în anii ce aveau să vină. Îmbătrânirea chipului său întărea uimitor asemănarea cu portretul lui Curwen şi doctorul Willett, după fiecare din vizitele la Charles Ward, se gândea cu stupefacţie că mica cicatrice de deasupra ochiului drept al portretului era singura deosebire între vrăjitorul defunct şi tânărul viu. Aceste vizite, făcute de medic la cererea părinţilor lui Charles, se desfăşurau într-un fel destul de ciudat. Ward nu îl respingea pe doctor, dar acesta din urmă înţelegea foarte bine că nu se va putea apropia niciodată de mintea tânărului. Adesea observa lucruri bizare în încăpere: figuri de ceară pe mese sau pe rafturi; urme de cercuri, triunghiuri sau pentagrame, desenate cu cretă sau cu cărbune în centrul podelei. Şi, în fiecare noapte, se auzeau răsunând incantaţii asurzitoare, aşa încât era din ce în ce mai greu să convingi servitorii să rămână sau să împiedici lumea să spună că Charles Ward era nebun.

Într-o seară de ianuarie a anului 1927, spre miezul nopţii, pe când tânărul psalmodia un ritual a cărui cadenţă fantastică răsuna în toată casa, o rafală îngheţată suflă asupra golfului şi pământul se

cutremură uşor. În acelaşi timp, motanul dădu semnele unei spaime extraordinare, iar câinii lătrară la o milă împrejur. Acesta a fost preludiul unei furtuni violente, cu totul neobişnuită în acest anotimp, punctată de trăsnete atât de formidabile, că domnul şi doamna Ward avură la un moment dat impresia că fusese lovită casa. Urcară scara în goană să vadă ce stricăciuni erau; dar Charles le ieşi în întâmpinare din mansarda lui, cu chipul livid întipărit de o expresie triumfătoare. El le afirmă că toată casa este nevătămată şi că furtuna va lua sfârşit în curând. Privind pe fereastră, îşi dădură seama că tânărul avea dreptate; fulgerele se îndepărtau din ce în ce mai mult, copacii încetară să se mai încovoaie sub vântul glacial venit de pe mare, bubuitul tunetului scăzu şi se stinse, stelele se arătară pe cer.

În cele două luni ce urmară acestei întâmplări, Charles Ward stătu mult mai puţin timp închis în laborator. Dădu dovadă de un interes ciudat pentru vreme şi se informă de data la care se va dezgheţa pământul, în primăvară. Într-o noapte de martie ieşi din casă după miezul nopţii şi nu se întoarse decât puţin înaintea zorilor. În acel moment mama lui, suferind de insomnie, auzi un motor oprindu-se în faţa intrării destinate vehiculelor. Sculându-se şi ducându-se să se uite pe fereastră, doamna Ward văzu cum patru siluete întunecate, îndrumate de fiul ei, descarcă dintr-un camion o ladă lungă şi grea, pe care o transportă în casă. Apoi auzi paşi grei pe treptele scării şi, în cele din urmă, o bufnitură la mansardă. Apoi paşii coborâră. Cei patru oameni apărură din nou afară şi plecară, cu camionul lor.

A doua zi, Charles se încuie în mansardă. După ce trase perdelele negre la ferestrele laboratorului, se adânci într-o experienţă cu o substanţă metalică. Refuză să deschidă uşa, indiferent cine bătea, şi nu mâncă nimic. Spre ora prânzului se auzi un zgomot înfundat, urmat de un ţipăt groaznic şi de o căzătură. Totuşi, când doamna Ward bătu la uşă, fiul ei îi spuse cu o voce stinsă că totul e bine; duhoarea oribilă care se răspândea din încăpere era inofensivă şi, din păcate, necesară; trebuia neapărat să-l lase în pace pentru moment, dar o să vină să mănânce un pic

mai târziu. Puţin după ora amiezii apăru, în sfârşit, palid şi cu privirea rătăcită şi interzise oricui să pătrundă la el în laborator, sub orice pretext. Din clipa aceea nimănui nu i-a mai fost îngăduit să intre în misterioasa mansardă şi nici în cămăruţa alăturată, pe care el o amenajase sumar în chip de dormitor. Locui de-acum acolo până în ziua când cumpără căsuţa de la Pawtuxet şi mută acolo toate aparatele lui ştiinţifice.

În seara aceea Charles puse mâna pe ziar înaintea tuturor şi distruse o bucată din el, simulând un accident. Mai târziu, doctorul Willett determină data exactă după declaraţia celor din casă, îşi procură un exemplar întreg din ziarul rupt şi citi articolul următor:

GROPARI NOCTURNI SURPRINŞI
ÎN CIMITIRUL DE NORD

Robert Hart, paznic de noapte la cimitirul de nord, a descoperit azi-dimineaţă devreme un grup de câţiva oameni în partea cea mai veche a cimitirului, dar se pare că nu şi-au putut duce la bun sfârşit intenţiile, fiind nevoiţi să fugă la vederea lui.

Întâmplarea a avut loc spre ora patru. Lui Hart i-a atras atenţia zgomotul unui motor nu departe de adăpostul lui. Ieşind, a văzut un camion mare pe aleea principală şi s-a îndreptat către el. Zgomotul paşilor lui pe pietriş i-a alungat pe vizitatorii nocturni, care au urcat în grabă în camion o ladă grea şi au reuşit să fugă cu ea. Întrucât nici un mormânt nu fusese violat, Hart consideră că aceşti oameni voiau să îngroape lada.

Probabil că lucraseră îndelung înainte să fie descoperiţi, căci Hart a găsit o groapă enormă săpată în lotul Amosa Field, unde aproape toate vechile pietre de mormânt au dispărut de multă vreme. Groapa, mare cât un mormânt, era goală şi nu corespundea cu nici un loc de înmormântare menţionat în arhivele cimitirului.

Inspectorul de poliţie Riley, după ce a examinat locul, a declarat că groapa fusese săpată probabil de contrabandiştii de alcool care căutau o ascunzătoare sigură pentru marfa lor. Hart e de părere că răufăcătorii au luat-o în sus, pe bulevardul Rochambleau, dar nu este absolut sigur de asta.

În zilele următoare, Charles Ward şi-a făcut rarcori apariţia în

mijlocul familiei.

S-a închis în mansarda lui şi a cerut să i se pună mâncarea în faţa uşii. Din când în când, era auzit psalmodiind formule monotone sau răzbătea dinăuntru ciocnet de sticlărie, şuierat de chimicale, zgomot de apă curgând, sfârâit de flacără de gaz. Mirosuri imposibil de identificat se răspândeau, uneori, din încăpere, iar expresia extrem de crispată a tânărului, când i se întâmpla să mai iasă din laborator, genera cele mai variate ipoteze. Părinţii lui şi doctorul Willett nu mai ştiau nici ce să mai facă, nici ce să mai creadă.

6

La 15 aprilie se întâmplă ceva ciudat. Era vinerea sfântă, amănunt considerat de servitori ca fiind foarte important, dar pe care mulţi alţii îl iau drept o simplă coincidenţă. Târziu după-amiază, tânărul Ward începu să repete o formulă cu vocea uimitor de puternică, arzând în acelaşi timp o substanţă cu un miros înţepător, ce se simţea în toată casa. Cuvintele rostite erau atât de clare, încât doamnei Ward, care asculta, neliniştită, în coridorul mansardei, i se întipăriră în memorie; aşa că, după aceea, la cererea doctorului Willett, a fost în stare să le scrie. Experţii îi spuseră doctorului că o formulă aproape identică poate fi găsită în scrierile lui Eliphas Levi, cel care a aruncat o privire prin crăpătura uşii interzise şi a zărit fioroasele perspective ale vidului ce se întinde dincolo de ea. Iată formula:

Per Adonai Eloim, Adonai Jehova, Adonai Sabaoth, Metraton Ou Agla Methon, verbum pythonicum mysterium salamandrae, conventus sylvorum, antra gnomorum, daemonia Coeli God, Almonsin, Gibor, Jehosua, Evam, Zariathnatmik, Veni, veni, veni.

Incantaţiile durau de două ceasuri fără nici o întrerupere, când un formidabil cor de lătrături răsună în împrejurimi. Aproape imediat casa fu inundată de un miros groaznic în timp ce un fulger sfâşia cerul. Apoi răsună *vocea* pe care nici unul din cei ce au auzit-o nu o va putea uita niciodată, acea voce tunătoare, îndepărtată, necrezut de adâncă şi cu desăvârşire diferită de glasul lui Charles Dexter Ward. Ea zgâlţâi casa şi doi vecini o auziră, cu tot vacarmul

câinilor. Doamna Ward, mereu în faţa uşii laboratorului, se înfioră înţelegându-i semnificaţia diabolică; pentru că fiul ei îi povestise cum sunase vocea deasupra fermei din Pawtuxet Road, în noaptea morţii lui Joseph Curwen. Nu se putea înşela asupra frazei pronunţate, pe care Charles i-o citise adesea din scrisorile lui Luke Fenner, pe vremea când vorbea fără ascunzişuri despre cercetările lui. Era un simplu fragment dintr-o limbă uitată:

DIES MIES JESCHET BOENE DOESEF
DOUVEMA ENITEMAUS

Imediat după aceea lumina zilei se stinse, deşi mai era o oră până la apus; apoi veni o pală de miros diferit de primul, dar tot atât de misterios şi de insuportabil. Charles începuse din nou să psalmodieze, iar mama lui auzi o serie de silabe ce ar putea fi scrise astfel: "Yi – nash – Yog – Sototh – he – Iglb – fi – throdag", terminându-se cu un "Yah" a cărui forţă demenţială urcă într-un crescendo înspăimântător. O secundă mai târziu răsună un strigăt plângător ce se transformă treptat într-un râs drăcesc. Doamna Ward, împinsă de teamă şi de curajul orb al inimii de mamă, se duse să bată la uşă, dar nu obţinu nici un răspuns. Bătu din nou, apoi rămase nemişcată în timp ce se înălţa un al doilea strigăt, de data aceasta pornind din pieptul fiului ei, şi *care răsună în acelaşi timp cu hohotele diabolice ale celeilalte voci.* Mama leşină pe loc, deşi acum nu este în stare să-şi amintească motivul precis al leşinului ei.

Când domnul Ward se întoarse acasă la ora şase şi un sfert, nu-şi găsi soţia la parter. Servitorii speriaţi îi spuseră că era probabil pe coridor, la mansardă, de unde auziseră sunete încă şi mai stranii decât de obicei. Urcă numaidecât scara şi o găsi pe doamna Ward întinsă pe podea, în faţa uşii laboratorului. Dându-şi seama că e leşinată, se duse să aducă un pahar cu apă şi îi turnă apa pe faţă. Se linişti văzând-o că îşi revine imediat în simţiri; dar, pe când o privea cum deschide ochii plini de uimire, îl trecu un fior îngheţat şi fu gata să leşine şi el. Într-adevăr, în laboratorul ce-i păruse cufundat în tăcere, auzi murmurul unei conversaţii purtate aproape în şoaptă, ale cărei cuvinte nu le putea înţelege, dar care, totuşi îl răvăşea până în adâncul sufletului.

Desigur, nu era pentru prima oară că fiul lui mormăia nişte formule; dar, acum, acest murmur părea cu totul diferit. Era vorba foarte clar de un dialog, în care vocea lui Charles, uşor de recunoscut, alterna cu o alta, atât de gravă şi de cavernoasă, că era greu să crezi că iese din pieptul tânărului. Avea intonaţii extraordinar de hidoase; şi, dacă doamna Ward, revenindu-şi, n-ar fi tras un ţipăt care deşteptă instinctele protectoare ale soţului ei, este foarte probabil că Thomas Howland Ward n-ar mai fi putut să se laude că nu şi-a pierdut niciodată cunoştinţa. Dar, în momentul acela, şi-a luat soţia în braţe şi a coborât repede scara, înainte ca ea să remarce vocile care îl zguduiseră. Totuşi n-a fost atât de iute, încât să nu audă un lucru care l-a făcut să se clatine sub povara sa. Căci strigătul doamnei Ward mai fusese auzit şi de alţii în afară de el şi, ca răspuns, în laborator fuseseră rostite două cuvinte, singurele cuvinte inteligibile din acest sfat înspăimântător. Era un simplu îndemn la prudenţă, murmurat de Charles, şi totuşi domnul Ward fu pătruns de o groază misterioasă când auzi cele două cuvinte cât se poate de banale: *Şşşt... Scrie!...*

La cină, cei doi soţi se sfătuiră îndelung, şi domnul Ward hotărî să vorbească serios cu fiul lui. Oricare ar fi fost obiectul cercetărilor sale, nu se mai putea tolera o asemenea comportare, care constituia o ameninţare împotriva echilibrului nervos al tuturor celor din casă. Tânărul îşi pierduse, probabil, minţile de trăgea asemenea zbierete şi purta o conversaţie imaginară cu un interlocutor inexistent. Trebuia pus capăt acestor lucruri, ori dacă nu, doamna Ward se va îmbolnăvi şi nici servitorii nu vor mai sta în casă.

După terminarea cinei, domnul Ward se îndreptă hotărât către laboratorul lui Charles. Dar se opri la etajul al treilea, auzind zgomote în biblioteca de care fiul lui nu se mai folosea de o bucată de vreme. După toate aparenţele, cineva arunca cărţile pe parchet şi mototolea cu febrilitate hârtii. Ajungând în pragul uşii, domnul Ward îl văzu pe tânăr în încăpere, ocupat să adune un braţ de documente de toate formele şi mărimile. Charles avea privirea rătăcită, chipul tras; tresări şi lăsă să-i scape din braţe povara când auzi vocea tatălui său. Acesta îi porunci să se aşeze şi îi făcu morala

pe care o merita de atâta vreme. Când predica luă sfârşit, tânărul conveni că domnul Ward are dreptate, că aceste voci, murmure, incantaţii, mirosuri chimice erau cu adevărat insuportabile. Promise să fie mai discret în viitor, dar insistă să-i fie respectată singurătatea. Urma să se dedice de-acum numai cercetării unor cărţi; dacă va mai fi nevoie să rostească incantaţii, va găsi o altă locuinţă. Se arătă dezolat că i-a cauzat mamei o asemenea spaimă şi dădu explicaţia că acea conversaţie auzită de tatăl său făcea parte dintr-un simbolism complicat, menit să creeze o anumită atmosferă mentală. Cu toată starea de extremă tensiune nervoasă a fiului, domnul Ward rămase cu impresia că Charles era în posesia tuturor facultăţilor sale. Totuşi convorbirea nu-l lămuri câtuşi de puţin; când Charles părăsi încăperea cu braţele încărcate de documente, tatăl habar n-avea ce să creadă despre această întâmplare. Era tot atât de misterioasă ca şi moartea bietului Nig, al cărui cadavru fusese descoperit cu o oră înainte în subsol, cu ochii holbaţi şi cu botul schimonosit de groază.

Sub impulsul unui instinct nedesluşit domnul Ward aruncă o privire pe rafturile goale, ca să vadă ce dusese fiul său în mansardă. Fu surprins să constate că era vorba numai de lucrări moderne: istorie, tratate ştiinţifice, geografie, manuale de literatură, ca şi nişte jurnale şi reviste contemporane. Cum Charles nu citise până atunci decât cărţi tratând despre trecut şi despre ocultism, domnul Ward căzu pradă unei nedumeriri din ce în ce mai mari; în plus, simţea o adevărată neliniştc, căci i se părea că e ceva neobişnuit în încăpere. O cercetă cu privirea şi văzu că nu se înşelase.

Pe zidul de nord, deasupra căminului fals, se afla în continuare panoul din casa de la Olney Court; dar tabloul restaurat nu mai exista pe el. Dezlipindu-se de pe lemn, portretul lui Joseph Curwen abandonase pentru totdeauna supravegherea tânărului cu care avea o asemănare atât de stranie; acum zăcea pe podea, sub formă unui strat subţire de pulbere fină, de un cenuşiu albăstrui.

IV

Metamorfoză şi demenţă

1

În cursul săptămânii ce urmă acestei memorabile vinere sfinte, Charles Ward a fost văzut mai des decât de obicei, căci a transportat fără încetare cărţi din bibliotecă în mansardă. Avea o purtare liniştită şi rezonabilă, dar chipul lui exprima o teamă prost ascunsă. În afară de aceasta, dădea dovadă de o poftă de mâncare devoratoare, dacă judecai după cantitatea de hrană pe care o cerea de la bucătăreasă.

Pus la curent cu cele întâmplate, doctorul Willett veni marţea următoare să vorbească cu tânărul, în bibliotecă. Ca de obicei, conversaţia nu dădu nici un rezultat, dar Willett e gata să jure că Charles era în toate minţile. El promise să facă o dezvăluire senzaţională în curând şi-şi exprimă intenţia de a căuta un local unde să-şi mute laboratorul. Se arătă nepăsător de pierderea portretului şi chiar păru să găsească ceva comic în brusca lui dispariţie.

În cea de a doua săptămână, Charles lipsi adesea de acasă. Când a venit bătrâna Hannah să ajute la curăţenia mare de primăvară, a povestit că Charles vizita deseori casa din Olney Court, purtând o valiză mare, şi cobora mereu să examineze pivniţa. Se arăta foarte darnic faţă de ea şi de soţul ei, dar avea un aer extrem de chinuit.

Pe de altă parte, nişte prieteni ai lui Ward îl zăriră prin Pawtuxet, surprinzător de des. Se ducea mai ales la micul port Rhodes-on-Pawtuxet, iar doctorul Willett, luând informaţii acolo, află că traversa întotdeauna pe malul destul de abrupt al râului şi mergea apoi de-a lungul lui, spre nord.

Într-o dimineaţă de mai a fost reluată, în mansardă, conversaţia imaginară din vinerea sfântă. Tânărul părea să poarte o discuţie violentă cu el însuşi, căci a fost brusc auzit un şir de strigăte ce semănau cu cereri urmate de refuzuri. Domnul Ward urcă în goană, ascultă la uşă şi auzi fragmentul următor de frază: "Trebuie să stea

roşu timp de trei luni". De cum bătu la uşă, se instăpâni tăcerea. Când domnul Ward îşi întrebă fiul, puţin mai târziu, tânărul răspunse că îi era greu să evite anumite conflicte între sferele conştiinţei, dar că va încerca să le transfere în alte domenii.

Spre mijlocul lui iunie avu loc o ciudată întâmplare nocturnă. La începutul serii se auzi zgomot din laborator, dar se potoli aproape numaidecât. La miezul nopţii se duseră toţi la culcare, iar valetul tocmai încuia cu cheia uşa dinspre stradă, când îl văzu apărând în josul scării pe Charles, cu o valiză grea în mână. Tânărul făcu semn că vrea să iasă. Nu rosti nici un cuvânt, dar servitorul, văzându-i ochii arzători, începu să tremure fără să-şi dea seama de ce. Îi deschise uşa tânărului stăpân şi a doua zi îşi prezentă demisia doamnei Ward, declarând că privirea lui Charles avusese o expresie de ferocitate diabolică şi că el nu va petrece nici o singură noapte în plus în această casă. Doamna Ward îl lăsă să plece, fără să dea crezare cuvintelor lui. I se părea imposibil ca fiul ei să fi avut un aer "feroce" în noaptea aceea. Într-adevăr, tot timpul cât fusese trează, auzise zgomote slabe în laborator: oftaturi şi suspine ce păreau să trădeze o disperare adâncă.

În seara următoare, aşa cum făcuse cam cu trei luni în urmă, Charles puse mâna pe ziar înaintea tuturor şi făcu pierdută o foaie. După aceea, doctorul Willett, în cursul anchetei lui, îşi aminti acest incident şi se duse la redacţia jurnalului. Acolo găsi, pe foaia rătăcită de tânăr, două articole ce-i părură interesante. Iată-le:

VIOLARE DE MORMÂNT

Robert Hart, paznic de noapte la cimitirul de nord, a descoperit azi dimineaţă că a fost violat mormântul lui Ezra Weeden, născut în 1740 şi mort în 1824 (după inscripţia de pe piatra lui funerară, smulsă cu sălbăticie din pământ şi spartă).

Conţinutul mormântului, oricare-ar fi fost el după mai mult de un secol de îngropăciune, a dispărut complet, în afară de câteva aşchii de lemn putred. Nu au fost găsite urme de roţi, dar poliţia a descoperit în împrejurimi urme de paşi lăsate de pantofi fini.

Hart este de părere că există o legătură între această întâmplare şi cea din luna martie; reamintim că atunci el a dat peste un grup de

oameni care au fugit într-un camion după ce săpaseră o groapă adâncă. Dar inspectorul Riley contrazice această teorie şi subliniază mari diferenţe între cele două cazuri: în martie s-a săpat într-un loc unde nu era nici un mormânt; de data aceasta, un mormânt anume a fost violat cu o răutate feroce.

Membrii familiei Weeden, puşi la curent, şi-au exprimat surprinderea şi întristarea şi au declarat că nu cunosc nici un duşman capabil de un asemenea act de vandalism. Hazard Weeden îşi aminteşte o legendă de familie potrivit căreia strămoşul lui ar fi fost amestecat într-o întâmplare ciudată, puţin înainte de Revoluţie, dar nu ştie să existe o "vendetta" posibilă la ora actuală. Cazul a fost încredinţat inspectorului Cunningham, care speră să descopere indicii interesante în viitorul apropiat.

NOAPTE AGITATĂ LA PAWTUXET

Locuitorii din Pawtuxet au fost treziţi la ora trei dimineaţa de un cor formidabil de lătrături, ce părea să atingă intensitatea maximă lângă râu, la nord de Rhodes-on-Pawtuxet. Fred Lemlin, paznic de noapte la Rhodes, a declarat că printre lătrăturile câinilor se amestecau ţipetele unui om pradă spaimei de moarte. O furtună scurtă şi violentă a pus capăt acestui vacarm. Se relatează că, pe toată durata incidentului, atmosfera a fost îmbâcsită de mirosuri neplăcute, emanate, fără îndoială, de rezervoarele de petrol.

Curând, Charles a început să arate ca un om hărţuit şi toţi gândesc astăzi, cugetând la acest fapt, că poate în acea perioadă ar fi vrut să facă o mărturisire, dar a fost împiedicat de o frică adâncă. Întrucât adesea ieşea în oraş la adăpostul întunericului, cei mai mulţi dintre alienişti îl consideră vinovat de actele de vampirism înfăptuite în vremea aceea şi relatate în amănunt de presă. Victimele, de vârste şi condiţii sociale diferite, au fost atacate în două locuri distincte: cartierul North End, lângă casa familiei Ward şi regiunile periferice apropiate de Pawtuxet. Supravieţuitorii povestesc despre un monstru cu ochi de flăcări ce sărea asupră-le, îşi înfigea colţii în gât sau în susul braţului şi se ghiftuia cu sânge.

Nici în privinţa aceasta doctorul Willett nu este de acord cu confraţii săi. "Refuz să spun, declară el, ce fiinţă umană sau ce

animal a putut să se dedea unor asemenea orori, dar afirm că Charles Ward nu este autorul lor. Am motive să cred că nu cunoştea gustul sângelui şi anemia lui crescândă constituie cea mai bună dovadă în sprijinul teoriei mele. Ward s-a atins de lucruri oribile, dar nu a fost niciodată un monstru".

Vorbele doctorului au multă autoritate, căci, în această epocă, se ducea adeseori la familia Ward pentru a o îngriji pe mama lui Charles, ai cărei nervi începeau să cedeze. Tot ascultând zgomotele nocturne provenind din mansardă, suferea de halucinaţii morbide pe care şovăia să le mărturisească medicului: îşi închipuia că aude suspine şi oftaturi înăbuşite la orele cele mai imposibile. La începutul lui iulie, Willett o trimise la Atlantic City să-şi refacă forţele şi le recomandă domnului Ward şi fiului său să nu-i trimită decât scrisori încurajatoare.

2

Puţin timp după plecarea mamei, Charles făcu demersuri pentru cumpărarea căsuţei din Pawtuxet. Era o clădire mică de lemn, sordidă, cu un garaj de ciment, cocoţată sus de tot pe malul nu prea populat al râului, un pic deasupra portului Rhodes; dar tânărul ţinea morţiş s-o cumpere. Proprietarul i-o vându cam în silă, la un preţ exorbitant. Imediat el îşi aduse acolo cu camionul, noaptea, toate cărţile şi aparatele din mansardă şi, părăsindu-şi definitiv laboratorul, se mută din nou în camera lui, la etajul al treilea al casei părinteşti.

În noul lui domiciliu, Charles se comportă în chip tot atât de misterios precum o făcuse şi în mansarda lui. Avea acum şi doi tovarăşi: un metis portughez cu o mutră sinistră, care-i era servitor, şi un necunoscut zvelt, cu barbă deasă, cu ochii ascunşi sub ochelari negri şi care lucra, după toate aparenţele, împreună cu Ward. Vecinii încercară zadarnic să intre în vorbă cu aceşti indivizi ciudaţi. Metisul Gomez nu rupea decât câteva vorbe pe englezeşte, iar omul care-şi spunea doctor Allen se arăta cât se poate de rezervat. Charles încercă să dea dovadă de mai multă amabilitate, dar nu reuşi decât să trezească o curiozitate bănuitoare, trăncănind vrute şi

nevrute despre lucrările lui de chimie. Curând începură să circule zvonuri bizare despre luminile care ardeau toată noaptea. Apoi, comenzile excesive de carne, la măcelar, fură privite cu uimire, la fel ca şi strigătele şi cânturile psalmodiate ce păreau să răzbată dintr-o pivniţă foarte adâncă. Cetăţenii cumsecade din partea locului se fereau cu mare silă de această casă stranie, cu atât mai mult cu cât mutarea celor trei acolo coincisese cu epidemia de vampirism din vecinătăţile Pawtuxet-ului.

Ward îşi petrecea cea mai mare parte a timpului în căsuţă, dar dormea uneori în casa tatălui său. În două rânduri părăsi oraşul ca să facă două călătorii de câte o săptămână, cu destinaţie necunoscută. Slăbea şi pălea fără încetare şi nu mai avea aplombul de altădată când îi repeta doctorului Willett vechea poveste cu cercetări vitale şi dezvăluiri viitoare. Totuşi medicul insistă asupra faptului că tânărul era încă sănătos la cap în acea perioadă şi citează în sprijinul spuselor sale mai multe convorbiri avute cu Charles.

Cam prin luna septembrie actele de vampirism s-au repetat, dar, în ianuarie, Ward a fost amestecat într-o încurcătură gravă. De câtăva vreme se tot vorbea de camioanele care veneau şi plecau noaptea de la căsuţă. Or contrabandiştii de alcool opriră într-o noapte unul din aceste camioane într-un loc pustiu de lângă Hope Valley, sperând că vor găsi în el ceva marfă cu care să-şi alimenteze traficul clandestin. În fapt, s-au ales cu o teribilă dezamăgire, căci lăzile lungi pe care puseseră mâna adăposteau un conţinut oribil; atât de oribil, într-adevăr, încât s-a vorbit îndelung de ele în lumea răufăcătorilor. Hoţii se grăbiseră să-şi îngroape captura, dar când afacerea ajunsese la urechile poliţiei, se făcu o anchetă amănunţită. Un vagabond arestat chiar atunci consimţi să-i conducă pe poliţişti până la ascunzătoarea improvizată, cu condiţia să i se redea libertatea. A fost descoperit acolo ceva monstruos, pe care publicului nu i s-a îngăduit să-l afle; imediat s-au expediat la Washington câteva telegrame.

Lăzile îi fuseseră adresate lui Charles Ward, la căsuţa din Pawtuxet, aşa că autorităţile federale veniră să-i facă o vizită. El le dădu o explicaţie ce părea valabilă şi îi demonstra nevinovăţia.

Având nevoie de unele specimene anatomice pentru a-şi urma cercetările, comandase câteva unor agenţii considerate a fi absolut onorabile. Nu fusese nici pe departe la curent cu *identitatea* acestor specimene şi se arătă profund zguduit de revelaţiile inspectorilor. Declaraţia fu întărită de doctorul Allen, a cărui voce calmă şi gravă păru încă mai convingătoare decât cea a lui Charles. În cele din urmă, poliţiştii nu luară nici o măsură împotriva tânărului; se mulţumiră să noteze cu grijă numele şi adresa agenţiei din New York de la care voiau să pornească ancheta. Trebuie adăugat că specimenele au fost duse în taină în locurile de unde n-ar fi trebuit să fie scoase niciodată.

La 9 februarie 1928, doctorul Willett a primit o scrisoare căreia el îi atribuie o importanţă deosebită şi despre care a discutat adesea cu doctorul Lyman. Acesta din urmă vede în ea dovada clară a unui caz grav de *dementia praecox*; Willett, dimpotrivă, o consideră ca ultimul mesaj cu desăvârşire rezonabil al tânărului. Iată textul complet:

Prospect Street 100
Providence, R.I.
8 martie 1928

Dragă domnule doctor Willett,

Simt că a venit în sfârşit momentul să vă fac dezvăluirile pe care vi le promit de atâta vreme şi pe care mi le-aţi cerut adesea. Nu voi înceta vreodată să preţuiesc răbdarea dumneavoastră şi încrederea în sănătatea minţii mele.

Acum când sunt gata să vorbesc, trebuie să recunosc, spre ruşinea mea, că nu voi obţine niciodată triumful aşteptat; ceea ce vă scriu nu va fi o laudă, ci o chemare în ajutor; vă cer sfat pentru salvarea mea şi pentru a salva întreaga lume de o oroare ce depăşeşte concepţia umană. Vă amintiţi de atacul împotriva fermei lui Curwen, relatat în scrisorile lui Luke Fenner; trebuie repetat fără întârziere. De noi depind toată civilizaţia, toate legile firii, poate chiar soarta întregului univers. Am dat la iveală o anomalie monstruoasă, din dragoste pentru ştiinţă. Acum, de dragul vieţii şi al firii, trebuie să mă ajutaţi să o arunc

înapoi, în bezne.

Am părăsit pentru totdeauna căsuţa din Pawtuxet, şi trebuie să-i scoatem afară pe toţi cei de-acolo, vii sau morţi. Nu mă voi mai întoarce niciodată în acel loc, iar dacă veţi auzi vreodată că sunt în căsuţă, vă cer să nu credeţi. M-am întors acasă pentru totdeauna şi aş vrea să veniţi să mă vedeţi de îndată ce veţi avea cinci sau şase ore să mă ascultaţi. Va fi nevoie de tot acest timp şi, credeţi-mă, nu poate exista datorie profesională mai importantă, căci viaţa şi judecata mea sunt în joc.

Nu îndrăznesc să vorbesc cu tatăl meu, pentru că nu ar înţelege toată povestea. Dar i-am spus că sunt în primejdie şi el a pus patru poliţişti de pază în jurul casei. Nu prea ştiu ce-ar putea ei să facă, pentru că au împotriva lor forţe pe care nici dumneavoastră n-aţi putea să le concepeţi. Veniţi deci fără zăbavă dacă vreţi să mă găsiţi încă în viaţă şi să aflaţi cum m-aţi putea ajuta să salvez cosmosul.

Veniţi la orice oră; nu o să ies din casă; nu telefonaţi ca să vă anunţaţi venirea, căci cine ştie cine ar putea să intercepteze apelul dumneavoastră. Şi să rugăm zeii ca nimic să nu poată împiedica întâlnirea noastră.

CHARLES DEXTER WARD

P.S. Ucideţi-l pe doctorul Allen de cum îl vedeţi *şi topiţi-i trupul într-un acid. Nu îl ardeţi.*

Primind această scrisoare pe la ora zece şi jumătate dimineaţa, doctorul Willett îşi aranjă treburile în aşa fel, încât să fie liber după-amiaza şi seara; de altfel, era gata să prelungească întrevederea până noaptea târziu. Îl cunoştea prea bine pe Charles pentru a considera acest mesaj delirul unui dement. Avea convingerea că era vorba de un lucru oribil şi chiar şi *post-scriptum*-ul putea fi înţeles dacă ţineai seama de zvonurile ce umblau prin satul Pawtuxet în legătură cu enigmaticul doctor Allen. Willett nu-l văzuse niciodată, dar auzise despre înfăţişarea lui şi se întreba ce se ascunde în spatele ochelarilor negri.

La ora patru fix medicul se prezentă la casa familiei Ward. Rămase foarte contrariat, aflând de la poliţiştii de gardă că tânărul

plecase de acasă. De dimineaţă avusese o lungă convorbire telefonică cu cineva necunoscut; fusese auzit discutând cu o voce plină de teamă şi rostind fraze cum ar fi: "Sunt foarte obosit şi am nevoie să mă odihnesc puţin"; "Nu pot să primesc pe nimeni câteva zile de-acum încolo"; "Vă rog să amânaţi pe mai târziu o acţiune decisivă, până când putem pune la punct o înţelegere"; şi pe urmă: "Îmi pare rău, dar trebuie să abandonez totul pentru moment; o să mai vorbim mai încolo". Apoi, probabil că tot gândindu-se, prinsese curaj, căci ieşise fără ştirea nimănui; fusese văzut întorcându-se spre prânz, pe la ora unu, şi intrând în casă; nu suflase nici o vorbă. Urcase scara, apoi, în momentul acela, probabil că frica îl copleşise din nou, pentru că, pătrunzând în bibliotecă, scosese un ţipăt de spaimă. Totuşi, când valetul venise să întrebe dacă se întâmplase ceva, Charles se arătase în uşă cu un aer foarte hotărât şi-i făcuse semn servitorului să se ducă. Apoi mutase pesemne nişte lucruri prin încăpere, căci se auziseră de-acolo bufnituri şi scârţâieli. În cele din urmă se arătase din nou şi plecase de acasă imediat, fără să lase nici un mesaj pentru nimeni. Valetul, care părea foarte tulburat de înfăţişarea şi comportamentul lui Charles, se interesă dacă mai era vreo speranţă să-şi recapete echilibrul nervos.

Timp de aproape două ore, doctorul Willett îl aşteptă zadarnic în bibliotecă, uitându-se la rafturile pe care se căscau goluri mari în locurile de unde fuseseră luate cărţile. După o bucată de timp, umbrele începură să se îndesească, asfinţitul făcu loc nopţii. Când domnul Ward sosi, în sfârşit, se arătă foarte surprins şi înfuriat auzind ce se întâmplase. Nu ştia că Charles îi dăduse întâlnire doctorului şi-i promise acestuia că o să-i dea de veste de cum se va întoarce tânărul. Conducându-l pe medic, îi mărturisi că e foarte nedumerit de starea fiului său şi îl rugă să facă tot posibilul pentru el. Willett fu bucuros să fugă din biblioteca aceea care-i părea bântuită de ceva înspăimântător; s-ar fi zis că portretul dispărut lăsase încăperii o moştenire malefică.

3

A doua zi dimineaţa, Willett primi un mesaj prin care domnul Ward îl anunţa că fiul lui lipseşte în continuare; îi mai spunea că

primise un telefon de la doctorul Allen, informându-l că Charles va mai rămâne la Pawtuxet o vreme şi că nu trebuia deranjat. Aceasta era necesar, deoarece Allen însuşi urma să lipsească o perioadă nedeterminată, lăsând tânărului său coleg toată grija cercetărilor. Acesta îi transmitea tatălui toată dragostea şi se scuza că plecase în grabă. Când primi acest telefon, domnul Ward, auzind vocea doctorului Allen pentru prima oară, avu impresia că-i trezeşte o amintire foarte vagă şi foarte neplăcută.

În faţa tuturor acestor fapte tulburătoare, Willett nu mai ştiu realmente ce să facă. Charles Ward îi scrisese că a descoperit lucruri monstruoase, că doctorul Allen trebuie ucis fără milă şi că el însuşi nu se va mai întoarce niciodată la Pawtuxet; în prezent părea să fi uitat de toate acestea şi se cufundase din nou în miezul misterului. Bunul-simţ îl împingea pe doctor să-l lase pe tânăr în voia capriciilor lui, dar un instinct profund nu-i îngăduia să uite scrisoarea disperată pe care o primise. O citi din nou şi, cu tot tonul sforăitor, cu toată contradicţia între conţinut şi purtarea recentă a autorului ei, nu o judecă drept lipsită de înţeles. Exprima o teroare atât de reală, evoca monstruozităţi atât de înspăimântătoare, că nu puteai să o ici prea uşor.

Timp de peste o săptămână, doctorul Willett cugetă la dilema ce-i era impusă şi se simţi din ce în ce mai ispitit să meargă să-i facă o vizită lui Charles în căsuţa lui din Pawtuxet. Nici unul din prietenii tânărului nu îndrăznise vreodată să forţeze intrarea acestui refugiu interzis şi chiar tatăl lui nu o cunoştea decât din descrierile făcute; dar Willett simţi nevoia să aibă o convorbire directă cu bolnavul său. Domnul Ward nu mai primea de la Charles decât scurte scrisori dactilografiate; nici doamna Ward, la Atlantic City, nu era mai favorizată. În consecinţă, doctorul hotărî să treacă la acţiune. În ciuda temerilor ciudate pe care i le trezeau vechile legende despre Joseph Curwen şi aluziile misterioase ale lui Charles, o porni la drum, îndreptându-se spre căsuţa cătărată pe malul povârnit al râului.

Willett mai vizitase adesea locul din pură curiozitate, deşi nu intrase niciodată în casă şi nici nu-şi făcuse simţită prezenţa; prin urmare, cunoştea exact drumul. Mergând în micul lui automobil de-a

lungul lui Broad Street, într-o după-amiază de sfârşit de februarie, se gândea la grupul de oameni ce urmase aceeaşi cale, cu o sută cincizeci şi şapte de ani înainte, pentru a îndeplini o misiune teribilă.

Ajunse curând la Pawtuxet, coti la dreapta pe Lockwood Street, înaintă pe acest drum de ţară cât se putea, apoi coborî din maşină şi o luă pe jos spre nord, în direcţia dealului ce domina frumoasele meandre ale râului. Casele erau rare în aceste locuri şi nu puteai să nu nimereşti căsuţa izolată, cu garajul ei de ciment. Ajuns la capătul unei alei neîngrijite, doctorul bătu în uşă şi vorbi cu o voce hotărâtă metisului portughez care întredeschise uşa.

Ceru să-l vadă pe Charles Ward pentru o afacere de importanţă vitală şi adăugă că, dacă i se refuza intrarea în casă, va povesti totul, în amănunt, tatălui tânărului. Metisul se lăsa cu toată greutatea asupra uşii, neştiind prea bine dacă trebuie să o deschidă sau să o închidă, când o voce venită dinăuntru rosti cuvintele următoare: "Lasă-l să intre, Tony; mai bine să avem o discuţie imediat". Vocea aceasta foarte joasă, cavernoasă, răguşită îl îngheţă de groază pe medic, fără să-şi dea seama de ce; dar spaima lui crescu şi mai mult când îl văzu apărând pe cel care vorbise, căci era Charles Ward.

Doctorul Willett a consemnat în scris conversaţia din după-amiaza aceea cu o minuţiozitate datorată importanţei pe care o acorda perioadei în cauză. El admite că, în acel moment, în mentalitatea tânărului a intervenit o schimbare radicală. În fapt, în controversa lui cu doctorul Lyman, el susţine că, din punctul lui de vedere, nebunia lui Charles datează din clipa în care a început să le trimită părinţilor mesaje dactilografiate. Aceste bileţele nu au stilul obişnuit al lui Ward; ele au un caracter arhaic foarte bizar, ca şi cum demenţa autorului lor ar fi dat frâu liber unui val de tendinţe şi de impresii acumulate inconştient în cursul mai multor ani de studii arheologice. Se ghiceşte în ele o sforţare clară în dorinţa de a fi modern, dar spiritul lor şi uneori şi limbajul aparţin trecutului.

Trecutul ieşea la iveală, de asemenea, în fiecare intonaţie şi fiecare gest al lui Ward, când îl primi pe medic în căsuţa întunecată. Se înclină, indică un scaun cu mâna şi începu să vorbească cu acea

stranie voce joasă, pe care încercă de la început să o explice.

—M-am îmbolnăvit de ftizie trăind în aerul ăsta umed, declară el. Presupun că veniţi din partea tatălui meu să vedeţi cum o duc şi sper că nu o să-i spuneţi nimic care să-l îngrijoreze.

Willett asculta cu atenţie vocea spartă, dar studia cu încă şi mai multă atenţie chipul interlocutorului său. Simţea ceva necurat şi tare-ar fi vrut ca încăperea să fie mai puţin întunecoasă, dar nu rugă gazda să deschidă obloanele. Se mulţumi să-l întrebe de ce-i era purtarea în contradicţie izbitoare cu scrisoarea lui disperată.

—Tocmai voiam să vă spun, răspunse Ward. Aflaţi deci că am nervii într-o stare jalnică şi că fac şi spun unele lucruri pe care nu le pot explica. După cum v-am spus adesea, sunt în pragul unor mari descoperiri de o asemenea importanţă că, uneori, îmi pierd capul. Dar nu mai am mult de aşteptat. M-am purtat ca un prostănac, închizându-mă în casă la părinţii mei sub paza poliţaiilor. În punctul în care am ajuns, locul meu este aici. Vecinii mă bârfesc şi poate că am avut slăbiciunea să cred câte ceva din ce au trâncănit despre mine. Nu fac nimic rău. Aveţi bunătatea să mai aşteptaţi şase luni şi răbdarea dumneavoastră va fi răsplătită din plin.

Trebuie să vă spun că am descoperit un mijloc de a cunoaşte trecutul; vă las să judecaţi importanţa a ceea ce voi putea da istoriei, filozofiei şi artelor, având acces la asemenea comori. Străbunul meu stăpânea aceste lucruri când netrebnicii aceia lipsiţi de minte l-au asasinat. Acum sunt pe punctul de a mă face stăpân pe aceleaşi cunoştinţe şi nimeni nu trebuie să mi se pună în cale. Vă rog să uitaţi, domnule, ceea ce v-am scris şi să nu vă temeţi de nimeni şi de nimic în locul acesta. Doctorul Allen este un om cu mari talente şi îi datorez scuze pentru tot răul pe care l-am spus despre el. Aş fi vrut să-l păstrez lângă mine, căci dedică acestor studii aceeaşi râvnă ca şi mine, dar are treburi în altă parte.

Doctorul Willett nu ştiu ce să răspundă acestui discurs. Felul acesta de a tăgădui scrisoarea pe care o primise îl lăsa mut de uimire. Pe cât îi părcau vorbele auzite acum de stranii şi nebuneşti, pe atât i se părea chemarea într-ajutor din 8 martie de fircască şi perfect potrivită cu acel Charles Ward pe care-l cunoştea. Încercă să

abată conversaţia spre întâmplări petrecute în familie, ca să-i creeze din nou o stare de spirit obişnuită; dar tentativa sa eşuă jalnic. La fel s-a întâmplat mai apoi cu toţi alienaţii. Secţiuni importante din stocul de imagini mentale ale lui Charles Dexter Ward (mai ales din domeniul vieţii personale şi din cel al timpurilor moderne) fuseseră anihilate în mod inexplicabil, în timp ce cunoaşterea trecutului răsărea din adâncimile subconştientului şi-i invada întreaga minte. Ceea ce ştia despre vremurile de altădată era absolut anormal, după cum îşi dădu seama Willett în cursul acestei conversaţii, aducând în discuţie câteva subiecte de care se ocupase Ward în adolescenţă.

Astfel, nici un muritor obişnuit, oricâte studii ar fi făcut, n-ar fi avut de unde să ştie că peruca şerifului îi căzuse de pe cap când se aplecase în faţă, ca să vadă mai bine piesa de teatru reprezentată la *Histrionick Academy* a domnului Douglas în ziua de joi, 7 februarie 1762; nici cum tăiaseră actorii cu neruşinare textul lui Steele, *Conscious Lover*, aşa încât închiderea teatrului, ordonată de autorităţile puritane, cincisprezece zile mai târziu, aproape că bucurase pe toată lumea.

Dar Ward nu se lăsă dus prea multă vreme pe calea aceasta. Dorea numai să satisfacă în suficientă măsură curiozitatea musafirului său, că să-l vadă plecat fără gând de întoarcere. În acest scop, îi propuse lui Willett să-i arate toată casa şi îl conduse imediat din pivniţă până în pod. Medicul examină cu atenţie toate încăperile. Constată că cele câteva cărţi aflate la vedere ar fi fost prea puţine că să umple golurile din biblioteca din Prospect Street şi că pretinsul "laborator" era doar o aparenţă înşelătoare. Existau cu siguranţă, pe undeva, o adevărată bibliotecă şi un adevărat laborator, dar era imposibil să spui unde. Willett se întoarse în oraş înainte de căderea nopţii şi-i povesti domnului Ward ce se petrecuse. Traseră amândoi concluzia că tânărul îşi pierduse minţile de-a binelea, dar hotărâră să nu ia nici o măsură severă pentru moment.

Domnul Ward se decise să-i facă o vizită fiului său, pe neanunţate. Într-o seară, doctorul Willett îl duse cu maşina până aproape de căsuţă şi-l aşteptă cu răbdare să se întoarcă. După un timp destul de lung, tatăl reveni cu un aer foarte trist şi nedumerit. Fusese primit cam în acelaşi fel ca şi Willett. În plus, tânărul îşi făcuse apariţia cu mare întârziere după ce musafirul reuşise să

răzbată în anticameră şi nu dăduse nici cel mai mic semn de dragoste filială. Deşi încăperea era foarte slab luminată, Charles se plânsese că lumina lămpilor îl orbeşte. Vorbise foarte încet, declarând că avea gâtul în stare foarte proastă; dar tatăl simţise în murmurul lui răguşit o nuanţă tulburătoare, pe care nu şi-o putea alunga din minte.

Pe deplin înţeleşi să facă tot ce le stătea în puteri pentru a-l salva pe tânăr, domnul Ward şi doctorul Willett se puseră pe treabă să adune toate informaţiile ce se puteau găsi despre el. Mai întâi făcură apel la bârfelile din Pawtuxet, ceea ce le veni destul de uşor, având prieteni în regiune. Toată lumea era de acord asupra faptului că tânărul Ward ducea o viaţă cu adevărat singuratică. Gura lumii îi făcea vinovaţi, pe el şi pe tovarăşii lui, de actele de vampirism din vara trecută, iar perindarea nocturnă a mai multor camioane dăduse naştere unor ipoteze sinistre. Negustorii vorbeau de comenzile bizare făcute de metisul portughez, în special cantităţi neînchipuite de carne şi de sânge proaspăt, furnizate de măcelari.

Mai era şi problema zgomotelor subterane care se auzeau atunci când căsuţa era cufundată în întuneric. Firește, ele puteau veni din pivniţă, dar, potrivit unui zvon foarte împământenit, existau acolo cripte mult mai adânci şi mai vaste. Aducându-şi aminte de vechile istorii cu catacombele lui Joseph Curwen şi fiind siguri că acea căsuţă fusese aleasă pentru că se înălţa, probabil, pe locul fermei vrăjitorului, Willett şi domnul Ward dădură multă atenţie zvonului şi căutară de mai multe ori, fără succes, uşa din malul râului, de care vorbeau vechile manuscrise. Cât despre părerea lumii asupra locuitorilor căsuţei, se dovedi curând că oamenii îl detestau pe metisul portughez, se temeau de doctorul Allen şi nu-l iubeau deloc pe tânărul Ward. Acesta se schimbase mult în ultimele două săptămâni: renunţase să se mai prefacă amabil şi, în rarele împrejurări când ieşea din casă, vorbea cu o voce răguşită, de-abia auzită.

Înarmaţi cu aceste informaţii, domnul Ward şi doctorul Willett ţinură sfat îndelung în mai multe rânduri. Dar le lipsea esenţialul ca să reuşească să pună la un loc diferitele părţi care formau întregul; cei doi ar fi plătit scump să poată consulta documentele găsite de Charles.

căci, în chip clar, în ele se afla cheia nebuniei tânărului.

4

Tatăl şi medicul, tulburaţi de problema căreia nu reuşeau să-i găsească soluţia, nu făcură nimic câteva zile, în timp ce biletele dactilografiate trimise de Charles părinţilor săi se răreau din ce în ce mai mult. Apoi veni prima zi a lunii, cu obişnuitele lichidări financiare, iar funcţionarii de la anumite bănci începură să clatine din cap şi să-şi dea telefoane unii altora. Directorii, cunoscându-l din vedere pe Charles Ward, se duseră să-l întrebe de ce toate cecurile semnate de mâna lui semănau cu nişte falsuri grosolane. Tânărul le explică tuturor că, în urma unui şoc nervos, începuse să-i fie imposibil să scrie normal; în sprijinul acestei afirmaţii, declară că, în ultima vreme, fusese obligat să dactilografieze toate scrisorile, inclusiv cele adresate părinţilor săi.

Anchetatorii fură izbiţi de felul dezlânat în care vorbea, de parcă şi-ar fi pierdut cu desăvârşire memoria în privinţa unor chestiuni monetare importante, binecunoscute lui cu o lună înainte. În plus, deşi oamenii nu-l cunoşteau îndeaproape pe Charles Ward, nu putură să nu remarce o mare schimbare în limbajul şi purtările lui. Ştiau că e un arheolog pasionat, dar nici cei mai fanatici iubitori ai trecutului nu folosesc tot timpul întorsături de frază şi gesturi de mult demodate. Această transformare, alăturată vocii răguşite, mâinilor paralizate, pierderii memoriei, anunţa tulburări foarte grave. Plecând, anchetatorii hotărâră să aibă o discuţie foarte serioasă cu domnul Ward.

În consecinţă, pe 6 martie 1928, în biroul acestuia avu loc o lungă conferinţă la capătul căreia tatăl lui Charles, plin de o resemnare tristă, îl chemă pe doctorul Willett. Medicul examină semnăturile de pe cecuri şi le compară în minte cu scrisul de pe ultima scrisoare disperată a lui Charles. Diferenţa era radicală şi totuşi nouă scriere cu aspect arhaic îi era teribil de cunoscută. Un lucru părea sigur: Charles era nebun de legat. Cum era evident că nu-şi mai poate administra averea şi nici nu mai e capabil de relaţii normale cu lumea din afară, trebuia îngrijit neîntârziat. S-a făcut

deci apel la trei alienişti: doctorii Peck şi Waite, din Providence şi doctorul Lyman din Boston. Domnul Ward şi doctorul Willett le făcură o expunere amănunţită asupra cazului; apoi, cei cinci bărbaţi examinară cărţile şi hârtiile aflate încă în biblioteca lui Charles. După care, medicii ajunseră la concluzia că studiile tânărului erau de departe îndestulătoare ca să-i fi zguduit judecata. Îşi exprimară dorinţa să vadă volumele şi documentele intime păstrate cu el; dar, ca să facă asta, trebuia să meargă la căsuţă.

Joi, 8 martie, cei patru medici şi domnul Ward se duseră să viziteze bolnavul, supunându-l unui interogatoriu sever. Nu-i ascunseră ţelul urmărit. Charles îi făcu să aştepte cam mult până să-şi facă apariţia după sosirea lor la căsuţă, dar, în loc să se revolte împotriva acestui mod de a da buzna, el recunoscu de bunăvoie că memoria şi echilibrul lui mental suferiseră din cauza muncii necontenite. Nu protestă când îl informară că va trebui să-şi părăsească actuala locuinţă. În fapt, dădu dovadă de o inteligenţă foarte vie; atitudinea lui ar fi nedumerit foarte tare pe medici, dacă dezechilibrul nu i-ar fi fost trădat de frazele arhaice şi de dispariţia oricărei idei moderne din mintea lui. Despre lucrările lui nu le dezvălui medicilor nimic în afară de ceea ce ştiau deja de la domnul Wárd şi doctorul Willett. Afirmă solemn că în căsuţă nu existau nici altă bibliotecă, nici alt laborator, în afară de cele aflate la vedere şi începu un discurs foarte încâlcit ca să explice de ce în casă nu se simţea nici urmă a mirosurilor ce-i impregnau veşmintele. Pretinse că bârfele sătenilor erau curate scorneli datorate curiozităţii nesatisfăcute. Declară că nu poate preciza unde se află doctorul Allen şi că acesta se va întoarce atunci când va fi nevoie de el. În timp ce îi plătea leafa metisului portughez şi încuia uşa de la intrare a căsuţei, Ward nu dădu nici cel mai mic semn de nervozitate; stătu numai nemişcat câteva secunde, ca pentru a asculta un zgomot abia perceptibil. Părea plin de o calmă resemnare filozofică, ca şi cum plecarea lui ar fi fost un incident fără importanţă, şi era mai bine să-şi uşureze situaţia, neîmpotrivindu-se deloc. Conveniră să nu-i spună mamei nimic, iar domnul Ward să continue să-i trimită scrisori dactilografiate ca din partea fiului ei. Charles a fost dus la

liniştita casă de sănătate a doctorului Waite, la Conanicut Island, unde a fost supus de mai mulţi medici unor examene minuţioase. Atunci i-au fost descoperite particularităţile fizice: metabolismul încetinit, pielea transformată, reacţiile neurale disproporţionate. Doctorul Willett a fost în special zguduit de aceste fenomene, căci, întrucât îl îngrijise pe Ward în tot timpul vieţii lui, îşi dădea seama cel mai bine de aceste perturbaţii bizare. Pata din naştere în formă de măslină îi dispăruse de pe şold şi-i apăruse, în schimb, pe piept un semn negru ce nu se găsea înainte acolo. Medicul se întrebă dacă nu cumva pacientul fusese însemnat cu "semnul vrăjitoarelor", care se spune că era impus celor ce participau la anumite adunări nocturne în locuri singuratice. Willett nu se putea împiedica să nu-şi aducă aminte de un pasaj din relatarea unui proces din Salem, pe care i-l arătase Charles altădată: "Domnul G.B., în Noaptea aceea, a însemnat cu Semnul Diavolului pe Bridget S., Jonathan A., *Simon O.*, Deliverance W., *Joseph C.*, Susan P., Mehitable C. şi Deborah B." Chipul lui Ward îi inspira, de asemenea, o groază adâncă; sfârşi prin a-şi da seama de ce: deasupra ochiului drept, tânărul purta aceeaşi cicatrice pe care Willett o remarcase la portretul lui Joseph Curwen.

În acest timp, toată corespondenţa destinată lui Charles sau doctorului Allen era supravegheată îndeaproape; domnul Ward ceruse să fie îndrumată spre el. Nimeni nu se aştepta să dea peste mare lucru, căci, dacă ar fi fost vreo comunicare importantă, ea ar fi fost făcută printr-un mesaj direct. Dar, la sfârşitul lui martie, sosi o scrisoare din Praga adresată doctorului Allen, care le dădu de gândit doctorului Willett şi domnului Ward.

Kleinstrase 11
Altstadt, Praga
11 februarie 1928

Frate întru Almonsin – Metraton,

Am primit astăzi scrisoarea ta privitoare la cele ce ai făcut să răsară din Sărurile pe care ţi le-am trimis. Acest rezultat contrar speranţelor dovedeşte limpede că Pietrele de Mormânt fuseseră schimbate atunci când Barrabas mi-a procurat Specimenul. Se

întâmplă adesea, după cum ştii şi tu de când cu Trupul pe care l-ai scos din Cimitirul de la King's Chapel în 1769 şi după cele scoase de H. din Vechiul Loc de Odihnă în 1690, care erau să-l coste viaţa. Acelaşi lucru mi s-a întâmplat în Egipt acum 75 de ani şi de-acolo mi se trage cicatricea pe care Tânărul a văzut-o pe faţa mea în 1924. Aşa cum ţi-am mai spus acum multă vreme, nu chema nici un Spirit pe care să nu-l poţi domina, fie pornind de la Sărurile morţilor, fie din Sferele de Dincolo. Să ţii mereu pregătite Cuvintele care alungă şi nu sta la gânduri când ai un dubiu asupra identităţii Celui venit. În nouă cimitire din zece pietrele au fost schimbate din loc. Nu poţi fi niciodată sigur de nimic atâta vreme cât nu ai pus Întrebările. Am primit azi veşti de la H. care a avut necazuri cu Soldaţii. Regretă că Transilvania a trecut de la Ungaria la România şi s-ar muta de acolo dacă castelul lui n-ar fi atât de plin cu Ce Ştim. Am să-ţi trimit curând Ceva venit dintr-un mormânt oriental; o să-ţi facă mare plăcere. Până atunci, nu uita că aş vrea să-l am pe B.F., dacă ai putea să mi-l procuri. Îl cunoşti mai bine decât mine pe G. din Philadelphia. Foloseşte-l înaintea mea, dacă vrei, dar nu-l trata cu prea mare neîndurare, căci trebuie să-i vorbesc şi eu după aceea.

Yogg – Sothoth Neblod Zin

Simon O.

Domnului J. C.
la Providence

Domnul Ward şi doctorul Willett au rămas uluiţi la citirea acestei scrisori şi avură nevoie de multă vreme ca să înţeleagă ce putea ea să implice. Aşadar, doctorul Allen şi nu Charles Ward era cel ce conducea totul în căsuţa din Pawtuxet? Asta explica *post-scriptum*-ul ultimului mesaj al tânărului. Şi de ce prezenta scrisoare, adresată pe plic doctorului Allen, purta la sfârşit inscripţia: "Domnului J.C."? Concluzia se impunea, dar monstruozitatea are şi ea anumite limite... Cine era "Simon O.?" Bătrânul pe care-l vizitase Charles la Praga? Poate... Dar, în veacurile apuse, existase un Simon Orne, *alias* Jedediah, din Salem, dispărut în 1771 *şi căruia doctorul Willett îi*

recunoştea acum scrisul, după copiile fotografice ale documentelor pe care Charles i le arătase altădată.

Tatăl şi bătrânul medic, neştiind ce să facă şi nici ce să mai creadă, se duseră să-l vadă pe Charles la sanatoriu, ca să-i pună câteva întrebări privitoare la doctorul Allen, la vizita lui la Praga şi la ceea ce aflase despre Simon Orne din Salem. Tânărul răspunse simplu că observase că doctorul Allen avea legături spirituale uimitoare cu anumite suflete din trecut; iar corespondentul lui de la Praga poseda, probabil, acelaşi dar. Plecând de-acolo, domnul Ward şi doctorul Willett îşi dădură seama că, de fapt, ei fuseseră cei supuşi unui interogatoriu şi că, fără să dezvăluie nimic el însuşi, bolnavul îi făcuse să spună tot ce conţinea scrisoarea de la Praga.

Doctorii Peck, Waite şi Lyman nu dădură mare importanţă corespondenţei colegului lui Charles Ward. Cunoscând tendinţa monomaniacilor de a se strânge unii lângă alţii, credeau că Charles sau Allen descoperiseră un seamăn de-al lor expatriat, poate cineva care văzuse scrisul lui Simon Orne şi îl imitase, ca să încerce să treacă drept reîncarnarea acestui personaj. Poate şi Allen se găsea în aceeaşi situaţie şi-l făcuse pe tânărul Ward să creadă că este un avatar al lui Joseph Curwen. În plus, medicii pretinseră că scrisul actual al lui Charles Ward era o imitaţie a mai multor specimene vechi de scriere, procurate prin diverse şiretlicuri: nu dădură nici o atenţie părerii lui Willett, care spunea că se regăsesc în scrierea lui Charles toate caracteristicile scrisului arhaic al lui Joseph Curwen. Ţinând seama de scepticismul confraţilor săi, bătrânul doctor îl sfătui pe domnul Ward să nu le arate scrisoarea adresată doctorului Allen, venită din Rakus, Transilvania, la data de 2 aprilie şi al cărei scris era absolut identic cu cel al criptogramei Hutchinson. Iată conţinutul ei:

Castelul Ferenczy
7 martie 1928

Dragul meu C.,

Douăzeci de oameni din Poliţie au venit să îmi pună întrebări despre lucrurile povestite de Ţărani. Românii ăştia dau dovadă de un zel dezgustător, pe când pe un Maghiar îl puteam corupe

uşor cu un Prânz bun. Luna trecută, M. mi-a trimis sarcofagul Celor Cinci Sfincşi de la Acropole, unde Cel pe care l-am chemat îmi spusese că se va găsi şi am avut 3 Conversaţii cu Ceea Ce era înmormântat acolo. *O să-l trimit imediat lui S. O. la Praga, care ţi-l va expedia apoi ţie. Creatura e foarte încăpăţânată, dar tu cunoşti Metoda de a o face să vorbească. Te arăţi foarte Înţelept ţinând în jurul tău mai puţină lume decât înainte; nu era nici o Nevoie să-i păstrezi pe Paznici în Forma lor trupească, ca să stea Degeaba. Poţi acum să te deplasezi şi să te duci să Lucrezi în altă parte fără prea mare Greutate, dacă este necesar; dar sper că Nimic nu te va constrânge prea curând să urmezi o Cale atât de Sâcâitoare. Am fost foarte bucuros să aflu că nu mai eşti deloc în legătură cu* Cei Din Afară *căci asta înseamnă întotdeauna un Pericol Mortal. Ai câştigat întrecerea între noi reuşind să ordonezi formulele în aşa fel* încât un altul *să le poată rosti cu Succes. Borellus considera că este posibil cu condiţia să foloseşti Cuvintele Potrivite. Oare tânărul le foloseşte adesea? Îmi pare rău că strâmbă din nas, aşa cum mă temeam încă din timpul celor 15 Luni ale Şederii lui la Castel; dar bănuiesc că ştii cum să-l iei. Nu vei putea să-l învingi cu ajutorul Formulei, căci ea nu are Efect decât asupra Celor pe care cealaltă Formulă i-a înviat, pornind de la Săruri; dar ai Mâini voinice şi Pumnal şi Pistol, iar Mormintele nu sunt greu de săpat şi Acizii nu refuză să ardă. Am auzit că i l-ai promis pe B.F. Pe urmă îmi trebuie şi mie. Fii foarte atent pe cine chemi şi fereşte-te de Tânăr. De acum într-un an vom putea chema Legiunile Subterane şi atunci Puterea noastră nu va mai avea Margini. Ai încredere în Cuvintele mele, căci, ştii doar, O. şi cu mine am avut 150 de ani în plus faţă de tine ca să studiem acest Subiect.*

Nephren – Ka nai Hadoth.

Edw. H.

Pentru J. Curwen. Esq.,
Providence

Domnul Ward şi doctorul Willett se abţinură să arate scrisoarea alienaţilor, dar aceasta nu îi împiedică să ia măsuri. Nici un sofism nu mai putea să ascundă sinistrul adevăr: doctorul Allen întreţinea o corespondenţă neîntreruptă cu două personaje bizare pe care Charles le vizitase în călătoria lui şi care pretindeau că sunt reîncarnări ale vechilor prieteni ai lui Joseph Curwen din Salem; pe deasupra, el însuşi se considera a fi o reîncarnare a bătrânului vrăjitor şi nutrea intenţii ucigaşe la adresa unui "tânăr" ce nu putea fi altul decât Charles Ward. Ca atare, mulţumind lui Dumnezeu că fiul lui era la loc sigur în sanatoriu, domnul Ward angajă câţiva detectivi, cerându-le să-i facă rost de toate informaţiile posibile despre misteriosul doctor Allen. Le încredinţă cheia căsuţei şi îi îndemnă să inspecteze camera pe care o ocupase colegul fiului său, în căutare de indicii interesante. Întrevederea cu detectivii a avut loc în biblioteca lui Charles, şi poliţiştii avură o impresie limpede de uşurare când ieşiră din încăperea unde părea să domnească o atmosferă malefică...

V

Coşmar şi cataclism

1

Puţin timp după aceea avu loc hidoasa aventură care şi-a lăsat urma de neşters asupra sufletului lui Marinus Bicknell Willett şi i-a îmbătrânit trupul cu zece ani.

Medicul, după o lungă discuţie cu domnul Ward, căzuse de acord cu el asupra unui număr de puncte ce ar fi fost considerate ridicule de alienişti. Exista, răspândită în lume, o mişcare înfricoşătoare aflată în legătură directă cu o necromanţie mai veche decât vrăjitoria din Salem. Cel puţin doi oameni în viaţă (şi poate şi un al treilea, la care nici nu îndrăzneau să se gândească) stăpâneau spirite sau personalităţi ce vieţuiseră în 1690 sau chiar mult mai devreme. În lumina diverselor documente adunate apărea limpede

ce încercau să facă aceste oribile creaturi: jefuiau morminte din toate secolele, inclusiv cele ale oamenilor celor mai iluştri şi mai înţelepţi din univers, în speranţa să extragă din cenuşile morţilor inteligenţa şi ştiinţa lor.

Aceşti vampiri se îndeletniceau cu un trafic odios, schimbau osemintele între ei cum schimbă şcolarii cărţile şi credeau că într-o zi, mulţumită sinistrei lor alchimii, vor ajunge la o putere pe care nu o deţinuse niciodată vreun om sau vreun grup de oameni. Descoperiseră mijlocul de a-şi păstra creierul viu fie în acelaşi trup, fie în trupuri diferite; şi reuşiseră să comunice cu morţii pe care şi-i procurau. După toate aparenţele, bătrânul Borellus spusese adevărul când pretinsese că putea fi readusă o formă trupească vie, pornind de la anumite "Săruri esenţiale". Exista o formulă pentru a face să se ivească această formă şi alta pentru a o trimite înapoi în neant. Se puteau face confuzii, căci pietrele de pe vechile morminte erau adesea mutate din loc.

Domnul Ward şi doctorul Willett se înfiorară trecând de la o concluzie la alta. Puteau fi chemate prezenţe sau voci din sferele necunoscute, la fel ca şi din morminte, dar şi în cazul acesta trebuia procedat cu prudenţă. Fără nici o îndoială, Joseph Curwen se dedase unor evocări interzise. Cât despre Charles... ce puteai să crezi despre el? Ce forţe cosmice, datând din epoca lui Curwen, ajunseseră până la el şi îi întorseseră mintea spre cele ale trecutului? Primise anumite directive şi le urmase. Se dusese să întâlnească un necunoscut la Praga şi stătuse multă vreme într-un misterios castel din Transilvania. Pe deasupra, găsise probabil mormântul lui Joseph Curwen. Apoi chemase o creatură care fusese nevoită să vină. Nu se putea uita vocea aceea formidabilă venită din înălţimile văzduhului, în noaptea de vinerea sfântă, nici conversaţia *în doi* în laboratorul din mansardă.

Discuţia auzită din încăperea încuiată nu avusese loc chiar înaintea epidemiei de acte de vampirism? Cine voise oare să se răzbune violând mormântul lui Ezra Weeden? Apoi, mai erau căsuţa, ciudatul doctor Allen, bârfelile, zvonurile, teama şi ura. Cei doi erau incapabili să explice clar nebunia lui Charles, dar aveau

certitudinea că spiritul lui Joseph Curwen se întorsese pe pământ pentru a-şi continua cercetările nelegiuite. Posesiunea demonică părea un lucru posibil. Doctorul Allen nu era străin de ea şi detectivii erau datori să descopere alte informaţii despre acest om sinistru, care-i ameninţa viaţa lui Charles. Până atunci, întrucât existenţa unei vaste cripte sub căsuţă părea aproape sigură, trebuia să se încerce descoperirea ei. Aşadar, cei doi hotărâră să meargă la căsuţă a doua zi dimineaţa, înarmaţi cu valize pline de uneltele necesare pentru cercetările subterane.

La 6 aprilie, la ora zece dimineaţa, exploratorii pătrunseră în casa blestemată. După dezordinea din camera doctorului Allen înţeleseră că detectivii trecuseră pe-acolo şi sperară că găsiseră ceva indicii. Cum pivniţele îi interesau în mod special, coborâră acolo fără să mai aştepte. Destul de multă vreme se simţiră în încurcătură, căci aspectul podelei şi cel al pereţilor părea să excludă existenţa unei deschideri ascunse. Willett examină cu atenţie toate suprafeţele, şi orizontale şi verticale; procedând prin eliminare, ajunse, în sfârşit, la mica platformă din faţa cazanului din spălătorie. După ce o apăsă în toate colţurile, descoperi în cele din urmă că placa de deasupra se învârtea şi aluneca orizontal pe un pivot. Dedesubt se găsea o suprafaţă de beton prevăzută cu un orificiu prin care putea intra un om. Domnul Ward se repezi şi scoase capacul de pe gaură fără nici o greutate. Imediat, Willett îl văzu clătinându-se, se grăbi să alerge la el, îl prinse în braţe şi înţelese cauza răului: un curent de aer cu un miros de nedescris răzbătea din puţ.

Medicul îşi transportă prietenul leşinat până la etaj, îl întinse pe podea şi îl stropi cu apă rece pe faţă. Domnul Ward îşi veni curând în simţiri, dar era vizibil că aerul emanat din criptă îl îmbolnăvise serios. Nedorind să-şi asume vreun risc, Willett aduse un taxi din Broad Street şi îşi trimise prietenul acasă. Apoi, se înarmă cu o lampă electrică, îşi acoperi nasul cu o fâşie de tifon sterilizat şi se întoarse în pivniţă să examineze puţul. Aerul devenise mai puţin greţos şi Willett reuşi să lumineze interiorul puţului cu lampa electrică. Până la zece picioare adâncime văzu suprafaţa betonată,

străbătută de o scară de fier; apoi, puţul dădea spre o veche scară de piatră care, la origine, ducea probabil afară, la aer liber, într-un punct situat un pic la sud de căsuţă.

2

Willett recunoşte sincer că, timp de câteva clipe, amintirea vechilor legende despre Joseph Curwen l-a împiedicat să pătrundă în acest abis puturos. În cele din urmă, simţul datoriei avu câştig de cauză şi doctorul intră în puţ, luând cu el o valiză mare, ca să pună în ea documentele pe care le-ar putea găsi. Încetişor, cum stătea bine unui om de vârsta lui, coborî scara de fier până la treptele năclăite. Lampa electrică îi dezvălui că zidurile străvechi, şiroind de umezeală, erau acoperite cu un muşchi multisecular. Treptele de piatră se afundau sub pământ, dar nu în spirală, ci în trei cotituri bruşte. Scara era atât de îngustă, că doi oameni unul lângă altul ar fi putut cu greu să treacă. Willett numărase treizeci de trepte când auzi un zgomot slab, care-l făcu să-i treacă cheful de a continua numărătoarea.

Era unul din sunetele acelea blestemate, oribile, pe care nimic nu l-ar putea descrie. Evocarea unui geamăt mohorât şi fără suflet, a unui urlet de groază pornit din pieptul condamnaţilor la iad n-ar fi de ajuns să exprime hidoşenia lui esenţială. Venea dintr-un punct nedesluşit şi continuă să se audă când Willett ajunse, în josul scării, la un coridor de dimensiuni ciclopice, ai cărui pereţi erau străpunşi de numeroase tuneluri boltite. Tunelul măsura cam cincisprezece picioare în înălţime şi zece în lăţime. Nu-ţi puteai da seama de lungimea lui, căci se pierdea departe în beznă.

Stăpânindu-şi teama pe care i-o trezeau mirosul infect şi urletul necontenit, Willett începu să exploreze tunelurile boltite, unul după altul. Fiecare dintre ele ducea la o sală de dimensiune mijlocie, ce părea a fi servit unor scopuri ciudate. Bătrânul doctor nu văzuse în viaţa lui ceva comparabil cu instrumentele cărora abia le întrezărea forma sub mormanele de praf şi de pânze de păianjen adunate într-un secol şi jumătate; căci mai multe dintre aceste săli

reprezentau, probabil, fazele cele mai vechi ale experienţelor lui Joseph Curwen. Dimpotrivă, ultima în care pătrunse Willett fusese folosită de curând. Adăpostea rafturi, mese, dulapuri, scaune şi un birou încărcat cu documente din diferite epoci. În câteva locuri se găseau lumânări şi lămpi cu petrol; medicul aprinse câteva ca să vadă mai bine.

Constată atunci că încăperea era ultimul birou unde lucrase Charles Ward. Cum cunoştea majoritatea cărţilor şi cum aproape toate mobilele proveneau din casa de pe Prospect Street, încercă un sentiment de familiaritate atât de intens, încât uită de miasme şi de urlete, deşi erau mai puternice aici decât în josul scării. Prima lui sarcină era să pună mâna pe toate documentele de o importanţă vitală. Se puse pe treabă fără întârziere şi-şi dădu seama curând că i-ar trebui luni, dacă nu ani, să descifreze toată grămada de hârtii acoperite cu scrieri ciudate şi cu desene stranii. (Găsi, între altele, pachete mari de scrisori cu ştampile de la Praga şi de la Rakus, scrise, fără îndoială, de Orne sau Hutchinson.)

În sfârşit, într-un mic birou de acajù, Willett descoperi documentele lui Joseph Curwen pe care Charles îl lăsase să le întrezărească în mare silă, cu câţiva ani înainte. Puse tot pachetul în valiză, apoi continuă să examineze dosarele, concentrându-şi atenţia asupra documentelor mai moderne. Or aceste manuscrise aveau o caracteristică bizară: foarte puţine dintre ele fuseseră scrise de Charles Ward, pe când teancuri întregi de hârtie erau acoperite cu un scris absolut identic cu cel al lui Joseph Curwen, deşi data lor era recentă. Singura concluzie posibilă era că tânărul se străduise, cu un succes nemaiîntâlnit, să imite grafia bătrânului vrăjitor. Pe de altă parte, nu exista nici urmă de o a treia scriitură, care ar fi fost cea a doctorului Allen.

În acest munte de note şi simboluri, o formulă mistică revenea atât de des, că Willett o învăţă pe dinafară chiar înainte să-şi încheie cercetările. Era dispusă pe două coloane paralele: cea din stânga avea deasupra simbolul arhaic numit "Cap de dragon" folosit în almanahuri pentru a indica un nod ascendent; în susul celei din dreapta se găsea semnul "Coadă de dragon", sau nod descendent.

Medicul îşi dădu seama că a doua parte a formulei nu era altceva decât prima, scrisă pe dos, cu excepţia monosilabelor de la sfârşit şi a cuvântului *Yog – Sothoth*. Iată reproducerea exactă:

Y'AI'NG'NGAH'
YOG SOTHOTH
H'EE – L'GEB
F'AI THRODOG
UAAH

OGTHROD AI'F
GEB'L – EE'H
YOG – SOTHOTH
NGAH'NG AI'Y
ZHRO

Willett fu atât de fascinat de cele două formule, încât se trezi că le repetă cu voce joasă. Judecă, după un timp, că adunase destule documente ca să-i convingă pe alienişti de necesitatea unei anchete mai sistematice. Dar rămânea încă de găsit laboratorul ascuns. Aşa că, lăsând valiza în sala luminată, intră din nou în coridorul cufundat în beznă şi duhoare, sub bolta căruia continua să se audă hidosul geamăt.

Cele câteva încăperi în care intră erau pline de lăzi putrezite şi de sicrie de plumb cu înfăţişare sinistră. Se gândi la sclavii şi marinarii dispăruţi, la mormintele violate în toate colţurile lumii, la atacul final asupra fermei din Pawtuxet Road; apoi hotărî că e mai bine să nu se mai gândească...

Dintr-o dată, zidurile părură să-i dispară din faţa ochilor în timp ce duhoarea şi geamătul deveneau mai puternice. Willett observă atunci că pătrunsese într-o sală atât de vastă, încât lumina lămpii nu străbătea până în capătul celălalt.

Peste un timp, ajunse la un cerc de stâlpi enormi, în centrul căruia se înălţa un altar acoperit de sculpturi atât de ciudate, că se apropie să se uite la ele. Dar, când văzu ce înfăţişau, sări înfiorat înapoi şi nu zăbovi să privească petele întunecate de deasupra şi de pe laturile altarului. În schimb, dădu de peretele din fund care forma un arc de cerc gigantic străpuns de deschideri de uşi şi tăiat de sute de celule goale, cu gratii de fier şi cu lanţuri prinse în ziduri.

3

Totuşi duhoarea hidoasă şi geamătul lugubru deveniseră atât de desluşite în această vastă sală subterană, că medicul fu silit să le acorde toată atenţia. Îndreptând lumina lămpii spre podea, observă că, din loc în loc, la intervale regulate, unele dintre dale erau străpunse de găurele. O scară lungă, aruncată neglijent pe jos, părea impregnată complet de mirosul înspăimântător ce domnea peste tot. Deodată, Willett constată că mirosul şi zgomotul păreau mai puternice chiar deasupra dalelor găurite, ca şi cum acestea ar fi fost nişte trape dând acces spre adâncimi şi mai mari. Îngenunche lângă una dintre ele şi reuşi să o urnească din loc, cu multă greutate. Imediat geamătul deveni mai ascuţit şi trebui să-şi adune tot curajul ca să stăruie să ridice piatra grea. O putoare de nedescris urcă din măruntaiele pământului şi medicul simţi că îl apucă ameţeala când îndreptă raza lămpii spre deschiderea neagră.

Dacă Willett sperase cumva să descopere o scară ducând către un hău al ororii supreme, a fost probabil dezamăgit văzând numai peretele de cărămidă al unui puţ cilindric cu diametrul de un metru şi jumătate, lipsit de orice posibilitate de coborâre. În timp ce raza de lumină se lăsa mai jos spre fundul puţului, geamătul se transformă într-un şir de ţipete groaznice, însoţite de zgomotele produse de încercări zadarnice de căţărare şi de căderea a ceva vâscos. Exploratorul începu să tremure; mintea lui refuza să-şi închipuie ce creatură oribilă ar putea să se ascundă în acest abis. Dar, o clipă mai târziu, îşi făcu curaj şi se aplecă peste ghizdul grosolan, ţinând lampa în mâna întinsă în jos. În primul moment nu întrezări decât pereţii acoperiţi de mâzgă şi de muşchi; mai apoi, zări o formă întunecată care sărea greoi pe fundul cilindrului strâmt, cam la douăzeci şi cinci de picioare dedesubt. Lampa îi tremură în mână, dar privi din nou, să vadă mai bine ce fel de creatură vie era zidită în beznele acelei închisori, unde se prăpădea de foame de la plecarea lui Charles Ward cu o lună în urmă. Nu era nici o îndoială că mai erau multe altele la fel, în fundul celorlalte puţuri acoperite cu dale perforate, în care nu aveau loc să se întindă

şi unde rămăseseră probabil ghemuite, sărind nevoinice din când în când, în tot timpul acestor patru săptămâni înfiorătoare.

Dar Marinus Bicknell Willett se căi că mai privise o dată, căci de-atunci n-a mai fost niciodată acelaşi om. E greu să explici cum numai vederea unui obiect tangibil, cu dimensiuni ce ar putea fi măsurate, a răvăşit în asemenea hal un om obişnuit cu spectacolul macabru al sălilor de disecţie. Tot ce se poate spune este că anumite forme sau entităţi au o putere de sugestie ce lasă să se întrevadă realităţi de nedescris, dincolo de lumea iluzorie în care ne închidem. Este evident că Willett a zărit o entitate de acest fel, căci, timp de câteva clipe, fu lovit de o demenţă frenetică. Lampa îi căzu din mână şi el nu dădu nici cea mai mică atenţie scrâşnetului dinţilor ce muşcau din ea, în fundul puţului. Începu să urle cu o voce extrem de ascuţită, de nerecunoscut; nu mai era în stare să se ridice pe picioare şi se târî disperat pe dalele umede, de sub care urcau ţipete stinse, răspunzând strigătelor sale. Îşi sfâşie mâinile pe pietrele zgrunţuroase şi se izbi sălbatic cu capul de stâlpi, dar îşi urmă drumul. Încet, încet îşi reveni în simţiri şi-şi astupă urechile, să nu mai audă concertul de gemete lugubre care urmase ţipetelor. Şiroind de sudoare, lipsit de orice putinţă de a-şi lumina calea, se gândea cu oroare că zeci de asemenea creaturi înfricoşătoare trăiau încă sub picioarele lui şi că, poate, vreunul din puţuri rămăsese deschis...

După aceea a refuzat mereu să spună exact ce văzuse. Entitatea prizonieră semăna cu unele dintre sculpturile de pe altar. Se vedea limpede că nu era o creaţie a firii, pentru că nu era *terminată* şi nimeni n-ar putea descrie proporţiile ei anormale. După părerea lui Willett, ea reprezenta tipul de forme pe care Ward le iscase pornind de la *sărurile imperfecte*. Pe moment, medicul şi-a amintit o frază din scrisoarea lui Simon sau Jedediah Orne adresată lui Joseph Curwen: "Fără nici o îndoială, nu e Nimic alt decât un lucru prea Oribil în ceea ce a făcut H. să se ivească pornind de la ceea ce nu a putut aduna în întregime"

Apoi îi reveniră în minte zvonurile despre cadavrul calcinat, găsit pe câmp la o săptămână după atacul asupra fermei lui Joseph Curwen. Charles Ward îi povestise lui Willett că, după spusele

bătrânului Slocum, nu era un cadavru de om şi nici nu semăna cu vreun animal cunoscut locuitorilor din Pawtuxet.

Aceste cuvinte îi răsunau în cap în timp ce se legăna încoace şi încolo, ghemuit pe dalele de piatră. Încercă să le alunge rostind Tatăl Nostru; apoi se trezi repetând dubla formulă pe care o descoperise în biblioteca subterană. Parcă se simţi puţin mai liniştit şi reuşi să se ridice în picioare, împleticindu-se. Regretând amar pierderea lămpii, se uită cu atenţie împrejur în speranţa să zărească o licărire cât de slabă răzbătând dinspre bibliotecă. După un timp, i se păru că ghiceşte în depărtare o lucire vagă şi se târî în patru labe în direcţia aceea, cu o prudenţă înspăimântată, temându-se necontenit să nu se lovească de un stâlp sau să cadă într-un puţ neacoperit.

La un moment dat, dădu peste dala străpunsă de găuri pe care o ridicase şi o spaimă atroce puse stăpânire pe el. Dar avu norocul să evite deschizătura căscată, de unde nu mai urca acum nici un zgomot; creatura ce încercase să zdrobească lampa electrică în dinţi nu se mai făcu auzită... De mai multe ori, în timp ce înainta încet, văzu micşorându-se licărirea care îl călăuzea şi înţelese că lămpile şi lumânările aprinse de el se stingeau, probabil, una câte una. Ideea de a rămâne pierdut în acest labirint de coşmar îl făcu să se ridice şi să înceapă să alerge; căci, odată cu dispariţia ultimei lumini, nu i-ar mai fi rămas decât o singură nădejde de supravieţuire: sosirea ajutoarelor pe care i le-ar trimite domnul Ward, după un timp mai mult sau mai puţin lung. Curând, ajunse în coridor şi văzu lumina străbătând dinspre o uşă din dreapta lui. O clipă mai târziu intră în biblioteca secretă a lui Charles Ward şi văzu cum moare raza ultimei lămpi de la care-i venise salvarea.

4

Se grăbi să umple cu petrol lămpile stinse, luând dintr-un bidon pe care-l observase când intrase prima oară în încăpere; apoi, căută împrejur altă lanternă ca să-şi continue explorarea. Într-adevăr, cu toată aventura lui înfiorătoare, era foarte hotărât să nu lase la o parte nimic din faptele ce i-ar fi putut lămuri nebunia lui Charles Ward. În lipsa unei lanterne, alese cea mai mică dintre lămpi; apoi

şi umplu buzunarele cu lumânări şi chibrituri şi se înarmă cu un bidon cu cinci litri de benzină, pentru cazul în care ar descoperi un laborator ascuns, după teribila sală cu solul ciuruit de puţuri. Trebuia să-şi adune tot curajul ca să se întoarcă în locul acela; dar, din fericire, nici altarul, nici puţul neacoperit nu se aflau lângă zidul concav străpuns de celule, ale căror intrări întunecate constituiau ţelul logic al explorării lui.

După ce traversă cu paşi hotărâţi imensa sală cu aerul infect, Willett constată că intrările misterioase dădeau spre încăperi ce slujeau, probabil, de magazii. Una era plină de baloturi de costume mucezite, datând de o sută cincizeci de ani. Alta conţinea diferite haine moderne, ca şi cum cineva ar fi vrut să echipeze, progresiv, o trupă destul de numeroasă de oameni. Dar cel mai neplăcut lucru erau cuvele enorme de aramă aşezate din loc în loc: ele îi treziră o oroare şi mai mare decât bolurile de plumb cu formă bizară, în care se mai păstra o depunere scârboasă, cu un miros încă mai dezgustător decât duhoarea generală din criptă.

După ce exploră cam o jumătate din zid, văzu un alt culoar, asemănător celui prin care venise; spre el se deschideau câteva uşi. Le cercetă numaidecât şi, după ce trecu prin trei încăperi lipsite de interes, ajunse, în sfârşit, la o sală lungă, plină de mese, rezervoare, cuptoare, instrumente moderne, flacoane, mojare: era laboratorul lui Charles Ward şi, înaintea lui, al lui Joseph Curwen.

Găsind trei lămpi pline, doctorul Willett le aprinse, apoi începu să examineze încăperea cu cel mai mare interes. Dar aparatele ştiinţifice (între care se găsea şi o masă de disecţie) nu-i dezvăluiră mare lucru, în afara faptului că tânărul Ward se consacrase, probabil, studiului chimiei organice. Printre cărţi găsi un exemplar zdrenţuit din Borellus, în care Ward subliniase acelaşi paragraf ce-l tulburase atât de tare pe respectabilul domn Merritt, cu o sută şi cincizeci de ani înainte. Din laborator se deschideau trei uşi. Două dintre ele dădeau înspre nişte simple cămări, unde erau îngrămădite numeroase sicrie mai mult sau mai puţin deteriorate. Mai erau acolo o grămadă de veşminte şi mai multe sicrie noi, ermetic închise. Cea de a treia uşă dădea spre o sală destul de vastă, cu

pereţii acoperiţi cu rafturi; în centru era pusă o masă pe care se găseau două lămpi. Willett le aprinse şi văzu că aproape toate rafturile erau pline de ciudate urne de plumb, de două tipuri diferite: unele foarte înalte şi fără toarte, asemănătoare vaselor lekythos (ulcioare greceşti pentru ulei), altele cu o singură toartă, asemănătoare ulcioarelor Phaleron. Toate erau astupate cu dopuri metalice şi acoperite cu ciudate simboluri în basorelief. Vasele lekythoi erau puse într-o latură a încăperii, sub o tăbliţă mare care purta scris cuvântul "Custodes"; vasele Phaleron erau aşezate pe peretele opus, sub o altă tăbliţă "Materia". De fiecare vas era prinsă o etichetă de carton având înscris pe ea un număr. Willett deschise câteva la întâmplare; toate conţineau o cantitate mică din aceeaşi substanţă: un praf fin, foarte uşor, de culori diferite şi fără nici o putere adezivă (după cum putu să-şi dea seama medicul, vărsând un pic de praf în palmă).

Cele două tăbliţe îl intrigară grozav. "Custodes", "Materia", asta însemna pe latineşte "Paznici", "Materie"... Într-o străfulgerare, îşi aminti că văzuse undeva cuvântul "Paznici" legat de acest mister: într-o scrisoare adresată de curând doctorului Allen de un corespondent cu scrisul lui Edward Hutchinson: "Nu era nici o Nevoie să păstrezi Paznicii sub forma lor trupească, ca să stea Degeaba". Ce putea să însemne asta? Stai... mai era o referire la "paznici", care-i scăpase. Pe vremea când Ward îi mai spunea câte ceva despre lucrările lui, îi vorbise despre un pasaj din jurnalul lui Eleazar Smith, în care acesta amintea despre conversaţiile spăimoase dintre Curwen, unii dintre prizonierii lui şi *"paznicii" acestor prizonieri*. Aceşti "gardieni", potrivit scrisorii lui Hutchinson – sau a reîncarnării lui – nu mai aveau nimic de făcut, aşa încât, acum, doctorul Allen nu-i mai păstra sub forma lor trupească. Deci, trebuia trasă concluzia că le dăduse forma acestor "sărurii" în care grupul de vrăjitori transforma un număr cât de mare de trupuri sau schelete omeneşti.

Deci asta conţineau vasele lekythoi: roadele monstruoase ale actelor şi riturilor nelegiuite, făpturi ce puteau fi chemate în ajutor printr-o incantaţie de iad, ca să-şi apere stăpânul sau să-i facă să

vorbească pe cei ce se împotriveau. Willett se cutremură la gândul că-şi turnase aşa ceva în palmă. Timp de o clipă, simţi dorinţa să fugă departe de aceste rafturi încărcate de sentinele mute şi, poate, la pândă. Apoi se gândi la vasele aşezate sub eticheta "Materia". Ce săruri puteau fi în ele, dat fiind că nu erau "sărurile" "paznici"? Sfinte Doamne! Nu cumva închideau în ele rămăşiţele pământeşti ale celor mai mari gânditori ai tuturor veacurilor, smulse din mormintele lor de vampirii aceştia, dornici să folosească suma tuturor cunoştinţelor lor pentru a-şi atinge un ţel smintit, al cărui rezultat va fi nimicirea "întregii civilizaţii, a tuturor legilor firii, poate chiar a soartei întregului univers", aşa cum scria Charles în ultima lui scrisoare?

În momentul acela, cu toată agitaţia de care era stăpânit, Willett zări o uşiţă la capătul celălalt al sălii şi se duse să examineze micul semn scobit grosolan cu dalta deasupra ei. Se simţi cuprins pe loc de o teamă nedesluşită, pentru că unul din prietenii lui cu minte morbidă îi desenase într-o zi acest simbol pe o bucată de hârtie, explicându-i ce însemna el în întunecatele hăuri ale somnului. Era semnul lui Koth, pe care unii îl văd în vis, înscris deasupra intrării unui turn negru înălţându-se într-o lumină de asfinţit. Dar, o secundă mai târziu, medicul dădu uitării revelaţiile prietenului său simţind în aerul infect un nou miros, chimic şi nu animal, ce venea dinspre uşă: mirosul cu care erau impregnate hainele lui Charles Ward în ziua în care îl dusese la sanatoriu. Willett, hotărât cu străşnicie să cerceteze toate minunăţiile oribile ale acestei vizuini subterane, trecu pragul uşii fără să tremure.

Sala, de dimensiuni potrivite, conţinea numai o masă, un scaun şi două grupuri de maşinării ciudate, cu rotiţe şi curele, în care medicul recunoscu instrumente medievale de tortură. De o parte a uşii se înfăţişa privelişte plină de cruzime a unui şir de bice, deasupra cărora erau rostuite pe rafturi mai multe cupe goale în formă de cratere*. Pe partea cealaltă era aşezată masa, pe care stăteau un carneţel, un creion, o lampă cu lumină puternică şi două vase lekythoi. Willett aprinse lampa şi examină carneţelul, dar nu

* Vase greceşti joase şi largi. (n.trad.)

văzu decât frazele următoare, scrise de mâna lui Joseph Curwen:

N-a murit. A fugit prin zid şi a descoperit Locul de dedesubt. L-am văzut pe bătrânul V. rostind Sabaoth *şi am învăţat Felul cum se face.*

L-am evocat de trei ori pe Yog – Sothoth *şi am fost eliberat a doua zi.*

F. a încercat să-i nimicească pe toţi cei care cunosc mijlocul de a-i chema pe Cei de Dincolo.

La lumina lămpii, doctorul văzu că peretele din faţa uşii, între cele două grupuri de instrumente de tortură, era plin de cuiere pe care atârnau robe informe, de un alb gălbui. Cei doi pereţi liberi erau acoperiţi cu şiruri de formule şi simboluri mistice săpate în piatră. Pe dalele podelei se vedeau, de asemenea, desene gravate cu dalta. Willett desluşi în centru o imensă pentagramă şi cercuri cu diametrul de trei picioare şi jumătate, între pentagramă şi colţurile încăperii. Într-unul din aceste patru cercuri, nu departe de o robă aruncată pe jos, se găsea una dintre cupele în formă de crater; în afara cercului era aşezat un ulcior Phaleron, purtând numărul 118. Ulciorul era gol, dar cupa era plină cu un praf verzuliu, ce provenea în chip limpede din ulcior. Willett simţi că-i vine rău făcând legătura între aceste diferite elemente: bicele şi instrumentele de tortură, sărurile din ulciorul "Materia", cele două lekythoi, robele, formulele gravate pe ziduri, notiţele scrise de mâna lui Joseph Curwen, scrisorile şi legendele, îndoielile şi ipotezele ce-i chinuiseră pe părinţii şi prietenii lui Charles Ward...

Cu o sforţare uriaşă, medicul se smulse din oroarea ce-l copleşea şi se duse să examineze formulele. Era neîndoielnic că fuseseră gravate pe vremea lui Joseph Curwen, iar textul îi păru oarecum cunoscut. Recunoscu între altele formula pe care doamna Ward o auzise psalmodiată de fiul ei în vinerea sfântă a anului precedent, invocaţie teribilă adresată zeilor misterioşi ce locuiesc în afara sferelor fireşti. Ortografia era puţin diferită de cea pe care un expert în domeniu i-o arătase lui Willett în paginile interzise ale lui "Eliphas Levi"; dar nu puteai să te înşeli asupra înţelesului ei şi nici asupra unor cuvinte ca: *Sabaoth, Metraton, Almonsin* şi *Zariatnatmik.*

Această inscripţie se afla pe stânga, cum intrai în încăpere. Pe

peretele din dreapta medicul recunoscu, tresărind, formula dublă pe care o văzuse atât de des în însemnările cele mai recente din biblioteca subterană. Dar nici aici ortografia nu era aceeaşi, ca şi cum bătrânul Curwen ar fi notat sunetele într-un chip diferit. Fraza, aşa cum o ţinea minte Willett, începea cu cuvintele: *Y'ai ng' ngah, Yog – Sothoth*, pe când aceasta se prezenta sub forma: *Aye, engengah, Yogge – Sothotha.*

Diferenţa aceasta îl tulbură pe explorator şi, cum textul cel mai recent i se întipărise în memorie, se trezi psalmodiind prima formulă, încercând să facă să coincidă sunetul – aşa cum şi-l închipuia el – cu literele gravate pe zid. Vocea îi răsună, stranie şi ameninţătoare, în acest abis al groazei, în timp ce gemetele neomeneşti urcau fără încetare în aerul îmbâcsit al criptei.

Y'AI'NG'NGAH
YOG – SOTHOTH
H'EE – L'GEB
F'AI THRODOG
UAAAH!

Dar oare ce vânt îngheţat începuse să sufle la începutul incantaţiei? Lămpile sfârâiră jalnic şi întunericul se făcu atât de adânc, încât literele de pe zid îi pieiră din faţa ochilor. Apoi se răspândi un fum gros, cu un miros înţepător, asemănător celui pe care-l simţise mai înainte. Willett se întoarse spre cupa pusă pe jos şi văzu că din ea se ridică un nor de aburi verzui, cu un volum şi o opacitate neobişnuite. Praful acela (Dumnezeule mare! venea dintr-unul din ulcioarele "Materia"), la ce avea să dea naştere? Formula pe care o psalmodiase... prima dintre cele două... "Capul de dragon", *nod ascendent*... Doamne... se putea oare?...

Medicul se clătină pe picioare şi în memoria lui se învârtejiră frânturi din tot ce văzuse, auzise sau citise în legătură cu cazul Charles Dexter Ward: "Îţi spun încă odată, nu chema Nici un Spirit pe care să nu-l poţi stăpâni. Să ţii mereu pregătite Cuvintele care alungă şi nu sta la gânduri când ai îndoieli asupra identităţii celui venit... Trei conversaţii cu *Ceea ce fusese*

Înmormântat acolo...

Îndurare! Ce este forma aceea care apare îndărătul perdelei de fum?

5

Marinus Bicknell Willett nu şi-a istorisit povestea decât celor mai apropiaţi prieteni, căci ştie bine că altcineva ar râde de el. Dar domnul Ward este convins că povestirea bătrânului doctor întruchipează oribilul adevăr. N-a văzut el cu ochii lui deschizătura pestilenţială din pivniţa căsuţei? Willett nu l-a trimis acasă în dimineaţa aceea, la ora unsprezece, bolnav şi cu inima plină de spaimă? Nu i-a telefonat în zadar doctorului în aceeaşi seară şi a doua zi dimineaţa şi nu s-a dus spre prânz la căsuţă, unde l-a găsit pe prietenul său leşinat pe unul din paturile de la etajul întâi?...

Când domnul Ward îi turnă pe gât puţin coniac, Willett deschise încet ochii. Apoi, un fior îl zgâlţâi de sus până jos şi începu să urle: *Barba asta... ochii... Doamne! cine eşti?*" Cuvinte cât se poate de ciudate, căci se adresau unui om cu ochii albaştri, cu faţa rasă, pe care medicul îl cunoştea din copilărie. Nimic nu părea a se fi clintit în căsuţă, sub razele strălucitoare ale soarelui. Lampa exploratorului dispăruse, dar valiza mai era acolo, cu desăvârşire goală. Înainte să dea vreo explicaţie, Willett, cu o mare sforţare a voinţei, coborî în pivniţă, clătinându-se; încercă să mişte mica platformă din faţa cazanului din spălătorie, dar nu reuşi de fel. Scoase o daltă din sacul cu unelte adus în ajun şi ridică scândurile podelei una după alta, dar nu găsi nici o deschizătură în suprafaţa netedă de ciment pe care o acopereau. Nici un fel de puţ duhnitor, nici o bibliotecă secretă, nici documente înspăimântătoare, nici laborator, nici monştri care urlă... Doctorul păli şi îl strânse de braţ pe prietenul lui, ce venise după el:

—Ieri-dimineaţă ai văzut... ai mirosit... ce am văzut şi mirosit şi eu? întrebă el în şoaptă.

Când domnul Ward îi făcu semn din cap că da, Willett oftă din rărunchi şi adăugă:

—În cazul ăsta, am să-ţi spun tot.

Vreme de o oră, în camera cea mai însorită din căsuţă, medicul îi povesti prietenului uluit toată fioroasa aventură. Dar nu fu în stare să spună nimic despre cele întâmplate după apariţia formei misterioase întruchipată din aburii verzui emanaţi din cupă. Îşi termină istorisirea şi căzu într-o tăcere adâncă; nu răspunse întrebării timide puse de domnul Ward:

—Dar forma aceea unde a plecat? Fiindcă ea te-a adus aici, fără îndoială şi a pecetluit puţul cine ştie cum...

Când să se ridice şi să iasă din cameră, degetele doctorului Willett dibuiră în buzunar o bucată de hârtie, aflată acolo împreună cu câteva lumânări şi chibrituri luate din criptă. Era o pagină smulsă din carnetul de pe masa din oribila sală subterană, al cărui miros îl păstrase. Pe ea erau scrise cu creionul patru rânduri, cu o scriere medievală, de necitit pentru cei doi, dar alcătuită totuşi din combinaţii de simboluri ce le părură cunoscute. Vederea mesajului îi îndemnă pe Willett şi pe domnul Ward să se urce în automobil şi să se ducă întins la biblioteca John Hay. Iată cum arăta:

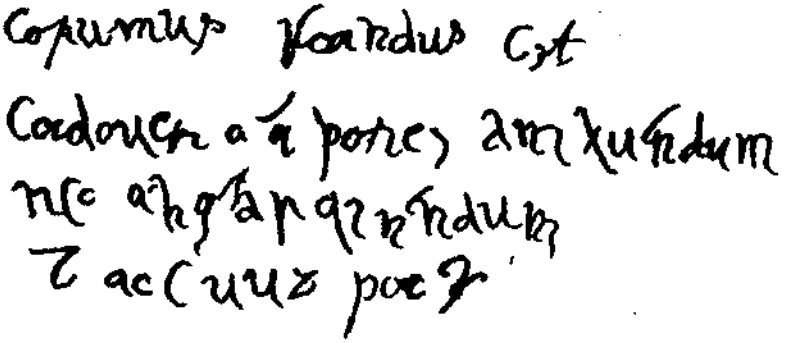

La bibliotecă găsiră manuale bune de paleografie şi le studiară până seara. În cele din urmă, găsiră ce căutau. Literele scrisorii erau minuscule saxone folosite în secolele al VIII-lea şi al IX-lea după Christos; formau următoarele cuvinte latine: *Corwinus, necandus est. Cadaver aq(ua) forti disolvendum, nec aliq(ui)d retinendum. Tace*

ut potes. Ceea ce se poate traduce astfel: "Trebuie ucis Curwen – cadavrul trebuie dizolvat în apă tare, nu trebuie păstrat nimic. Păstrează tăcerea, în măsura în care vei putea."

Cei doi, întru totul nedumeriţi, îşi dădură seama că nu mai sunt în stare să simtă nici cea mai mică emoţie. Rămaseră acolo nemişcaţi, muţi, sfârşiţi de oboseală, până când închiderea bibliotecii îi sili să se întoarcă în casa din Prospect Street. Stătură la taclale toată noaptea, apoi se duseră să se odihnească puţin. A doua zi, duminica, la prânz, primiră un mesaj telefonic de la detectivii însărcinaţi să caute urmele doctorului Allen.

Domnul Ward, care se tot plimba nervos prin casă, răspunse el însuşi la telefon şi-i rugă pe poliţişti să vină să-i dea raportul a doua zi dimineaţă. Se bucură împreună cu Willett că lucrurile începeau să se limpezească, pentru că de oriunde ar fi venit mesajul găsit în buzunarul doctorului, acel "Curwen" ce trebuia ucis nu putea fi altul decât misteriosul însoţitor al lui Charles. Tânărul se temuse de omul acesta; în ultima lui scrisoare către medic îl rugase să-l ucidă şi să-l topească într-un acid. În plus, Allen primise, sub numele de Curwen, scrisori de la vrăjitori necunoscuţi, locuind în Europa, şi se considera el însuşi ca o reîntrupare a necromantului din Salem. Or iată că, acum, un nou mesaj insista asupra necesităţii uciderii lui "Curwen" şi dizolvării lui în apă tare. De altfel, Allen nu avea oare intenţia să-l asasineze pe tânărul Ward la sfaturile unui individ numit Hutchinson? Trebuia neapărat să pună mâna pe misteriosul doctor Allen şi să-l împiedice să mai facă vreun rău cuiva.

După-amiază, sperând – cu toată lipsa de speranţă – să capete câteva frânturi de informaţii din gura singurei fiinţe capabile să le dea, cei doi se duseră să-i facă o vizită lui Charles la sanatoriu. Cu un ton simplu şi grav, Willett îi povesti toate descoperirile sale şi îl văzu pe bolnav cum păleşte cu fiecare descriere pe care i-o făcea. Când ajunse cu povestirea la monştrii închişi în puţurile acoperite, încercă să-şi emoţioneze interlocutorul spunându-i cu o voce indignată că bietele creaturi mureau de foame. Îşi bătu gura degeaba, căci Charles, încetând să mai nege existenţa criptei, părea să privească lucrurile ca pe o glumă sinistră. Scoase un râs diabolic,

apoi murmură cu vocea lui răguşită:

—Să-i ia dracul! E adevărat că mănâncă, *dar n-au nici o nevoie de asta!* O lună fără hrană, aţi spus? La naiba, domnule, ce modest sunteţi! Bietul Whipple a încasat o păcăleală grozavă în privinţa asta! Voia să omoare tot ce era pe-acolo, drace! dar bietul prostănac era aşa de ameţit de vacarmul venit din Afară, că n-a văzut şi auzit nimic din ceea ce era închis în puţuri. Nici măcar nu şi-a închipuit că ar putea exista aşa ceva! Mânca-v-ar ciuma! *Creaturile astea blestemate urlă în fundul găurilor lor de când a fost ucis Curwen, acum o sută şi cincizeci de ani!*

Scârbit, Willett îşi urmă povestirea, în speranţa că vreuna din întâmplări ar putea să-l facă pe Charles să-şi părăsească atitudinea smintită. Privindu-i chipul, se îngrozi la vederea schimbărilor din ultimele luni... Când vorbi de camera cu formule şi de praful verzui, Charles se însufleţi puţin şi spuse cu ironie:

—Dacă aţi fi ştiut cuvintele trebuitoare ca să chemaţi ceea ce se găsea în cupa aceea, n-aţi mai fi acum aici să-mi povestiţi toate astea. Era numărul 118, şi v-ar fi apucat tremuriciul dacă v-aţi fi uitat pe lista mea din camera de alături. Eu însumi nu am evocat niciodată personajul acesta, dar voiam s-o fac chiar în ziua în care m-aţi adus aici.

Când Willett îi spuse că formula fusese rostită şi fumul verzui se înălţase în aer, văzu pentru prima oară teamă pe chipul lui Charles Ward.

—A venit şi mai sunteţi încă în viaţă! exclamă nebunul cu voce spartă.

Medicul crezu a înţelege ce vrea să spună şi răspunse cu un citat dintr-o scrisoare pe care şi-o amintea:

—Ai spus 118? Dar nu uita că *au fost mutate toate pietrele de mormânt în nouă cimitire din zece. Nu poţi fi sigur de nimic până când nu ai pus întrebările!*

Apoi, fără alt avertisment, îi vârî lui Charles sub ochi mesajul în minuscule. Tânărul leşină pe loc.

Convorbirea se desfăşurase în mare taină, pentru ca alienaţii să nu-i acuze pe cei doi că îl încurajează pe Charles în nebunia lui.

Domnul Ward şi Willett îl întinseră pe Charles pe pat. În timp ce-şi venea în fire, el murmură de câteva ori că trebuie să le trimită imediat un mesaj lui Orne şi Hutchinson. Aşa încât, de îndată ce îşi recăpătă cunoştinţa în întregime, doctorul îi spuse că cel puţin unul din aceşti doi ciudaţi indivizi e duşmanul lui de moarte şi că îl sfătuise pe doctorul Allen să-l asasineze. Dezvăluirea rămase fără un efect vizibil, iar bolnavul declară că nu vrea să mai urmeze convorbirea. Când să plece, Willett îi atrase din nou atenţia tânărului să se ferească de doctorul Allen; dar Charles răspunse, rânjind hidos, că individul nu mai avea cum să facă vreun rău nimănui.

Trebuie spus că povestea lui Orne şi Hutchinson a avut o urmare ciudată (dacă aceasta era adevărata identitate a vrăjitorilor exilaţi în Europa). Willett a luat legătura cu o agenţie internaţională de informaţii de presă şi a cerut să-i fie trimise toate articolele privitoare la crimele şi accidentele cele mai importante din Praga şi din Transilvania de răsărit. La capătul a şase luni, socoti că poate să ia în seamă două fapte semnificative. În primul rând, o casă din cartierul vechi al oraşului Praga fusese total distrusă într-o noapte şi bătrânul Joseph Nadeth, ce locuia singur în ea încă din vremuri foarte îndepărtate, dispăruse în chip misterios. În al doilea rând, în munţii dinspre răsărit de Rakus o explozie formidabilă spulberase castelul Ferenczy odată cu toţi locatarii săi. Stăpânul castelului avea o reputaţie atât de proastă printre ţărani şi soldaţi, încât ar fi urmat să fie chemat curând la Bucureşti pentru un interogatoriu serios, dacă întâmplarea n-ar fi pus capăt unei cariere şi aşa anormal de lungă.

Willett susţine că mâna care a scris mesajul în litere minuscule era în stare să mânuiască şi arme mai teribile; lăsându-i doctorului grija de a se ocupa de Curwen, autorul acelor rânduri se simţise dator să-i găsească şi să-i nimicească pe Orne şi Hutchinson.

4

A doua zi dimineaţă doctorul se duse în grabă la domnul Ward, ca să fie de faţă la sosirea detectivilor. Cei doi prieteni se aşezară la parter, căci la etajele de sus stăruia o duhoare greţoasă care, după

părerea bătrânilor servitori, era blestemul lăsat în urma lui de portretul dispărut al lui Joseph Curwen.

La ora nouă cei trei poliţişti se prezentară şi dădură raportul. Nu reuşiseră să-l găsească pe doctorul Allen, dar adunaseră un număr de fapte semnificative privitoare la el. Între altele, descoperiseră, într-o cameră din căsuţă, o barbă falsă şi nişte ochelari negri, dovedind că misteriosul tovarăş al lui Charles nu se arătase decât deghizat. Pe de altă parte, un negustor din Pawtuxet văzuse câteva rânduri scrise de el; scrisul îi păruse foarte straniu, aproape de necitit.

Majoritatea locuitorilor din sat îl socoteau pe doctorul Allen vinovat de profanările de morminte comise în vara trecută. Anchetatorii care trecuseră pe la căsuţă după întâmplarea cu camionul jefuit erau cu toţii de acord că Allen vorbea şi se purta de parcă el ar fi fost stăpânul; barba lui nu părea naturală şi avea o cicatrice mică deasupra ochiului drept. Scotocirea camerei lui nu dăduse rezultate precise, în afară de barbă, ochelari şi mai multe notiţe scrise cu creionul; Willett constată imediat că scrisul lor e identic cu cel de pe manuscrisele lui Curwen şi de pe documentele întocmite de tânărul Ward în vremea din urmă.

Medicul şi prietenul său se simţiră atinşi de aripa unei spaime cosmice pe măsură ce aceste fapte le erau dezvăluite şi un gând smintit îşi făcea loc în mintea lor. Barba falsă, ochelarii, scrisul ciudat al lui Curwen... portretul străvechi cu mica cicatrice *ce se regăsea pe fruntea bolnavului închis în sanatoriu*... vocea auzită de domnul Ward la telefon, acea voce răguşită, absolut asemănătoare celei a fiului lui... Cine mai văzuse vreodată pe Charles şi pe Allen în acelaşi timp, după vizita anchetatorilor veniţi în legătură cu afacerea camionului? Nu dăduse Charles dintr-o dată la o parte spaima şi se mutase în căsuţă, ca urmare a plecării lui Allen? Curwen, Allen, Ward... ce contopire oribilă a două secole şi a două persoane! De ce portretul lui Curwen semăna atât de tare cu Charles? De ce îi copiau Charles şi Allen scrisul lui Curwen? Mai erau şi îndeletnicirile oribile ale acestor oameni: cripta mârşavă, monştrii înfometaţi în închisoarea lor, formula plină de primejdii, mesajul în litere minuscule, documentele, scrisorile, profanările de

morminte... Ce concluzie să tragi din toate astea? În cele din urmă, domnul Ward luă singura hotărâre cu judecată. Desenă cu cerneală, pe o fotografie a fiului său, o barbă şi o pereche de ochelari. Apoi le încredinţă detectivilor această imagine, cerându-le să se ducă să o arate negustorilor din Pawtuxet care-l văzuseră pe Allen.

Willett şi prietenul său aşteptară timp de două ore detectivii, în casa cu aerul otrăvit. Apoi detectivii se întoarseră. Da, fotografia modificată era o imagine destul de bună a doctorului Allen. Domnul Ward păli, iar Willett îşi şterse sudoarea de pe frunte. Allen, Ward, Curwen... lucrurile păreau să devină din ce în ce mai hidoase. Ce demon iscase tânărul din neant? Ce se întâmplase de la începuturi şi până la sfârşit? Cine era acest Allen care-şi pusese în gând să-l ucidă pe Charles şi de ce acesta din urmă, în *post-scriptum*-ul scrisorii către Willett, scrisese că misteriosul lui tovarăş trebuie dizolvat în acid? Pe de altă parte de ce mesajul în minuscule saxone cerea ca distrugerea lui Curwen să se facă prin aceeaşi metodă? Ce metamorfoză se petrecuse în fiinţa lui Charles şi când? În ziua în care Willett primise ultima scrisoare de la el, tânărul se arătase neliniştit toată dimineaţa, apoi atitudinea i se schimbase brusc; ieşise din casă fără ştirea nimănui, apoi se întorsese cu o înfăţişare sfidătoare, trecând prin faţa poliţiştilor însărcinaţi să vegheze asupra lui. Cu toate acestea, slobozise un ţipăt de spaimă intrând în biroul lui. Ce găsise acolo? Sau mai curând, *cine îl găsise pe el*? Această *aparenţă* ce fusese văzută întorcându-se fără să fi fost văzută plecând, nu era cumva o umbră drăcească, impunându-şi prezenţa celui care nu părăsise câtuşi de puţin încăperea? Valetul nu spusese că a auzit zgomote ciudate?

Willett sună servitorul şi îi puse în şoaptă câteva întrebări. Omul îi răspunse că era sigur că se întâmplase ceva necurat acolo. Auzise un strigăt, un oftat, un sunet sugrumat, zgomotul căderii unui corp greu. Domnul Charles nu mai era acelaşi om când ieşise cu paşi mari, fără un cuvânt. Valetul se înfiora în timp ce vorbea. În casă se cuibărise groaza. Până şi detectivii nu se simţeau la largul lor. Doctorului Willett îi fulgerau prin cap gânduri înfricoşătoare şi murmura din când în când vorbe de neînţeles.

În sfârşit, domnul Ward declară discuţia încheiată. Poliţiştii şi servitorul se retraseră, cei doi rămaseră singuri în încăpere. Deşi era ora prânzului, umbre de asfinţit stăruiau asupra casei. Doctorul Willett începu să vorbească serios cu gazda sa şi îl rugă să-i lase lui grija cercetărilor ce mai rămâneau de făcut; unele lucruri puteau fi suportate mai uşor de un prieten decât de un tată. Ca medic al familiei, cerea să i se dea dezlegare în toate şi, înainte de orice, dorea să fie lăsat singur în fosta bibliotecă a lui Charles atât timp cât va judeca el că e nevoie.

Domnul Ward, zdrobit de valurile de orori ce se revărsau asupra lui din toate direcţiile, consimţi la această cerere. O jumătate de oră mai târziu, medicul se încuie în încăperea blestemată în care se aflau panourile de lemnărie de la casa din Olney Court. Tatăl lui Charles, care asculta la uşă, auzi mai întâi zgomot mare de mobile mutate din loc; apoi o trosnitură puternică, de parcă s-ar fi deschis cu forţa un dulap ermetic închis; apoi veni un strigăt înăbuşit, iar ceea ce fusese deschis, fu închis cu violenţă. O secundă mai târziu, cheia scârţâi în broască; Willett, buimăcit si livid, apăru în prag şi ceru să i se aducă lemn pentru foc. Neîndrăznind să-i pună vreo întrebare, domnul Ward dădu ordin unui servitor, care aduse buturugi mari de pin şi le puse în vatră. În acest timp, Willett urcase până în laborator, de unde se întoarse aducând diferite obiecte într-un coş cu capac.

Apoi, medicul se încuie din nou în bibliotecă şi, curând, prin faţa ferestrelor trecură nori deşi de fum. Puţin mai târziu, se auzi pentru a doua oară o trosnitură ciudată, urmată de bufnitura căderii unui corp greu. Willett scoase două ţipete înăbuşite. În cele din urmă, fumul purtat de vânt deveni extrem de înţepător şi întunecat; mirosul lui îi scârbi pe domnul Ward şi pe servitori. După o aşteptare ce le păru cât un veac, vălătucii de fum se subţiară şi din bibliotecă se auzi zgomotul ce însoţeşte operaţiile de curăţenie. În sfârşit, Willett ieşi din încăpere, cu chipul descompus,întunecat de o tristeţe nesfârşită, ducând coşul cu capac pe care îl luase din laborator. Lăsase geamul deschis şi în camera funestă intrau valuri de aer curat, amestecat cu mirosul ciudat de dezinfectant dinăuntru.

Vechea lemnărie de deasupra căminului părea a-şi fi pierdut orice putere malefică, de parcă portretul lui Joseph Curwen nici n-ar fi fost pictat vreodată. Noaptea cădea, dar nu mai închidea în ea nici o urmă de frică. Medicul refuză să mărturisească ce făcuse şi se mulţumi să-i spună domnului Ward:

—Nu pot să-ţi răspund la nici o întrebare. Trebuie numai să afli că există mai multe feluri de magie. Am făcut o mare purificare a locului. De-acum locatarii acestei case vor dormi mai bine.

7

"Purificarea" doctorului Willett fusese o încercare tot atât de grea ca şi aventura lui din criptă; întors acasă, trebui să stea la pat trei zile. Totuşi servitorii şuşotiră mai apoi că îl auziseră ieşind pe furiş din cameră miercuri, după miezul nopţii. Din fericire, nu le trecu prin minte să facă legătura între acest fapt şi articolul următor, apărut joi în *Evening Bulletin*:

NOU ACT DE VANDALISM

Zece luni după profanarea mormântului lui Ezra Weeden în Cimitirul de nord, noaptea trecută paznicul Robert Hart a zărit pe cineva dând târcoale în acelaşi cimitir. Deschizând din întâmplare uşa căsuţei lui, Hart a văzut la o oarecare distanţă silueta unui om, cu o lanternă şi o mistrie în mâini. S-a repezit imediat spre el, dar omul a luat-o la goană şi a reuşit să ajungă în stradă, unde a dispărut în întuneric. Ca şi vampirii de anul trecut, individul nu a făptuit decât pagube fără importanţă: o mică porţiune de pământ liberă din parcela familiei Ward a fost săpată numai la suprafaţă, fără ca vreun mormânt să fi fost violat.

Hart, care nu poate da alte amănunte decât că omul era mic de stat şi bărbos, crede că cele trei incidente petrecute în cimitir purced de la aceeaşi origine. Dar poliţia nu împărtăşeşte această opinie, bazându-se pe caracterul brutal al celei de a doua dintre ele: ne aducem aminte că un sicriu a fost furat şi o piatră funerară spartă în bucăţi.

Se crede că nişte contrabandişti de alcool în căutarea unui loc sigur în care să ascundă marfa furată ar fi răspunzători de primul act de

vandalism. Inspectorul Riley consideră că cel de al treilea caz aparţine aceleiaşi categorii. Poliţia a luat măsuri extraordinare pentru arestarea bandei de răufăcători vinovaţi de aceste profanări.

Willett se odihni toată ziua de joi. Seara, îi scrise domnului Ward o scrisoare ce-l făcu pe tatăl lui Charles să se cufunde într-o mare de gânduri şi îi aduse o oarecare înseninare, deşi însoţită de multă tristeţe. Iat-o:

Barnes Street 10
Providence, R.I.
12 aprilie 1928

Scumpul meu Theodore,

Simt nevoia să-ţi scriu aceste rânduri înainte să mă apuc să fac ceea ce trebuie să împlinesc chiar mâine. Actul pe care-l voi îndeplini va pune capăt teribilei aventuri prin care am trecut, dar mă tem că nu-ţi va aduce liniştea sufletească dacă nu te voi asigura cu străşnicie că e un act hotărâtor.

Mă cunoşti din copilărie; de aceea cred că mă vei crede când îţi voi spune că e mai bine să laşi în umbră unele lucruri. Nu mai făuri nici o ipoteză cu privire la fiul tău şi, mai ales, nu-i spune mamei lui nimic în afară de ce bănuieşte deja. Mâine, când voi veni să te văd, Charles va fi fugit din sanatoriu. Asta e tot ce trebuie să păstrezi în minte: era nebun, a fugit. Te sfătuiesc să te duci lângă mama lui la Atlantic City şi să te odihneşti împreună cu ea. Eu însumi voi pleca în sud, ca să-mi recapăt liniştea şi puterile.

Deci, când voi veni să te văd, să nu-mi pui întrebări. Sunt sigur că voi reuşi în încercarea mea şi pot să afirm că nu vei mai avea nici un motiv de nelinişte, pentru că Charles va fi în perfectă siguranţă şi chiar mai mult decât ţi-ai putea închipui. Nu te mai teme de nimic din partea lui Allen: el aparţine trecutului, la fel ca şi portretul lui Joseph Curwen. În sfârşit, află că autorul mesajului în litere minuscule nu-ţi va mai pricinui necazuri niciodată nici ţie, nici familiei tale. Dar trebuie să-ţi făureşti o platoşă împotriva tristeţii şi să o

pregăteşti pe soţia ta să facă acelaşi lucru. Nu pot să-ţi ascund faptul că evadarea lui Charles nu înseamnă că el va fi redat familiei. A fost lovit de un rău straniu, după cum dovedesc metamorfozele lui fizice şi morale, şi nu-l vei mai vedea niciodată. Fie ca cele ce-ţi voi spune să-ţi aducă mângâiere: el nu a fost niciodată un monstru şi nici măcar un nebun; dar dragostea lui pentru studiu şi pentru misterele de altădată i-a adus pieirea. A descoperit lucruri pe care nici un muritor n-ar trebui să le cunoască; a făcut cale-ntoarsă prea departe în trecut, iar trecutul a sfârşit prin a-l înghiţi.

Şi iată acum punctul asupra căruia trebuie să-ţi cer să-mi acorzi în special încredere. Căci, cu adevărat, nu va mai exista nici cea mai mică îndoială asupra sorţii lui Charles. De-acum până-ntr-un an, fiul tău nu va mai fi pe lumea aceasta. Vei putea să ridici o piatră funerară în parcela ta din Cimitirul de nord, la zece picioare spre apus de mormântul tatălui tău şi ea va străjui locul exact al odihnei lui Charles. Şi nu e nevoie să te temi că, în acel loc, va zace sub pământ un monstru. Cenuşa îngropată în acel mormânt va fi cenuşa trupului de un sânge cu tine, cea a adevăratului Charles Dexter Ward care avea un semn din naştere în formă de măslină pe şold, cea a lui Charles care n-a făcut în viaţa lui nici un rău şi care a plătit cu viaţa scrupulele lui prea îndreptăţite.

Asta-i tot ce aveam să-ţi spun. Nu-mi pune mâine întrebări şi să fii sigur că onoarea familiei tale rămâne nepătată, la fel ca în trecut.

Fii curajos şi liniştit şi crede în prietenia mea credincioasă şi adâncă.

Marinus B. Willett

În dimineaţa zilei de vineri 13 aprilie 1928, Willett merse să-l viziteze pe Charles Dexter Ward în camera din sanatoriul doctorului Waite. Tânărul, morocănos, părea să nu aibă nici un chef de conversaţia pe care musafirul lui voia să o aibă cu el. Aventura

doctorului în cripta infernală adăugase, firește, un nou motiv de stânjeneală, așa că cei doi, după ce schimbară câteva vorbe banale, se cufundară într-o tăcere apăsătoare. Tulburarea crescu în vreme ce Ward păru să-și dea seama că, de la ultima vizită încoace, paşnicul medic se preschimbase într-un răzbunător nemilos. Păli. Willett vorbi primul:

—Trebuie să te avertizez că am făcut nişte descoperiri noi şi va trebui să trecem la încheierea socotelilor.

—Aţi mai descoperit ceva animăluţe înfometate? replică tânărul cu un ton ironic.

—Nu, dar am găsit în căsuţă barba falsă şi ochelarii doctorului Allen.

—Perfect! Sper că erau mai frumoase decât barba şi ochelarii pe care-i purtaţi acum.

—Într-adevăr, ţi-ar sta foarte bine, *aşa cum se pare că ţi-au şi stat în ultima vreme.*

În timp ce Willett rostea aceste cuvinte, avu impresia că prin faţa soarelui trece un nor, deşi umbrele de pe podea nu se întunecară de loc.

—Şi este nevoie de vreo răfuială pentru asta? Omul n-are dreptul să împrumute o a doua personalitate, dacă consideră util să o facă?

—Iar te înşeli, răspunse doctorul cu gravitate. Nu contează că omul se prezintă sub două înfăţişări diferite, *cu condiţia de a avea dreptul să existe şi de a nu distruge pe cel care l-a făcut să apară din spaţiu.*

Ward tresări violent şi întrebă:

—Mă rog, domnule, ce aţi descoperit şi ce vreţi de la mine?

Willett stătu câteva clipe înainte să glăsuiască, de parcă şi-ar fi căutat cuvintele:

—Am descoperit ceva într-un dulap din spatele unui panou de lemn pe care se afla altădată un portret. Am ars ce am găsit şi am îngropat cenuşa în locul unde trebuie să rămână mormântul lui Charles Dexter Ward.

Nebunul sări din fotoliu, scoţând un strigăt gâtuit.

—Să te ia dracu'! Cui i-ai mai spus? Şi cine o să mai creadă că era el după ce au trecut două luni şi când eu sunt în viaţă? Ce vrei să faci?

Willett păru să capete un soi de măreţie supremă în timp ce-l liniştea pe bolnav cu un gest.

—N-am spus nimic nimănui. Întâmplarea aceasta este o grozăvie răsărită din hăurile timpului şi ale spaţiului. Ea scapă competenţei poliţiei, tribunalelor şi medicilor. Mulţumesc lui Dumnezeu, mi-a rămas destulă imaginaţie ca să nu-mi pierd minţile aplecându-mă asupra ei. *Nu mă poţi înşela, Joseph Curwen, căci ştiu că magia ta blestemată e prea adevărată!*

Ştiu cum ai găsit vraja ce s-a păstrat în suspensie, în afara anilor, înainte de a se statornici asupra strănepotului (şi dublului) tău; ştiu cum l-ai determinat să te scoată din mormântul tău dezgustător; ştiu că te-a ascuns în laboratorul lui, că te-ai dedicat studiului timpului prezent, că ai rătăcit nopţile ca un vampir, că mai târziu te-ai deghizat ca să împiedici lumea să observe asemănarea ta extraordinară cu el; mai ştiu, în sfârşit, ce-ai hotărât să faci când el a refuzat să se alăture ţie în planurile de cucerire a lumii întregi.

Ţi-ai scos barba şi ochelarii ca să-i înşeli pe poliţiştii ce făceau de pază în jurul casei. Au crezut că el este cel care intra în casă; au crezut şi că el este cel care iese, după ce tu l-ai strâns de gât şi l-ai ascuns în dulap. Dar n-ai ţinut seama de legăturile diferite dintre două spirite. Ai fost un prost, Curwen, închipuindu-ţi că o simplă identitate a înfăţişării e de ajuns. De ce nu te-ai gândit nici la grai, nici la voce, nici la scris? Vezi, planurile tale n-au reuşit. Ştii mai bine decât mine cine a scris mesajul acela în litere minuscule; te anunţ solemn că n-a fost scris în zadar. Anumite grozăvii trebuie distruse şi am convingerea că cel ce a scris mesajul se va ocupa şi de Orne şi de Hutchinson. Unul dintre ei ţi-a scris altădată: "Nu chema nici un spirit pe care să nu-l poţi domina". Ai dat greş, deja, o dată, şi se prea poate ca nelegiuita ta magie să fie o dată mai mult cauza pieirii tale...

În clipa aceea, medicul fu întrerupt de un strigăt al creaturii

căreia i se adresa. La mare strâmtoare, fără arme, ştiind bine că orice manifestare violentă ar face să vină în goană infirmierii în ajutorul musafirului său, Joseph Curwen căută scăpare la vechiul lui aliat: făcând mişcări cabalistice cu cele două degete arătătoare, psalmodie, cu o voce adâncă în care nu mai rămăsese nici urmă de răguşeală, primele cuvinte ale unei formule înspăimântătoare:

PER ADONAI ELOIM, ADONAI JEHOVA,
ADONAI SABAOTH, METRATON...

Dar răspunsul lui Willett sosi fulgerător. Chiar în clipa când câinii începeau să urle, când vântul glacial sufla prima rafală peste golf, bătrânul medic rosti – aşa cum îşi pusese în gând de când venise – cea de a doua parte a formulei a cărei primă strofă făcuse să se arate autorul mesajului în minuscule, invocaţia aşezată sub semnul Cozii Dragonului, emblema *nodului descendent:*

OGTHROD AI'F
YOG – SOTHTH GEB'L – EE'H
'NGAH'NG AI'Y
ZHRO!

De la primul cuvânt Joseph Curwen încetă să vorbească, de parcă i-ar fi înţepenit limba. Aproape imediat nu mai fu în stare să facă nici o mişcare. În sfârşit, când teribilul cuvânt Yog Sothoth fu rostit, o metamorfoză hâdă avu loc. Nu era o simplă *dizolvare*, ci mai curând o *transformare* sau o *rezumare*; iar Willett închise ochii de frică să nu leşine înainte de a termina de pronunţat formula ameninţătoare.

Când ridică pleoapele, înţelese că sfârşitul cazului Charles Dexter Ward venise. Monstrul răsărit din trecut nu se va mai întoarce să tulbure lumea. La fel ca portretul lui blestemat, cu un an mai înainte, Joseph Curwen zăcea pe podea sub forma unui strat subţire de praf fin, de un cenuşiu-albăstrui.

DINCOLO DE ZIDUL SOMNULUI

M-am întrebat adesea dacă majoritatea oamenilor îşi dă vreodată osteneala să cugete la înţelesul înfiorător al unor vise şi la lumea întunecată din care vin ele. Fără îndoială că năzărirele noastre nocturne nu sunt – cele mai multe – decât reflexe plăpânde şi imaginare ale celor întâmplate în starea de trezie (să mă ierte Freud cu simbolismul lui copilăresc). Cu toate acestea, mai există şi alte vise, al căror caracter ireal nu lasă loc unei interpretări banale. Efectul lor impresionant şi un pic neliniştitor sugerează posibilitatea întrezăririi unui domeniu de existenţă a minţii tot atât de important ca şi viaţa fizică şi totuşi separat de ea printr-o barieră de netrecut.

Potrivit experienţei mele personale, sunt sigur că omul, când îşi pierde conştiinţa legăturilor lui cu pământul, sălăşluieşte cu adevărat într-o altă viaţă, lipsită de trup, foarte diferită de cea pe care o cunoaştem şi din care nu păstrează, la trezire, decât amintiri vagi şi confuze. Aceste cioburi de vis ne îngăduie să deducem multe lucruri şi să aducem foarte puţine dovezi în sprijinul lor.

Putem ghici că, în vis, viaţa şi materia nu sunt în chip necesar asemănătoare celor din lumea noastră; că timpul şi spaţiul nu există în felul în care le înţelegem când suntem treji. Câteodată, cred că viaţa materială nu e viaţa noastră adevărată şi că prezenţa noastră zadarnică pe globul pământesc este un simplu fenomen secundar sau virtual.

Astfel cugetam, într-o după-amiază din iarna lui 1900-1901, în sanatoriul unde lucram ca intern, când am fost trezit din gânduri de sosirea unui om, al cărui caz n-a încetat de-atunci să mă obsedeze.

Se numea Joe Slater sau Slader (dacă dăm crezare fişei lui) şi aparţinea tipului locuitorilor din munţii Catskill; urmaş ciudat, cu aspect respingător al uneia din vechile familii de ţărani care, în

urma izolării pe timp de aproape trei secole în fortăreaţa unei regiuni puţin populate, s-au afundat într-o degenerare barbară, în loc să progreseze ca semenii lor mai norocoşi din regiunile cu populaţie densă.

Pentru aceste fiinţe bizare – echivalent al "albilor săraci" din sud – nu există pe lume nici lege, nici morală; cât despre nivelul lor mintal, el este probabil inferior celui al oricărei alte părţi a populaţiei americane.

Joe Slater, sosit la sanatoriu sub paza vigilentă a patru agenţi de poliţie şi descris ca fiind foarte periculos, nu dădea nici un semn al tendinţelor lui ucigaşe. Cu toate că trupul îi era puternic şi înalt, ochii umezi de un albastru palid şi buza inferioară groasă, lăsată în jos tot timpul, îi dădeau un aer de prostie inofensivă. Nu i se cunoştea vârsta, căci, printre oamenii din rasa lui, nu există nici arhive familiale, nici legături de familie permanente. Dar, judecând după chelie şi după starea proastă a dinţilor lui, medicul-şef îi dădu cam patruzeci de ani.

Iată tot ce-am aflat despre el din documentele medicale şi legale. Acest vagabond, vânător şi trapper*, se arătase dintotdeauna ciudat în ochii tovarăşilor lui. Dormea mult mai mult timp decât ceilalţi şi, când se trezea, vorbea adesea de lucruri necunoscute într-un fel aparte, băgându-i în sperieţi pe aceşti oameni care, totuşi, erau lipsiţi de imaginaţie. Nu că limbajul ar fi avut o formă neobişnuită, căci folosea întotdeauna dialectul stâlcit, vorbit în regiune; dar tonul şi conţinutul povestirilor lui erau de o ciudăţenie atât de misterioasă, încât nimeni nu le putea auzi fără să-l cuprindă groaza. În general, el însuşi era tot atât de înspăimântat şi de uluit ca şi ascultătorii lui. O oră după ce se trezea, uita tot ce spusese sau, cel puţin, ce-l împinsese să vorbească şi cădea iar în starea lui normală de semiamabilitate bovină, caracteristică tuturor muntenilor din regiune.

Pe măsură ce Slater îmbătrânea, rătăcirile lui de dimineaţă se îndesiră şi deveniră din ce în ce mai violente, până când în cele din urmă, cu o lună înaintea sosirii lui la sanatoriu, se întâmplă drama

* Trapper – vânător ce prinde vânatul cu ajutorul curselor. (n. trad.)

în urma căreia a fost arestat de autorităţi.

Într-o zi, spre ora prânzului, la capătul unui somn adânc început în ajun la ora cinci, după o beţie cu whisky, Slater se trezise brusc, scoţând nişte urlete atât de fioroase, încât mai mulţi vecini veniră în fugă spre coliba lui, coteţ împuţit în care trăia împreună cu familia, tot atât de abjectă ca şi el.

După ce se repezise afară, în zăpadă, începuse să sară în sus, cu braţele ridicate spre cer, zbierând că vrea cu tot dinadinsul să ajungă la "o cabană mare, mare de tot, cu acoperişul, zidurile şi podeaua pline de lumină, unde se auzea răsunând o muzică ciudată şi îndepărtată". În timp ce doi oameni destul de voinici încercau să-l domolească, se zbătuse cu o putere şi o furie de dement, răcnindu-şi dorinţa frenetică de a găsi şi de a omorî o anume "creatură care străluceşte şi tremură, şi râde". În cele din urmă, după ce-l doborâse cu un pumn pe unul din cei care-l ţineau, se aruncase asupra celuilalt într-un acces de nebunie ucigaşă, urlând ca un diavol că "o să sară în aer şi o să-şi croiască un drum de foc prin orice i-ar sta în cale".

Atunci, membrii familiei lui şi vecinii fugiseră, cuprinşi de panică. Când cei mai curajoşi se întoarseră înapoi, constatară că Slater dispăruse, lăsând în urma lui o grămadă însângerată şi de nerecunoscut, ce fusese un om viu cu o oră înainte. Nici unul dintre munteni nu îndrăzni să-i ia urma şi, cu siguranţă, ar fi fost toţi foarte mulţumiţi dacă Slater ar fi murit de frig. Dar după câteva zile, într-o bună dimineaţă, îl auziră urlând într-o râpă adâncă.

Întrucât reuşise să supravieţuiască, se făcea simţită nevoia să scape de el într-un fel oarecare. Oameni înarmaţi porniră la vânătoare; nimeni nu va afla vreodată ce intenţii aveau, căci un agent din poliţia călare îi reperă, din întâmplare, le luă un interogatoriu, se alătură trupei lor şi conduse oficial cercetările în numele şerifului...

În cea de-a treia zi, îl găsiră pe Slater leşinat în scorbura unui copac uriaş. Îl transportară la închisoarea cea mai apropiată. Medicii de boli nervoase veniţi din Albany îl examinară de îndată ce îşi recăpătă cunoştinţa. El le istorisi o poveste foarte simplă. Adormise într-o după-amiază, pe la apusul soarelui, după ce băuse o mulţime de alcool. Când se trezise, se afla în picioare pe zăpadă,

cu mâinile pline de sânge, alături de cadavrul mutilat al vecinului său. Peter Slater, îngrozit, fugise în pădure, ca să se îndepărteze de locurile crimei. În afară de asta părea că nu mai ştie nimic, iar întrebările meşteşugite ale alieniştilor nu-i putură smulge nici un alt amănunt.

În noaptea aceea, Slater dormi liniştit. Când se trezi a doua zi, arăta ca de obicei, în afară de o anumită schimbare în expresie. Doctorul Barnard, care observase faptul, avu impresia că remarcă o lucire stranie în ochii lui albaştri şi o strângere aproape imperceptibilă a buzelor, ce părea să trădeze o hotărâre inteligentă. Dar, când îl interogă din nou, căzu în starea lui obişnuită de năuceală şi se mulţumi să repete ce spusese cu o zi înainte.

Prima sa criză mintală apăru a treia zi. După un somn agitat, avu un acces de nebunie furioasă atât de violent, încât patru oameni trebuiră să-şi unească puterile pentru a-l vârî în cămaşa de forţă. Medicii alienişti îi ascultară vorbele cu cea mai mare atenţie, căci curiozitatea le fusese trezită de povestirile sugestive (deşi adesea contradictorii şi incoerente) ale vecinilor lui şi ale familiei. Slater delira timp de peste un sfert de oră, descriind, în jargonul lui de muntean, clădiri de lumină verde, oceane ale spaţiului, o muzică stranie, munţi şi văi ireale. Insistă mai ales asupra unei misterioase entităţi strălucitoare care pulsa, râdea şi îşi bătea joc de el. Această personalitate imensă şi nedesluşită părea a-i fi făcut o nedreptate îngrozitoare şi cea mai mare dorinţă a lui era cea de a o ucide, ca să-şi ia o revanşă triumfală. Ca să ajungă până la ea, el se va ridica trecând prin abisuri vide, arzând toate piedicile pe care le va întâlni în calc... Dintr-o dată, încetă să vorbească. Focul nebuniei i se stinse în ochi, şi, cu o expresie prostească pe faţă, îi întrebă pe cei care-l interogau de ce îl ţin legat. Doctorul Barnard desfăcu hăţurile de piele ale cămăşii de forţă, dar le fixă la loc la venirea nopţii, după ce îl convinse pe Slater să accepte legăturile de bună voie, în propriul său interes. Pacientul recunoscuse că i se întâmpla să spună lucruri ciudate, fără să ştie de ce o face.

Crizele din săptămânile următoare nu aduseră medicilor nici un element nou. Meditară îndelung asupra sursei viziunilor lui Slater, căci, cum omul nu ştia nici să citească, nici să scrie şi cum părea să

nu fi auzit în viaţa lui povestindu-se vreo legendă sau o poveste cu zâne, imaginile splendide care-i împestriţau discursurile păreau inexplicabile. Evident, nu puteau proveni dintr-un mit cunoscut, pentru că nefericitul dement nu ştia să se exprime decît în dialectul lui. În delirul său, amintea de lucruri pe care nu le înţelegea şi nu le putea explica; pretindea că le cunoscuse din experienţă personală, dar nici un fel de povestire normală sau coerentă nu i le-ar fi putut vârî în cap. Medicii traseră concluzia că aceste tulburări mintale erau datorate unor vise anormale, a căror forţă putea domina, un timp, mintea trează a acestui om primitiv. Slater fu judecat în toată regula, inculpat de omor, achitat pe motivul nebuniei şi încredinţat sanatoriului-închisoare în care ocupam un post neînsemnat.

*

Dat fiind interesul meu constant şi profund pentru viaţa visurilor, începui să-l studiez cu lăcomie pe noul bolnav imediat ce am aflat toate elementele cazului său. Părea că are o oarecare simpatie pentru mine din cauza interesului pe care nu puteam să i-l ascund şi a blândeţii întrebărilor mele. Nu mă recunoştea niciodată în timpul crizelor, în timp ce mă aplecam, ţinându-mi suflarea, asupra viziunilor cosmice evocate în discursurile lui fără şir; dar mă întâmpina cu prietenie în timpul orelor de linişte, aşezat lângă fereastra lui cu gratii. Împletea coşuleţe de paie şi de nuiele, regretând, poate, libertatea din munţi, pe veci pierdută. Familia lui nu-l vizita niciodată; probabil găsiseră un alt şef provizoriu.

Încet, încet, m-am simţit zdrobit şi uluit de concepţiile fantastice ale lui Joe Slater. Omul acesta era inferior în chip jalnic prin mentalitate şi limbaj; dar viziunile lui titanice, deşi descrise într-un jargon barbar, nu puteau să fi fost concepute decât de un creier excepţional. Cum era posibil ca imaginaţia greoaie a unui degenerat din Catskill să evoce scene a căror concepere implica o scânteie de geniu? Cum putuse înapoiatul acesta să-şi facă o idee despre regatele scânteietoare ale spaţiului pe care le descria în delirul său? Din ce în ce mai mult, înclinam să cred că în jalnica personalitate prostrată din faţa mea se găsea nucleul unui lucru ce-mi depăşea

înţelegerea şi care, încă şi mai mult, depăşea înţelegerea confraţilor mei întru ştiinţă şi medicină, mult mai experimentaţi ca mine, dar mai puţin imaginativi.

Cu toate acestea, nu puteam scoate nimic precis de la bolnav. Făcând socoteala, aflasem un singur lucru: într-o viaţă onirică semi-corporală, Slater rătăcea (sau plutea) peste văi, coline şi câmpii de o uluitoare splendoare, în palate şi oraşe de lumină, într-un spaţiu infinit, necunoscut de om. El însuşi nu era un ţăran degenerat, ci o creatură importantă, mândră şi dominatoare, hărţuită de un singur duşman de moarte, o entitate cu structură vizibilă, deşi eternă, ce nu părea să îmbrace o formă omenească, pentru că Slater vorbea întotdeauna despre ea ca despre *un lucru*. Acest *lucru* îi cauzase un necaz înfiorător şi misterios, pentru care dementul – dacă era dement – ardea să se răzbune.

Judecând după aluziile lui la respectivele lor sălaşuri, am tras concluzia că el şi *lucrul* luminos se întâlniseră pe picior de egalitate; că în existenţa lui de vis Slater era şi el un *lucru* luminos de aceeaşi rasă ca şi duşmanul lui. Această impresie era întărită de hotărârea lui, deseori exprimată, de *a zbura prin spaţiu şi a arde* tot ce va încerca să-i împiedice zborul. Totuşi concepţiile sale erau formulate în termeni rustici total improprii; ceea ce mă conduse spre concluzia că, dacă există cu adevărat o lume a visului, acolo nu se folosea limbajul vorbit ca mijloc de transmitere a gândirii. Oare sufletul ce locuia acest trup inferior lupta cu disperare să exprime lucruri pe care o limbă şovăitoare şi stupidă nu putea să le formuleze? Mă aflam în prezenţa unor emanaţii intelectuale care ar explica misterul dacă aş reuşi să le descifrez?

Nu suflam o vorbă despre toate acestea superiorilor mei, căci vârsta matură este sceptică, cinică şi puţin înclinată să accepte idei noi. De altfel, medicul şef îmi atrăsese recent atenţia, cu un ton părintesc, că mă oboseam prea mult şi că am nevoie de odihnă.

Eram, de multă vreme, convins că gândirea omenească este alcătuită, în esenţă, din mişcare atomică sau moleculară, transformabilă în unde de energie iradiantă cum ar fi căldura, lumina şi electricitatea. Această convingere mă determinase să mă

gândesc la posibilitatea unei comunicaţii mentale sau telepatice prin mijlocirea unui instrument apropriat. Pe când mă aflam încă la universitate, montasem nişte aparate transmiţătoare şi receptoare destul de asemănătoare cu instrumentele rudimentare folosite în telegrafia fără fir. Le încercasem pe unul dintre colegi, dar, neobţinând nici un rezultat, le pusesem bine, alături de un întreg talmeş-balmeş ştiinţific, cu gândul să le folosesc, poate, mai târziu.

Împins de dorinţa mea puternică de a-i sonda lui Joe Slater viaţa onirică, am căutat aparatele şi mi-am petrecut câteva zile reparându-le. Când am fost gata, n-am pierdut nici o ocazie să le folosesc. De fiecare dată când Joe Slater avea o criză, puneam transmiţătorul pe fruntea lui şi receptorul pe a mea, apoi făceam reglaje constante şi delicate, încercând să găsesc diverse lungimi de undă, oarecum ipotetice, ale energiei intelectuale. Nu-mi dădeam seama câtuşi de puţin cum ar putea impresiile gândirii – admiţând că ar ajunge până la mine – să declanşeze în creierul meu o reacţie inteligentă, dar eram sigur că voi putea să le detectez şi să le interpretez. Mi-am continuat deci experienţele, fără să suflu nimănui vreun cuvânt.

Evenimentul s-a produs la 21 februarie 1901. Când privesc în urmă, îmi dau seama cât de ireal pare totul şi mă întreb uneori dacă bătrânul doctor Fenton n-avea cumva dreptate să atribuie aceste fapte imaginaţiei mele înfierbântate. Mi-aduc aminte că m-a ascultat cu multă răbdare şi bunătate; dar, după aceea, mi-a dat un calmant şi mi-a acordat şase luni de concediu.

În noaptea aceea fatală eram în culmea tulburării şi agitaţiei, căci, în ciuda îngrijirilor excelente primite, Joe Slater se afla, fără îndoială, în preajma morţii. Poate că nu putuse suporta pierderea libertăţii, poate că tumultul din creierul lui devenise prea violent pentru trupul lânced; orice-ar fi fost, flacăra era pe cale să se stingă. Spre sfârşitul zilei aţipi şi, la căderea nopţii, căzu într-un somn agitat.

Contrar obiceiului, nu i-am pus cămaşa de forţă; mi se părea prea slăbit ca să fie periculos, chiar dacă s-ar fi trezit sub efectul unei crize mintale înainte să-şi dea sufletul. Dar am avut grijă să fixez pe fruntea lui şi pe a mea cele două părţi ale "radioului" meu

cosmic, sperând, în ciuda lipsei de speranţă, să primesc un prim şi ultim mesaj din lumea viselor în puţinul timp ce-mi rămânea. Se găsea cu noi în celulă un infirmier, individ mediocru care nu a înţeles scopul aparatului meu şi nu s-a gândit să mă întrebe ce intenţii am. Pe măsură ce treceau orele, i-am văzut capul căzându-i în piept, adormit, dar m-am ferit să-l deranjez. Cred că am aţipit şi eu un pic mai târziu, legănat de respiraţia ritmică a celor doi.

M-am trezit în sunetul unei melodii supranaturale. Acorduri, vibraţii, extazuri armonice răsunau pasionat din toate părţile în timp ce în faţa ochilor mei fermecaţi se desfăşura un spectacol uluitor, de o frumuseţe supremă. Ziduri, coloane, arhitrave de foc viu străluceau în jurul locului unde eu păream că plutesc în văzduh, urcând într-o boltă nemăsurată de o splendoare de nedescris. Amestecându-se cu această bogăţie arhitecturală (sau, mai curând, luându-i locul, din când în când, într-o mişcare caleidoscopică) apăreau câmpii vaste şi văi graţioase, munţi înalţi şi peşteri atrăgătoare, împodobite cu toate farmecele unui peisaj pe care puteam să mi le închipui, dar formate totuşi dintr-o singură şi aceeaşi entitate plastică, eterată, cu o textură aparţinând în aceeaşi măsură spiritului cât şi materiei. În timp ce contemplam acest spectacol, mi-am dat seama că mintea mea poseda cheia acestor metamorfoze încântătoare, căci fiecare scenă nouă era cea pe care spiritul meu schimbător dorea mai mult s-o vadă. În acest regat ceresc, nu mă simţeam străin: tot ce vedeam şi auzeam îmi era familiar, cum fuscse veşnic înaintea mea, cum va fi veşnic după mine.

Apoi, aura scânteietoare a fratelui meu de lumină se apropie de mine şi comunicarăm, de la suflet la suflet, într-un schimb de gânduri tăcut şi perfect. Era un ceas al triumfului, căci fratele meu scăpa, în sfârşit, dintr-o sclavie periodică şi înjositoare; scăpa pentru totdeauna şi se pregătea să-l urmărească pe blestematul duşman până în regiunile cele mai îndepărtate ale eterului, ca să-şi reverse asupra lui răzbunarea arzătoare ce va zgudui sferele. Am plutit astfel un timp, apoi, mi-am dat seama că lucrurile se ştergeau şi dispăreau în jurul nostru, ca şi cum o putere necunoscută m-ar fi

atras spre pământ, unde n-aveam nici cel mai mic chef să merg. Forma de lângă mine păru să simtă şi ea o schimbare căci, treptat, puse capăt discursului ei şi se pregăti de plecare, topindu-se din faţa ochilor mei un pic mai încet decât celelalte lucruri. Am mai schimbat câteva gânduri încă şi am înţeles că fratele meu şi cu mine eram chemaţi înapoi în sclavie: dar, pentru el, va fi ultima dată. Jalnicul lui înveliş planetar era aproape de clipa sfârşitului şi, în mai puţin de o oră, va fi liber să-şi urmărească asupritorul de-a lungul Căii Laptelui până la hotarele infinitului.

*

Un şoc net separă ultima mea impresie din lumea strălucirii de brusca trezire. În timp ce mă îndreptam de spate în fotoliu, un pic ruşinat de mine însumi, îl văzui pe muribund mişcând uşor în pat. Joe Slater se trezea, desigur pentru ultima dată. Observându-l mai de-aproape, am văzut că pe obrajii gălbejiţi străluceau pete de culoare care nu existaseră înainte. Buzele-i erau strânse ferm, parcă sub puterea voinţei unui personaj mult mai energic decât el. În cele din urmă, toată faţa i se înţepeni, iar capul cu ochii închişi se agită în toate părţile.

Fără să-l scol pe infirmierul adormit, am potrivit iar "radioul" telepatic ca să captez ultimul mesaj pe care cel ce visa mi l-ar fi putut transmite. Dintr-o dată, capul se întoarse grăbit în direcţia mea şi ochii se deschiseră. Am rămas trăsnit de uimire: omul ce fusese Joe Slater, munteanul degenerat din Catskill, aţintea asupra mea doi ochi sclipitori, al căror albastru părea mai adânc. Nu ghiceai în această privire nici nebunie, nici degenerare; am simţit că, fără îndoială, contemplam un chip în spatele căruia se găsea un spirit activ, dintr-un ordin superior.

În acel moment, mi-am dat seama că asupra creierului meu se exercita o influenţă exterioară. Am închis ochii ca să-mi concentrez mai bine gândurile şi am fost răsplătit prin certitudinea pozitivă că *mesajul mintal mult aşteptat sosea*, în sfârşit. Fiecare idee transmisă se forma rapid în mintea mea şi, deşi nici un limbaj concret nu a fost întrebuinţat, am asociat concepţia şi exprimarea cu atâta uşurinţă,

că îmi părea că aud o comunicare făcută în engleză.

"*Joe Slater e mort*", îmi spuse vocea înspăimântătoare ce ajungea la mine de dincolo de zidul somnului.

Pradă unei curiozităţi îngrozite, am privit bolnavul întins pe pat: dar ochii albaştri rămâneau, în continuare, fixaţi calm asupra mea, chipul păstra expresia vieţii inteligente.

"Mai bine că e mort, continuă vocea, căci era incapabil să suporte povara intelectului unei entităţi cosmice. Trupul lui grosolan nu s-a putut adapta la ajustările necesare între viaţa în eter şi viaţa planetei lui. Era prea apropiat de animal, prea departe de om; din cauza acestei imperfecţiuni ai reuşit tu să mă descoperi, căci sufletele cosmice şi sufletele planetare n-ar trebui să se întâlnească niciodată. El a cunoscut chinul şi închisoarea mea diurnă timp de patruzeci şi doi de ani pământeşti.

Sunt o entitate asemănătoare celei în care te transformi tu în libertatea somnului fără vise. Sunt fratele tău de lumină şi am plutit împreună cu tine în văile scânteietoare. Nu-mi este îngăduit să dezvălui eului tău pământesc natura eului tău adevărat, dar suntem toţi călători ce străbat spaţii imense şi secoli nenumăraţi. Poate că la anul voi fi în anticul Egipt sau poate în cruntul imperiu a lui Tsan Chan, care va veni peste trei mii de ani. Tu şi cu mine am ajuns până în lumile ce se învârtejesc în jurul lui Arcturus cel roşu, am sălăşluit în trupul insectelor filozofe ce se târăsc, mândre, pe cea de-a patra lună a lui Jupiter. Cât de puţin cunoaşte eul pământesc viaţa şi întinderea ei! Cât de puţin trebuie el să cunoască pentru a-şi putea păstra liniştea sufletului!

Cât despre cel ce mă persecută, nu pot să-ţi spun nimic. Voi, pământenii, i-aţi simţit prezenţa îndepărtată, fără să vă daţi seama, şi i-aţi dat acestui far strălucitor numele *Algol, Steaua Diavolului*. De mii de veacuri am luptat zadarnic să-l întâlnesc şi să-l învinge pe tiran, dar am fost împiedicat de bariera trupurilor materiale. În seara asta, mă voi avânta ca Nemesis*, mesager al unei drepte şi distrugătoare răzbunări. Priveşte-mă când voi fi pe cer, lângă *Steaua*

* Zeiţa răzbunării la vechii greci. (n. trad.)

Diavolului.

Nu pot să-ţi spun mai mult, căci trupul lui Joe Slater înţepeneşte şi se răceşte, celulele grosolane ale creierului său nu mai vibrează cum vreau eu. Ai fost singurul meu prieten pe planeta aceasta, singurul suflet care m-a ghicit şi m-a căutat în învelişul respingător ce zace în faţa ta. Ne vom întâlni din nou: poate în ceţurile strălucitoare de pe Spada Orionului, poate pe un podiş pustiu al Asiei preistorice, poate chiar în noaptea asta, în vise pe care ai să le uiţi, poate sub altă formă – peste mii de veacuri, când sistemul solar se va fi spulberat".

În acest moment, undele gândirii încetară dintr-o dată, iar ochii spălăciţi ai celui ce visa (sau poate ar trebui să spun: ai mortului?) deveniră sticloşi. Total buimăcit, m-am apropiat de patul lui şi i-am pipăit încheietura mâinii: era rece, ţeapănă, fără puls. Obrajii gălbejiţi păliră, buzele groase se întredeschiseră şi dădură la iveală colţii putrezi ai lui Joe Slater. Înfiorat, am tras pătura peste chipul hâd şi l-am trezit pe infirmier. Apoi, am ieşit din celulă şi m-am dus, tăcut, în camera mea. Mă încerca dorinţa tiranică şi inexplicabilă de a mă afunda într-un somn plin de visuri pe care să nu mi le amintesc la trezire.

Punctul culminant al aventurii? Oare care simplă dare de seamă ştiinţifică s-ar putea lăuda cu o concluzie atât de măreaţă?

M-am mulţumit să înşir lucruri pe care le consider a fi fapte, lăsându-vă să le interpretaţi cum vă place. După cum am spus, superiorul meu, bătrânul doctor Fenton neagă realitatea povestirii mele. El afirmă că nervii mei erau surmenaţi şi că aveam mare nevoie de un lung concediu plătit, pe care de altfel mi l-a şi acordat cu generozitate. Mi-a jurat pe onoarea lui de medic că Joe Slater era un paranoic obişnuit şi că ideile lui fantastice îşi aveau, probabil, rădăcinile în poveştile populare, transmise din generaţie în generaţie, chiar şi în comunităţile cele mai decăzute. Dar, orice ar spune el, nu pot uita ce am văzut pe cer în noaptea în care a murit Joe Slater. Ca să nu fiu luat drept un martor părtinitor, voi lăsa o altă pană să vă descrie acel punct culminant pe care-l aşteptaţi. Citez, cuvânt cu cuvânt, raportul asupra naşterii stelei *Nova Persei,*

aşa cum a fost scris de profesorul Garrett P. Serviss, o autoritate în domeniul astronomiei:

La 22 februarie 1901, doctorul Anderson, de la Edimburgh, a descoperit o minunată stea nouă nu prea departe de Algol, într-un punct în care niciodată nu mai fusese văzut un astru înainte de asta. În douăzeci şi patru de ore, noua stea devenise atât de strălucitoare, încât eclipsa şi steaua Capella. În cursul celor două săptămâni următoare, strălucirea ei s-a micşorat considerabil şi, după câteva luni, abia dacă mai era vizibilă cu ochiul liber.

ŞOBOLANII DIN ZIDURI

La 16 iulie 1923, când şi ultimul lucrător şi-a terminat treaba, m-am mutat la prezbiteriul din Exham. Restaurarea se făcuse printr-o muncă formidabilă, căci clădirea părăsită ajunsese pur şi simplu o ruină. Nu mai era locuită din timpul domniei lui Iacob I, epocă în care o tragedie hidoasă, fără explicaţie, îl răpusese pe stăpânul locurilor, pe cinci dintre copiii săi şi pe mai mulţi servitori, silindu-l să se exileze, într-o vâltoare de suspiciuni şi teroare, pe cel de al treilea fiu, străbunul meu în linie directă, singurul supravieţuitor al familiei detestate de toţi.

Acest unic moştenitor fiind acuzat de omor, domeniul trecuse în stăpânirea Coroanei, iar prezumtivul vinovat nu făcuse nici o tentativă de a se disculpa sau a-şi recupera averea. Zguduit de o groază mai mare decât i-ar fi putut inspira conştiinţa sau legea, nemaidorind decât să nu-şi mai vadă niciodată casa strămoşească şi să şi-o şteargă din amintire, Walter de la Poer, cel de al unsprezecelea baron de Exham, fugi în Virginia, unde întemeie familia care în secolul următor îşi luă numele de Delapore.

Prezbiteriul din Exham rămăsese nelocuit, deşi fusese dăruit, mai târziu, familiei Norrys şi era adeseori studiat pentru arhitectura lui în amestec de stiluri: turnuri gotice ridicate peste o infrastructură saxonă sau romanică, ale cărei temelii, la rândul lor, aparţineau unui ordin sau unui amestec de ordine încă mai vechi – roman sau chiar druidic sau galic, dacă ne luăm după ce spun legendele. Erau nişte temelii neobişnuite, căci, într-o latură, se afundau în masivul de calcar despicat de râpa de pe marginea căreia prezbiteriul domina o vale pustiită, la trei mile spre vest de satul Anchester.

Arhitecţii şi arheologii examinau cu interes această rămăşiţă

ciudată a veacurilor uitate, dar sătenii o urau. O urâseră cu sute de ani înainte, când o locuiau strămoşii mei şi o urau la fel de mult acum, când pietrele zidurilor ei erau acoperite cu muşchi şi licheni. Chiar în ziua în care am sosit la Anchester, aflasem că sunt fiul unei familii blestemate.

Săptămâna asta, prezbiteriul din Exham a fost aruncat în aer, iar lucrătorii distrug şi cele mai mici urme ale temeliilor sale. Mi-am cunoscut dintotdeauna arborele genealogic; ştiusem că primul meu străbun american venise în colonii în împrejurări ciudate. Totuşi datorită atitudinii reticente adoptate de familie, ignoram cu totul amănuntele. Spre deosebire de vecinii noştri, stăpâni de plantaţii, ne lăudam arareori cu străbunii plecaţi în cruciade sau alţi eroi din evul mediu şi din Renaştere. Nu se transmitea în familie nici o tradiţie, în afară de ceea ce se găsea în plicul sigilat pe care fiecare cap al familiei îl lăsa fiului mai mare, în vremurile dinaintea războiului civil, ca să-l deschidă în caz de deces. Faptele cu care ne plăcea să ne mândrim datau de după emigrare: aparţineau unei familii din Virginia, demnă, onorabilă şi foarte rezervată.

În timpul războiului ne-am pierdut toată averea, iar existenţa noastră s-a schimbat complet când trupele federale au incendiat Carfax, moşia noastră de pe malul râului James. Bunicul meu împovărat de ani pieri în flăcări şi, odată cu el, se mistui şi plicul ce ne lega pe toţi de trecut. Până azi îmi aduc aminte focul, aşa cum l-am văzut la vârsta de şapte ani: urletele soldaţilor, ţipetele ascuţite ale femeilor, gemetele negrilor îngenuncheaţi în rugăciune. Tata era în armată, chiar atunci lupta în apărarea Richmont-ului; după multe formalităţi, mama şi cu mine am căpătat autorizaţia să trecem printre linii ca să ne ducem la el.

La sfârşitul războiului ne-am îndreptat spre nord, de unde era mama. Aşa că am atins vârsta matură şi bogăţia în calitate de bur yankeu. N-am ştiut niciodată, tata şi cu mine, ce conţinuse plicu ereditar şi, cufundându-mă în rutina cenuşie a vieţii de industria din Massachusetts, am încetat cu desăvârşire să mă interesez d misterele arborelui meu genealogic. Dacă aş fi bănuit vreo clip natura lor, aş fi lăsat cu dragă inimă prezbiteriul din Exham pradă

muşchiului, lichenilor şi pânzelor de păianjen.

Tata a murit în 1904, fără să lase vreun mesaj nici pentru mine, nici pentru fiul meu Alfred, în vârstă de zece ani, orfan de mamă. Alfred răsturnă ordinea obişnuită a informaţiilor transmise în familie; pe când eu nu-i putusem da decât ipoteze amuzante despre trecut, în timpul şederii lui în Anglia în 1917, ca ofiţer de aviaţie, el îmi relată în scrisori legende ancestrale foarte interesante.

Istoria familiei Delapore părea să fie foarte pitorească, ba chiar sinistră, căci un prieten al fiului meu, căpitanul Edward Norrys, din Royal Flying Corps*, care locuia la Anchester, lângă domeniul nostru familial, îi povestise unele superstiţii săteşti absolut fantastice, depăşind imaginaţia oricărui romancier. Norrys însuşi nu le lua deloc în serios, dar pe fiul meu îl distrau şi îi dădeau subiecte interesante pentru scrisori. Aceste legende îmi atraseră atenţia asupra moştenirii mele de peste ocean: am luat hotărârea să cumpăr prezbiteriul în ruină, pe care Norrys i-l arătase fiului meu, oferindu-se să-i facă rost de el la un preţ de nimic, căci era proprietatea unchiului lui.

Am cumpărat prezbiteriul din Exham în 1918, dar, cam tot atunci, întoarcerea fiului meu, grav mutilat, m-a abătut de la proiectele mele de restaurare. În cei doi ani care i-au mai rămas de trăit, m-am ocupat numai de îngrijirea lui şi am încredinţat asociaţilor mei conducerea afacerilor.

După moartea lui, în 1921, am rămas fără nici un scop în viaţă şi am hotărât să mă distrez petrecându-mi sfârşitul zilelor pe noul meu domeniu. Când am vizitat Anchester, în luna decembrie, am fost primit de căpitanul Norrys, un tânăr amabil şi dolofan ce îl ţinuse la mare preţ pe fiul meu şi care a consimţit să strângă planuri şi anecdote, ca să mă ajute în munca mea de restaurare. N-am simţit nici cea mai mică emoţie la vederea prezbiteriului din Exham, adunătură de ruine medievale acoperită de licheni, ciuruită de cuiburi de ciori, agăţată pe marginea prăpastiei, cochilie de piatră goală – în afară de zidurile turnurilor.

* Aviaţia militară engleză. (n. trad.)

După ce am reconstituit, puţin câte puţin, imaginea clădirii aşa cum fusese în momentul plecării străbunului meu, înainte cu trei secole, am început să angajez lucrători pentru reconstrucţie. Am fost silit să merg să caut mână de lucru la oarecare distanţă, căci sătenii din Anchester nutreau o ură şi o teamă aproape de neconceput faţă de prezbiteriu şi de vechii lui locatari. Aceste sentimente erau atât de puternice, încât uneori se transmiteau şi muncitorilor din afară şi determinau numeroase dezertări.

Fiul meu îmi spusese că unii îl evitaseră mai mult sau mai puţin, în cursul vizitelor, fiindcă era un de la Poer; mi-am dat seama că, pentru acelaşi motiv, eram exclus de-a binelea. Chiar şi după ce i-am convins pe ţărani că nu ştiam aproape nimic despre strămoşii mei, mi-au arătat o antipatie morocănoasă, aşa încât a trebuit să aflu tradiţiile săteşti prin mijlocirea lui Norrys. Oamenii locului nu-mi puteau ierta că venisem să restaurez un simbol care le inspira groază: pe drept sau pe nedrept, considerau aceste ruine ca pe o vizuină de demoni şi de vârcolaci.

După ce am adunat istoriile povestite de Norrys şi am adăugat studiile câtorva savanţi arheologi, am ajuns la concluzia că prezbiteriul din Exham se găsea pe locul unui templu preistoric datând din epoca druizilor sau chiar anterior acestei epoci. Fără urmă de îndoială, fuseseră celebrate aici rituri indescriptibile, rituri transformate mai apoi în cultul Cybelei, pe care romanii îl introduseseră în regiune.

Inscripţiile de pe pereţii pivniţelor erau alcătuite din literele următoare: DIV... OPS... MAGNA... MAT...; asupra sensului lor nu te puteai înşela, căci erau semnul Magnei Mater, al cărui cult sinistru fusese, altădată, zadarnic interzis cetăţenilor romani. Cea de a treia legiune a lui August îşi stabilise tabăra la Anchester (după cum dovedeau mai multe vestigii); se spunea că templul Cybelei fusese splendid şi frecventat de mulţimi de adoratori, ce împlineau ceremonii imposibil de numit, sub conducerea unui preot frigian. După cum spuneau unii, căderea anticei religii nu pusese capăt orgiilor din templu, preoţii continuau să ducă aceeaşi viaţă în timp ce mărturiseau noua credinţă. S-a pretins, de asemenea, că vechile

rituri n-au dispărut în acelaşi timp cu puterea romanilor: unii saxoni adăugaseră câteva clădiri la ceea ce rămăsese din templu, dând edificiului liniile principale pe care le-a păstrat mai apoi şi făcând din el centrul unui cult de temut. O cronică spune că, o mie de ani înaintea lui Isus Christos, locul era un vast sanctuar, unde sălăşuia un ordin monastic straniu şi puternic, înconjurat de grădini imense ce n-aveau nevoie de ziduri împrejur pentru a ţine la distanţă populaţia înspăimântată. Danezii nu-l distruseseră niciodată, dar, după cucerirea normandă, ordinul decăzuse probabil, căci nu se opusese în nici un fel când Henry III acordase domeniul strămoşului meu, Gilbert de la Poer, primul baron de Exham, în 1261.

Până la acea dată, familia mea se bucurase de o reputaţie nepătată; dar, începând din acel an, s-a petrecut, după toate semnele, ceva ciudat. O cronică din 1307 spune despre un de la Poer că era "blestemat de Dumnezeu", iar legendele satului vorbesc cu o groază frenetică despre castelul ridicat pe temeliile vechiului templu şi despre prezbiteriu.

Poveştile ce se şopteau la şezători erau încă mai oribile prin chiar reticenţele şi lipsa lor de precizie. Ele îi prezentau pe strămoşii mei ca pe o rasă de demoni ereditari, pe lângă care Gilles de Retz şi marchizul de Sade nu făceau doi bani; cuvintele lor dădeau de înţeles că din vina familiei mele dispăruseră, timp de generaţii, numeroşi săteni.

Pe cât se pare, personajele cele mai sinistre erau baronii şi descendenţii lor direcţi. Dacă unul dintre moştenitorii lor dădea dovadă de apucături mai sănătoase, murea repede, în condiţii misterioase şi lăsa locul unei progenituri mai reprezentative. Sub conducerea capului familiei, se oficia un cult special, la care, uneori, nu erau admişi decât anumiţi membri. Cultul părea întemeiat mai mult pe temperamentul fiecăruia decât pe ereditate, căci, printre adepţii lui, se numărau şi câteva persoane intrate în familie prin căsătorie. Lady Margaret Trevor din Cornwalles, nevasta lui Godfrey, al doilea fiu al celui de al cincilea baron de la Poer, era un fel de sperietoare pentru toţi copiii din ţinut şi a devenit, mai apoi,

eroina diabolică a unei balade absolut oribile, care se mai cântă şi astăzi pe lângă graniţa Ţării Galilor. Tot în cântecele populare mai găseşti şi povestea hidoasă a lady-ei Mary de la Poer, care, puţin după căsătoria cu contele de Shrewsfield, a fost ucisă de soţul ei şi de mama acestuia din urmă; cei doi asasini au primit iertarea şi binecuvântarea de la preotul căruia i-au încredinţat la spovedanie taina nelegiuirii comise – pe care nu îndrăzneau să o mărturisească în faţa lumii.

Aceste mituri şi balade, dovezi tipice ale unor superstiţii grosolane, îmi inspirau un mare dezgust. Persistenţa lor în timp, faptul că se refereau la un şir atât de lung de strămoşi ai mei îmi păreau extrem de tulburătoare. Obiceiurile monstruoase de care erau acuzaţi membrii familiei mele îmi aduceau aminte în mod neplăcut de singurul scandal cunoscut în legătură cu înaintaşii mei mai apropiaţi: cazul vărului meu, tânărul Randolph Delapore din Carfax, care, după întoarcerea sa din războiul din Mexic, a plecat să trăiască printre negri şi a devenit preot al cultului Vodoo.

Mă deranjau mai puţin poveştile despre gemetele şi urletele ce se auzeau din valea pustie de la poalele falezei de calcar; duhoarea ce se răspândea din cimitir după ploile de primăvară; fiinţa albicioasă ce ţipa ascuţit şi pe care o călcase în picioare calul lui sir John Clave într-o noapte, pe un câmp singuratic; servitorul lovit de nebunie după ce văzuse nu ştiu ce prin prezbiteriu, ziua în amiaza mare. Acestea erau poveşti obişnuite cu fantome, faţă de care eram absolut sceptic. Era mai greu să nu crezi poveştile despre ţăranii dispăruţi, dar nu găseam nimic extraordinar în ele, date fiind obiceiurile medievale. O curiozitate prea aprinsă putea cauza moartea şi multe capete tăiate fuseseră expuse public pe fortificaţiile, astăzi dispărute, din jurul prezbiteriului din Exham.

Câteva din aceste povestiri extrem de pitoreşti mă făceau să regret că nu învăţasem în tinereţe mai multă mitologie comparată. De exemplu, un eres spunea că, în fiecare noapte, o legiune de diavoli cu aripi de liliac venea la prezbiteriu să prăznuiască sabatul vrăjitoarelor; pentru aprovizionarea lor, desigur, se cultiva atât belşug de legume în grădina imensă. Cel mai impresionant era

poemul epic al şobolanilor: o armată de paraziţi infecţi care părăsiseră castelul trei luni după tragedia în urma căreia fusese abandonat, armată oribilă, descărnată, hămesită, ce măturase totul în drumul ei, devorând păsări, pisici, câini, purcei, oi şi chiar doi nenorociţi de ţărani până să i se potolească furia. Un ciclu întreg de mituri vorbeşte despre hoarda de rozători, căci ei s-au răspândit prin casele din sat, semănând groaza şi oroarea pe unde treceau.

Acestea au fost tradiţiile populare ce se revărsară asupră-mi pe când continuam, cu încăpăţânare, restaurarea căminului meu strămoşesc. Să nu vă închipuiţi însă că atmosfera mea psihologică era alcătuită numai din aceste poveşti. Eram tot timpul încurajat de laudele căpitanului Norrys şi ale arheologilor care mă ajutau la lucrări.

Doi ani mai târziu, când totul fu terminat, am contemplat sălile vaste, zidurile acoperite cu lambriuri, tavanele boltite, ferestrele împătite în ochiuri mici şi scările largi, cu o mândrie ce compensa din plin cheltuielile nemaipomenite pe care le făcusem.

Toate caracteristicile arhitecturii evului mediu fuseseră reproduse cu iscusinţă, iar părţile noi se confundau în chip desăvârşit cu zidurile şi temeliile vechi. De-acum, nu mai aveam decât o dorinţă: să refac, în sfârşit, renumele familiei care avea să se stingă odată cu mine. Urma să mă instalez pentru totdeauna în casa mea strămoşească şi să arăt tuturor că un de la Poer (căci reluasem ortografia originară) nu era obligatoriu un demon. Resimţeam o satisfacţie deosebită la gândul că, deşi prezbiteriul din Exham arăta ca o construcţie medievală, interiorul era cu desăvârşire nou, debarasat de vermina şi de fantomele de altădată.

M-am mutat în prezbiteriu la 16 iulie 1923. În casă se aflau şapte servitori şi nouă pisici – animale pentru care am mare slăbiciune. Negrişor, cel mai bătrân dintre motani, în vârstă de şapte ani, venise cu mine de la locuinţa din Boston, Massachusetts; pe ceilalţi îi adunasem în timpul cât stătusem la căpitanul Norrys.

Timp de cinci zile am dus o viaţă liniştită, petrecându-mi cea mai mare parte a zilei cu clasarea documentelor privitoare la familia mea. Aveam acum relatări amănunţite ale tragediei finale şi ale

fugii lui Walter de la Poer (care, probabil, erau povestite şi în documentele ereditare pierdute în incendiul din Carfax). După câte se părea, strămoşul meu fusese acuzat, nu pe nedrept, că ucisese în timpul somnului pe toţi ceilalţi locuitori ai casei (cu excepţia a patru servitori, complicii lui), fapt petrecut la două săptămâni după ce făcuse o descoperire înspăimântătoare, ce-i schimbase complet felul de a fi, dar pe care nu o împărtăşise nimănui, în afară, poate, de servitorii ce l-au ajutat înainte de a fugi acolo unde justiţia nu-i mai putea ajunge.

Acest masacru deliberat al tatălui, a trei fraţi şi a două surori a fost iertat de majoritatea sătenilor, iar justiţia a manifestat o asemenea indulgenţă, că autorul măcelului a putut ajunge în Virginia fără să fie nevoit să se ascundă, onorat de toţi şi nepedepsit în vreun fel; oamenii şopteau între ei că scăpase regiunea de un blestem străvechi.

Nici măcar nu-mi puteam închipui ce descoperire îl împinsese să săvârşească un act atât de înfiorător – Walter de la Poer cunoştea, probabil, de ani de zile poveştile care se spuneau pe seama familiei lui, aşa încât acestea nu-i putuseră aduce un element nou. Fusese deci martorul vreunui ritual înfiorător? Găsise, din întâmplare, un simbol groaznic şi revelator în prezbiteriu sau primprejurul lui? În Anglia, el avea reputaţia unui tânăr blând şi timid. În Virginia, nu părea nici aspru, nici plin de amărăciune, ci doar timid şi frământat. Un gentleman emigrat ca şi el, Francis Hardley de la Bellview, îl descria în jurnalul său ca pe un om excepţional de drept, onorabil şi delicat.

La 22 iulie s-a produs primul incident. Deşi în momentul acela i-am dat foarte puţină importanţă, el capătă o semnificaţie supranaturală când faci legătura cu ceea ce s-a întâmplat după aceea. Banalitatea faptelor le făcea să pară aproape neglijabile şi nu puteam să le acord mare atenţie, date fiind împrejurările: cum mă găseam într-o clădire aproape nouă – cu excepţia zidurilor – înconjurat de servitori întregi la minte, orice temere ar fi fost absurdă cu toată reputaţia sinistră a locului.

Iată ce mi-am amintit mai pe urmă: bătrânul meu motan negru,

ale cărui toane le cunoşteam prea bine, manifestă în seara aceea o nelinişte şi o nervozitate contrare firii sale. Umbla agitat din încăpere în încăpere şi amuşina tot timpul în lungul zidurilor ce formau o parte din construcţia gotică. Îmi dau seama că lucrul acesta pare grozav de banal (ca întâmplarea inevitabilă cu câinele care, în poveştile cu fantome, mârâie întotdeauna înainte ca stăpânul lui să vadă stafia), dar nu pot să-l înlătur din povestirea mea.

A doua zi, un servitor mă anunţă că toate pisicile din casă erau foarte agitate. Venise să mă caute în biroul meu, o sală mare, orientată spre vest, la etajul al doilea, cu o boltă pe nervuri, lemnărie de stejar negru şi cu o fereastră gotică triplă ce dădea spre faleză şi spre vale. În timp ce-mi vorbea, am văzut silueta de culoarea cărbunelui a lui Negrişor. Se târa de-a lungul zidului dinspre vest şi zgâria lemnăria nouă ce acoperea vechile pietre.

I-am explicat servitorului că probabil zidurile exalau un miros ciudat, imperceptibil pentru simţurile omeneşti, dar care era perceput de nasul sensibil al pisicilor. Eram sincer convins de asta şi, când interlocutorul meu sugeră că există şoareci sau şobolani, i-am declarat că nu mai fuseseră şobolani în casă de trei sute de ani şi nu era de crezut că şoarecii de câmp din lanurile dimprejur să fi venit să se cuibărească în ziduri. După-masă m-am dus în vizită la căpitanul Norrys. Acesta m-a asigurat că e imposibil ca prezbiteriul să fi fost infestat atât de subit de şoareci de câmp.

În noaptea aceea, m-am dus singur, cum obişnuiam, în încăperea din turnul de vest pe care o alesesem ca dormitor. Se ajungea acolo pe o scară de piatră şi printr-o scurtă galerie, prima – veche în cea mai mare parte, a doua complet restaurată. Încăperea rotundă, cu tavan foarte înalt, nu era căptuşită cu panouri de lemn, ci avea pe pereţi tapiserii pe care le alesesem eu însumi la Londra.

După ce am controlat dacă Negrişor e cu mine, am închis uşa grea, gotică, m-am dezbrăcat la lumina lămpilor electrice în formă de lumânări, am întors comutatorul şi m-am culcat în patul sculptat, cu coloane. Venerabilul motan se instală la picioarele mele, pe locul lui obişnuit. Nu trăsesem perdelele. M-am uitat prin

fereastra îngustă dinspre nord, situată în faţa mea. Pe cer domnea o lumină nedesluşită, ca de aurora, pe care se profilau sculpturile delicate ale ferestrei.

Probabil că, la un moment dat, am adormit liniştit, căci îmi aduc foarte bine aminte că am fost trezit din visuri ciudate în clipa când motanul îşi părăsi dintr-o dată locul. La lumina slabă venită de afară l-am văzut cu capul ridicat, cu labele dinainte sprijinite pe gleznele mele, cu cele dinapoi încordate. Privea fix un punct de pe zid, situat puţin spre vest de fereastră, un punct unde ochiul meu nu vedea nimic, dar asupra căruia mi-am concentrat, de-atunci, toată atenţia.

Pe când îl observam astfel, mi-am dat seama că Negrişor nu se agita degeaba. Nu aş putea spune dacă a fost sau nu o iluzie, dar mi s-a părut că tapiseria se mişcă uşor. Mai mult, sunt gata să jur că am auzit clar în spatele ţesăturii o alergătură ca de şobolani sau şoareci.

Într-o clipă, motanul sări asupra acestui loc precis al tapiseriei, ce se prăbuşi sub greutatea lui, lăsând gol zidul de piatră umedă, reparat pe alocuri şi pe care nu se vedea nici urmă de rozător.

Negrişor începu să alerge pe parchet dintr-o parte în alta, înfigându-şi ghearele în tapiseria căzută pe jos şi încercând, din când în când, să-şi vâre labele între baza zidului şi scândurile de stejar ale podelei. Un pic mai târziu, obosit, îşi reluă locul la picioarele mele. Nu mă mişcasem din loc, dar în noaptea aceea nu am mai adormit.

Dimineaţa, am întrebat toţi servitorii şi am constatat că niciunul dintre ei nu remarcase ceva anormal, în afară de bucătăreasă. Ea şi-a amintit de purtarea bizară a unui motan căţărat pe pervazul ferestrei ei. În timpul nopţii fusese trezită de mieunăturile furioase ale animalului la timp ca să-l vadă fugind ca o săgeată prin uşa deschisă şi dând buzna pe scară, în jos.

Mi-am făcut siesta după prânz şi, în cursul după-amiezii, m-am dus să-i fac o vizită căpitanului Norrys, care se arătă foarte interesat de povestirea mea.

Asemenea incidente ciudate îi satisfăceau gustul pentru pitoresc şi-l îndemnară să-mi istorisească mai multe poveşti cu fantome. Prezenţa şobolanilor ne intriga grozav pe amândoi. Norrys îmi împrumută câteva curse de şoareci. I-am pus pe servitori să le plaseze în locuri strategice.

Doborât de somn, m-am culcat devreme, dar am fost chinuit de vise oribile. De pe o înălţime imensă, contemplam o peşteră scăldată într-o lumină crepusculară, cu un strat gros de murdărie pe jos, unde un porcar drăcesc cu barbă albă mâna în faţa lui o turmă de animale flasce, spongioase, al căror aspect îmi inspiră o repulsie de nedescris. Apoi, cum porcarul se oprise şi părea să aţipească, un roi formidabil de şobolani se năpusti asupra abisului împuţit şi devoră animalele şi omul.

Am fost trezit din această viziune înspăimântătoare de Negrişor, culcat la picioarele mele, ca de obicei. Da data aceasta, n-a fost nevoie să fac presupuneri asupra motivului mârâielilor şi scuipăturilor lui, nici asupra fricii ce-l făcea să-şi înfigă ghearele în gleznele mele: de jur împrejurul camerei se auzea zgomotul scârbos făcut de şobolani gigantici foind în lungul zidurilor. Pe cer nu era destulă lumină ca să văd tapiseria (căreia i se înlocuise partea căzută) dar nu eram atât de înspăimântat, încât să nu pot răsuci comutatorul.

Când becurile se aprinseră dintr-o dată, văzui valuri hâde ondulând pe toată tapiseria, făcând desenele ciudate să joace un bizar dans macabru. Aproape imediat, mişcarea dispăru în acelaşi timp cu zgomotul. Sculându-mă dintr-o săritură, am pipăit tapiseria cu mânerul unei cănі ce se găsea pe acolo şi i-am ridicat un colţ, ca să văd ce se ascunde sub ea. N-am văzut nimic altceva decât zidul de piatră. Motanul nu mai dădea nici un semn de tensiune nervoasă pricinuită de prezenţe anormale. Când am examinat cursele de şoareci puse în cameră, am constatat că toate funcţionaseră, dar nu mai rămăsese nici o urmă din ceea ce se prinsese în ele şi apoi scăpase.

Nici gând să-mi mai pot continua somnul. Aşa că, după ce mi-am aprins o lumânare, am deschis uşa şi am ieşit în galerie,

îndreptându-mă, cu Negrişor după mine, spre scara ce ducea la biroul meu. Dar, înainte să ajung la treptele de piatră, motanul o zbughi ca o săgeată şi dispăru pe vechea scară. În timp ce coboram şi eu treptele, am auzit dintr-o dată, în sala mare de jos, zgomote a căror natură nu era greu de ghicit.

Zidurile acoperite cu lambriuri foşgăiau de şobolani, ce alergau în toate părţile, în timp ce Negrişor fugea în jurul încăperii cu furia vânătorului păcălit. Ajuns în josul scării, am aprins lumina, dar, de data aceasta, zgomotul nu se potoli. Şobolanii îşi continuară sarabanda cu o asemenea violenţă, încât am reuşit să-mi dau seama de direcţia în care se îndrepta mişcarea lor. Animalele, în haite ce păreau să nu se mai sfârşească, făceau o migraţie fantastică de la înălţimi de neconceput spre adâncimi mai mult sau mai puţin îndepărtate.

În momentul acela se auziră paşi din coridor şi, curând, doi servitori deschiseră uşa masivă. Cotrobăiau prin casă pentru a găsi cauza agitaţiei misterioase ce le apucase pe toate pisicile din prezbiteriu; acestea, năpădite de panică, coborâseră în fugă câteva scări şi, în cele din urmă, se opriseră, mieunând şi scuipând, în faţa uşii închise a pivniţei. I-am întrebat pe cei doi dacă auziseră şobolanii. Mi-au răspuns că nu şi, pe când mă pregăteam să le atrag atenţia asupra zgomotului din spatele lemnăriei, mi-am dat seama că încetase.

Urmat de servitori, m-am dus la subsol şi am văzut că pisicile se împrăştiaseră deja. M-am hotărât să explorez cripta ceva mai târziu, dar, pentru moment, m-am mulţumit numai să controlez cursele: toate funcţionaseră, toate erau goale. După ce m-am convins că nimeni nu auzise şobolanii în afară de pisici şi de mine însumi, am rămas pe un scaun în biroul meu până dimineaţa, adâncit într-o meditaţie profundă, trecând în revistă, în minte, toate legendele despre prezbiteriu.

În cursul dimineţii am aţipit puţin într-un fotoliu confortabil din bibliotecă; apoi i-am telefonat căpitanului Norrys, care a venit imediat să mă ajute să cercetez cripta.

N-am găsit absolut nimic anormal, dar nu ne-am putut stăpâni

un fior la gândul că fusese construită de romani. Bolţile şi stâlpii masivi nu aparţineau stilului amestecat al saxonilor, ci reprezentau clasicismul armonios şi sever din epoca Cezarilor. Pe ziduri se păstrase un belşug de inscripţii cunoscute arheologilor ce exploraseră locurile, ca de exemplu:

P. GETAE-PROP... TEMP... DONA...

Sau:

L. PRAEC... VS... PONTIFI... ATYS...

Referirea la Atys mă făcu să mă înfior, căci citisem opera lui Catul şi cunoşteam riturile oribile dedicate acestui zeu oriental, al cărui cult se oficia adesea împreună cu cel al Cybelei. Norrys şi cu mine am încercat – fără succes – la lumina lanternelor, să interpretăm desenele bizare, aproape şterse, de pe unele blocuri rectangulare de piatră, despre care se credea că sunt vechi altare. Ne-am amintit că unul dintre simboluri, un fel de soare radiant, era considerat de savanţi ca neavând o origine romană; preoţii romani îl împrumutaseră, probabil, de la un templu încă mai vechi, ridicat pe aceleaşi locuri. Pe unul dintre altare erau nişte pete brune, a căror provenienţă n-am putut s-o ghicesc. Pe suprafaţa celui mai mare dintre altare, în centrul criptei, se vedeau unele urme ce proveneau, fără îndoială, de la ofrandele arse acolo.

Asta-i tot ce am văzut în acea criptă, unde hotărârăm, Norrys şi cu mine, să ne petrecem noaptea. Servitorii ne aduseră paturi improvizate. I-am sfătuit să nu acorde atenţie felului în care se poartă pisicile şi l-am ţinut pe Negrişor cu noi, ca să ne fie de ajutor şi să ne ţină de urât. Am hotărât să lăsăm închisă ermetic uşa mare de stejar – copie modernă a vechii uşi cu găuri de aerisire – apoi ne-am culcat, lăsând lanternele aprinse, în aşteptarea a ceea ce s-ar fi putut petrece.

Cripta se afla la adâncime mare sub temeliile prezbiteriului şi, mai departe, în zidul falezei de calcar ce domina valea. Nu era nici o îndoială că aici se găsea ţelul migraţiei şobolanilor, dar nu reuşeam să înţeleg de ce.

În timpul veghei noastre am aţipit de câteva ori şi am avut vise confuze, din care m-au trezit mişcările lui Negrişor, întins la

picioarele mele. Visele acestea semănau înspăimântător de mult cu coşmarul meu din noaptea dinainte. Am revăzut grota scăldată într-o lumină crepusculară şi pe porcarul ce-şi mâna turma spongioasă peste stratul de murdării; dar, de data aceasta, creaturile mi s-au părut mai apropiate şi mai distincte, atât de distincte, încât aproape că le puteam deosebi trăsăturile. La un moment dat, văzui foarte clar trăsăturile flasce ale uneia dintre ele şi sării în sus, trăgând un asemenea ţipăt, că Negrişor se trezi tresărind, în timp ce căpitanul Norrys, care nu adormise, râdea de era mai-mai să-şi piardă suflarea. Ar fi râs şi mai tare (sau poate mult mai puţin) dacă ar fi ştiut din ce cauză ţipasem. Dar chiar şi eu însumi nu mi-am amintit decât mai târziu: o oroare violentă paralizează adesea memoria, într-un fel plin de îndurare.

Norrys mă trezi când începură să se producă fenomenele. Mă trezi din acelaşi coşmar, zgâlţâindu-mă cu blândeţe şi îndemnându-mă să ascult pisicile. Într-adevăr, aveai ce să asculţi, căci, după poarta închisă, răsuna un tumult drăcesc de mieunături, de mârâieli şi de zgârieturi de gheare, în timp ce Negrişor, fără să le dea vreo atenţie, alerga ca un nebun de-a lungul zidurilor de piatră goală în care auzeam şobolanii galopând, la fel ca în ajun.

Am căzut atunci pradă unei groaze intense, căci mă aflam în prezenţa unor fapte ce nu admiteau vreo explicaţie normală. Trebuia ca şobolanii aceia, dacă nu erau produsul unei nebunii ciudate, împărtăşită numai de mine şi pisici, să-şi facă drum prin zidurile pe care le credeam alcătuite din blocuri de calcar masiv... dacă nu cumva acţiunea apei, timp de peste şaptesprezece veacuri, să fi scobit prin cle galerii întortocheate, lărgite puţin câte puţin de trupurile rozătoarelor... Dar, în acest caz, oroarea rămânea aceeaşi, căci, dacă era vorba de şobolani în carne şi oase, de ce Norrys nu-i auzea mişcând? De ce mă îndemna el să mă uit ce face Negrişor şi să ascult pisicile de dincolo? De ce făcea ipoteze vagi asupra motivului enervării animalelor?

Pe când terminam să-i explic, pe cât de raţional posibil, ce credeam că aud, urechea mea înregistră o ultimă impresie de

alergătură care se pierdea departe, în jos, mult sub criptă, până când mi se păru că întreaga faleză e năpădită de şobolani. În loc să se arate neîncrezător, cum mă aşteptam, Norrys păru tulburat profund. Îmi făcu un semn cu mâna ca să-mi atragă atenţia că pisicile îşi încetaseră vacarmul în faţa uşii, ca şi cum renunţaseră să mai vâneze şobolanii, în timp ce Negrişor, într-un nou acces de agitaţie, zgâria cu furie baza marelui altar de piatră situat mai aproape de patul lui Norrys decât de al meu.

Spaima mea de necunoscut atinse atunci cea mai înaltă culme. Se întâmpla un lucru uluitor şi am văzut că şi tovarăşul meu – deşi mai tânăr, mai voinic şi mai materialist decât mine – părea tot atât de impresionat ca şi mine, poate că şi din cauză că avea o cunoaştere amănunţită a legendelor locale.

Pe moment, nu am putut face nimic altceva decât să ne uităm la bătrânul motan negru ce zgâria cu râvnă baza altarului, ridicând din când în când ochii către mine şi mieunând rugător, aşa cum făcea de obicei când voia să-i fac o favoare.

Norrys apropie lanterna de altar şi examină locul în care zgâria Negrişor. Îngenunche, smulse lichenii ce lipeau blocul masiv de mozaicul solului, dar nu descoperi nimic. Se pregătea să renunţe la cercetările lui, când am remarcat un fapt banal, care mă făcu să mă înfior.

I-am atras atenţia prietenului meu asupra acestui fenomen aproape imperceptibil şi l-am examinat împreună, fascinaţi de revelaţia bruscă: flacăra lămpii se legăna uşor, ca efect al unui curent de aer ce provenea, fără îndoială, din crăpătura între altar şi sol, în locul din care Norrys smulsese lichenii.

Am petrecut restul nopţii în biroul viu luminat, discutând despre ce aveam de făcut. Descoperirea existenţei unei cripte sub construcţia romană cea mai joasă de dedesubtul acestei locuinţe blestemate (criptă ce scăpase cercetărilor arheologilor timp de trei secole) ar fi fost de ajuns ca să ne tulbure, chiar şi în afara altor consideraţii sinistre. În cazul de faţă, agitaţia noastră avea cauză dublă.

Ne-am pus deci întrebarea dacă am fi făcut mai bine să lăsăm

baltă cercetările şi să părăsim prezbiteriul pentru totdeauna, într-un acces de prudenţă superstiţioasă, sau să ne lăsăm în voia gustului nostru pentru aventură şi să înfruntăm ororile ce ne-ar fi putut aştepta în adâncimile neexplorate.

În zori am ajuns la un compromis, hotărând să aducem un grup de arheologi şi de savanţi capabili să lămurească misterul. Trebuie să menţionez că, înainte de a pleca din criptă, încercaserăm în zadar să clintim altarul central ce constituia poarta unui nou abis al terorii. Trebuia ca nişte oameni mai înţelepţi decât noi să găsească secretul şi să deschidă această poartă.

Căpitanul Norrys şi cu mine am petrecut câteva zile la Londra, pentru a expune faptele, ipotezele şi poveştile noastre în faţa a cinci savanţi eminenţi şi demni de încredere, care ar fi respectat orice descoperire nouă legată în vreun fel de familia mea. În loc să râdă de noi, ei dădură dovadă de mult interes şi simpatie. Nu e nevoie să dau numele tuturor, dar pot să spun că printre ei se găsea sir William Brinton, ale cărui săpături în Troia au provocat, la vremea lor, o mare agitaţie în toată lumea. Când ne-am urcat în trenul de Anchester, m-a încercat sentimentul că ne aflăm în ajunul unor revelaţii înspăimântătoare...

Pe 7 august, seara, am ajuns la prezbiteriul din Exham, unde servitorii m-au asigurat că nu se petrecuse nimic anormal. Pisicile, inclusiv Negrişor, se arătaseră cât se poate de calme şi nici o capcană nu funcţionase. Întrucât cercetările noastre nu urmau să înceapă decât a doua zi, am dat invitaţilor mei camere confortabile.

M-am culcat în turn, ca de obicei, cu Negrişor întins la picioarele mele. De cum am adormit, visuri hidoase îmi dădură asalt. Mai întâi am avut viziunea unui banchet roman asemănător cu cel al lui Trimalchion, unde se servea o mâncare imposibil de numit, pe un platou acoperit. Apoi veni oribilul coşmar veşnic cu porcarul şi cu dezgustătoarea lui ciurdă în grota înnecată. Totuşi, când m-am trezit, era ziua-n amiaza mare şi casa răsuna de zgomote absolut normale. Şobolanii, reali sau imaginari, nu-mi tulburaseră somnul; Negrişor dormea încă, liniştit. Când am coborât, am constatat că acelaşi calm domnea pretutindeni; unul dintre musafiri, numit

Thornton, adept al ştiinţelor psihice, explică această situaţie într-un mod destul de absurd: după părerea lui, asta se datora faptului că văzusem, în sfârşit, ceea ce anumite forţe misterioase doriseră să-mi arate.

La ora unsprezece dimineaţa, grupul nostru, format din şapte persoane înarmate cu lămpi electrice puternice şi cu unelte, coborî în criptă şi se încuie cu zăvorul. Îl luasem pe Negrişor cu noi; musafirii mei ţineau neapărat la prezenţa lui pentru cazul în care s-ar ivi şobolanii. Ne-am oprit puţin timp în faţa inscripţiilor şi simbolurilor ce împodobeau altarele, căci trei dintre savanţi le studiaseră deja şi toţi le cunoşteau caracteristicile. Ne-am concentrat atenţia asupra altarului central şi, în mai puţin de o oră, sir William Brinton reuşi să-l facă să basculeze, sub acţiunea unei contragreutăţi de tip necunoscut.

Atunci se dezvălui ochilor noştri o privelişte oribilă, care ne-ar fi zdrobit, dacă n-am fi fost pregătiţi să vedem ceva de felul acesta. În deschizătura pătrată din podea se afla o grămadă de oseminte omeneşti sau semiomeneşti, aproape acoperind o scară atât de uzată, încât, în centru, rămăsese din ea numai un plan înclinat. Scheletele încă intacte rămăseseră într-o atitudine sugerând panica şi teroarea; toate purtau urma dinţilor rozătoarelor. Craniile aparţinuseră unor fiinţe primitive, atinse de cretinism; unele erau aproape ca de maimuţă.

Dedesubtul acestor trepte infernale se găsea un tunel boltit, croit cu dalta în stâncă şi lăsând să circule un curent de aer. Nu era duhoarea nesănătoasă a unei cripte închise, ci o briză răcoroasă şi destul de curată. După câteva minute de contemplare îngrozită, începurăm să degajăm, tremurând, un drum de-a lungul scării. Atunci sir William, examinând pereţii, observă că pasajul, judecând după orientarea urmelor de daltă, fusese săpat dinspre adânc spre suprafaţă.

După ce am făcut câţiva paşi în mijlocul osemintelor roase, am văzut lumină în faţa noastră; nu o fosforescenţă misterioasă, ci lumina limpede a zilei, care nu putea veni decât din nişte fisuri ale falezei. Era normal că acestea nu fuseseră vreodată observate din

exterior, căci valea era complet nelocuită, iar faleza atât de înaltă, că doar un aeronaut ar fi putut s-o studieze amănunţit. Câţiva paşi încă şi ni s-a tăiat răsuflarea de-a binelea; de-a binelea e cuvântul, căci doctorul Thornton, adeptul ştiinţelor psihice, leşină în braţele colegului aflat în spatele lui. Norrys, alb la faţă, scoase un strigăt nearticulat. Cât despre mine, m-am sufocat şi mi-am acoperit ochii cu mâna. În spatele meu, decanul grupului nostru exclamă: "Dumnezeule mare!", iar vocea i se frânse. Dintre aceşti şapte oameni cultivaţi, singur sir William Brinton şi-a păstrat sângele rece, spre cinstea lui, căci, fiind călăuza grupului, văzuse spectacolul înaintea tuturor.

Era o grotă cu bolta nemăsurat de înaltă, în care stăruia o lumină de amurg; se întindea cât vedeai cu ochii, univers subteran de mister nesfârşit, sugerând cele mai înfricoşătoare taine. Închidea în ea diverse construcţii (o singură privire îngrozită îmi dezvălui tumulus-uri bizar dispuse, un cerc de monoliţi, o ruină romană cu boltă turtită, o clădire saxonă lipsită de eleganţă, o construcţie engleză primitivă, din lemn), dar toate păreau neînsemnate alături de priveliştea oribilă oferită de solul peşterii. Pe o suprafaţă de mai mulţi metri în jurul scării se întindea o încâlceală monstruoasă de oseminte omeneşti, sau măcar tot atât de omeneşti ca şi cele ce încărcau treptele de piatră. Se întindeau ca o mare înspumată, separate unele de altele sau alcătuind schelete mai mult sau mai puţin complete; acestea din urmă înţepeniseră toate în atitudini de frenezie drăcească: fie că luptau împotriva unei ameninţări, fie că îmbrăţişau alte forme pe care păreau că vor să le devoreze.

Când doctorul Trask, antropologul, se opri să clasifice craniile, găsi un amestec derutant. Cele mai multe aparţineau unei perioade străvechi, anterioare perioadei omului din Piltdown, dar, în toate cazurile, erau clar oase omeneşti. Mai multe dintre cranii indicau un nivel de inteligenţă mai ridicat; câteva, foarte rare, închiseseră în ele creieri foarte dezvoltaţi. Toate osemintele erau roase, fie de şobolani, fie de alţi membri ai turmei semiomeneşti.

De mirare ca măcar unul dintre noi să fi reuşit să-şi păstreze judecata în timpul acestei oribile zile de descoperiri. Nici

Hoffmann*, nici Huysmans** n-ar fi putut concepe o scenă mai de necrezut şi mai respingătoare decât această peşteră prin care înaintam clătinându-ne; toţi făceam, fără încetare, noi descoperiri şi ne sileam să nu ne gândim la ceea ce se petrecuse în aceste locuri cu trei sute, o mie, două mii sau zece mii de ani înainte. Era anticamera iadului şi bietul Thornton leşină pentru a doua oară când Trask îi spuse că anumite schelete fuseseră, probabil, patrupede pe timpul ultimelor douăzeci de generaţii. Oroarea de care eram cuprinşi nu încetă să crească atunci când începurăm să explorăm construcţiile în ruină. Patrupedele fuseseră închise în ocoluri de piatră, de unde evadaseră din cauza foamei sau de frica şobolanilor. Fuseseră acolo turme uriaşe, hrănite cu legume ordinare, ale căror resturi formau depozite otrăvite pe fundul unor enorme vase de piatră, mai vechi decât Roma. Înţelegeam acum de ce strămoşii mei cultivaseră grădini atât de mari! Cât despre motivul existenţei acestor turme, nu mai era nevoie de nici o întrebare...

Sir William, stând în picioare în ruina romană, traduse cu voce tare, la lumina lămpii, ritualul cel mai atroce pe care l-am cunoscut vreodată; ne mai povesti, de asemenea, despre regimul cultului antediluvian pe care îl adoptaseră preoţii Cybelei. Norrys, deşi obişnuit de pe front cu tranşeele, se clătina pe picioare, ieşind din clădirea engleză primitivă, măcelărie şi bucătărie totodată. Fără îndoială, căpitanul se aşteptase la aşa ceva; dar nu putuse suporta să vadă într-un asemenea loc instrumentele englezeşti şi să citească inscripţiile, dintre care unele datau din 1610.

Nu m-am putut hotărî să intru în această construcţie, în care actele diabolice nu încetaseră decât mulţumită pumnalului strămoşului meu Walter de la Poer. Dar am îndrăznit să pătrund în clădirea saxonă, a cărei uşă de stejar zăcea prăbuşită la pământ. Am găsit acolo zece celule de piatră înzestrate cu gratii ruginite. Trei

* E.T.A.Hoffmann, scriitor şi compozitor german născut la Königsberg (1776-1822), autor de opere şi povestiri fantastice (*Spărgătorul de nuci, Minele din Falun, Prinţesa Brambilla*). (n. trad.)

** Joris Karl Huysmans, scriitor francez, născut la Paris (1848-1907); a evoluat de la naturalism spre misticismul creştin (*În răspăr, Pe drum, Catedrala*). (n. trad.)

dintre ele conţineau scheletele unor fiinţe omeneşti de un soi misterios. Unul dintre ei purta în deget un inel pe care era gravat blazonul familiei mele. Sub edificiul roman, sir William descoperi o criptă cuprinzând celule mult mai vechi, dar goale. Într-un cavou situat şi mai jos se găseau sarcofage pline cu oase aşezate ordonat, dintre care unele purtau înfiorătoare inscripţii paralele în latină, greacă şi frigiană.

În timpul acesta, doctorul Trask deschisese unul dintre tumulus-urile preistorice, de unde tocmai scoase nişte cranii apropiate de cel al gorilei, pe care erau gravate ideograme misterioase. Motanul negru se plimba cu un aer netulburat în mijlocul tuturor acestor orori. La un moment dat, l-am văzut cocoţat pe un morman enorm de oase şi m-am întrebat ce secrete se puteau ascunde îndărătul ochilor lui galbeni.

După ce am înţeles, până la un punct, revelaţiile înspăimântătoare ale acestei peşteri întunecate (pe care o cunoscusem deja în visul ce-mi revenea mereu), ne-am urmat drumul prin bezna adâncă, în aparenţă nemărginită, unde nu putea pătrunde nici o rază de lumină venită din crăpăturile falezei. Nu vom şti niciodată ce lumi ale iadului se deschid mai departe de scurta distanţă pe care am străbătut-o, căci am hotărât că asemenea secrete sunt nefaste pentru omenire. Dar, foarte aproape de noi, se aflau destule care să ne atragă atenţia; curând, lămpile noastre electrice dădură la iveală nenumărate gropi unde şobolanii se ospătaseră, înainte de a le abandona, atunci când, brusc, încetaseră să mai fie aprovizionate. Rozătoarele se aruncaseră mai întâi asupra turmelor vii şi înfometate, apoi se năpustiseră afară din prezbiteriu, în acea orgie devastatoare pe care ţăranii n-o vor uita niciodată.

Dumnezeule mare! Găurile acelea întunecate, unde se îngrămădeau oasele roase şi craniile sparte! Abisurile de coşmar, umplute cu schelete pitecantropoide, celtice, romane şi engleze, de secole nenumărate!... Unele din ele erau pline până la margini, în timp ce lumina lămpilor noastre nu ajungea până la fundul altora, pe care imaginaţia noastră le popula cu orori de nespus.

La un moment dat, piciorul îmi alunecă pe marginea unuia dintre oribilele puţuri căscate şi am cunoscut o clipă teroarea plină de extaz. Apoi am căzut probabil într-o lungă visare, căci, când mi-am regăsit luciditatea, nu l-am mai văzut decât pe unul din tovarăşii mei: căpitanul Norrys. Atunci, în bezna nesfârşită, am avut impresia că aud, în depărtare, un zgomot ce-mi părea cunoscut şi l-am văzut pe bătrânul motan negru ţâşnind drept înainte, în hăul necunoscut. O clipă mai târziu m-am repezit după el, pentru că nu mai puteam avea nici o îndoială: era galopul şobolanilor drăceşti, tot timpul în căutare de noi orori, hotărâţi să mă ducă în cavernele din centrul pământului, acolo unde Nyarlahotep, zeul nebun, fără chip, urlă în bezne, acompaniat de doi cântăreţi din flaut diformi.

Lampa mi se stinse fără ca eu să-mi încetinesc cursa. Auzeam ţipete şi urlete, dar alergătura şobolanilor îmi răsuna neîncetat în urechi. M-am lovit de ceva moale şi gras: trebuie să fi fost şobolanii, armata lacomă, vâscoasă, gelatinoasă, care face chiolhane ospătându-se din vii şi din morţi... De ce n-ar devora ei un de la Poer, tot aşa cum un de la Poer devoră hrane interzise?... Războiul mi-a devorat fiul... Yankeii au devorat Carfax prin foc şi l-au ars pe bunicul Delapore şi secretul lui...

Nu, nu, vă spun, nu eu sunt porcarul drăcesc al acestei peşteri adâncite în penumbră! Nu chipul lui Edward Norrys l-am văzut la creatura aceea spongioasă! Cine pretinde că eu sunt un de la Poer? El a continuat să trăiască, dar fiul meu e mort!... Oare un Norrys va stăpâni pământurile unui de la Poer?... Vă spun că asta-i Vodoo, şarpele ăsta pestriţ... Du-te la dracu', Thornton! Ce? Îndrăzneşti să leşini văzând ce au făcut membrii familiei mele?... Năpristan, farfara, învăţa-te-voi eu... au pohteşti, netrebnice, a mă izbi încai?... *Magna Mater! Magna Mater! Atys... Dia ad aghaidh's ad aodaun... agus bas dunach ort! Dhona's dholas ort, agus leat-sa?... Ungl... ungl... rrlh... chchch...*

Acestea sunt cuvintele ce se pretinde că le-am rostit când am fost găsit în beznă, trei ore mai târziu; când am fost găsit chircit în întunecime, lângă trupul dolofan, pe jumătate devorat, al căpitanului Norrys, pe când motanul meu îmi sfâşia beregata. Acum

prezbiteriul din Exham a fost aruncat în aer, Negrişor mi-a fost luat şi am fost închis în încăperea asta cu gratii la ferestre. Thornton se află în camera de-alături, dar nu mi se dă voie să-i vorbesc. Se încearcă, de asemenea, să fie înăbuşite anumite zvonuri despre prezbiteriu. Când vorbesc de bietul Norrys, mi se aduce o acuzaţie hidoasă. Totuşi trebuie să se ştie că nu eu sunt vinovatul. Vinovaţii sunt şobolanii; şobolanii a căror alergătură furişă nu mă va mai lăsa vreodată să adorm; şobolanii diabolici care aleargă în spatele capitonajului pereţilor acestei încăperi şi vor să mă târască spre orori mai mari decât toate cele pe care le-am cunoscut; şobolanii pe care ceilalţi nu-i aud niciodată; şobolanii, şobolanii din ziduri.

CEL CE BÂNTUIA ÎN BEZNE

Anchetatorii prudenţi se vor feri să conteste opinia generală potrivit căreia Robert Blake a fost ucis de trăsnet sau de şocul nervos provocat de o descărcare electrică. E adevărat că fereastra în faţa căreia stătea era intactă, dar natura obişnuieşte să aibă asemenea capricii. Expresia chipului său ar fi putut să fie cauzată de contracţii musculare fără nici o legătură cu ceea ce văzuse. Notele din jurnalul lui sunt, în chip clar, roade ale unei imaginaţii dezlănţuite, pusă în mişcare de superstiţii locale şi de unele descoperiri făcute de defunct. Cât despre starea bizară a bisericii părăsite de pe Federal Hill, e uşor să o atribui unei şarlatanii conştiente sau inconştiente a lui Blake.

Căci, în definitiv, el era un scriitor şi un pictor ce se dedica domeniului mitului, visului, terorii, mereu în căutare de efecte stranii sau fantastice. Prima lui şedere la Providence, când fusese musafirul unui bătrân tot atât de pasionat de ocultism ca şi el, luase sfârşit în incendiu şi moarte; pe de altă parte, nu e nici o îndoială că şi-a părăsit casa din Milwaukee şi s-a întors în oraşul nostru sub efectul unui impuls morbid. Auzise, probabil, vorbindu-se despre vechile legende (contrar a ceea ce scrie în jurnalul lui) şi moartea lui a distrus poate, în mugure, o formidabilă mistificare, preludiu al unui mare succes literar.

Cu toate acestea, mai mulţi dintre cei care au studiat acest caz cu atenţie, aderă la o teorie mai puţin banală şi mai puţin raţională. Ei sunt înclinaţi să dea crezare jurnalului lui Blake, şi subliniază importanţa semnificativă a faptelor următoare: existenţa dovedită a sectei nelegiuite numită *Înţelepciunea Stelelor*, înainte de anul 1930; dispariţia unui ziarist prea curios, Edwin M. Lillbridge, în 1893; şi, mai presus de toate, expresia de teroare monstruoasă de pe faţa

tânărului scriitor mort.

Unul dintre adepţii acestei de a doua teorii a aruncat în apele golfului piatra cu unghiuri bizare aflată într-o cutie de metal găsită în vechea clopotniţă fără ferestre (şi nu în turn, unde declară Blake că a descoperit-o). Deşi gestul lui a fost condamnat de toată lumea, acest om – medic vestit, mare amator de folclor vechi – afirmă că a scăpat globul pământesc de un obiect prea periculos pentru a fi lăsat să dăinuie.

Lăsăm cititorului grija de a alege singur între aceste două opinii. Cât despre noi, după ce am studiat în mod obiectiv jurnalul lui Blake, vom da aici rezumatul evenimentelor, plasându-ne în punctul de vedere al actorului principal.

Tânărul scriitor s-a întors la Providence în timpul iernii 1934-1935. S-a instalat la ultimul etaj al unei case venerabile, pe culmea unei coline înalte, pe lângă Brown University, în spatele bibliotecii John Hay. Era o locuinţă confortabilă şi pitorească, în stil georgian, în mijlocul unei grădini rustice în care pisici mari se încălzeau la soare. Biroul lui Blake, încăpere vastă, cu expunere spre sud-vest, dădea spre grădină, iar ferestrele dinspre vest (în faţa uneia dintre ele era aşezată masa lui de lucru) ofereau o vedere magnifică a oraşului de jos. La orizont se întindeau pantele violete ale colinelor îndepărtate, ca un decor pentru Federal Hill, la două mile depărtare, unde se îngrămădeau acoperişuri şi clopotniţe ale căror contururi luau forme fantastice în mijlocul norilor de fum ce se înălţau din oraş.

După ce şi-a adus majoritatea cărţilor, Blake şi-a cumpărat mobile vechi, potrivite cu casa; apoi, a început să picteze şi să scrie, luându-şi asupră-i şi grijile gospodăriei. Atelierul lui se găsea într-o cameră mansardată, expusă spre nord. În cursul acestei prime ierni, a scris cinci dintre cele mai bune nuvele ale sale: *Cel ce scormonea pământul, Scara criptei, Shaggai, Valea lui Pnath, Meseanul venit din stele*. A pictat şi mai multe tablouri: studii de monştri fără nume şi peisaje supranaturale.

La asfinţit, stătea adesea aşezat la masa de lucru şi contempla visător spectacolul oferit vederii sale: turnurile întunecate de la

Memorial Hall, turnul cu clopot al palatului de justiţie, înălţimea spectrală a lui Federal Hill, care-i stârnea atât de tare imaginaţia. Vecinii îi spuseseră că acolo se află cartierul italian al oraşului; şi, din timp în timp, îşi aţintea binoclul de campanie asupra acestui univers îndepărtat, întrebându-se ce mistere ar putea să ascundă. Avea impresia că priveşte înspre o lume fabuloasă, foarte diferită de a noastră, asemănătoare celeia din nuvelele şi tablourile sale.

O biserică enormă cu ziduri întunecate exercita asupra lui o atracţie specială. Se deosebea foarte clar la anumite ore ale zilei şi, la apusul soarelui, marea clopotniţă ascuţită îşi profila masa neagră pe cerul înflăcărat. Era probabil construită pe o ridicătură a terenului, căci faţada şi partea ei de nord dominau semeţ încâlceala de acoperişuri din jurul ei. Cu o înfăţişare foarte austeră, părea să fie construită din piatră. Aparţinea stilului neogotic şi data probabil din 1810 sau 1815.

Pe măsură ce se scurgeau lunile, Blake contempla cu un interes mereu crescând această construcţie neprietenoasă. Ferestrele nefiind niciodată luminate, trăsese concluzia că biserica trebuie să fi fost părăsită. Cu cât o privea mai mult, cu atât mai mult i se înfierbânta imaginaţia şi îi inspira idei bizare. Îi veni ideea că o aură de dezolare plana asupra acestui loc, astfel că până şi porumbeii şi rândunelele evitau acoperişul ei afumat. Notează în jurnalul lui că stoluri mari de păsări înconjoară toate celelalte clopotniţe ale oraşului, cu excepţia acestuia.

În primăvară, Blake căzu pradă unei agitaţii profunde. Începuse un roman bazat pe o pretinsă supravieţuire a cultului vrăjitoarelor în Maine, dar era incapabil să-l continue. Era din ce în ce mai absorbit în contemplarea clopotniţei sumbre de care fugeau păsările şi rămânea orb în faţa frumuseţii frunzelor delicate, proaspăt răsărite în pomii din grădină. Atunci i-a venit pentru prima oară ideea să traverseze oraşul şi să urce panta fabuloasă ce ducea la această lume de vis.

La sfârşitul lui aprilie, puţin înainte de data nopţii Walpurgiei*,

* Walpurgis – călugăriţă englezoaică (spre 710-779). A fost stareţa mănăstirii Heidenheim-Germania. Este sărbătorită la 1 mai. Reminiscenţele păgâne asociază sărbătoarea ei cu venirea primăverii. (n. trad.)

Blake plecă pe drumul spre necunoscut. După ce străbătu străzile şi pieţele oraşului de jos, ajunse, în sfârşit, la calea suitoare, mărginită de terase de piatră tocită, de colonade dorice năruite şi de cupole de sticlă năclăite de praf, ce trebuia să-l conducă spre ţinta expediţiei. Curând, remarcă feţele închise la culoare ale trecătorilor, firmele în limbă străină deasupra prăvăliilor. Nu dădu nicăieri de obiectele pe care le desluşise din depărtare cu ajutorul binoclului şi ajunse să se întrebe, o dată mai mult, dacă Federal Hill nu aparţinea domeniului viselor.

Din timp în timp apărea faţada leproasă a unei biserici sau o clopotniţă gata să se prăbuşească, dar nu zărea niciodată clădirea neagră pe care-o căuta. Îl întrebă pe un negustor unde se găseşte o biserică mare de piatră; omul răspunse zâmbind că n-auzise vreodată vorbindu-se de aşa ceva. Pe măsură ce Blake urca, labirintul străduţelor devenea din ce în ce mai straniu. Traversă două sau trei bulevarde largi, apoi întrebă alt prăvăliaş. De data aceasta, ar fi putut jura că interlocutorul lui se prefăcuse că nu ştie; văzu o expresie de groază trecând pe faţa omului, care făcu un semn ciudat cu mâna dreaptă.

Dintr-o dată, o clopotniţă neagră se profilă pe cerul înnourat, în stânga lui. Blake înţelese că şi-a atins ţelul şi se afundă în labirintul străduţelor sordide ce porneau din bulevard. Se rătăci de două ori, dar, fără să-şi dea seama de ce, nu îndrăzni să ceară lămuriri de la bărbaţii şi femeile aşezaţi în pragul uşilor, nici de la copiii ce se jucau în noroi.

În sfârşit, văzu clar clopotniţa în direcţia sud-vest, dominând enorma masă neagră a clădirii, la capătul unei ulicioare. Curând după aceea ajunse într-o piaţă mare, măturată de vânt, cu un pavaj ciudat. La marginea ei, un zid destul de înalt susţinea o platformă artificială, înconjurată de un grilaj. Pe ea se înălţa la şase picioare* deasupra străzilor dimprejur, sinistra biserică părăsită, extrem de dărăpănată.

Câţiva contraforţi i se năruiseră la pământ şi multe din florile de piatră de pe creasta acoperişului zăceau în iarbă, la poalele

* Unitate engleză de măsură a lungimii, echivalând cu 304,8mm. (n. trad.)

zidurilor. Aproape toate cercevelele de piatră ale ferestrelor gotice lipseau, iar Blake se întrebă cum de rămăseseră vitraliile întregi, fiind cunoscute năravurile distrugătoare ale tuturor băieţilor din lume. Uşile masive erau intacte şi ermetic închise. Deasupra zidului de susţinere, grilajul ruginit de fier ce înconjura clădirea avea o poartă încuiată cu lacătul, la care se ajungea printr-un peron de piatră. Peste toate plutea o atmosferă de părăsire şi de decrepitudine de-a dreptul sinistră.

Erau puţini oameni în piaţă, dar Blake zări un agent de poliţie la capătul dinspre răsărit şi merse să-i ceară câteva lămuriri privitoare la biserică. I se păru bizar că irlandezul voinic, plesnind de sănătate, face semnul crucii, şoptindu-i că nimeni nu aduce vorba niciodată despre ea. Cum Blake insistă, omul îi zise scurt că preoţii italieni avertizaseră pe toată lumea să se ferească de acest templu însemnat de puterile răului.

Cu mai mulţi ani înainte, biserica aparţinuse unei secte malefice, care chema fiinţe oribile să apară din abisurile nopţii. Fusese nevoie de un preot pentru a exorciza aceşti demoni, dar unii pretindeau că lumina era de ajuns ca să-i alunge. Dacă părintele O'Malley ar mai fi fost încă pe lumea asta, ar fi avut ce să povestească... Acum nu mai era nimic de făcut; dacă biserica era lăsată în pace, nu făcea rău nimănui. Foştii ei proprietari muriseră sau fugiseră; o şterseseră în 1877, când autorităţile începuseră să se neliniştească de dispariţia mai multor locuitori din cartier. În lipsa moştenitorilor, municipalitatea va lua în stăpânire biserica, mai devreme sau mai târziu. Dar ar face mai bine să nu se atingă de ea şi s-o lase să cadă în ruină, ca nu cumva să trezească anumite creaturi ce odihnesc în întunecatul abis al nopţii.

Când plecă agentul de poliţie, Blake rămase să contemple enorma clădire. Era foarte entuziasmat de faptul că putea să pară sinistră şi altora în afară de el şi se întrebă dacă spusele poliţistului cuprindeau ceva fărâme de adevăr. Fără îndoială că-i repetase legende vechi, lipsite de orice temei, dar ele semănau în chip straniu cu una din nuvelele lui Blake.

Soarele ţâşni din nori, dar păru că nu e în stare să lumineze masa

neagră a templului. Era foarte ciudat că plantele şi ierburile care creşteau împrejurul bisericii rămăseseră galbene şi veştede, deşi venise primăvara... Blake se trezi examinând zidul de susţinere şi grilajul ruginit ca să găsească o cale de acces, căci nu putea rezista teribilei forţe de atracţie a acestui templu funest. Sfârşi prin a descoperi că lipseau câteva vergele în partea de nord a grilajului. Urcă imediat treptele peronului şi merse în lungul coamei zidului până la spărtură.

Oamenii îl zăriră în clipa când se pregătea să treacă prin ea. Întorcându-se să privească piaţa sub el, văzu rarii trecători cum se depărtează în grabă, făcând acelaşi semn cu mâna dreaptă pe care-l făcuse prăvăliaşul de pe bulevard. Mai multe ferestre se închiseră cu zgomot şi o femeie grasă se repezi afară să-şi vâre copiii în casă. Blake trecu prin spărtură fără nici o greutate. Puţin după aceea îşi croia drum prin vegetaţia putregăită de pe terasa pustie. Masa bisericii alăturate i se păru apăsătoare, dar îşi depăşi teama şi se duse să examineze cele trei mari uşi de pe faţadă. Constatând că erau bine închise, făcu înconjurul edificiului ciclopic, să caute o altă deschizătură.

În partea din spate a absidei, o ferestruică de pivniţă deschisă îi oferi calea de acces dorită. Privind înăuntru, Blake văzu un hău subteran plin de praf şi de pânze de păianjen, slab luminat de razele soarelui la asfinţit. Desluşi cu greu rămăşiţe de tot felul: butoaie putrezite, lăzi sparte, mobile rupte. Resturile ruginite ale unui cazan de baie arătau că biserica fusese frecventată cel puţin până către mijlocul domniei reginei Victoria.

Aproape fără să-şi dea seama ce face, Blake se strecură prin ferestruică şi se lăsă să alunece pe solul de ciment. Într-un colţ îndepărtat al pivniţei uriaşe, în mijlocul umbrei dese, zări un culoar boltit, ce ducea probabil la nivelul superior. Pradă unui sentiment nedesluşit de spaimă, exploră terenul în jurul lui şi, găsind un butoi încă întreg, îl rostogoli sub ferestruică, să-şi asigure ieşirea. Apoi, făcându-şi curaj, se îndreptă spre culoarul boltit. Pe jumătate sufocat de praful de pretutindeni, acoperit de pânze de păianjen, ajunse în sfârşit la treptele de piatră şi începu să le urce în întuneric.

După o cotitură bruscă, simţi în faţa lui o uşă închisă şi, bâjbâind, dădu peste zăvor. Uşa dădea într-un coridor slab luminat, căptuşit cu lemnărie roasă de carii.

Ajuns la parter, Blake începu să-l exploreze în grabă. Nici o uşă nu era închisă cu cheia, aşa că trecu liber dintr-o încăpere în alta. Nava colosală avea un aspect supranatural, cu mormanele de praf de pe bănci, altar şi amvon şi cu giganticele pânze de păianjen întinse între coloanele gotice. Asupra acestei pustietăţii jalnice şi mute domnea o lumină plumburie, în timp ce soarele apunând îşi trimitea razele prin marile vitralii ale absidei.

Acestea erau atât de întunecate de funingine, că Blake înţelese cu mare greutate ce reprezentau, dar ceea ce putu desluşi îi displăcu foarte mult. Rarii sfinţi pictaţi pe sticlă aveau o expresie neliniştitoare, iar una dintre ferestre dădea la iveală doar o întindere neagră presărată cu spirale luminoase. Întorcându-şi ochii spre altar, exploratorul observă că era dominat de *crux ansata*, crucea misteriosului Egipt.

În sacristie descoperi un birou mâncat de carii şi mai multe rafturi acoperind zidurile până la tavan şi încărcate de cărţi mucegăite, ale căror titluri îl umplură de o teroare de nedescris, căci aceste volume închideau în ele secretele şi formulele de temut ale timpurilor fabuloase dinaintea existenţei omului. Blake însuşi citise mai multe dintre ele: o traducere latină a *Necronomicon*-ului, sinistra *Liber Ivonis*, mârşava *Cultul vampirilor* de contele d'Erlette, *Unaussprechlichen Kulten* de von Juntz şi *De Vermis Mysteriis* de Ludvig Prinn. În afară de acestea, mai erau unele pe care nu le cunoştea decât din auzite (cum ar fi *Manuscrisele pnakotice* şi *Cartea lui Dzyan*), precum şi o lucrare scrisă cu litere indescifrabile, dar conţinând anumite simboluri şi diagrame perfect limpezi pentru un student în ştiinţe oculte.

În biroul şubrezit se găsea un carnet legat în piele, cuprinzând notiţe scrise de mână într-un ciudat limbaj cifrat. Acesta era compus din simbolurile tradiţionale ale alchimiei şi astrologiei (desene ce figurau soarele, luna, planetele şi semnele zodiacului), grupate în paragrafe sugerând că fiecare din ele reprezenta o literă

din alfabet. În speranţa că va reuşi să descifreze mai târziu aceste criptograme, Blake băgă carnetul în buzunar.

După ce examină astfel parterul, exploratorul traversă nava fantomatică în direcţia faţadei, căci zărise într-un colţ o uşă şi partea de jos a unei scări ce ducea, probabil, spre vârful clopotniţei negre a cărei înfăţişare îi era atât de cunoscută. Urcuşul era greu, căci praful şi pânzele de păianjen umpleau în special acest spaţiu strâmt. Deşi nu văzuse jos nici o funie, Blake se aştepta să găsească nişte clopote la capătul urcuşului său; dar, ajungând în susul scării, speranţa îi fu dezamăgită.

Încăperea în care intră era luminată de patru ferestre în ogivă ale căror geamuri, adăpostite de obloane, mai erau în plus şi acoperite de storuri opace, acum în zdrenţe. În centru se înălţa un stâlp de piatră cu unghiuri bizare, măsurând patru picioare înălţime şi două picioare lăţime, în întregime acoperit cu hieroglife pe care Blake nu putu să le identifice. Pe acest stâlp se găsea o cutie de metal deschisă, conţinând un obiect în formă de ou. De jur împrejur erau aranjate în cerc şapte scaune gotice cu spătar înalt, în spatele cărora stăteau, lipite de ziduri, şapte statui de gips pictate în negru, asemănătoare cu megaliţii misterioşi din insula Paştilor. Într-un colţ al încăperii, o scară ducea spre o trapă închisă ce dădea spre vârful clopotniţei.

Când Blake se obişnui cu lumina foarte slabă, remarcă nişte basoreliefuri ciudate pe cutia de metal galben. Se apropie şi, ştergând praful de pe ea cu batista, văzu că sculpturile reprezentau entităţi monstruoase, ce nu semănau cu nici o formă de viaţă care a existat vreodată pe planeta noastră. Obiectul din cutie avea aspectul unui poliedru aproape negru, vărgat cu roşu, dând la iveală mai multe suprafeţe mici, plate, neregulate. Trebuie să fi fost fie un cristal cu adevărat remarcabil, fie o piatră necunoscută, cizelată şi şlefuită artificial. Nu atingea fundul cutiei, ci era suspendată cu ajutorul unei fâşii de metal montată în jurul ei şi fixată în unghiurile laturilor prin şapte suporturi orizontale cu o formă stranie. Această piatră exercită asupra lui Blake o putere de atracţie aproape neliniştitoare. Nu reuşea să-şi ia ochii de la ea şi, în timp ce-i

contempla suprafeţele scânteietoare, i se păru că devine transparentă şi conţine lumi minunate. În mintea lui plutiră imagini ale unor sfere necunoscute în care se înălţau turnuri imense de piatră şi munţi gigantici şi unde nu se zărea nici o urmă de viaţă.

Când reuşi, în sfârşit, să-şi întoarcă privirea, observă o ciudată grămadă de praf la picioarele scării care ducea spre vârf. Dus de un impuls inconştient, se apropie de ea, ghici contururi ce-i părură sinistre şi, după ce înlătură praful cu batista, descoperi un schelet omenesc. Zdrenţele de stofă, rămase încă, făcuseră parte dintr-un costum cenuşiu. Mai erau şi alte indicii: pantofi, butoni mari de manşete, ac de cravată cu un model demodat, o insignă de jurnalist având înscris pe ea numele *Providence Telegram* şi un portofel de piele putrezit aproape de tot. Blake îl examină cu grijă. Găsi în el mai multe bancnote vechi, un mic calendar din 1893, câteva cărţi de vizită cu numele Edwin M. Lillibridge şi o foaie de hârtie acoperită de notiţe luate cu creionul, pe care începu să le citească la slaba lumină a soarelui în asfinţit.

Profesorul Enoch Bowen se întoarce din Egipt în mai 1844, cumpără vechea biserică a Liberei Voinţe în iulie; lucrările lui de arheologie şi de ocultism sunt bine cunoscute.

Doctorul Brown îşi avertizează credincioşii împotriva Înţelepciunii Stelelor *în predica din 29 decembrie 1844.*

97 de adepţi la sfârşitul lui 1845.

1846 – 3 dispariţii, prima menţionare a Trapezoedrului Scânteietor.

7 dispariţii în 1847, primele zvonuri privitoare la sacrificiul sângelui.

Ancheta din 1853 nu dă la iveală nimic; zvonuri despre zgomote suspecte.

Părintele O'Malley vorbeşte de un cult diabolic prin mijlocirea unei cutii găsite în ruine egiptene, pretinde că ei cheamă o creatură care nu se poate manifesta decât în întuneric. Această informaţie îi provine probabil din spovedania pe patul de moarte a lui Francis X. Eemey care a devenit membru al Înţelepciunii Stelelor *în 1849. Aceşti oameni afirmă că Trapezoedrul Scânteietor le arată cerul şi alte lumi*

şi că Cel ce Bântuie în Bezne le comunică anumite secrete.

Povestea lui Orrin B. Eggy, în 1857. Ei îl cheamă contemplând cristalul şi au un limbaj secret.

200 de adepţi în 1863.

Tineri irlandezi atacă biserica în 1869, după dispariţia lui Patrick Regan.

6 dispăruţi în 1876; un comitet secret se întâlneşte cu primarul Doyle.

Promisiune de a se lua măsuri în februarie 1877; biserica închisă în aprilie.

Tineri din Federal Hill îl ameninţă pe doctor... şi pe membrii adunării parohiale, în luna mai.

181 persoane părăsesc oraşul înainte de sfârşitul lui 1877; numele lor nu e menţionat.

Poveşti cu fantome încep în 1880; să încerc să verific dacă nici o fiinţă omenească n-a mai pătruns în biserică din 1877.

Să cer lui Lanigan fotografia făcută în 1851...

După ce puse foaia de hârtie la loc în portofel şi îl strecură în buzunarul vestonului său, Blake examină scheletul care zăcea în praf. Fără nici o îndoială, omul acesta intrase în biserica părăsită, cu patruzeci şi doi de ani înainte, în căutarea unui reportaj senzaţional. Poate că nu informase pe nimeni de proiectul lui dar, oricum, nu se mai întorsese niciodată la ziarul lui. Desigur că murise în urma unui stop cardiac, provocat de o teroare violentă... Blake se aplecă asupra osemintelor şi remarcă starea lor bizară. Unele erau *dizolvate* la capete; altele păreau calcinate, la fel ca şi unele fâşii din haine. Craniul, pătat cu galben, avea o gaură negricioasă în partea de deasupra, ca şi cum un acid puternic ar fi găurit osul.

Fără să aibă timp să-şi dea seama ce face, Blake se trezi privind din nou piatra scânteietoare a cărei contemplare îi isca în minte un şir de imagini stranii. Văzu cortegii de siluete cu capete ascunse în glugi, îmbrăcate în robe lungi, cu contururi ce nu erau omeneşti şi contemplă un deşert nesfârşit, unde se aliniau monoliţi nemăsurat de mari. Văzu turnuri şi ziduri în sumbrele abisuri ale mării şi spaţii aeriene ameţitoare, în care pluteau fâşii de brumă neagră pe un

fundal de vapori violeţi tremurători. Văzu, în sfârşit, în depărtări uluitoare, un hău imens de tenebre, unde forme solide şi pe jumătate solide nu se desluşeau decât prin mişcările lor, unde reţele de forţă invizibile păreau a face să domnească ordinea în sânul haosului.

Dintr-o dată, vraja fu risipită de un acces de panică fără motiv. Blake îşi întoarse ochii de la piatră, căci avea conştiinţa unei prezenţe amorfe care-l observa cu o atenţie extremă. Se simţea pradă a ceva de nedefinit, ceva care nu era în piatră, dar îl privise prin piatră, ceva ce nu va înceta niciodată să-l urmărească şi a cărui cunoaştere vizuală nu o va avea niciodată. Evident, locul acesta malefic îi răvăşea nervii. În afară de asta, lumina soarelui devenea din ce în ce mai slabă şi va trebui să plece curând, căci nu avea cu ce să lumineze în jur.

În acest moment, i se păru că zăreşte o uşoară urmă de lumină în piatra cu unghiuri stranii. Era oare fosforescentă sau radioactivă? Notiţele jurnalistului nu spuneau ceva despre un *Trapezoedru Scânteietor*? Ce se petrecuse în această vizuină a unei puteri malefice? Ce entitate funestă putea să pândească încă din această construcţie întunecată, de care se fereau păsările? I se părea acum că o vagă duhoare venea de undeva de aproape, deşi nu putea ghici de unde. Blake închise brusc capacul cutiei.

Clinchetul scurt fu urmat de un zgomot slab, ce părea a veni dinspre vârful clopotniţei. Erau şobolani, desigur; singurele fiinţe vii care-şi făcuseră simţită prezenţa de când intrase în clădirea blestemată. Totuşi, zgomotul acesta îi trezea o spaimă înfiorătoare. Se repezi pe scara în spirală, trecu prin nava fantomatică şi pivniţa boltită şi ajunse, în sfârşit, strecurându-se prin ferestruică, în piaţa pustie şi pe ulicioarele din Federal Hill, îndreptându-se către cartierul liniştit al Universităţii.

În următoarele două zile, Blake nu suflă nici un cuvânt nimănui despre expediţia lui. Din contra, se adânci în lectura anumitor cărţi, examină colecţiile de ziare vechi şi lucră febril la descifrarea criptogramei descoperite în sacristie. Treaba nu era uşoară. După multe eforturi, se convinse că textul nu putea fi scris nici în engleză,

nici în latină, nici în greacă, nici în franceză, nici în spaniolă, nici în italiană, nici în germană. Va fi nevoit să recurgă la izvoarele mai profunde ale straniei lui erudiţii.

În fiecare seară simţea acelaşi impuls împingându-l să privească spre vest. Vedea, ca altădată, clopotniţa neagră înălţându-se deasupra acoperişurilor unui univers fabulos; dar, acum, în ochii lui, clădirea era impregnată cu o oroare nouă. Păsările primăverii se întorceau în stoluri şi de fiecare dată când zborul lor le aducea în preajma vârfului singuratic al clopotniţei, avea impresia că le vede învârtejindu-se şi împrăştiindu-se purtate de o adevărată panică.

De-abia în iunie reuşi Blake să descifreze criptograma. Textul era redactat în misteriosul limbaj Aklo, folosit de anumite culte malefice din antichitatea îndepărtată. În jurnalul său, scriitorul se arată ciudat de reticent în privinţa rezultatelor obţinute. Îl pomeneşte pe Cel ce Bântuie în Bezne, care poate fi chemat prin contemplarea Trapezoedrului Scânteietor şi expune nişte ipoteze nebuneşti asupra hăurilor negre ale haosului, din care a ieşit. Această entitate este atotştiitoare şi cere sacrificii monstruoase. Blake pare a se teme că făptura rătăceşte în jurul oraşului, dar adaugă că lumina felinarelor formează o barieră de netrecut pentru ea.

Vorbeşte adesea de Trapezoedrul Scânteietor pe care-l defineşte ca pe o fereastră deschisă spre timp şi spaţiu şi a cărui istorie o povesteşte, până la epoca în care a fost cizelat pe sinistra planetă Yuggoth, înainte ca cei vechi să-l aducă pe pământ. El a fost primit şi pus în ciudata sa cutie de către locuitorii crinoizi ai Antarcticii, înainte să treacă în mâinile oamenilor-şerpi din Valusia. Mii de secole mai târziu, primele fiinţe omeneşti l-au contemplat în ţara Lemuriei. Apoi, a trecut peste pământuri şi mări foarte stranii şi s-a pierdut în valuri, odată cu Atlantida. Un pescar al lui Minos l-a pescuit în plasa sa, apoi l-a vândut negustorilor din misteriosul oraş Khem. Faraonul Nephrem-Ka a construit în jurul lui un templu fără ferestre şi a săvârşit asemenea fapte, că numele lui a fost şters de pe toate monumentele. Apoi, piatra funestă a dormit în ruinele acelui templu blestemat, distrus din ordinul

noului faraon, până când a fost descoperită în cursul cercetărilor arheologice şi a început să chinuie iarăşi omenirea.

La începutul lui iulie jurnalul lui Blake menţionează câteva articole din presa locală care par a-i justifica temerile. Articolele spuneau că o teamă nouă domneşte în cartierul Federal Hill de când un necunoscut a intrat în biserica primejdioasă. Italienii şoptesc între ei că se aud zgomote stranii sub acoperişul clopotniţei şi cer preoţilor lor să alunge o fiinţă ce le bântuie visele. Ei pretind că o creatură monstruoasă pândeşte tot timpul la una din uşile templului părăsit, să vadă dacă se face destul de întuneric ca să se aventureze afară. Reporterii se mulţumeau să vorbească despre superstiţiile locale, dar nu mergeau mai departe. Relatând aceste fapte în jurnalul lui, Blake exprimă remuşcări ciudate, vorbeşte de îngroparea Trapezoedrului Scânteietor şi de alungarea entităţii pe care a evocat-o fără să vrea, lăsând să intre lumina zilei în hidoasa clopotniţă. Recunoaşte, totuşi, că-l încearcă, chiar şi în vis, dorinţa morbidă să viziteze din nou clopotniţa şi să contemple secretele cosmice ale pietrei strălucitoare.

Pe 17 iulie dimineaţa, un articol din *Jurnal* privitor la agitaţia din cartierul Federal Hill îl azvârli pe Blake într-o oroare adâncă. În cursul nopţii dinainte, o furtună pricinuise o pană de electricitate şi, timp de o oră, italienii erau să înnebunească de groază. Cei ce locuiau lângă biserică jurau că făptura din clopotniţă profitase de lipsa luminii pe străzi ca să coboare în nava bisericii. Către sfârşitul penei de electricitate se urcase înapoi şi fusese auzit zgomot de sticlă spartă.

Când se restabilise curentul, o zbatere formidabilă se auzise în clopotniţă, căci chiar şi slaba lumină ce pătrundea prin ferestrele înnegrite părea prea violentă pentru monstruoasa entitate.. Se întorsese exact la timp în vizuina ei întunecată; o prea îndelungată expunere la lumină ar fi aruncat-o înapoi în abisul din care o făcuse să iasă vizita necunoscutului. În tot timpul lipsei luminii, mulţimi în rugăciune se adunaseră în jurul bisericii, cu lumânări şi lămpi aprinse adăpostite sub umbrele, ca să apere oraşul împotriva acestui coşmar, ridicând în faţa lui o barieră de lumină.

Dar încă nu se întâmplase ce era mai rău. În aceeaşi seară Blake, citind *Bulletin*, află ce descoperiseră jurnaliştii. Doi dintre ei, sfidându-i pe italienii înnebuniţi de groază, intraseră în biserică prin ferestruică. Ei constataseră că în praful din navă se vedeau urme ca nişte dâre ciudate, că podeaua era acoperită de rămăşiţe de perne şi de bucăţi din tapiţeria de satin a băncilor. Peste tot domnea un miros neplăcut; pe alocuri, se vedeau pete galbene, asemănătoare unor urme de arsură. Deschizând uşa clopotniţei, exploratorii constataseră că treptele scării fuseseră măturate sumar. În interiorul clopotniţei făcură acecaşi constatare.

În articolul lor descriau stâlpul de piatră heptagonală, scaunele gotice răsturnate, statuile bizare de gips dar, lucru straniu, nu vorbeau nici de cutia de metal, nici de schelet. Blake fu tulburat în chip special de un amănunt: toate geamurile ferestrelor în ogivă fuseseră sparte, iar două dintre ele erau astupate grosolan cu ajutorul căptuşelii de satin a băncilor şi cu părul de cal din perne, ce fuseseră îndesate în spaţiul gol dintre cadrul de piatră şi oblon.

Pete galbene şi urme de arsură murdăreau, de asemenea, şi scara ce ducea spre vârful clopotniţei. Dar când unul dintre reporteri urcă treptele, deschise trapa şi îndreptă lumina lanternei sale electrice asupra cavităţii negre şi ciudat de urât mirositoare de sub acoperiş, nu văzu nimic decât nişte rămăşiţe informe în jurul deschizăturii. Fireşte, cei doi exploratori traseră concluzia că era vorba de o păcăleală; cineva le jucase o farsă de prost gust locuitorilor din Federal Hill, exploatând spaima lor superstiţioasă. Povestea avu o urmare amuzantă când autorităţile poliţieneşti au vrut să trimită un inspector să verifice raportul jurnaliştilor. Trei oameni găsiră un pretext ca să se eschiveze; cel de-al patrulea, după ce acceptă misiunea în silă, făcu o vizită foarte scurtă şi nu aduse nici o informaţie nouă.

Începând de la această dată, jurnalul lui Blake lasă să se ghicească o oroare şi o teamă crescânde. Artistul îşi reproşa că nu acţionează şi făcea ipoteze extravagante asupra consecinţelor unei noi pene.... (A putut fi verificat faptul că, în trei rânduri, în timpul unor furtuni, a telefonat la compania de electricitate implorându-i

să ia toate măsurile necesare ca să împiedice o întrerupere a curentului.) Din timp în timp îşi făcea griji că reporterii n-au găsit cutia de metal şi scheletul lui Lillibridge.

Dar temerile lui cele mai mari erau cele legate de relaţia ce părea să existe între mintea lui şi oribila creatură pitită în clopotniţă. Avea impresia că apăsa fără încetare asupra voinţei lui şi, în această perioadă, musafirii lui şi-l amintesc stând mereu aşezat visător în faţa biroului, cu ochii aţintiţi, prin fereastra de vest, spre Federal Hill. Notele din jurnalul lui vorbesc despre vise îngrozitoare ce-i reveneau tot timpul şi despre o presiune exercitată din ce în ce mai puternic asupra voinţei sale. Povesteşte că, într-o noapte, s-a trezit afară, complet îmbrăcat, îndreptându-se spre vest. În mai multe rânduri insistă asupra faptului că entitatea ascunsă în clopotniţă ştie foarte bine unde să-l găsească.

Prima criză de depresiune nervoasă a lui Blake a avut loc în timpul săptămânii ce a urmat zilei de 30 iulie. El se închise în cameră şi-şi comandă mâncarea prin telefon. Vizitatorii săi observară nişte frânghii subţiri alături de pat; el le explică scurt că, fiind suferind de somnambulism, îşi lega gleznele în fiecare seară pentru a se împiedica să se scoale.

În jurnal relatează aventura hidoasă ce a urmat crizei sale. În cursul nopţii de 30 iulie se trezise brusc rătăcind pe pipăite într-o beznă aproape compactă. De-abia putea ghici nişte raze slabe de lumină albăstruie; în acelaşi timp simţea o duhoare agresivă şi auzea zgomote furişe deasupra capului. De fiecare dată când se mişca, se împiedica de ceva şi imediat auzea sus un sunet uşor, amestecat cu zgomotul produs parcă de frecarea uşoară a unei bucăţi de lemn pe lemn.

La un moment dat nimeri cu mâna peste un stâlp de piatră; un pic după aceea îşi dădu seama că urcă treptele unei scări fixate de zid şi, când ajunse în vârful scării, în mijlocul unei duhori sporite, o rafală arzătoare se abătu asupra lui. În faţa ochilor i se derulă un şir de imagini caleidoscopice, care se topeau din timp în timp într-un abis de beznă de nepătruns, în care se învârtejeau sori şi lumi încă şi mai negre. Se gândi la legendele antice despre Ultimul Haos; în

centrul lui tronează zeul orb şi stupid Azatoth, Stăpânul Tuturor Lucrurilor, înconjurat de o hoardă de dansatori informi, legănat de cântarea monotonă a unui flaut demonic.

O detunătură bruscă venită din afară îl smulse din oroarea acestei situaţii: era, probabil, unul dintre numeroasele focuri de artificii pe care locuitorii din Federal Hill le explodau în tot timpul verii, în cinstea sfinţilor lor. Orice ar fi fost, scoase un ţipăt pătrunzător, coborî scara în mare grabă şi traversă, împleticindu-se, încăperea scăldată în beznă.

Ştiu imediat unde se află şi se repezi ca un nebun pe scara în spirală, împiedicându-se şi lovindu-se de pereţi la fiecare cotitură. Apoi, străbătu nava spectrală, sufocată de pânze de păianjen, se aruncă în pivniţa neagră, ţâşni afară prin ferestruică şi, după o goană disperată de-a lungul ulicioarelor de coşmar, ajunse la uşa casei sale.

Dimineaţa, revenindu-şi în simţiri, se trezi întins pe parchet în biroul lui, îmbrăcat din cap până-n picioare. Era plin de praf şi de pânze de păianjen şi avea dureri în tot trupul. Când se privi în oglindă, îşi văzu părul complet pârlit. În plus, hainele îi aveau un miros ciudat. Atunci îi cedară nervii. Săptămâna următoare rămase în casă, îmbrăcat într-un halat, privind tot timpul pe fereastră sau scriind în jurnal.

Marea furtună izbucni pe 8 august, chiar înainte de miezul nopţii. Trăsnetul lovi de mai multe ori în toate cartierele oraşului. Ploaia căzu potop, în timp ce bubuiturile necontenite ale tunetului împiedicau mii de oameni să doarmă. Blake fu copleşit de o spaimă nebună la ideea unei pene posibile; încercă să telefoneze la compania de electricitate spre ora unu din noapte, dar serviciul fusese întrerupt temporar din motive de securitate. El a notat toate aceste amănunte în jurnal şi scrisul deformat, adesea de necitit, lasă să se întrevadă disperarea lui frenetică.

Trebuia să stea pe întuneric ca să poată vedea afară pe fereastră şi se pare că şi-a petrecut cea mai mare parte a timpului aşezat la birou, privind, prin perdelele de ploaie, luminile îndepărtate ce străjuiau Federal Hill. Uneori scria orbeşte câteva cuvinte, astfel că

cele patru fraze următoare se întind pe două pagini:

Luminile nu trebuie să se stingă. Ştie unde sunt. Trebuie să o distrug. Mă cheamă, dar poate că nu-mi vrea răul.

Apoi, pana, de care se temea atât de mult, se produse în tot oraşul exact la ora două şi douăsprezece minute, potrivit registrelor staţiei de generatoare. Jurnalul lui Blake are înscrisă această singură indicaţie:

Luminile stinse... Dumnezeu să mă ajute!

În cartierul Federal Hill oamenii stăteau de veghe, tot atât de speriaţi ca şi el; grupuri de bărbaţi umblau prin piaţă şi pe ulicioarele din jurul bisericii blestemate, purtând lumânări adăpostite sub umbrele, lămpi electrice, lanterne, cruci, amulete. Binecuvântau orice fulger şi făceau ciudate semne de teamă cu mâna dreaptă, de câte ori furtuna dădea semne că se potoleşte. O rafală de vânt stinse lumânările, piaţa fu cufundată în beznă. Careva se duse să-l scoale pe părintele Merluzzo, de la biserica Spirito Santo. El se grăbi să vină şi să rostească formule de exorcizare.

În clopotniţă se auzeau zgomote ciudate.

Se ştie exact ce s-a întâmplat la ora 2 şi 35', datorită mărturiilor câtorva persoane: preotul însuşi, tânăr, inteligent şi cultivat; agentul de poliţie William J. Monahan, care se oprise din rondul său ca să supravegheze mulţimea; în sfârşit, cei şaptezeci şi opt de italieni adunaţi la poalele zidului de susţinere, înspre faţada de est. Desigur, se pot atribui acestui incident şi cauze naturale. Anumite reacţii chimice s-ar fi putut produce în această clădire veche, pustie şi neaerisită.

Vapori mefitici, combustie spontană, presiune a gazelor rezultate din descompunere; iată câteva dintre numeroasele explicaţii posibile. A fost, într-adevăr, un lucru destul de simplu şi care nu a durat mai mult de trei minute.

A început prin zgomote din ce în ce mai clare în interiorul clopotniţei şi prin valuri de duhoare tot mai fetide venind din biserică. Apoi s-a auzit un zgomot puternic de lemn rupt şi ceva masiv s-a prăbuşit pe sol, în curtea dinspre faţada de est; spectatorii au văzut, cu toată lumina sărăcăcioasă, că era unul dintre obloanele

înnegrite de fum.

Imediat, o putoare insuportabilă căzu din înălţimi şi toţi cei de faţă simţiră greţuri violente. În acelaşi timp, văzduhul fu zguduit de o vibraţie ce părea datorată unor aripi imense şi o pală violentă de vânt smulse pălăriile şi umbrelele mulţimii. Unii avură impresia că zăresc pe cerul negru ca cerneala o pată uriaşă, de un negru şi mai adânc, năpustindu-se ca un meteor în direcţia răsăritului. Şi asta a fost tot.

A doua zi dimineaţă, jurnalele relatară că ultimul fulger şi tunetul din urmă fuseseră deosebit de violente în partea de răsărit a oraşului, unde se făcuse simţită, de asemenea, o duhoare de nesuportat. În cartierul Universităţii, unii văzuseră o scânteiere anormală de lumină pe creasta colinei; ei mai observaseră şi o deplasare a aerului inexplicabilă, care a smuls frunzele copacilor şi a distrus plantele din grădini. S-a tras concluzia că s-ar fi putut să fi trăsnit în împrejurimi, dar nu s-a găsit nici o urmă a căderii trăsnetului. Un student de la colegiul Tau Omega a avut impresia că vede o masă hidoasă de fum în văzduh, chiar în momentul în care s-a produs fulgerul, dar observaţia lui nu a fost verificată. Cu toate acestea, toată lumea este de acord asupra următoarelor trei puncte: rafala venită dinspre răsărit, duhoarea insuportabilă înainte de fulger, miros de ars după fulger.

S-a discutat îndelung în jurul acestor amănunte din cauza legăturii lor probabile cu moartea lui Robert Blake. Studenţii de la colegiul Psi Delta, ale căror ferestre dădeau spre biroul scriitorului, remarcară chipul livid de la fereastra dinspre vest, în dimineaţa lui 9 iulie şi găsiră că are o expresie bizară. Când, la venirea serii, văzură acelaşi chip în aceeaşi poziţie, începură să se neliniştească, se duseră să sune la uşa apartamentului, apoi, în disperare de cauză, chemară un agent de poliţie să spargă uşa.

Cadavrul ţeapăn era aşezat la birou şi vizitatorii îşi întoarseră capul de groază, văzând ochii sticloşi şi trăsăturile schimonosite, ce exprimau o spaimă atroce. Puţin după aceea, medicul legist îl examină; deşi fereastra era intactă, el atribui decesul unui şoc electric sau unei tensiuni nervoase determinate de un şoc electric.

Nu acordă nici o atenţie expresiei hidoase a obrazului, considerând că trebuie să fi fost rezultatul firesc al traumatismului.

Până în ultimul moment al vieţii sale, Blake scrisese în jurnal; mâna lui dreaptă, crispată, strângea creionul încă, atunci când studenţii şi agentul de poliţie pătrunseră în încăpere. Unii cercetători au tras, din aceste note, concluzii foarte diferite de verdictul oficial. Totuşi e puţin probabil ca majoritatea oamenilor să dea crezare speculaţiilor lor. Într-adevăr, e uşor să explici frânturile de frază pe care le redăm mai jos prin imaginaţia excesivă şi prin dezechilibrul nervos al lui Blake, adăugate cunoştinţelor lui despre vechiul cult malefic ale cărui urme le descoperise.

Luminile tot stinse, de cel puţin cinci minute. Totul depinde de fulgere. Dare-ar Yaddith să nu conteneacă!

În ciuda luminii lor simt o influenţă... Ploaia, tunetul şi vântul mă asurzesc... Creatura pune stăpânire asupra minţii mele...

Tulburări stranii ale memoriei. Văd lucruri pe care nu le-am cunoscut niciodată. Alte lumi, alte galaxii... Bezne... Fulgerele îmi par negre, întunericul îmi pare luminos.

Imposibil să văd cu adevărat colina şi biserica în întuneric. Trebuie să fie o impresie lăsată de fulger pe retina mea. Facă Cerul ca italienii să fie pe afară cu lumânările lor, dacă fulgerele se opresc cumva!

De ce mi-e frică? Nu este oare o reîncarnare a lui Nyarlahotep care, în misterioasa ţară Khem, a luat formă de om? Îmi amintesc de Yuggoth şi, de asemenea, de Shaggai şi de vidul ultim al planetelor negre...

Zborul imens de-a curmezişul vidului... nu poate traversa universul de lumină... creat din nou de gândurile prizoniere ale Trapezoedrului Scânteietor...

Mă numesc Blake, Robert Harrison Blake, East Knapp Street nr.620, Milwaukee, Wisconsin. Mă aflu pe această planetă...

Azatoth să aibă milă de mine... Fulgerele nu mai strălucesc... oribil... pot să văd totul mulţumită unui simţ monstruos, care nu e simţul vederii... lumina este întuneric şi întunericul e lumină... oamenii aceia de la Federal Hill... fac de pază... lumânări şi amulete... preoţii lor.

Simţul distanţei anulat... ce e departe e aproape şi ce e aproape e departe. Fără lumină... fără binoclu.... şi văd acel vârf ascuţit... acea clopotniţă... acea fereastră... Sunt nebun sau înnebunesc... Creatura mişcă în clopotniţă... Eu sunt ea şi ea este eu... Vreau să ies... vreau să ies şi să ne unim forţele... Ea ştie unde sunt...

Sunt Robert Blake, dar văd clopotniţa în tenebre. Ce miros monstruos... Scândurile de la fereastra aceea crapă şi cedează... Iă... ngaï... ygg...

O văd... vine pe aici... pata gigantică... aripi negre... Yog – Sothoth, salvează-mă!...

MONSTRUL DIN PRAG

1

E adevărat că i-am tras şase gloanţe în cap celui mai bun prieten al meu şi totuşi sper să arăt prin prezenta povestire că nu sunt ucigaşul lui. Întâi se va spune că sunt nebun, mai nebun decât omul pe care l-am ucis în azilul din Arkham. Apoi, unii dintre cititori vor cântări fiecare dintre afirmaţiile mele, vor face legătura cu faptele cunoscute şi se vor întreba cum aş fi putut eu să am o altă părere după ce m-am găsit în faţa acestei dovezi oribile: monstrul din pragul uşii.

Până în acel moment şi eu am văzut doar nebunie în povestirile smintite care m-au împins la acţiune. Şi azi mă mai întreb dacă nu cumva m-am înşelat, dacă nu sunt cu adevărat nebun... Dar şi alţii, în afară de mine, au lucruri stranii de povestit despre Edward şi Asenath Derby şi chiar cei de la poliţie nu reuşesc să explice această din urmă vizită pe care am primit-o.

Au încercat să clădească o teorie raţională: glumă sinistră sau răzbunare a unui servitor concediat; dar, în adâncul lor, ştiu bine că adevărul este infinit mai înfiorător.

Afirm deci că nu l-am asasinat pe Edward Derby. Aş spune mai curând că l-am răzbunat şi că, făcând aceasta, am curăţat pământul de o oroare ce ar fi putut dezlănţui cele mai rele dezastre pentru omenire. Există zone de umbră cât se poate de aproape de drumurile vieţii noastre zilnice şi, uneori, un suflet malefic iese din tenebre. Când se petrece aşa ceva, omul care cunoaşte cele întâmplate trebuie să lovească fără să-i pese de posibilele consecinţe.

L-am cunoscut pe Edward Pickman Derby din cea mai fragedă copilărie. Era atât de precoce, că aveam multe lucruri în comun pe

când el avea opt ani şi eu aveam şaisprezece. Era un elev înzestrat cu daruri extraordinare. La şapte ani scria versuri fantastice, sumbre, aproape morbide, provocând uimirea profesorilor lui particulari.

Fiu singur la părinţi, suferea de unele slăbiciuni organice ce i-au împins pe părinţii lui să-l ţină mereu în preajma lor. Nu ieşea niciodată fără guvernantă şi avea rareori ocazia să se joace cu alţi copii. Toate acestea au contribuit, fără îndoială, la dezvoltarea unei stranii vieţi interioare, imaginaţia fiind singurul lui mijloc de evadare.

Oricum ar fi, poseda cunoştinţe fenomenale, iar opera lui poetică m-a fermecat. La vremea aceea aveam o preferinţă marcată pentru bizarul din domeniul artei; de aceea am descoperit afinităţi foarte mari între mine şi acest copil. Pe fundalul dragostei noastre comune pentru umbre şi minunăţii străjuia, fără îndoială, oraşul străvechi şi de temut în care trăiam: bătrâna cetate Arkham, blestemată de vrăjitoare, bântuită de legende, ale cărei acoperişuri în pantă, pe jumătate surpate, mărginesc apele şopotitoare ale râului Miskatonic.

După un timp m-am dedicat arhitecturii şi am renunţat la proiectul de a ilustra o culegere de poeme ale lui Edward Derby, fără ca prietenia dintre noi să sufere câtuşi de puţin. Geniul lui straniu nu încetă să crească şi, la optsprezece ani, publică sub titlul *Azatoth şi Alte Orori* un volum de versuri care făcu senzaţie. Întreţinea o corespondenţă bogată cu poetul baudelairian Justin Geoffroy, autor al cărţii *Poporul Monolitului*, care a murit în 1926 într-un azil de nebuni, după ce a vizitat un sat ungar de sinistru renume.

În domeniul vieţii practice, Derby era foarte neajutorat datorită existenţei lui prea plină de răsfăţ. Sănătatea îi era mult mai bună, dar depindea, în continuare, tot atât de mult de părinţii lui. Nu călătorea niciodată singur şi părea incapabil să ia o hotărâre sau să-şi asume vreo responsabilitate. Era evident că nu va putea vreodată să exercite o profesiune, dar asta n-avea mare importanţă, dată fiind averea familiei lui. Ajuns la vârsta bărbăţiei, păstra o

înfăţişare de copil. Avea păr blond, ochi albaştri, ten luminos, vocea blândă şi melodioasă. Chipul lui frumos i-ar fi adus multe succese la femei, dar timiditatea firească îl făcea să trăiască retras, în tovărăşia cărţilor.

Părinţii îl duceau în fiecare vară în străinătate, astfel că asimilă foarte repede aspectele de suprafaţă ale gândirii şi modului de exprimare european. În acest fel, o nouă sensibilitate artistică înmuguri în el şi veni să se adauge gustului lui pentru literatură decadentă. În acea epocă aveam lungi conversaţii cu el. După ce mi-am terminat studiile la Harvard, apoi în atelierul unui arhitect din Boston, m-am căsătorit şi m-am întors la Arkham, ca să-mi exercit profesiunea acolo.

Tatăl meu ducându-se să se instaleze în Florida pe motive de sănătate, nevastă-mea şi cu mine locuiam în casa familiei din Saltonstall Street. Edward mă vizita aproape în fiecare seară; felul în care bătea la uşă (trei lovituri scurte, urmate de încă două, după o mică pauză) semăna cu un fel de cod. Mă duceam la el mult mai rar şi mă uitam cu invidie la cărţile, din ce în ce mai numeroase, din biblioteca lui.

Derby şi-a făcut studiile la Universitatea Miskatonic, chiar în Arkham, căci părinţii nu i-au îngăduit să plece din oraş. A intrat la universitate la vârsta de şaisprezece ani şi a ieşit trei ani mai târziu. S-a clasat primul la literatură engleză şi franceză şi a obţinut note foarte mari la toate materiile, cu excepţia matematicii şi ştiinţelor exacte. I-a frecventat foarte puţin pe ceilalţi studenţi; deşi se uita cu invidie la grupul "boem" cu limbajul în aparenţă strălucit şi cu moravuri cam libere.

Din contra, el se adânci cu ardoare în lucrările de ştiinţe oculte, care au făcut renumele bibliotecii Universităţii Miskatonic. A citit, între altele, îngrozitoarea *Carte a lui Eibon, Unaussprechlichen Kulten* a lui von Junzt şi *Necronomiconul* arabului Abdul Alhazred. Avea douăzeci de ani când s-a născut fiul meu şi a părut foarte mulţumit că i-am pus copilului prenumele lui.

La douăzeci şi cinci de ani, Edward Derby era un erudit uluitor şi un poet destul de cunoscut. Eram prietenul lui cel mai apropiat,

căci găseam în el o mină inepuizabilă de teme palpitante de conversaţie şi, dinspre partea lui, se încredea în sfaturile mele asupra tuturor subiectelor despre care nu voia să vorbească cu părinţii lui. Când a izbucnit războiul, n-a putut să se înroleze din cauza stării sănătăţii sale. Cât despre mine, am intrat la şcoala de ofiţeri de la Plattsburg, dar n-am avut ocazia să merg pe front.

Astfel, anii trecură. Edward îşi pierdu mama când ajunse la treizeci şi patru de ani şi, timp de câteva luni, suferi de o boală psihologică stranie. Dar tatăl lui îl duse în Europa, unde reuşi să se vindece destul de uşor. După aceea, păru să se lase în voia unui soi de bucurie grotească, ca şi cum ar fi scăpat de o tutelă invizibilă. În ciuda vârstei lui, începu să se întâlnească adesea cu grupul "înaintat" de la Universitate şi asistă la adevărate scene de orgie. Într-o bună zi, trebui să plătească unui şantajist o sumă mare (împrumutată de la mine), pentru a evita ca tatăl lui să afle că participase la o afacere destul de dubioasă. Zvonuri bizare circulau cu privire la cercul din care făcea parte; se vorbea chiar de magie neagră şi de accidente absolut incredibile.

2

La treizeci şi opt de ani Edward făcu cunoştinţă cu Asenath Waite, care avea probabil douăzeci şi trei şi urma cursul de metafizică medievală. Fiica unuia dintre prietenii mei o cunoscuse deja la Hall School, la Kingsport şi se ferea de ea, din pricina reputaţiei ei bizare. Era brună, mică şi foarte frumoasă (în ciuda faptului că avea ochi prea mari, puţin bulbucaţi); dar ceva în expresia ei îndepărta de ea simpatia persoanelor deosebit de impresionabile. Cu toate acestea, mai mult originile ei erau cauza care punea oamenii pe fugă. Era de baştină din Innsmouth, bătrân oraş în prag de năruire, aproape pustiu, despre care se spuneau poveşti sinistre. Circulă zvonuri despre un târg odios încheiat în anul 1890 între orăşenii din Innsmouth şi diavol şi despre anumiţi membri ai vechilor familii, care n-ar fi "în întregime oameni".

Cazul lui Asenath era agravat de faptul că era fiica lui Ephraïm Waite, căsătorit la bătrâneţe cu o femeie necunoscută ce nu se arăta

în oraş decât purtând un văl pe faţă. Ephraïm trăia într-o casă dărăpănată de pe Washington Street, din Innsmouth; cei care văzuseră această locuinţă străveche spuneau că ferestrele ei de la mansardă erau întotdeauna acoperite cu scânduri şi că de-acolo se auzeau uneori zgomote ciudate, la căderea nopţii. Bătrânul studiase îndelung magia în cursul existenţei lui; unii pretindeau că poate să dezlănţuie sau să liniştească furtunile de pe mare. L-am văzut de două sau trei ori în tinereţea mea, când venise să consulte lucrările interzise din biblioteca Universităţii, şi chipul lui saturnian, cu barbă cenuşie încâlcită, îmi inspirase o mare repulsie. Murise nebun în împrejurări destul de bizare, chiar înainte ca fiica lui să intre la Hall School; dar ea avusese timp să-i fie elevă şi uneori semăna cu el în chip drăcesc.

Prietenul a cărui fiică fusese colegă cu Asenath Waite începu să povestească lucruri ciudate când auzi că Edward întreţinea legături cu ea. Asenath pretinsese că posedă mari puteri magice şi că e în stare să dezlănţuie furtuna. Toate animalele manifestau faţă de ea o antipatie adâncă; când mişca mâna dreaptă, într-un anumit fel, făcea câinii să urle. Uneori dădea la iveală cunoştinţe foarte neobişnuite (şi foarte şocante) pentru o fată tânără. În sfârşit, avea o incontestabilă capacitate de a face preziceri. Pe deasupra, mai avea şi o putere hipnotică extraordinară. Privind-o fix pe una din colegele ei, reuşea să-i dea impresia unui *schimb de personalitate*; sub efectul experienţei, simţea că se află pentru moment în trupul magicienei şi vedea în capătul celălalt al încăperii propriul ei trup, în ochii căruia ardea o flacără stranie.

Asenath afirma că, în fiecare dintre noi, conştiinţa depinde de învelişul trupesc. Turba de furie că nu e bărbat, căci considera că un spirit masculin posedă puteri cosmice. Dacă i s-ar fi dat un creier de bărbat, simţea cu siguranţă că l-ar fi întrecut pe tatăl ei în stăpânirea puterilor necunoscute ale universului.

Edward a făcut cunoştinţă cu Asenath în cursul uneia dintre adunările *intelectualităţii*, în camera unui student. A apreciat la ea genul de cunoştinţe care şi pe el însuşi îl interesa în chip special şi, în plus, părea fascinat de frumuseţea ei fizică. Întrucât auzisem

vorbindu-se mult despre fată, fără să o fi văzut vreodată, am considerat oarecum regretabil faptul că Edward se îndrăgostise de ea; totuşi, m-am ferit să-l descurajez în vreun fel, ca să nu dau şi mai multă forţă pasiunii lui născânde. Mi-a mărturisit că nu i-a spus nimic tatălui său.

În cursul săptămânilor următoare, mai multe persoane au remarcat intenţiile drăgăstoase ale lui Edward. Toată lumea a fost de acord că între aceste două făpturi, bizar apropiate de soartă, nu părea să existe nici o diferenţă de vârstă. Prietenul meu, cu toate că se îngrăşase uşor, avea un chip cu totul lipsit de riduri. Din contra, Asenath avea pielea însemnată la colţul ochilor de riduri în formă de laba gâştei, consecinţă a exercitării prea dese a unei voinţe intense.

Curând, Edward mi-o prezentă pe iubita lui şi, cu ocazia aceasta, am constatat că îl privea fără răgaz, ca şi cum ar fi fost o pradă pentru ea. Puţin după aceea, am primit vizita domnului Derby, care îi smulsese fiului său mărturisiri complete. "Puştiul" avea intenţia fermă să se căsătorească cu Asenath şi tatăl lui îşi punea întrebarea dacă n-aş putea reuşi să-l fac să-şi abandoneze proiectul acesta. I-am răspuns că mi se părea imposibil: Edward era cu totul subjugat de formidabila personalitate a fetei.

Căsătoria a avut loc mai târziu. Edward şi Asenath au fost uniţi de un judecător de pace, potrivit dorinţei miresei. La sfatul meu, domnul Derby asistă la scurta ceremonie în compania mea, a soţiei mele şi a fiului meu, ceilalţi invitaţi fiind studenţii din grupul "înaintat". Asenath cumpărase vechiul conac Crowningshield, la ţară, şi cei doi soţi intenţionau să locuiască acolo, după o scurtă călătorie la Innsmouth.

Când Edward a venit să mă vadă la întoarcerea din luna de miere, am remarcat la el o schimbare foarte vizibilă: părea mai serios, mai gânditor şi, uneori, pe chipul lui, care-şi pierduse orice urmă de expresie copilărească, era întipărită o adevărată tristeţe. Asenath nu-l însoţise, căci era ocupată să pună în ordine casa Crowningshield. Adusese de la Innsmouth o mare cantitate de cărţi şi de diverse aparate, precum şi trei servitori.

Edward îmi povesti că locul natal al tinerei femei era de-a dreptul morbid, dar că aflase acolo lucruri surprinzătoare. Cunoştinţele lui ezoterice se dezvoltaseră rapid sub îndrumarea lui Asenath. Aceasta îşi pusese în gând să facă anumite experienţe foarte îndrăzneţe, dar el avea toată încrederea în forţele şi puritatea intenţiilor ei. Cei trei servitori erau foarte ciudaţi: o pereche incredibil de vârstnică, ce vorbea uneori cu subînţeles de Ephraïm Waite şi de misterioasa lui soţie, şi o bucătăreasă întunecată la faţă, al cărei trup duhnea veşnic a peşte.

3

În cei doi ani ce urmară, l-am văzut pe Edward din ce în ce mai puţin. Adeseori treceau cincisprezece zile fără să aud cele cinci bătăi în uşă cunoscute şi, când venea la mine, prietenul meu părea prea puţin dornic de subiecte interesante de conversaţie. Nu mai aducea vorba niciodată de studiile oculte despre care avea obiceiul să discute îndelung cu mine şi prefera să nu vorbească de soţia lui. Ea îmbătrânise enorm de când se măritase; lucru ciudat, părea mai în vârstă decât el. Chipul ei exprima o hotărâre crâncenă, întreaga ei înfăţişare avea ceva respingător. Soţia şi fiul meu observaseră lucrul acesta la fel ca şi mine şi încet, încet am încetat să-i mai facem vizite. Câteodată, familia Derby pleca în călătorii lungi; oficial, se duceau în Europa, dar Edward îmi dădea de înţeles că aveau destinaţii misterioase.

După primul an, lumea începu să vorbească despre schimbarea suferită de prietenul meu. Din când în când, făcea lucruri contrare felului său indolent de a fi. Astfel, deşi altădată nu era în stare să conducă o maşină, era adesea văzut trecând ca o vijelie, la volanul puternicului automobil Packard al lui Asenath, conducând cu o iscusinţă deosebită şi cu un sânge rece fără egal. În asemenea împrejurări, părea întotdeauna că pleacă sau se întoarce dintr-o călătorie şi dădea dovadă de o preferinţă specială pentru drumul spre Innsmouth.

Această transformare părea destul de neplăcută. Lumea pretindea că, în acele momente, semăna cam prea mult cu

nevastă-sa sau chiar cu Ephraïm Waite. Uneori, câteva ceasuri după ce plecase la volanul Packard-ului, se întorcea tolănit leneş pe scaunul din spate, în timp ce un şofer plătit conducea. În afară de aceasta, pe când chipul lui Asenath îmbătrânea, cel a lui Edward căpăta o expresie copilăroasă încă şi mai accentuată decât în trecut. Între timp, cei doi Derby se trezeau abandonaţi puţin câte puţin de toţi, chiar şi de grupul studenţilor "înaintaţi", pe motivul cercetărilor lor actuale, care scandalizau lumea.

În al treilea an de căsnicie, Edward începu să-mi împărtăşească anumite temeri. Mă făcu să înţeleg că "lucrurile mergeau prea departe" şi dădu glas nevoii de a-şi "recuceri identitatea". La început n-am dat atenţie acestor aluzii misterioase; apoi, amintindu-mi de puterea hipnotică pe care Asenath şi-o încerca asupra colegelor de şcoală, am început să-i pun prietenului meu întrebări, cu prudenţă. Mi-a părut totodată neliniştit şi recunoscător de întrebările mele şi, într-o zi, mi-a declarat că îşi propune să aibă o discuţie serioasă cu mine.

Cam în acea epocă a murit domnul Derby. Edward a fost foarte îndurerat, deşi îşi văzuse foarte rar tatăl de când se însurase. Şi-a exprimat dorinţa să se instaleze în vechea locuinţă familială, dar Asenath a insistat să rămână la Crowningshield, cu care se obişnuise acum.

Puţin timp după aceea, nevastă-mea a auzit ceva ciudat de la una din prietenele ei – una din rarele persoane ce nu rupsese relaţiile cu familia Derby. Ducându-se să le facă o vizită, văzuse o maşină ieşind pe poartă în mare viteză. La volan se afla Edward, cu o expresie de hotărâre cruntă întipărită pe chip. Când a sunat la uşă, tânăra servitoare cu trăsături hâde i-a spus că nici Asenath nu era acasă.

Când să plece, aruncase, din întâmplare, o privire asupra casei. La una din ferestrele bibliotecii lui Edward, zărise un chip ce se dăduse repede înapoi, un chip exprimând o mâhnire şi o disperare profundă. Lucru de necrezut, era chipul lui Asenath, dar cu toate acestea, vizitatoarea ar fi putut să jure că, în momentul acela, văzuse ochii trişti ai bietului Edward.

Vizitele prietenului meu începură să se îndesească şi lăsă să-i

scape anumite mărturisiri absolut de necrezut, care mă făcură să mă tem că e pe cale de a-şi pierde minţile. Îmi povesti despre adunări înfiorătoare în locuri singuratice; despre ruine ciclopice în fundul pădurilor din Maine, sub care scări vaste coborau până în abisuri misterioase; despre unghiuri complicate ce duc, prin ziduri invizibile, la alte regiuni ale spaţiului şi timpului; despre schimburi oribile de personalitate, ce permit să explorezi locuri interzise, în alte sfere.

Uneori, în sprijinul anumitor afirmaţii deosebit de extravagante, îmi arăta obiecte uluitoare, de o culoare şi dintr-o materie de nedescris, ale căror linii şi suprafeţe dementiale nu aduceau cu nimic din cele cunoscute pe acest pământ. Aceste obiecte, spunea el, veneau "din exterior" şi soţia lui ştia prin ce metode să-şi facă rost de ele. Din când în când îmi vorbea de bătrânul Ephraïm Waite, pe care-l văzuse altădată în biblioteca Universităţii, şi-mi dădea de înţeles că se întreabă dacă bătrânul vrăjitor e mort cu adevărat, pe plan corporal şi spiritual totodată.

I se întâmpla lui Derby să se întrerupă brusc în cursul dezvăluirilor sale; atunci mă gândeam că Asenath ghicise, poate, din depărtare ce spunea şi l-a întrerupt printr-o putere hipnotică telepatică. De fapt, îi era foarte greu să vină să mă vadă căci, deşi spunea că se duce în altă parte, adesea o forţă invizibilă îi paraliza mişcările sau îl făcea să uite în ce scop voia să iasă. Nu mă vizita decât când Asenath era "plecată cu propriul ei trup".

4

Derby era însurat de peste trei ani când, într-o zi de august, am primit o telegramă trimisă din Maine. Nu-l văzusem de mai mult de două luni, dar auzisem că e în "călătorie de afaceri". Se presupunea că Asenath îl însoţeşte; totuşi, gurile rele pretindeau că în casă se găsea cineva în spatele ferestrelor cu perdele duble; ţaţele supravegheaseră cumpărăturile făcute de servitori. Şi iată că acum şeriful din Chesuncook îmi telegrafia în legătură cu un nebun ce ieşise din pădure, pradă unui delir furios; era vorba de Edward, care, în cele din urmă, reuşise să-şi amintească propriul nume şi

adresa.

Chesuncook se găseşte la marginea uneia dintre pădurile cele mai vaste şi cele mai puţin explorate din Maine. Ca să ajung acolo, a trebuit să fac cale de o zi cu automobilul, prin mijlocul unui peisaj fantastic. L-am găsit pe Derby închis într-o celulă, oscilând între frenezie şi apatie. M-a recunoscut pe loc şi a început să reverse un val de cuvinte fără şir:

—Dan... pentru Dumnezeu! Groapa cu shoggoţi! În josul celor şase mii de trepte... oroarea ororilor... nu voiam s-o las să mă ducă acolo şi acolo m-am trezit... Iă! Shub-Niggurath! Silueta s-a înălţat deasupra altarului şi erau acolo cinci sute care urlau... Creatura cu glugă a behăit: "Kamog! Kamog!"... Era numele bătrânului Ephraïm... Mă găseam acolo, în locul acela în care ea îmi promisese că n-o să mă ducă... Cu un minut înainte mă aflam în biblioteca mea încuiată cu cheia... şi apoi m-am trezit în locul acela, unde plecase ea cu trupul meu... în gaura aceea blestemată de unde începe împărăţia beznelor... Am văzut un shoggoth... l-am văzut schimbându-şi forma... Nu pot să suport aşa ceva... O s-o omor dacă mă mai trimite acolo... O să omor fiinţa asta, orice-ar fi ea! O s-o ucid, o s-o ucid cu mâna mea!

Am avut nevoie de o oră ca să-l liniştesc, dar am reuşit s-o fac. A doua zi i-am cumpărat haine cuviincioase din sat, apoi am plecat cu el spre Arkham. Părea să-şi fi recăpătat calmul şi a păstrat tăcerea câtva timp; totuşi, când am trecut prin Augusta, a început să mormăie printre dinţi, ca şi cum vederea unui oraş îi trezea amintiri neplăcute. Era evident că nu are nici un chef să se întoarcă acasă; şi, date fiind ideile fantastice pe care le avea despre soţia lui (fără îndoială ca urmare a unei experienţe hipnotice prea violente), am judecat că are dreptate. Am hotărât să-l găzduiesc la mine, chiar dacă asta mi-ar fi produs încurcături cu Asenath. Mai târziu, îl voi ajuta să obţină divorţul căci, fără îndoială, din cauza anumitor factori mentali, această căsătorie echivala pentru el cu o adevărată sinucidere. Când am ajuns pe întinderile câmpiei, Edward încetă să mai vorbească şi l-am lăsat să aţipească pe scaunul lui, lângă mine.

La asfinţit, pe când traversam oraşul Portland, prietenul meu

începu iar să debiteze, în legătură cu Asenath, afirmaţii demenţiale care dovedeau cât de nefastă e influenţa exercitată de ea asupra sistemului lui nervos. Nu era prima oară, şoptea el, când se găsea într-o asemenea situaţie. Punea stăpânire pe el şi, într-o bună zi, ştia el, n-o să-i mai dea drumul. Chiar şi în momentul ăsta îl lăsa să-i scape doar pentru că nu putea face altfel. Împrumuta trupul soţului ei ca să meargă în locuri unde se celebrau rituri ce nu puteau fi numite, lăsându-l pe Edward în trupul ei, închis în casă. Dar, uneori, era silită să-i dea drumul şi atunci el se trezea în trupul lui, în cine ştie ce loc oribil. Câteodată punea stăpânire din nou pe el, câteodată nu reuşea. De mai multe ori fusese nevoit să parcurgă distanţe formidabile ca să se întoarcă la Arkham: în asemenea cazuri, angaja un şofer să conducă maşina, atunci când o găsea.

Mai rău era că îi împrumuta trupul pe perioade din ce în ce mai lungi. Voia să fie bărbat: de asta punea stăpânire pe el. Ghicise că el era înzestrat în acelaşi timp cu un creier puternic şi cu o voinţă slabă. Cât de curând îl va înlătura cu totul şi va dispărea luând trupul lui cu ea; va dispărea, pentru a deveni un mare magician ca şi tatăl ei şi îl va lăsa în acest înveliş feminin care nu era nici măcar pe de-a-ntregul omenesc. Da, acum aflase că există un pact oribil între oamenii din Innsmouth şi creaturile ieşite din mare... Ephraïm Waite cunoscuse secretul... Îmbătrânind, făcuse un lucru mârşav ca să rămână în viaţă... dorea să trăiască veşnic... Asenath va reuşi... deja făcuse o încercare încununată de succes.

L-am examinat pe Edward în timp ce vorbea şi am constatat în el o schimbare, pe care o remarcasem deja cu o zi înainte. Părea într-o formă fizică mai bună; trupul lui îşi pierduse vechea moleşeală, ca şi cum ar fi făcut multe exerciţii. Dar, pentru moment, starea lui mentală era deplorabilă, căci nu mai înceta să trăncănească tot felul de prostii despre soţie, despre bătrânul Ephraïm şi despre viitoare dezvăluiri.

—Dan, Dan, nu-ţi aduci aminte de ochii lui cumpliţi şi de barba încâlcită, care nu i-a albit niciodată? Într-o zi s-a uitat ameninţător la mine şi nu l-am mai uitat niciodată. Acum, ea mă priveşte în felul acela. *Şi ştiu pentru ce!* El a găsit formula în *Necronomicon*. Încă nu

îndrăznesc să-ţi spun la ce pagină, dar, când o să ţi-o indic, ai să înţelegi. Vrea să nu moară niciodată, trecând veşnic dintr-un trup în altul. Flacăra vieţii... poate continua să ardă un timp, după moartea trupului. O să-ţi dau câteva indicaţii şi poate că o să ghiceşti. Ascultă-mă, Dan... Ştii de ce-şi dă nevastă-mea atâta osteneală să scrie cu litere aplecate spre stânga? Ai văzut vreodată vreun manuscris de-al bătrânului Ephraïm? Ştii de ce m-am înfiorat când am văzut notiţele pe care şi le lua la repezeală Asenath?

Asenath... *există oare o asemenea persoană?* De ce au crezut unii că în stomacul bătrânului Ephraïm s-a găsit otravă? De ce spune familia Gilman că bătrânul a ţipat ca un copil speriat când a înnebunit şi când Asenath l-a închis în mansarda capitonată... în care şi... cealaltă... fusese închisă? *Oare, sufletul lui Ephraïm fusese cel închis?* Pentru ce căutase el timp de luni de zile o persoană cu inteligenţa vie, dar cu voinţă slabă? De ce era atât de furios că avea o fiică şi nu un fiu? Spune-mi Daniel: *ce schimb diabolic s-a făcut în casa din Innsmouth, unde monstrul acela ţinea în puterea lui biata copilă încrezătoare şi blândă?* Nu făcuse el aşa fel, încât schimbul să rămână definitiv... aşa cum şi ea speră să reuşească în privinţa mea? Spune-mi de ce pretinsa Asenath scrie diferit atunci când îşi închipuie că nu o observă nimeni, *astfel că nu poţi deosebi scrisul ei de al...*

În momentul acesta, vocea lui Edward, care urcase până la un ton extrem de ascuţit, tăcu, ca şi cum fusese acţionat un buton. Mi-am amintit de alte împrejurări, când, în timpul vizitelor la mine, mărturisirile lui se întrerupseseră brusc. Dar acum era vorba de un fenomen diferit şi mult mai oribil. Chipul lui Edward se convulsionă până când deveni de nerecunoscut, în timp ce tot trupul i se înfiora ca şi cum toţi muşchii, oasele, organele şi nervii i se ajustau altfel, pentru a alcătui o altă personalitate.

Fără să ştiu exact pentru ce, am căzut pradă unui asemenea sentiment de nelinişte şi de repulsie, că mâinile mele fură gata-gata să dea drumul volanului. Însoţitorul meu nu mai era prietenul dintotdeauna, ci îmi părea un intrus monstruos venit din altă lume.

Sfârşeala mea nu dură decât o clipă, dar, aproape imediat,

Edward înşfăcă volanul şi mă obligă să schimb locul cu el. Căzuse noaptea şi lăsasem luminile Portland-ului departe în spatele nostru, astfel că nu puteam să-i disting trăsăturile. Cu toate acestea, după strălucirea extraordinară a ochilor lui, am înţeles că se găsea, probabil, în acea stare de energie bizară pe care o remarcaseră atâţia oameni. Mi se părea de necrezut ca Edward Derby, atât de leneş din fire şi care nu învăţase niciodată să conducă, să poată lua iniţiativa de a pune stăpânire pe volanul maşinii mele şi de a nu-i mai da drumul.

Pe când traversam Biddeford-ul, am văzut, la lumina felinarelor, gura lui cu buzele strânse şi ochii înflăcăraţi. Lumea avea dreptate: când se afla în dispoziţia aceasta, semăna teribil cu soţia lui şi cu bătrânul Ephraïm. Era ceva cu adevărat supranatural în faptul acesta, care-mi părea încă mai sinistru, alăturat vorbelor nebuneşti rostite de prietenul meu puţin mai devreme.

Rămase tăcut până când am ajuns pe o porţiune de drum întunecată. Când vorbi, aproape că nu i-am recunoscut vocea; era mai gravă, mai hotărâtă, mai dură; accentul şi intonaţia îmi părură total schimbate, deşi îmi trezeau o amintire nedesluşită; până şi timbrul vocii părea încărcat de o ironie răutăcioasă. M-am minunat de sângele rece de care dădea dovadă însoţitorul meu, atât de puţină vreme după discursurile pline de teamă, mormăite în şoaptă.

—Sper că o să-mi ierţi criza de nervi, Daniel. Ştii că n-am întotdeauna un echilibru prea bun. Fireşte îţi sunt foarte recunoscător că mă duci acasă.

Te mai rog să mă ierţi pentru toate nebuniile cu care ţi-am împuiat capul în legătură cu nevastă-mea. Ăsta-i rezultatul muncii excesive în domeniul de care mă ocup. Filozofia mea e plină de concepte stranii, iar o inteligenţă surmenată inventează tot felul de aplicaţii concrete închipuite. Începând de mâine am să mă odihnesc serios; fără îndoială că n-o să mă mai poţi vedea o vreme, dar nu din vina lui Asenath.

Călătoria din care mă întorc acum îţi poate părea bizară, dar în realitate e vorba de un lucru foarte simplu. În pădurile nordului se găsesc mai multe monumente indiene foarte importante din

punctul de vedere al folclorului.

Cercetările au fost grele şi probabil că mi-am cam pierdut capul. O să trebuiască, imediat după ce mă întorc, să trimit pe cineva să-mi aducă automobilul. O lună de odihnă o să mă pună pe picioare.

Nu-mi amintesc în ce fel am luat parte la conversaţie, căci ciudăţenia tulburătoare a însoţitorului meu mă preocupa în întregime. Groaza mea creştea cu fiece moment, aşa că, în cele din urmă, nu mai simţeam decât o dorinţă frenetică să ajungem la capătul călătoriei. Edward nu se oferi să mă lase la volan şi am fost încântat că am ajuns foarte repede la Portsmouth şi Newburyport.

La răspântia de unde drumul mare se îndreaptă spre interiorul regiunii, ca să evite Innsmouth, m-am temut ca nu cumva şoferul meu să nu o ia pe drumul litoralului, care trece prin acel port blestemat. Totuşi, n-a făcut asta şi am ajuns la Arkham înainte de miezul nopţii. Luminile erau încă aprinse în vechiul conac Crowningshield. Edward coborî din maşină şi-mi mulţumi din nou în câteva fraze. M-am dus acasă, încercând un sentiment straniu de uşurare.

În cursul celor două luni care-au urmat, zvonurile circulară din belşug. Derby era văzut din ce în ce mai des în starea energică, iar Asenath nu era aproape niciodată acasă. Am primit o singură dată vizita lui Edward, venit cu maşina soţiei lui să-şi ia nişte cărţi pe care mi le împrumutase. Avea înfăţişarea cunoscută mie din călătoria cu maşina şi a stat doar cât să rostească două-trei fraze de politeţe. Era evident că nu voia să aibă o discuţie serioasă cu mine şi am remarcat că nici măcar nu şi-a dat osteneala să bată sau să sune de cinci ori, ca de obicei.

La jumătatea lunii septembrie, Derby lipsi o săptămână. Cu ocazia aceasta, unii studenţi din grupul "înaintat" au vorbit de o întâlnire cu marele preot al unui cult malefic, recent expulzat din Anglia, ce-şi stabilise cartierul general la New York. Cât despre mine, nu-mi puteam alunga din minte plimbarea ciudată de la Chesuncook la Arkham. Metamorfoza, al cărui martor fusesem, mă tulburase profund şi adesea mă surprindeam încercând să mi-o explic.

Zvonurile cele mai bizare pomeneau de crize de suspine în vechea casă Crowningshield. Vocea părea să fie a unei femei; unii pretindeau că era a lui Asenath. Era auzită destul de rar şi, uneori, părea a fi înăbuşită cu forţa. Era chiar vorba să se deschidă o anchetă, dar a căzut baltă din ziua când Asenath şi-a făcut apariţia pe stradă, a pălăvrăgit vesel cu câteva persoane cunoscute, s-a scuzat pentru recenta absenţă şi a făcut două sau trei aluzii la criza de nervi a unei musafire din Boston. Cu toate acestea, nimeni n-o văzuse vreodată pe această musafiră şi cineva a complicat lucrurile spunând că, de două ori, suspinase o voce de bărbat.

Într-o seară, pe la jumătatea lunii octombrie, am auzit cele cinci bătăi cunoscute în uşa de la intrare. M-am dus chiar eu să deschid. L-am văzut pe Edward în faţa uşii şi am văzut de la prima privire că avea din nou vechea lui personalitate. Chipul lui exprima un amestec straniu de teamă şi triumf; se uită pe furiş peste umăr în timp ce închideam uşa după el.

După ce m-a urmat în birou cu paşi şovăitori, mi-a cerut un pic de whisky ca să-şi calmeze nervii. M-am abţinut să-i pun vreo întrebare, dar nu întârzie să vorbească cu o voce sugrumată.

—Asenath a plecat, Dan. Am avut o îndelungată discuţie ieri seară în lipsa servitorilor şi am făcut-o să promită că va înceta să mă mai ia drept victimă. Firește, dispuneam de... anumite paveze oculte de care nu ţi-am vorbit niciodată. A fost obligată să cedeze, dar a apucat-o o furie turbată. Şi-a făcut bagajele pe loc şi s-a dus să ia trenul de Boston, de unde va pleca la New York. Presupun că lumea o să trăncănească vrute şi nevrute, dar n-am ce să fac. Dacă-ţi zice cineva ceva vreodată, spune-le că a plecat într-o lungă călătorie de studii.

Sper că o să accepte să divorţeze; dar, oricum, mi-a jurat că o să mă lase în pace. Era oribil, Dan... îmi fura trupul... mă transforma într-un prizonier. Mă prefăceam că mă supun, dar, pe furiş, făceam planuri, căci nu-mi poate citi toate gândurile. Ghicea, numai, în mine o pornire rebelă, dar mă credea neputincios. Niciodată n-aş fi crezut că o să pot triumfa asupra ei... dar am folosit cu succes formula magică.

Se uită în spate, peste umăr şi-şi turnă alt pahar de whisky.

—Azi dimineaţă i-am concediat pe blestemaţii de servitori când s-au prezentat în faţa mea. Nu le-a plăcut şi au întrebat vrute şi nevrute, dar au plecat. Sunt oameni din Innsmouth şi erau înţeleşi cu ea împotriva mea. Sper că o să mă lase în pace; când au plecat au râs într-un fel foarte neplăcut.

Presupun că-ţi închipui că sunt nebun, Dan; dar istoria Arkham-ului ar trebui să-ţi sugereze lucruri care întăresc ce ţi-am spus... şi ce o să-ţi mai spun. În afară de asta, ai şi asistat la una dintre transformări... în maşina ta, venind din Maine, când ţi-am povestit atâtea lucruri despre Asenath. La un moment dat, m-a alungat din trupul meu... chiar în clipa în care încercam să-ţi explic, în culmea surescitării, *ce este acest demon înfiorător*. A pus stăpânire asupra mea şi, pe loc, m-am trezit acasă... în bibliotecă, unde mă ţineau închis blestemaţii de servitori... în trupul diavoliţei aceleia... care nici măcar nu e fiinţă omenească... Cu ea ţi-ai terminat călătoria... ar fi trebuit să simţi diferenţa!

M-am înfiorat pe când sfârşea de vorbit. Efectiv simţisem diferenţa... dar puteam oare să accept o explicaţie atât de smintită?... În timpul acesta, interlocutorul meu se anima din ce în ce mai mult.

—Trebuia neapărat să scap din ghearele ei, Dan! Ar fi pus definitiv stăpânire pe mine de Ziua Tuturor Sfinţilor (ţin atunci un sabat în împrejurimile oraşului Chesuncook). Ea ar fi devenit eu şi eu aş fi devenit ea... pentru totdeauna. Trupul meu i-ar fi aparţinut definitiv... Ar fi devenit bărbat, cum îşi dorea cel mai mult... Presupun că s-ar fi descotorosit de mine, lua-o-ar dracul!... că ar fi ucis vechiul ei trup, *cum a mai făcut-o o dată*... cum ea, sau el, a mai făcut o dată.

Chipul lui Edward se schimonosise groaznic şi se apropie de mine în timp ce vocea i se preschimba în şoaptă.

—Ţi-am dat de înţeles încă în maşina ta: *nu e Asenath, ci chiar bătrânul Ephraïm*. Deja bănuiam asta acum un an şi jumătate; astăzi sunt sigur. Când nu se controlează, scrisul ei reproduce exact scrisul din manuscrisele tatălui ei; iar uneori, ea spune lucruri pe care le-ar

putea spune numai un bătrân ca Ephraïm. Şi-a schimbat forma cu ea când a simţit că i se apropie moartea; n-a putut găsi pe nimeni altul cu un creier destul de dezvoltat şi cu o voinţă foarte slabă. I-a luat trupul exact cum era ca să mi-l ia pe al meu; după care, a otrăvit învelişul trupesc în care o vârâse. N-ai văzut niciodată sufletul bătrânului Ephraïm în ochii arzători ai acestei diavoliţe... şi într-ai mei, când îmi stăpâneşte trupul?

Edward, gâfâind, se opri să-şi recapete suflarea. Am rămas tăcut. Era clar că prietenul meu e nebun de legat, dar nu eram eu acela care l-ar fi trimis la azil. Poate că va ajunge să se însănătoşească, cu timpul, acum că scăpase de Asenath... Când începu din nou să vorbească, vocea lui îmi păru aproape normală:

—Acum am nevoie de odihnă, dar mai târziu am să-ţi spun mai multe. O să-ţi povestesc despre ororile interzise pe care ea m-a învăţat să le cunosc şi care supravieţuiesc în colţuri ascunse, datorită unor preoţi monstruoşi. Unele persoane posedă cunoştinţe pe care n-ar trebui să le aibă nimeni, fac lucruri pe care nimeni n-ar trebui să le poată face. Renunţ pentru totdeauna la studiul ştiinţelor oculte. Dacă aş fi bibliotecar la Universitate, aş arde fără întârziere *Necronomicon* şi celelalte lucrări asemănătoare.

Dar acum ea nu mai poate face nimic împotriva mea. Trebuie să plec din casa ei blestemată şi să mă duc să mă instalez în casa tatălui meu. O să mă ajuţi, ştiu, dacă o să am nevoie de ajutor. Mi-e frică de servitorii aceia drăceşti... şi apoi, aş fi foarte stânjenit dacă lumea mi-ar pune prea multe întrebări despre Asenath. Vezi tu, nu pot să le dau adresa ei... În sfârşit, există anumite grupuri de cercetători... anumite culte... care s-ar putea înşela asupra felului în care ne-am despărţit. Unii dintre ei au idei şi metode foarte stranii... Ştiu că tu n-ai să mă părăseşti dacă mi se întâmplă ceva...

Edward îşi petrecu noaptea la mine; a doua zi dimineaţa, mi s-a părut mult mai liniştit. Am vorbit de instalarea lui viitoare în casa tatălui său şi despre călătoriile pe care le vom face amândoi, în tovărăşia fiului meu.

În cursul săptămânii următoare, prietenul meu veni adesea să mă vadă. Am avut conversaţii îndelungate, în timpul cărora am

evitat orice subiect neplăcut sau supranatural. În oraş, bârfelile umblau pe întrecute, dar nu era pentru prima oară că ciudatul menaj din casa Crowningshield intra în gura lumii. Totuşi am aflat un lucru care mi-a displăcut considerabil: într-o seară, la Miskatonic Club, bancherul familiei Derby îmi dădu de înţeles că Edward trimite regulat cecuri lui Moses şi Abigail Sargent şi lui Eunice Babson, locuind la Innsmouth. Deci aceşti servitori cu feţe respingătoare îl storceau de bani şi el nu-mi spusese niciodată de asta.

Aşteptam cu nerăbdare sosirea verii ca să-l pot duce pe Edward în Europa. Starea lui nu se îmbunătăţea pe cât de repede sperasem. Rarele lui accese de veselie aveau ceva bolnăvicios, în timp ce crizele de depresiune şi de teroare deveneau din ce în ce mai desc. Deşi casa lui natală era pregătită să-l primească încă din decembrie, el amâna necontenit data mutării. S-ar fi zis că acea casă Crowningshield îl ţine prizonier. Când i-am atras atenţia că părea să inventeze tot soiul de pretexte ca să n-o părăsească, dădu semne de teamă inexplicabilă. Bătrânul valet al tatălui lui (care se afla acum în slujba lui Edward, cu un nou personal de serviciu) mi-a povestit că stăpânul lui rătăcea adesea prin diferitele încăperi ale casei şi vizita mai adesea pivniţa.

Spre Crăciun, într-o seară, aflându-se la mine, Edward avu o criză teribilă. Pe când îi expuneam proiectele de călătorie pentru vară, scoase un ţipăt ascuţit şi se ridică dintr-un salt de pe fotoliu, cu o expresie de spaimă cosmică pe figură.

—Creierul meu! creierul meu! Oh, Doamne, Dan... mă trage spre ea... din lumea de dincolo... mă loveşte... zgârie... drăcoaica asta... da, chiar acum... Ephraïm.... Kamog! Kamog!... Groapa cu shoggoţi... Iă! Shub – Niggurath! Ţapul cu o mie de iezi!...

Flacăra... flacăra... dincolo de trup, dincolo de viaţă... în pământ...oh, Dumnezeul meu!

L-am aşezat la loc pe fotoliu şi i-am dat să bea puţin vin. Nu s-a împotrivit, căci frenezia lui făcuse loc unei apatii morocănoase. Curând i-am văzut buzele mişcându-i-se şi, înţelegând că încearcă să vorbească, m-am aplecat spre el să-i prind cuvintele:

—Încearcă din nou... ar fi trebuit să-mi dau seama... nimic nu poate opri această forţă: nici depărtarea, nici magia, nici moartea... ea vine tot timpul la mine, mai ales noaptea... nu pot să plec din casă... e oribil... oh, Doamne, Dan, *dac-ai şti cât e de oribil...*

Când, în sfârşit, se cufundă în somn, l-am instalat comod cu perne şi cu o pătură. N-am chemat vreun doctor care l-ar fi considerat nebun, fără îndoială. S-a trezit pe la miezul nopţii şi l-am dus să se culce într-un pat, la etajul unu. A doua zi dimineaţa dispăruse. Valetul lui, căruia i-am telefonat imediat, mi-a spus că se întorsese acasă şi că se plimba cu febrilitate prin bibliotecă.

Începând din ziua aceea, starea lui Edward se înrăutăţi din ce în ce mai tare. Îl vizitam zilnic şi îl găseam întotdeauna stând în bibliotecă, uitându-se în gol şi părând că *ascultă* cu atenţie. Câteodată vorbea cu judecată, dacă era vorba de subiecte banale. Orice aluzie la sănătatea lui, la proiecte de viitor sau la Asenath declanşa un acces de agitaţie intensă. Valetul lui spunea că are, noaptea, crize teribile în timpul cărora s-ar putea răni grav.

Am discutat îndelung cu medicul lui, cu bancherul lui, cu avocatul lui şi, în cele din urmă, am adus doi specialişti să-l examineze. Primele întrebări îi provocară spaime înfiorătoare; în aceeaşi seară, o maşină închisă îl ducea pe nefericitul meu prieten într-un azil de nebuni din Arkham. Mergeam să-l vizitez de două ori pe săptămână şi-mi stăpâneam cu greu plânsul auzindu-i ţipetele, şoaptele înspăimântate şi frazele pe care le repeta fără încetare:

—Trebuia s-o fac... trebuia s-o fac... o să pună stăpânire pe mine... acolo, jos, în întuneric... Mamă! Mamă! Dan! Salvaţi-mă... salvaţi-mă...

Nimeni n-ar fi putut spune dacă avea vreo şansă să-şi recapete judecata, dar făceam tot ce-mi stătea în putere ca să-mi păstrez optimismul. În calitatea mea de tutore al lui Edward, i-am mutat servitorii în casa lui natală, unde cu siguranţă s-ar fi dus să locuiască dacă şi-ar fi recăpătat minţile. Le-am cerut totuşi să se ducă să facă curăţenie de două ori pe săptămână în vechea casă Crowningshield, în legătură cu care nu luasem nici o hotărâre. Coşmarul final a avut loc cu puţin înaintea sărbătorii de

Întâmpinarea Domnului*, precedat – crudă ironie – de o falsă rază de speranţă. Într-o dimineaţă de la sfârşitul lui ianuarie, mi s-a telefonat de la azil că Edward îşi recăpătase brusc judecata. Memoria îi era deteriorată grav, dar nu mai rămăsese nici urmă din nebunia lui. Va putea, cu certitudine, să se întoarcă acasă peste o săptămână.

În culmea bucuriei, m-am grăbit să mă duc să-mi văd prietenul, dar am rămas paralizat de uimire de îndată ce am pus piciorul în cameră. Într-adevăr, bolnavul s-a ridicat, mi-a întins mâna zâmbind şi am observat imediat că aveam în faţă acea personalitate plină de energie şi de competenţă care, după spusele lui Edward însuşi, era cea a soţiei lui. Am recunoscut ochii înflăcăraţi, gura aspră, tonul ironic şi răutăcios al vocii, lucruri ce îmi inspiraseră atâta silă în cursul călătoriei nocturne cu maşina mea, cu cinci luni înainte.

Mi-a vorbit cu multă politeţe despre măsurile ce trebuiau luate pentru viitoarea lui ieşire din azil şi n-am putut decât să-i dau asentimentul. Totuşi simţeam că era ceva anormal aici. Interlocutorul meu era în toate minţile, desigur, dar era el oare acelaşi Edward Derby pe care-l cunoşteam? În caz contrar, cine era el şi unde era prietenul meu? Omul din faţa mea trebuia lăsat liber sau supus unei supravegheri stricte? Sau poate trebuia făcut să dispară de pe suprafaţa pământului?... Probabil că am avut o atitudine extrem de stângace şi am fost încântat să mă retrag.

Toată ziua aceea şi a doua zi n-am încetat să rumeg problema aceasta în minte. Ce se întâmplase? Ce personalitate străină se ascundea în învelişul trupesc al lui Edward Derby?... În dimineaţa următoare mi s-a telefonat de la azil că pacientul era în aceeaşi stare; seara eram gata să fac o criză de nervi, dar aceasta nu e de ajuns ca să explice ceea ce s-a întâmplat după aceea.

5

În noaptea acestei zile m-am trezit azvârlit într-un vârtej de oroare şi de spaimă de care nu mă voi putea elibera niciodată. Lucrurile au început printr-un apel telefonic cu puţin înainte de

* 2 februarie. (n.trad.)

miezul nopţii. Cum încă nu mă culcasem, am ridicat receptorul din bibliotecă. Neauzind nici o voce la capătul celălalt al firului, mă pregăteam să închid telefonul, când mi s-a părut că disting un sunet vag, semilichid, ca şi cum cineva se silea să vorbească cu cea mai mare greutate. Am întrebat: "Cine e la aparat?" dar n-am primit nici un răspuns decât acelaşi sunet de neînţeles: "Gâl... gâl... gâl..." Gândind că aveam de-a face cu un aparat deranjat, am spus imediat: "Nu vă aud. Sunaţi mai bine la *Reclamaţii*". Interlocutorul meu a închis imediat.

Am spus că acest incident s-a petrecut către miezul nopţii. După aceea, s-a descoperit că apelul venea din casa Crowningshield, unde nu se afla nici un servitor. Mă voi mărgini la a trece în revistă, pe scurt, ce s-a găsit când a fost inspectată casa: una din boxele din pivniţă răscolită dintr-un colţ într-altul, urme de paşi în praf, un dulap scotocit în grabă, amprente ciudate pe aparatul telefonic, o duhoare scârboasă domnind peste tot. Imbecilii de la poliţie mai caută încă pe servitorii concediaţi care, pretind ei, au vrut să se răzbune pe mine în calitatea mea de cel mai bun prieten şi sfătuitor al lui Edward.

Ce prostănaci! Îşi închipuie ei oare că asemenea neciopliţi ar putea să imite scrisul acela şi să-mi aducă acea scrisoare? *Eu, personal, cred acum tot ce mi-a povestit Edward Derby.* Există, la fruntariile vieţii, grozăvii pe care nici nu le bănuim. Din timp în timp, câte un om înzestrat cu o curiozitate funestă le aduce la îndemâna noastră. Asta a făcut diavolul de Ephraïm – Asenath şi, după ce l-au înghiţit pe Edward, ameninţă acum să mă înghită şi pe mine.

Căci n-am convingerea că sunt în siguranţă: aceste forţe supravieţuiesc formei fizice... În ziua ce a urmat nopţii fatale, după ce mi-am recăpătat uzul vorbirii şi al mişcării, m-am dus la azil şi l-am ucis cu revolverul; dar nu pot fi sigur de nimic, atâta timp cât cadavrul nu va fi incinerat. Este păstrat pentru ca nişte medici să facă autopsii prosteşti, dar eu insist asupra faptului că trebuie incinerat. *Trebuie incinerat cel care nu era Edward Derby atunci când l-am ucis.* Trebuie sau, dacă nu, o să înnebunesc, căci eu voi fi,

poate, următoarea victimă. Dar eu am o voinţă puternică; n-o voi lăsa să fie minată de grozăviile care clocotesc în jurul ei. O singură viaţă... Ephraïm, Asenath, Edward... şi acum, cine? Nu vreau să fiu alungat din trupul meu... nu vreau să-mi schimb sufletul cu cadavrul acela găurit de gloanţe!

Dar o să încerc să povestesc mai închegat groza̧via supremă. Nu voi insista asupra a ceea ce poliţia persistă să nu ia în seamă: povestea a trei trecători care au văzut pe High Street, cu puţin înainte de ora două dimineaţa, un soi de pitic grotesc şi răumirositor. Voi spune numai că, fix la ora două, am fost trezit de ciocănelul de bătut în uşă şi de sonerie, *acţionate una după alta de o mână neîndemânatecă ce încerca să formeze semnalul cunoscut al celor cinci bătăi.*

Edward Derby se afla deci în faţa uşii mele... şi îşi amintea codul nostru!... Îşi regăsise personalitatea normală? Dar, atunci, ce căuta aici la asemenea oră? I se dăduse drumul înainte de data prevăzută sau evadase? Orice-ar fi fost, mi-am zis, îmbrăcând în grabă un halat, mi-am regăsit, în sfârşit, prietenul şi o să-i dau tot ajutorul de care-ar putea avea nevoie.

Când am deschis uşa, o rafală de vânt fetid se năpusti asupră-mi. Luat de o greaţă violentă, am distins cu greu, în capul scărilor, silueta unui pitic cocoşat. Unde dispăruse Edward? Cine era acest vizitator ciudat, grotesc?

Purta unul din mantourile prietenului meu, dar poalele aproape atingeau pământul şi mânecile, deşi suflecate, îi acopereau complet mâinile. Avea pe cap o pălărie de fetru cu borurile lăsate în jos; un fular de mătase neagră îi ascundea faţa. În timp ce mă apropiam de el cu paşi nesiguri, scoase un sunet semilichid: "Gâl... gâl... gâl...", întinzându-mi o foaie mare de hârtie, înfiptă în vârful unui creion lung. Am apucat-o şi am încercat să citesc această scrisoare la lumina lămpii din vestibul.

Fără îndoială, era chiar scrisul lui Edward. Dar de ce să-mi scrie, când se aflase destul de aproape de casă ca să sune şi să bată la uşă? Neputând să descifrez nimic în semiobscuritatea din prag, am dat înapoi cu spatele în vestibul, urmat de ciudatul mesager, care s-a

oprit înăuntru, lângă prag. Exala o duhoare absolut înfiorătoare şi am sperat din toată inima că soţia mea n-o să se trezească.

Apoi, în timp ce citeam scrisoarea, mi s-au tăiat picioarele şi am leşinat. Când mi-am revenit în simţiri, eram întins pe podea, strângând încă foaia de hârtie în mâna crispată. Iată conţinutul acestui mesaj:

Dan, du-te la azil şi ucide creatura care se găseşte în camera mea. Ucide-o, nu mai este Edward Derby. A pus stăpânire pe mine... este Asenath... şi sunt trei luni şi jumătate de când a murit.

Te-am minţit când ţi-am spus că a plecat. Am ucis-o. Nu puteam face altfel. Eram singuri şi mă aflam în propriul meu trup. I-am zdrobit capul cu lovituri de sfeşnic. Ar fi pus stăpânire pe mine de-a binelea în Ziua Tuturor Sfinţilor.

Am înmormântat-o într-una din boxele din pivniţă, sub o grămadă de lăzi vechi. A doua zi dimineaţă servitorii au bănuit ceva: cu toate acestea, ştiu asemenea secrete, că n-au îndrăznit să spună nimic la poliţie. I-am concediat, dar numai Dumnezeu ştie ce vor face cu ajutorul celorlalţi membri ai cultului lor.

Câtva timp, am crezut că toate vor merge bine; apoi, am simţit zvâcnirea aceea în creier... şi am înţeles. Ar fi trebuit să-mi amintesc că un suflet ca al ei (sau al lui Ephraïm) nu se desprinde niciodată decât pe jumătate şi continuă să trăiască după moarte, atâta timp cât trupul se păstrează. Punea stăpânire pe mine, îmi lua trupul şi pe mine mă vâra în cadavrul ei, înmormântat în pivniţă.

Ştiind asta, am înnebunit şi tu ai fost nevoit să mă internezi la azil. Apoi, momentul a venit... m-am trezit sufocându-mă în întuneric... în hoitul putrezit al lui Asenath... în fundul pivniţei. Şi ştiam că ea trebuie să fie în trupul meu, la azil... pentru totdeauna, căci eram după Ziua Tuturor Sfinţilor şi sacrificiul va da rezultat chiar şi în lipsa ei. Împins de forţa disperării, am reuşit să ies din mormânt.

Sunt prea aproape de sfârşit ca să mai pot vorbi (n-am reuşit nici să-ţi telefonez), dar încă mai pot să scriu. O să fac în aşa fel încât să-ţi aduc acest mesaj. Omoară acest demon *dacă pui vreun preţ pe pacea lumii.* Ai grijă să fie incinerat. *Dacă nu, va continua să trăiască veşnic, trecând dintr-un trup într-altul, şi nu pot să-ţi spun ce va face. Adio, Dan, ai fost pentru mine un adevărat prieten. Îmi pare rău că-ţi impun această sarcină grea. Eu voi cunoaşte curând odihna, căci învelişul meu de carne nu va mai rezista mult.* Şi omoară creatura aceea... omoar-o.

Prietenul tău credincios
Ed

Sfârşitul acestei scrisori l-am citit mai târziu, căci am leşinat la sfârşitul celui de-al treilea paragraf. Am leşinat a doua oară când am văzut şi am mirosit masa informă întinsă în prag.

Cât despre valet, el n-a leşinat văzând ceea ce se găsea în vestibul. S-a mărginit să telefoneze la poliţie. Când au sosit poliţiştii, fusesem dus în pat, dar... restul mai zăcea încă, nu departe de prag. Oamenii şi-au astupat nasul cu batistele.

În hainele lui Edward au găsit o magmă oribilă, aproape lichidă. Mai erau acolo oseminte şi un craniu zdrobit, care a fost identificat, pe baza lucrărilor de protezăr dentară, ca fiind al lui Asenath.

CUPRINS

Cazul Charles Dexter Ward 5
I. Rezultat şi prolog 5
II. Antecedent şi mârşăvie 14
III. Cercetări şi evocări 41
IV. Metamorfoză şi demenţă 64
V. Coşmar şi cataclism 83

Dincolo de zidul somnului 111

Şobolanii din ziduri 123

Cel ce bântuia în bezne 145

Monstrul din prag 165

Editura VREMEA MC
Consilier editorial – Silvia Colfescu
Bd. I.C.Brătianu 44bis, Bl.P7, et.3, ap.25
telefon: 650.38.75. / 3.11.34.68
fax: 311.02.19

Culegere şi tehnoredactare computerizată
Cristina Cantacuzino
Irina Dinu
VREMEA

Tiparul executat la "POLSIB" Sibiu
sub comanda nr.3A181
Hîrtie tipar 50 gr/m^2 Format 16/54/84
Coli tipar: 12

H.P. LOVECRAFT
monstrul din prag

Considerat astăzi a fi unul dintre cei mai mari scriitori ai epocii noastre, H.P. Lovecraft s-a născut la Providence, lângă Boston. A trăit puţin, o viaţă lipsită de fericire. S-a stins la 49 de ani şi numai la cîţiva ani după moarte opera sa a început să cunoască un succes crescând, povestirile şi romanele sale situându-se astăzi printre cele mai apreciate creaţii ale genului horror.

Magie neagră.

Fenomene misterioase.

Acte de vampirism.

Din negura timpului, ştiinţa nelegiuită a unui strămoş vrăjitor pune pecetea blestemului pe destinul tânărului arheolog Ward, cufundându-l într-o bizară nebunie însoţită de degenerare fizică. Tânărul plăteşte cu viaţa curiozitatea care l-a împins să se afunde în cercetări asupra vieţii şi personalităţii misteriosului vrăjitor, mort de secole.

super horror

I.S.B.N. 973-95915-9-0

Preţ 778 +
2 T. L.
Total 780 Lei